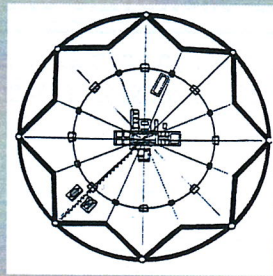
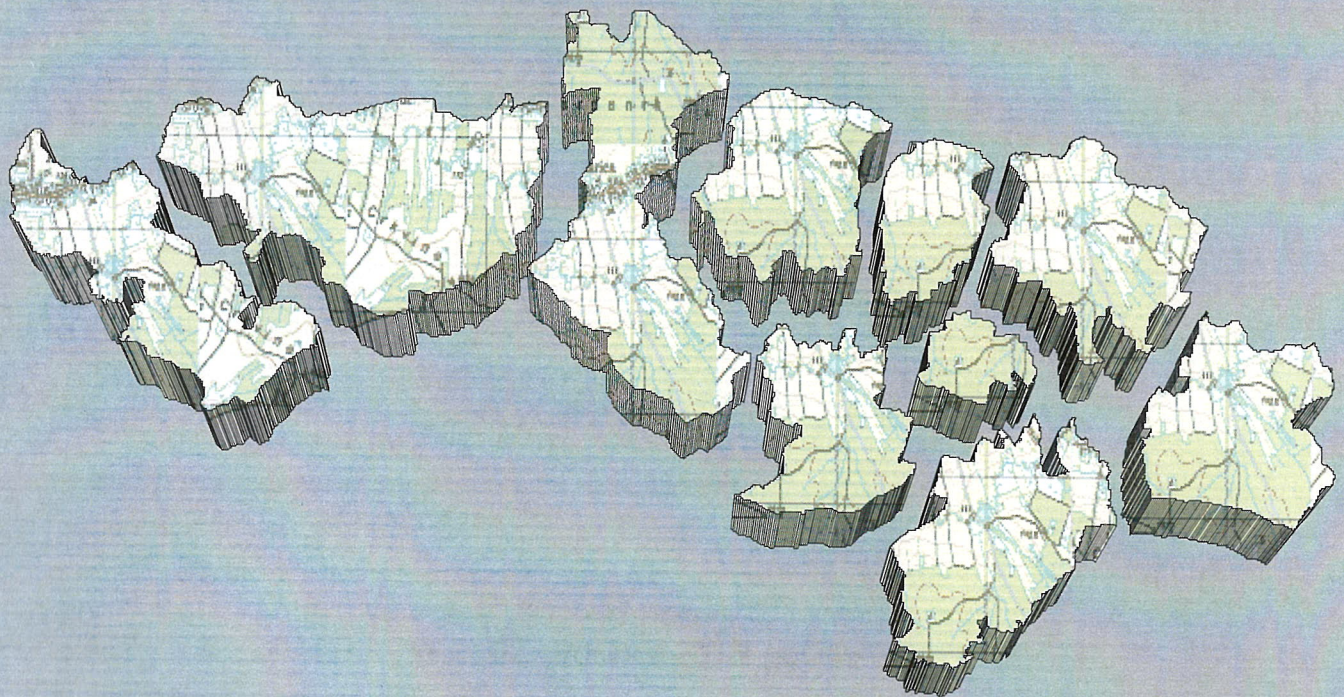

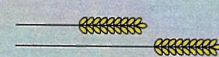
Županijski zavod za prostorno uređenje
Požeško-slavonske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU
POŽEŠKO-SLAVONSKE
ŽUPANIJE
2008.-2012.

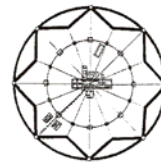
Požeško-slavonska županija
Požega, prosinac 2013. g.

JAVNA USTANOVA

**Zavod za prostorno uređenje
Požeško-slavonske županije**

Županijska 7, 34 000 Požega, HR
tel:(+385)034/290-222;fax:(+385)034/290-220

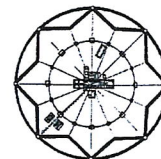
IZVJEŠĆE
o stanju u prostoru
Požeško-slavonske županije
2008. – 2012. godine

U Požegi,
02. prosinca 2013. godine

JAVNA USTANOVA

**Zavod za prostorno uređenje
Požeško-slavonske županije**

Županijska 7, 34 000 Požega, HR
tel:(+385)034/290-222;fax:(+385)034/290-220

Klasa: 350-01/13-05/1
Urbroj: 2177/1-3-1-13-3
Požega, 02. prosinca 2013.

**IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE
2008. – 2012. GODINE**

Izrađivač Izvješća:

ZAVOD ZA PROSTORNO UREĐENJE
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Ravnatelj Zavoda:

MLADENKO SOLDI, mag.ing.aedif.

Voditelj izrade Izvješća:

RENATA MADUNIĆ-HAJEK, mag.ing.arch

Stručni tim na izradi Izvješća

MLADENKO SOLDI, mag.ing.aedif.
RENATA MADUNIĆ-HAJEK, mag.ing.arch.
GORDANA BOBAN, mag.ing.arch.
DAVOR ŠARIĆ, mag.ing.techn.lign.
MARIJA FRANJIĆ, bacc.admin.publ.
DRAGICA OBRADOVIĆ, bacc.ing.aedif.
TIHOMIR BAHORA, bacc.ing.aedif

Temeljem članka 47. Zakon o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12) i članka 16. Statuta Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br. 1/13), Županijska skupština Požeško-slavonske županije na svojoj 4. sjednici održanoj 17. prosinca 2013. godine donosi

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2008. – 2012. GODINE

Sadržaj:

UVOD.....	4
I. POLAZIŠTA.....	4
<i>I.1. OSNOVA I CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA</i>	<i>4</i>
<i>I.2. ZAKONODAVNO – INSTITUCIONALNI OKVIR.....</i>	<i>6</i>
<i>I.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE.....</i>	<i>7</i>
<i>I.3.1. Prirodna i geografska obilježja.....</i>	<i>7</i>
<i>I.3.2. Administrativno -teritorijalni ustroj.....</i>	<i>10</i>
<i>I.3.3. Stanovništvo.....</i>	<i>12</i>
<i>I.4. POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOG UREĐENJA DRŽAVE.....</i>	<i>23</i>
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU.....	30
<i>II.1. PROSTORNA STRUKTURA KORIŠTENJA I NAMJENE POVRŠINA.....</i>	<i>30</i>
<i>II.2. SUSTAV NASELJA.....</i>	<i>35</i>
<i>II.2.1. Sustav središnjih naselja.....</i>	<i>35</i>
<i>II.2.2. Društvena infrastruktura.....</i>	<i>37</i>
<i>II.2.3. Prostori za razvoj naselja.....</i>	<i>56</i>
<i>II.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI.....</i>	<i>59</i>
<i>II.3.1. Gospodarski pokazatelji.....</i>	<i>59</i>
<i>II.3.2. Poljoprivreda.....</i>	<i>66</i>
<i>II.3.3. Šumarstvo i lovstvo.....</i>	<i>67</i>
<i>II.3.4. Turizam</i>	<i>69</i>
<i>II.3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina.....</i>	<i>73</i>
<i>II.3.6. Vodnogospodarski sustavi</i>	<i>78</i>
<i>II.3.7. Gospodarenje otpadom.....</i>	<i>84</i>
<i>II.4. OPREMLJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM OD ZNAČAJA ZA ŽUPANIJU.....</i>	<i>89</i>
<i>II.4.1. Prometna infrastruktura.....</i>	<i>89</i>
<i>II.4.2. Energetska infrastruktura.....</i>	<i>100</i>
<i>II.4.3. Vodoopskrba i odvodnja</i>	<i>105</i>
<i>II.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČAJA.....</i>	<i>113</i>
<i>II.5.1. Zaštićene prirodne vrijednosti.....</i>	<i>113</i>
<i>II.5.2. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara</i>	<i>119</i>
<i>II.5.3. Zaštita i očuvanje okoliša.....</i>	<i>127</i>
<i>II.6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI</i>	<i>129</i>

III.	ANALIZA IZRADA I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA	134
III.1.	<i>IZRADA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA.....</i>	134
III.1.1.	<i>Važeći dokumenti prostornog uređenja.....</i>	134
III.1.2.	<i>Dokumenti prostornog uređenja upostupkuizrade i donošenja.....</i>	146
III.2.	<i>PROVEDBA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA.....</i>	152
III.2.1.	<i>Provođenje Prostornog plana Požeško-Slavonske županije.....</i>	152
III.2.2.	<i>Nadzor dokumenata prostornog uređenja.....</i>	155
III.2.3.	<i>Izdavanje akata za provedbu prostornih planova</i>	156
III.2.4.	<i>Postupanje s nezakonitom gradnjom.....</i>	157
III.3.	<i>DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA U ODNOSU NA DRUGE STRATEŠKE, RAZVOJNE I PROGRAMSKE DOKUMENTE.....</i>	158
III.3.1.	<i>Stručne podloge za prostor Požeško-slavonske županije izrađene u proteklom razdoblju.....</i>	158
III.3.2.	<i>Studije o utjecaju na okoliš za zahvate na području Požeško-slavonske županije izrađene u proteklom razdoblju.....</i>	159
III.4.	<i>PROVEDBA ZAKLJUČAKA, SMJERNICA I PREPORUKA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE I PROGRAMA MJERA ZA UNAPRJEĐENJE STANJA U PROSTORU POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE.....</i>	161
III.4.1.	<i>Pregled usvojenih izvješća o stanju u prostoru i programa mjera za područje Županije i jedinica lokalne samouprave.....</i>	161
III.4.2.	<i>Realizacija predviđene izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja.....</i>	163
III.4.3.	<i>Realizacija predviđene izrade studija i stručnih podloga.....</i>	165
III.4.4.	<i>Provođenje ostalih mjera od značaja za izradu i donošenje dokumenata prostornog uređenja i unaprjeđenje stanja u prostoru</i>	166
III.4.5.	<i>Provođenje mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru.....</i>	167
IV.	PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOMOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI.....	174
IV.1.	<i>POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE.....</i>	174
IV.2.	<i>OCJENA POTREBE IZRADA NOVIH I/ILI IZMJENA I DOPUNA POSTOJEĆIH DOKUMENATA PROSTORNOGA UREĐENJA NA RAZINI ŽUPANIJE.....</i>	177
IV.2.1.	<i>Potreba izrade i donošenja novih dokumenata prostornog uređenja.....</i>	177
IV.2.2.	<i>Potreba izrade i donošenja izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja</i>	178
IV.2.3.	<i>Potreba izrade studija i stručnih podloga potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije.....</i>	179
IV.3.	<i>PRIJEDLOG AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU</i>	180
V.	IZVORI PODATAKA.....	183

UVOD

Izvešće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije izrađuju se na temelju odredbi Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12) te Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12).

Izvešće je dokument kojim se Županijsku skupštinu i sva nadležna županijska tijela, kao i stručnu i širu javnost, izvješćuje o prostornom razvoju u Požeško-slavonskoj županiji u proteklom četverogodišnjem razdoblju. Izvešće sadrži analizu stanja i trendova prostornog razvoja na temelju obveznih prostornih pokazatelja o stanju u prostoru, analizu izrade i provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata te preporuke za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru s prijedlogom prioritarnih aktivnosti za naredno razdoblje.

Sadržaj Izvješća utvrđen je Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru, a na razini Županije ono se izrađuje u odnosu na Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru Županije, a koji su prezentirani u nedavno prihvaćenom „Izvješću o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008. – 2012. godine“, zatim u odnosu na prethodno županijsko izvješće o stanju u prostoru, županijski prostorni plan i prostorne planove uređenja velikih gradova, gradova i općina.

U izradi ovog Izvješća Zavod je surađivao s upravnim odjelima, javnim ustanovama i drugim institucijama Požeško-slavonske županije, kao s i većim brojem nadležnih državnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima. Iako Izvešće formalno obuhvaća Zakonom utvrđeno razdoblje od četiri godine, podaci obuhvaćeni ovim dokumentom odnose i na znatno šire vremensko razdoblje.

I. POLAZIŠTA

Polazišta Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije obuhvaćaju pregled osnova i ciljeva izrade Izvješća unutar zakonodavnog, institucionalnog i međunarodnog okvira za četverogodišnje razdoblje za koje se Izvešće izrađuje (2008. do 2012. godine), te osnovna prostorna obilježja Požeško-slavonske županije.

I.1. Osnova i ciljevi izrade Izvješća

„Izvešće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije 2008. – 2012.“ (u daljnjem tekstu: Izvešće) izrađen je kao četverogodišnji dokument praćenja stanja u prostoru temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12 – u daljnjem tekstu: Zakon) i Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 117/12 – u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Stručni izrađivač Izvješća je Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (u daljnjem tekstu: Zavod).

Izvešće formalno obuhvaća Zakonom utvrđeno razdoblje od četiri godine, ali se podaci obuhvaćeni ovim dokumentom odnose i na šire vremensko razdoblje, odnosno na razdoblje od donošenja prethodnog Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije (Požeško-

slavonski službeni glasnik, br.03/05), koje je izrađeno temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02, 100/04 – u daljnjem tekstu ZPU), koje je usvojeno na Županijskoj skupštini Požeško-slavonske županije 2005. godine.

Ovim se Izvješćem, kao obveznim dokumentom praćenja stanja u prostoru Požeško-slavonske županije, izvješćuje Županijska skupština i sva nadležna županijska tijela, kao i stručna i šira javnost, o prostornom razvoju u Požeško-slavonskoj županiji u navedenom razdoblju. Izvješće sadrži analizu stanja i trendova prostornog razvoja na temelj u obveznih prostornih pokazatelja o stanju u prostoru, analizu izrade i provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata te ocjenu stanja i prijedloge za unapređenje održivog razvoja u prostoru s planom aktivnosti i prijedlogom prostornih pokazatelja za naredno razdoblje.

Značaj Izvješća je utvrđen člankom 8. Zakona kojim se kao jedno od načela prostornog uređenja, između ostalog, utvrđuje: "Praćenje stanja u prostoru, izrada, donošenje i provođenje dokumenata prostornog uređenja su trajne aktivnosti prostornog uređenja čija stalnost i neprekidnost pridonosi očuvanju prostornih vrijednosti, ostvarivanju i usuglašavanju interesa te utvrđivanju prioriteta djelovanja."

Dakle, svrha izrade Izvješća je dobivanje sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i planiranja prostora Požeško-slavonske županije sa sustavom prostornog uređenja. Cilj izrade Izvješća je predvidjeti prostorno razvojne trendove temeljene na postojećim uvjetima, prikazati instrumente prostornog planiranja te učinkovite mjere što su ih nadležna tijela poduzela u proteklom razdoblju na svim razinama planiranja. Izvješće prioritarno prikazuje utvrđene probleme u prostoru, postojeća rješenja za poboljšanje stanja te ukazuje na mogućnosti daljnjih usmjerenja prostornog razvoja, odnosno analizira stanja i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa i imaju veći ili manji neposredan utjecaj na prostor.

U okviru Izvješća ocjenjuje se učinkovitost planskih mjera za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja, daje se osnova za određivanje smjernica prostornog razvoja Požeško-slavonske županije te određuje potreba izmjene i dopune važećih i/ili izrade novih strateških dokumenata prostornog uređenja područne (regionalne) razine, kao i drugih dokumenata te razine. Ovim dokumentom nastojalo se dobiti cjelovitu, argumentiranu i objektivnu spoznaju o prostoru Požeško-slavonske županije. Povezivanjem svijesti o vlastitom prostornom potencijalu s praktičnim djelovanjem u području zaštite i uređenja prostora treba snažnije poticati vrijednosti prostora Županije, te zaustaviti negativne pojave u njemu. Izvješće ukazuje i na nužnost korištenja informacijskog sustava prostornih pokazatelja i podataka za praćenje stanja u prostoru, te na važnost edukacije i informiranja stručne i najšire javnosti o području urbanizma i prostornog planiranja.

Ovo Izvješće izrađeno je na temelju dostupnih podataka koje su dostavila nadležna državna tijela, tijela jedinica Požeško - slavonske županije i lokalne samouprave, javne ustanove i pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća.

I. 2. Zakonodavno – institucionalni okvir

Odredbom članka 47. Zakona utvrđena je obveza izrade dokumenata praćenja stanja u prostoru, odnosno izvješća o stanju u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini za proteklo četverogodišnje razdoblje, a Pravilnikom određen je sadržaj i obvezni prostorni pokazatelji izvješća o stanju u prostoru na svim razinama, te drugi zahtjevi u vezi s praćenjem stanja u području prostornog uređenja.

Izvjeshće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije je dokument praćenja stanja u prostoru područne (regionalne) razine koji razmatra predstavničko tijelo Županije, odnosno Skupština Požeško-slavonske županije, a izrađuje se u odnosu na Strategiju i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, druge strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje državne razine koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru Požeško-slavonske županije, prethodno Izvjeshće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br.03/05) Prostorni plan Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02 i 5A/02 i 4/11) i prostorne planove gradova i općina. Ovo Izvjeshće također je obuhvatilo dokumente prostornog uređenja državne razine: Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk čiji postupci izrade i donošenja su u tijeku, te ostale dokumente prostornog uređenja lokalne razine – generalne urbanističke planove, urbanističke planove uređenja i detaljne planove uređenja.

Posljednji dokumenti praćenja stanja u prostoru Požeško-slavonske županije, Izvjeshće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske („Požeško-slavonski službeni glasnik“, br.03/05), izrađeni su u skladu s tada važećim Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 30/94, 68/98, 61/00,32/02 i 100/04) i usvojeni po Županijskoj skupštini u travnju 2005 godine.

Stupanjem na snagu novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) ukida se obveza izrade i donošenja Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i ostaje samo obveza izrade četverogodišnjeg izvješća o stanju u prostoru. Osim, sukladno odredbama navedenog Zakona, ovo Izvjeshće je izrađeno u skladu sa odredbama novog Pravilnika.

Također, od izrade prethodnog Izvjeshća, u ovo Izvjeshće su ugrađeni i svi ostali novi ili dopunjeni postojeći zakonski propisi koji direktno utječu na određene aktivnosti u domeni prostornog uređenja, kao što su npr.:

- Zakon o prostornom uređenju i gradnji, NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12
- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru, NN 117/12
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 i 136/12
- Zakon o zaštiti prirode, NN 80/13
- Uredba o ekološkoj mreži, NN 124/13
- Zakon o zaštiti okoliša, NN 80/13
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu, NN 39/13
- Zakon o šumama, NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10 i 25/12

- Zakon o vodama, NN 153/09, 130/11 i 56/13
- Zakon o cestama, NN 84/11, 22/13 i 54/13
- Odluka o razvrstavanju javnih cesta, NN 66/13
- Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04 - uredba, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11 i 144/12
- Uredba o klasifikaciji voda, NN 77/98 i 137/08
- Zakon o elektronićkim komunikacijama, NN 73/08, 90/11, 133/12 i 80/13
- Zakon o zaštiti od buke, NN 30/09 i 55/13
- Zakon o zaštiti zraka, NN 130/11
- Zakon o otpadu, NN 178/04, 111/06, 110/07, 60/08 i 87/09
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom , NN 94/13
- Zakon o zaštiti i spašavanju, NN 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10
- Zakon o zaštiti od požara, NN 92/10 i dr.

I. 3. Osnovna prostorna obilježja Požeško-slavonske ųupanije

I. 3.1. Prirodna i geografska obilježja

Požeško-slavonska ųupanija nalazi se na sjeveroistoćnom dijelu Republike Hrvatske. Na zapadu Požeško-slavonska ųupanija granići sa Sisaćko-moslavaćkom ųupanijom, na sjeverozapadu s Bjelovarsko-bilogorskom ųupanijom, na sjeveru s Virovitićko-podravskom ųupanijom, na istoku s Osjećko-baranjskom ųupanijom i na jugu s Brodsko-posavskom ųupanijom.

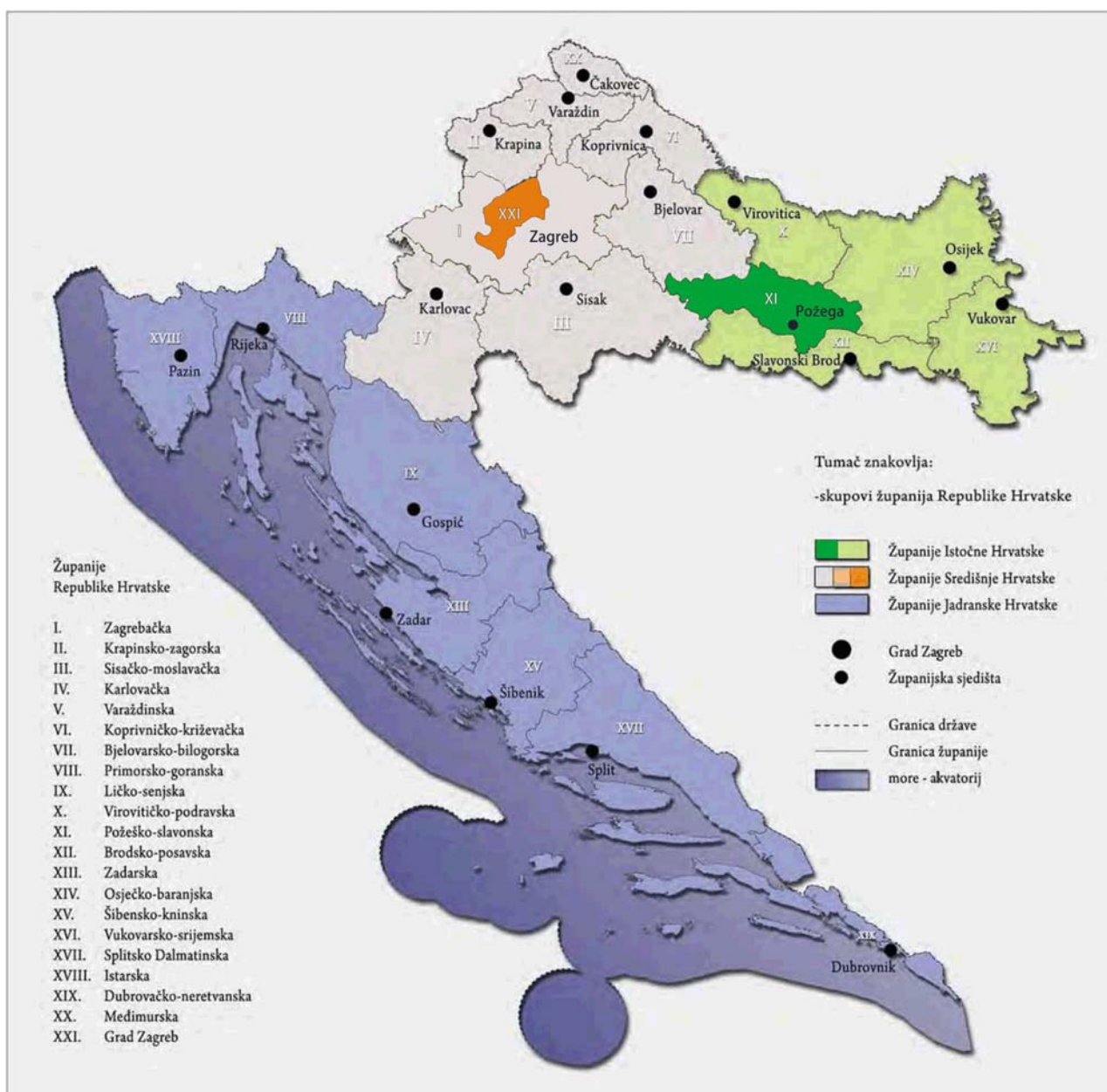
Geografski gledano granice joj teku Panonskim gorjem, i to:

- na sjeveru	- Papukom;
- na sjeveroistoku	- Krndijom;
- na jugu	- Dilj gorom;
- na jugozapadu	- Požeškom gorom;
- na zapadu	- Psunjom.

Površina ųupanije iznosi 1815,23 km², što je 3,21 % od kopnene površine Hrvatske. Na području ųupanije, prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine, ųivi 78.034 stanovnika, a gustoća naseljenosti 42,81 st/km².

Sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku 2012. (NKPJS, NN 96/12 i 102/12), od 01. sijećnja 2013. godine Požeško - slavonska ųupanija je ušla u sastav statistićeke regije Kontinentalna Hrvatska.

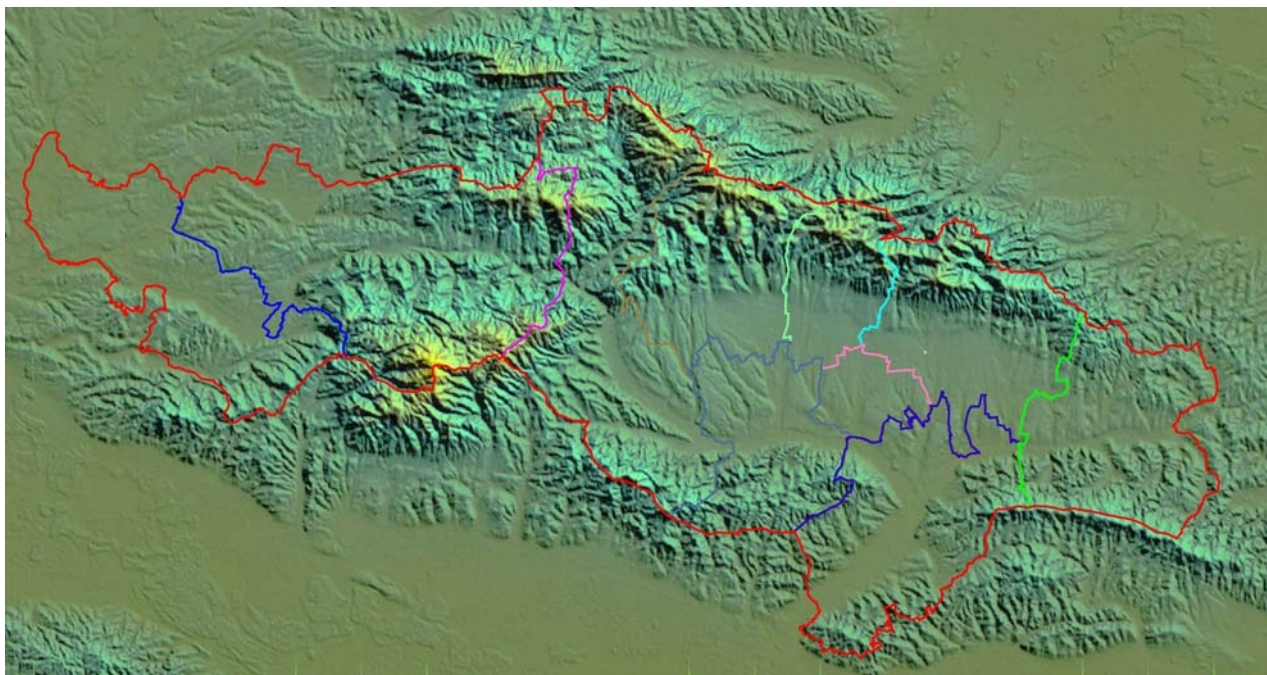
Strateškim dokumentima prostornog uređenja Republike Hrvatske (Strategija i Program prostornog uređenja RH) odrećene su, u odnosu na fizionomske razlike hrvatskoga teritorija, tri velike prostorne cjeline: ųupanije Središnje Hrvatske, ųupanije Jadranske Hrvatske i ųupanije Istoćne Hrvatske. Požeško-slavonska ųupanija pripada skupini ųupanija Istoćne Hrvatske.

Slika 1.: Položaj Požeško-slavonske županije u Republici Hrvatskoj

Izvori: Program prostornog uređenja Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 50/99), DGU, 2011.; ArcGIS Map Service, 2013.

Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji naša Županija pripada panonskoj megaregiji i to slavonskom gromadnom gorju, te svojim zapadnim dijelom zavalu sjeverozapadne Hrvatske, tako da je i reljef prostora Požeško-slavonske županije podjeljen je na dva osnovna tipa. Centralni dio su nizine uz rijeke Orljavu, Londžu i Pakra. U središnjem dijelu kotline nadmorske visine kreću se od 150 - 200 m n.m. Okolni dio su obronci planina Papuka, Krndije, Psunja, Požeške gore i Dilja s visinama vrhova od 450 do 980 m n.m.

Slika 2: Obilježja reljefa Požeško-slavonske županije;
Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

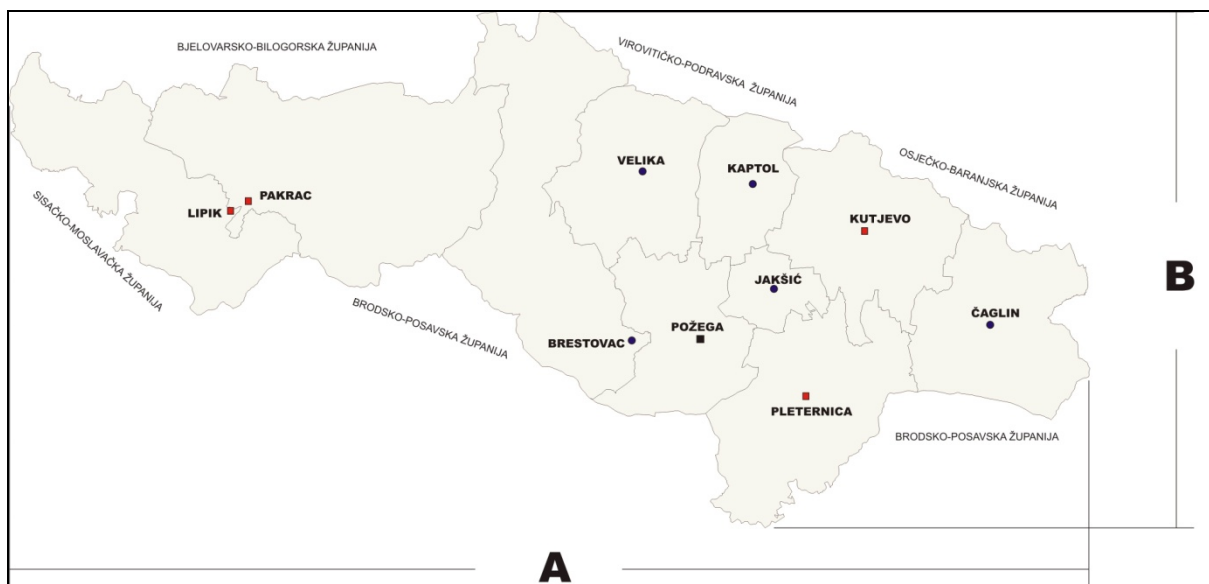
Požeško-slavonska županija pripada području sliva rijeke Save i to slivno područje rijeke Orljave i slivno područje Ilova-Pakra. Cijelo područje sliva rijeke Orljave karakterizira mala zaliha podzemnih voda te velike mogućnosti za izgradnju višenamjenskih akumulacija i mikroakumulacija. Slivno područje Ilova-Pakra smješteno na zapadu županije pokriva površinu od 488 km². Hidrografska mreža je dobro razvijena te kanalizira odvodnju površinskih voda ovoga područja u rijeku Savu.

Prostor Požeško-slavonske županije ima umjerenu kontinentalnu klimu. Najtopliji mjesec je srpanj s prosječnom temperaturom 20,5°C, a najhladniji siječanj s prosječnom temperaturom od -1,1°C. Ukupne količine oborina kreću se od 700 do 900 mm godišnje.

Tablica 1.

Osnovni podaci o teritoriju Županije				
R.b.	Požeško-slavonska županija	Jedinica mjere		% u RH (kopneni dio)
1.	Površina	Km ²	1815,239561	2,79
2.	Dužina državne granice	Km ¹	-	-
3.	Opseg granice	Km ¹	330,465	-
4.	Udaljenost krajnjih točaka zapad – istok (A)	Km ¹	93,96	-
5.	Udaljenost krajnjih točaka sjever – jug (B)	Km ¹	43,65	-

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požege.

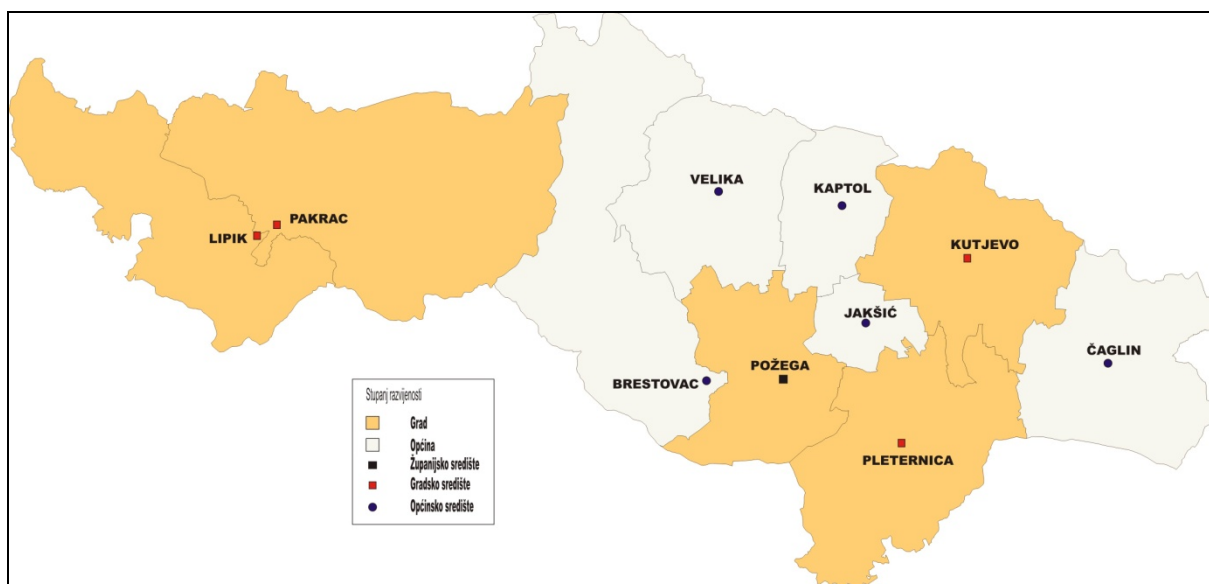
Slika 3.: Shematski prikaz Požeško-slavonske ųupanije s krajnjim točkama A i B

Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske ųupanije (Požeško-slavonski službeni glasnik, broj 5/02 i 5 A/02),
Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

I. 3. 2. Administrativno - teritorijalni ustroj

Sukladno Zakonu, o područjima ųupanija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 86/06, 125/06-ispravak, 16/07-ispravak, 95/08-Odluka USRH, 46/10-ispravak i 145/10), kojim je utvrđeno područje Požeško-slavonske ųupanije; gradovi i općine koji ulaze u njezin sastav te obuhvat pripadajućih naselja, danas se u sustavu Požeško-slavonske ųupanije nalazi 5 gradova i 5 općina. Gradovi su: Kutjevo, Lipik, Pakrac, Pleternica i Požege, a općine: Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika.

Sjedište ųupanije nalazi se u Požezi.

Slika 4.: Administrativno-teritorijalni ustroj Požeško-slavonske ųupanije;

Izvor: Središnji registar prostornih jedinica - podaci u grafičkom obliku, DGU 2011., GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013

Na području Požeško-slavonske županije, prema podacima Državne geodetske uprave, središnjeg registra prostornih podataka iz 2011. godine, kao i prema recentnim podacima Državnog zavoda za statistiku, nalazi se 277 naselja. U obuhvatu 5 gradova se nalazi 154 naselja koja obuhvaćaju površinu od 1.072,27 km² (59,07% od površine Županije), dok se preostalih 123 naselja nalaze unutar 5 općina, zauzimajući površinu od 742,96 km² (40,93% površine Županije).

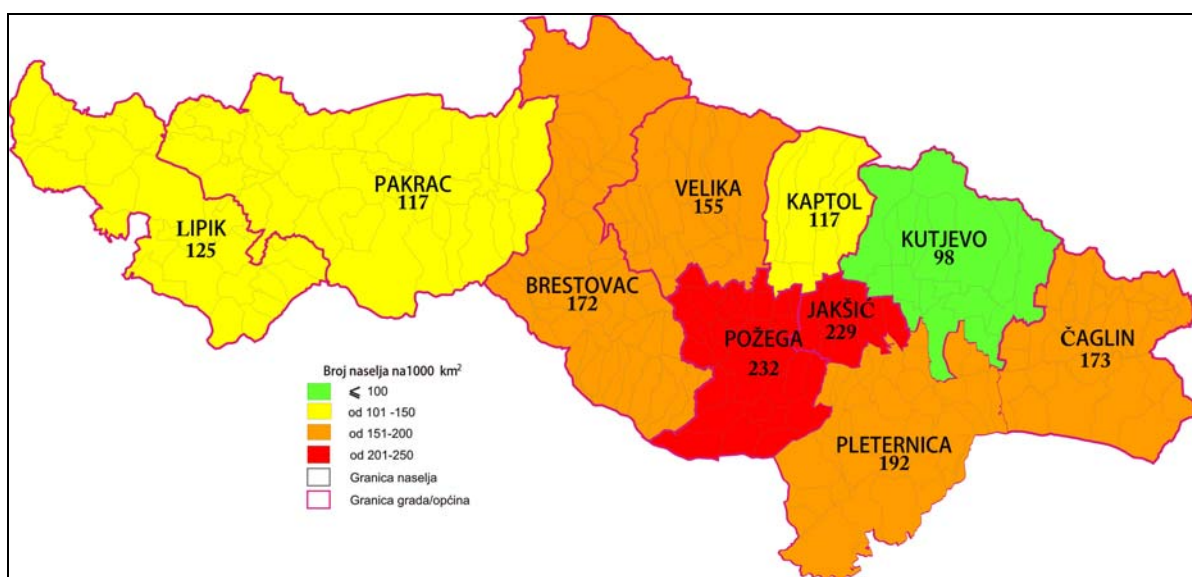
Najviše naselja u sastavu je općine Brestovac - 48, a najmanje u Općinama Jakšić i Kaptol – 10. Površinom najveća jedinica lokalne samouprave je Grad Pakrac s površinom od 358,08 km², a najmanja Općina Jakšić s površinom od 43,75 km².

Podaci o ukupnom broju naselja unutar jedinica lokalne samouprave, njihovoj veličini i gustoći u nastavku se daju tabelarno:

Tablica 2.

Broj, ukupna površina i gustoća naselja u Požeško-slavonskoj županiji			
JLS	Broj naselja	Površina (km ²)	Gustoća naselja (n/1000km ²)
BRESTOVAC	48	279,24	171,90
ČAGLIN	31	179,60	172,61
JAKŠIĆ	10	43,75	228,57
KAPTOL	10	85,49	116,97
KUTJEVO	17	173,61	97,92
LIPIK	26	208,54	124,68
PAKRAC	42	358,08	117,29
PLETERNICA	38	198,13	191,79
POŽEGA	31	133,91	231,50
VELIKA	24	154,88	154,96
ŽUPANIJA UKUPNO	277	1.815,23	152,60

Izvor: Središnji registar prostornih jedinica, Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Slika 5: Gustoća naselja na području Požeško-slavonske županije;

Izvor: Središnji registar prostornih jedinica, Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

I. 3.3. Stanovništvo

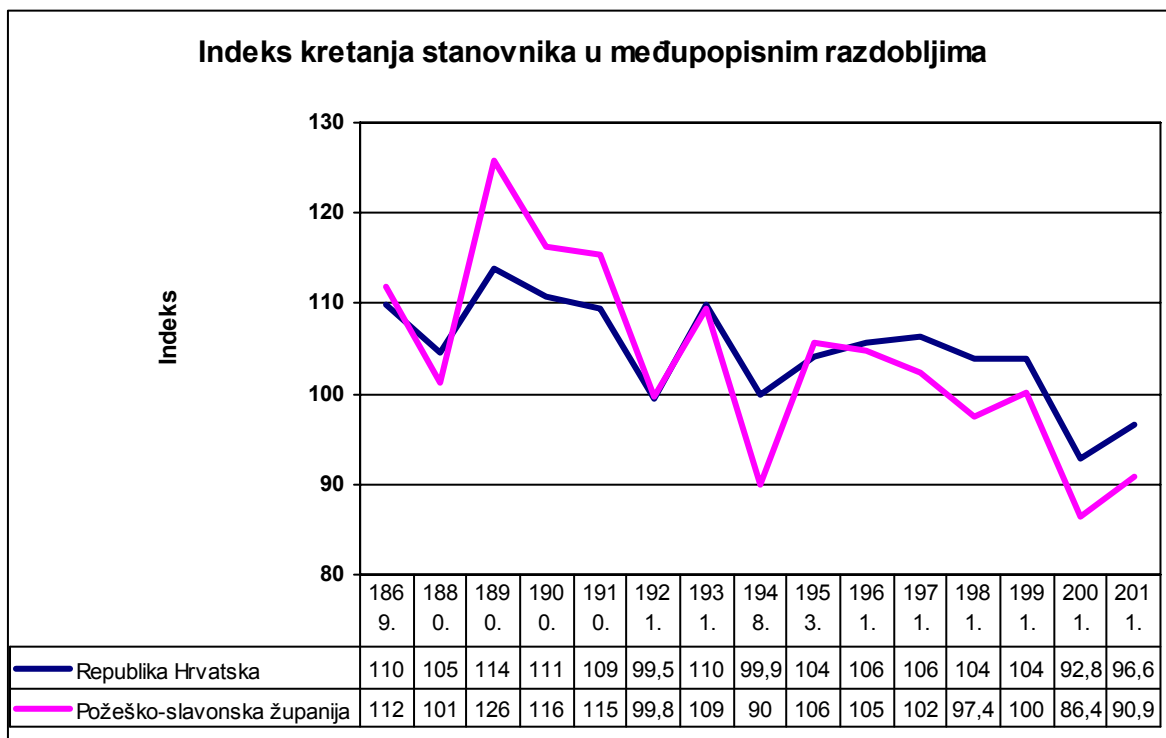
Demografski razvoj je jedno od ključnih strateških čimbenika razvoja Županije, jer stabilan, prirodan i pozitivan razvoj stanovništva jedna je od temeljnih društvenih, gospodarskih, političkih vrijednosti, a kao takav i pokazatelj stanja u prostoru. Vrijednosti koje u svojoj punini i sveobuhvatnosti ima naglašeni egzistencijalni karakter za Županiju te i Državu, a bez stanovništva niti jedna druga vrijednost nema smisla, jer skup osoba, svaka sa svojim individualnim karakteristikama, čini stanovništvo ili populaciju na određenom prostoru.

Požeško-slavonska Županija je nažalost prema posljednjem međupopisnom razdoblju (2001.-2011.) u Republici Hrvatskoj zabilježila pad broja stanovnika i ubraja se u ostalih 17 županija s negativnim porastom stanovništva. Demografski procesi u Požeško-slavonskoj županiji su nepovoljni i kao takvi su jedan od dominantnih čimbenika njezine društvene i gospodarske krize te se može kazati kako samo uravnotežen demografski razvoj može biti pretpostavka stabilnog razvoja Županije, a onda i Države, te svakog pojedinca u njoj.

Broj stanovnika

Prema popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. god, na prostoru Požeško-slavonska županije živjelo je 78.034 stanovnika. Uspoređujući podatke s prethodnim Popisom iz 2001.g. proizlazi ponovni pad broja stanovnika u Požeško-slavonskoj županiji za 7.797 osoba s indeksom od 90,92 te se i dalje nastavlja negativni trend – pad broja stanovnika na ovom prostoru, negativan prirodni priraštaj kao i negativan migracijski saldo.

Požeško-slavonska županija je ubrojena u tri županije s najmanjim brojem stanovnika te se nalazimo na predzadnjem mjestu po broju stanovnika od 21. županije u republici Hrvatskoj.

Izvo

Slika 6: Kretanje indeksa međupopisne promjene broja stanovnika;

Izvor: DZS, *Naselja i stanovništva Republike Hrvatske 1857.-2001.*, Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Indeksi kretanja stanovništva kroz međupopisna razdoblja nam kazuje najveći pad zabilježen u vrijeme ratnih godina 1948/31. -89,95 i 2001./91. -86,40. Ostala razdoblja su se izmjenjivala pad/porast, iako zadnje međupopisno razdoblje nam pokazuje blagi porast stanovništva u odnosu na međupopisno razdoblje 2001./91. i dalje je zabilježeno negativno kretanje stanovništva u Požeško-slavonskoj županiji.

U svim gradovima i općinama zabilježen je pad broja stanovnika, najviše u gradu Požegi i to -1.953 stanovnika, a slijedi ga grad Pleternica s -1.560 stanovnika. Od općina na području Požeško-slavonske županije najviše se dogodio pad u općini Čaglin -663 stanovnika, a najmanje u općini Velika -281 stanovnik.

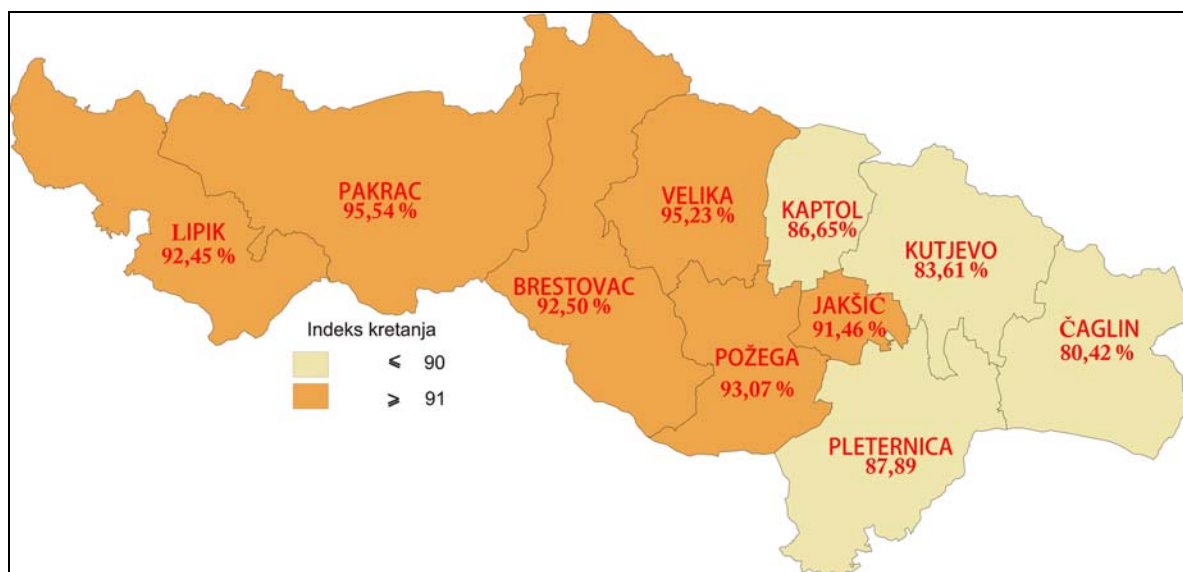
Prema zadnjem popisu stanovništva i dalje najveći broj stanovnika broji grad Požega s 26.248 stanovnika, slijede grad Pleternica s 11.323 stanovnika i grad Pakrac s 8.460 stanovnika. Od općina na području Požeško-slavonske županije to je općina Velika u kojoj je po popisu iz 2011. godine živjelo 5.607 stanovnika. Najmanji broj stanovnika ima općina Čaglin svega 2.723 stanovnika.

Tablica 3.

BROJ STANOVNIKA I INDEKS KRETANJA BROJA STANOVNIKA 2001./2011. U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI						
JLS	JLS 2001.god.	Stanovnici 2001. god.	JLS 2011. god	Stanovnici 2011. god.	Indeks 2011./2001.	Porast/pad br. stanovnika
Gradovi	4	56.613	5	58.448	103,24	1.835
	Lipik	6.674	Kutjevo	6.247	83,61	-1.225
	Pakrac	8.855	Lipik	6.170	92,45	-504
	Pleternica	12.883	Pakrac	8.460	95,54	-395
	Požega	28.201	Pleternica	11.323	87,89	-1.560
			Požega	26.248	93,07	-1.953
Općine	6	29.218	5	19.586	67,03	-9.632
	Brestovac	4.028	Brestovac	3.726	92,50	-302
	Čaglin	3.386	Čaglin	2.723	80,42	-663
	Jakšić	4.437	Jakšić	4.058	91,46	-379
	Kaptol	4.007	Kaptol	3.472	86,65	-535
	Kutjevo	7.472	Velika	5.607	95,23	-281
	Velika	5.888				
PSŽ	10	85.831	10	78.034	90,92	-7.797

Izvor: DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Slika 7.: Indeks kretanja broja stanovnika 2001./2011. po JLS P-Sų

Izvor: DZS, Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSų 2013. god.

Gustoća naseljenosti

Područje Požeško-slavonske ųupanije obuhvaća površinu od 1.815,23 km² s prosječnom gustoćom naseljenosti od 42,99 stanovnika/km² te se ubraja u skupinu rijetko naseljenih ųupanija Republike Hrvatske. Cijeli prostor nejednako je naseljen od vrlo gusto naseljenog područja do vrlo rijetko naseljenog područja ųupanije.

Prosječna gustoće naseljenosti se smanjila u odnosu na 2001.g. kada je iznosila 47,28 st/km².

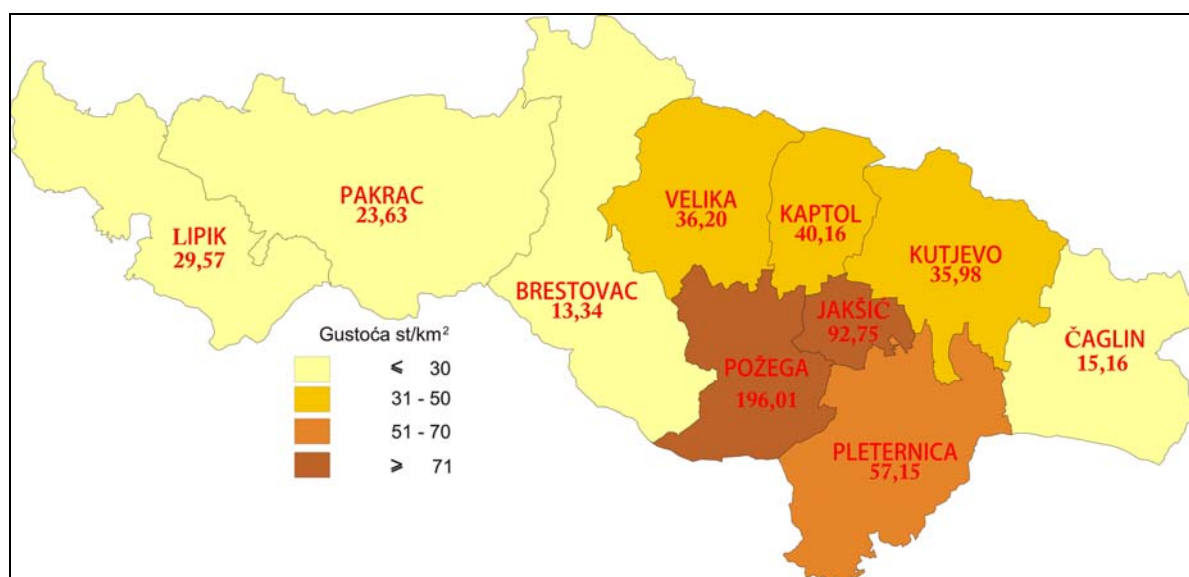
Tablica 4.

BROJ STANOVNIKA, POVRŠINA I GUSTOĆA NASELJENOSTI 2011. GODINE				
JLS	Stanovnici 2011. god.	Broj naselja	Površina km ²	Gustoća st/km ²
Kutjevo	6.247	17	173,61	35,98
Lipik	6.170	26	208,54	29,57
Pakrac	8.460	42	358,08	23,63
Pleternica	11.323	38	198,13	57,15
Požega	26.248	31	133,91	196,01
Brestovac	3.726	48	279,24	13,34
Čaglin	2.723	31	179,60	15,16
Jakšić	4.058	10	43,75	92,75
Kaptol	3.472	10	85,49	40,61
Velika	5.607	24	154,88	36,20
PSų	78.034	277	1.815,23	42,99

Izvor: DZS Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSų 2013. god.

Grad Požega ima najveću gustoću naseljenosti koja iznosi 196,01 st/km² slijedi ga općina Jakšić s 92,75 st/km², grad Pleternica s 57,15 st/km², te općina Kaptol s 40,61 st/km². Svi ostali gradovi i općine imaju gustoću naseljenosti manju od 40 stanovnika na km². Najmanju gustoću stanovnika na području ųupanije ima općina Brestovac s 13,34 st/km².

Slika 8.: Gustoća naseljenosti 2011. godine po JLS Požeško-slavonske ųupanije

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., DZS, 2011.

Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Prirodni priraštaj (kretanje) je skup pokazatelja uzroka promjene ukupnog broja stanovništva na području Požeško-slavonske ųupanije. Te pokazatelje prikazujemo kao razliku rođenih i umrlih na određenom prostoru u jedinici vremena i kao migraciju (iseljenje/useljenje) stanovništva.

Godine 2011. Prirodni prirast u Požeško-slavonskoj ųupaniji je -355 osoba. ųivorodenih je bilo 691 i umrlih 1046 osoba. Analiza prirodnog prirasta stanovništva u razdoblju od 2001. do 2011. godine u Požeško-slavonskoj ųupaniji ima negativan trend što znači da je više ljudi umrlo nego što se rodilo, odnosno ukupno je 2.349 osoba više umrlih nego rođenih. Ta desetogodišnja negativnost može se za ųupaniju prikazati samo u kvantitativnim veličinama pa je najveći negativni pad bio u posljednje tri godine: 2011. godini (-355), 2010 (-301) i 2009.(-275).

Tablica 5.

PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ųUPANIJI			
Godine	Rođeni	Umrli	Prirodni prirast/pad
2002.	842	992	-150
2003.	822	1006	-184
2004.	796	1024	-228
2005.	833	987	-154
2006.	808	1055	-247
2007.	815	1089	-274
2008.	876	1057	-181
2009.	830	1105	-275
2010.	786	1087	-301
2011.	691	1046	-355

Izvor: DZS 2003.-2012., Prirodno kretanje stanovništva republike Hrvatske, Priopćenje,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSų 2013. god.

U Požeško-slavonskoj ųupaniji u 2011. godini od 10 JLS samo je u jednoj zabilježen prirodni prirast, a u svim ostalim prirodni pad. Općina Jakšić imala je u 2011. prirodni prirast 9, a najveći prirodni pad imali su: grad Požega -96, grad Pleternica -59, te grad Pakrac -44. Od općina najveći

prirodni pad imala je općina Velika s -38. Bolji pokazatelj reprodukcije je vitalni indeks (relativni odnos broja rođenih i umrlih osoba).

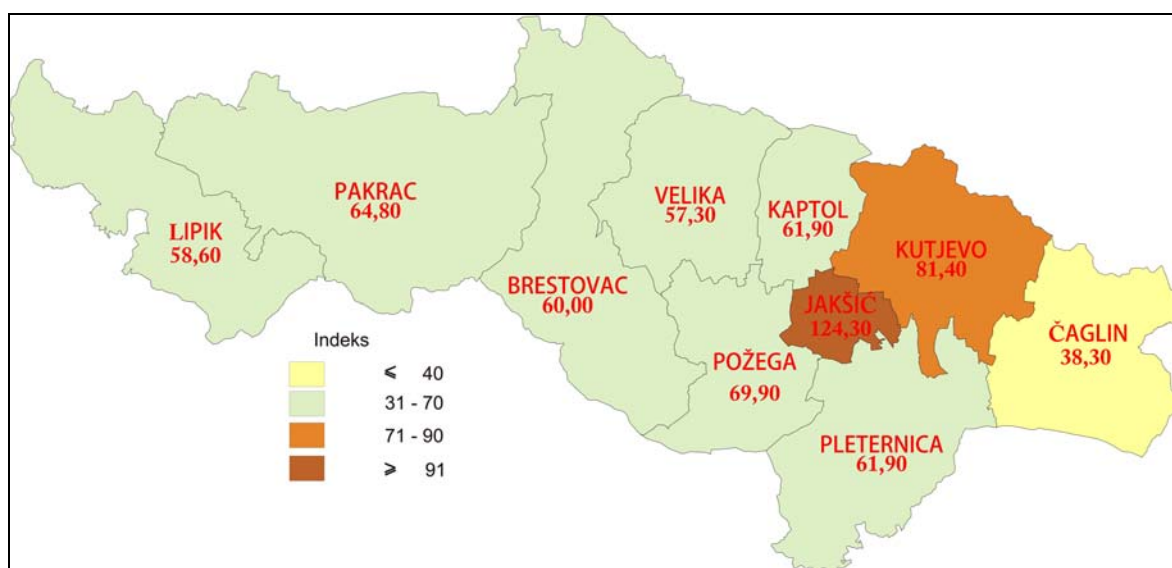
Indeks veći od 100 koji označava proširenu reprodukciju stanovništva (broj stanovnika povećava se prirodnom promjenom) na području Županije u 2011. godini imala je smo općina Jakšić (124,3) sve ostale jedinice lokalne samouprave su imale manje od 100, a najmanji općina Čaglin 38,3, slijedi općina Velika 57,3. Od gradova najmanji je imao grad Lipik s 58,6.

Na razini Požeško-slavonske županije vitalni indeks iznosio je 66,1 i po vrijednosti nalazio se na 14 mjestu u Republici Hrvatskoj te se ubraja u županije s nižom vrijednosti vitalnog indeksa. Najveći je imao Grad Zagreb 100,2; Međimurska županija 99,9, a najnižu vrijednost imala je Ličko-senjska 44,7 i Karlovačka županija 50,5.

Tablica 6.

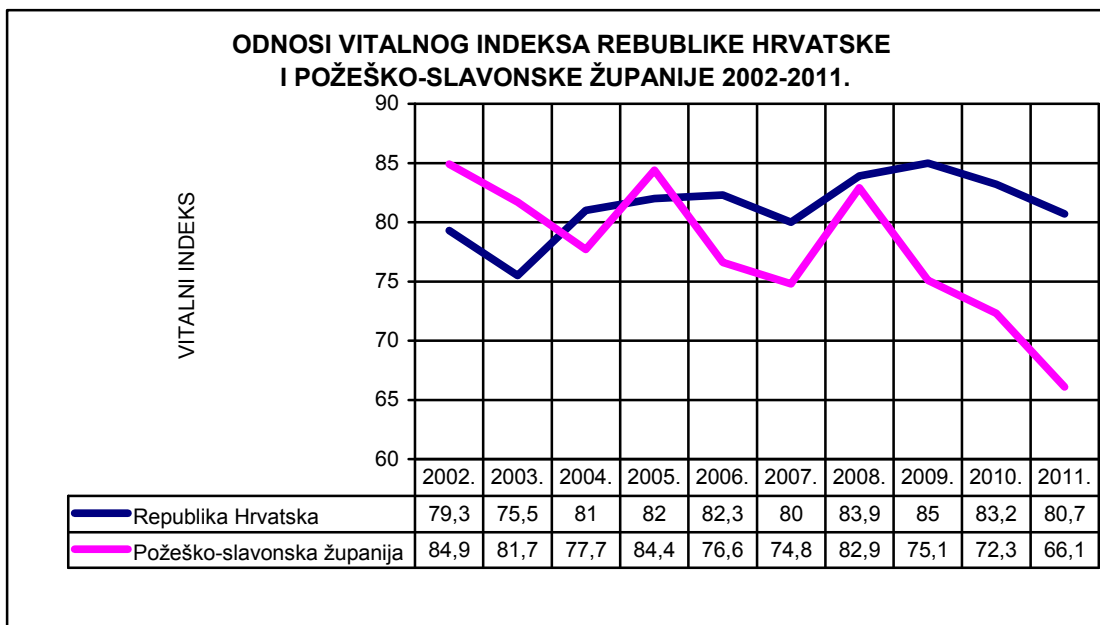
PRIRODNO KRETANJE I VITALNI INDEKS STANOVNIŠTVA U 2011. GODINI U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI				
JLS	Rođeni	Umrli	Prirast/pad	Vitalni indeks (živorodeni na 100 umrlih)
Kutjevo	57	70	-13	81,4
Lipik	58	99	-41	58,6
Pakrac	81	125	-44	64,8
Pleternica	96	155	-59	61,9
Požega	223	319	-96	69,9
Brestovac	30	50	-20	60,0
Čaglin	23	60	-37	38,3
Jakšić	46	37	9	124,3
Kaptol	26	42	-16	61,9
Velika	51	89	-38	57,3
PSŽ	691	1.046	-355	66,1

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva u 2011., Statističko izvješće 1466/2012, 2012. Zagreb,
Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Slika 9.: Vitalni indeks stanovništva u 2011. godini

Izvor: Prirodno kretanje stanovništva u 2011., Statističko izvješće 1466/12, 2012. Zagreb,
Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Izvo

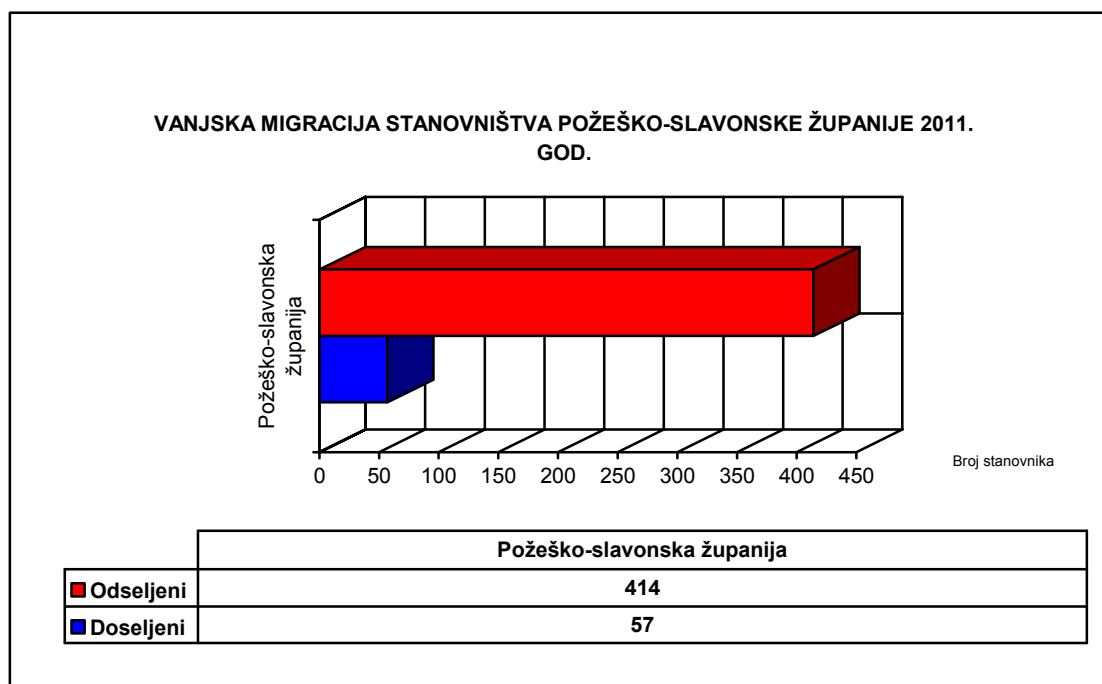
Slika 10.: Usporedba vitalnog indeksa Požeško-slavonske županije i Republike Hrvatske 2002. - 2011.;

Izvor: DZS, Prirodno kretanje stanovništva u 2011., Statističko izvješće 1466/12, 2012. Zagreb

Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Migracije stanovništva

Prostorna pokretljivost stanovništva – vanjska migracija po podacima iz 2011. godine nam pokazuje za Požeško-slavonsku županiju negativan migracijski saldo od -357 osoba, što znači da se više osoba iselilo iz Požeško-slavonske županije nego onih koji su se doselili iz inozemstva. Požeško-slavonska županija se ubraja u županije s negativnim migracijskim saldom na nivou Države.

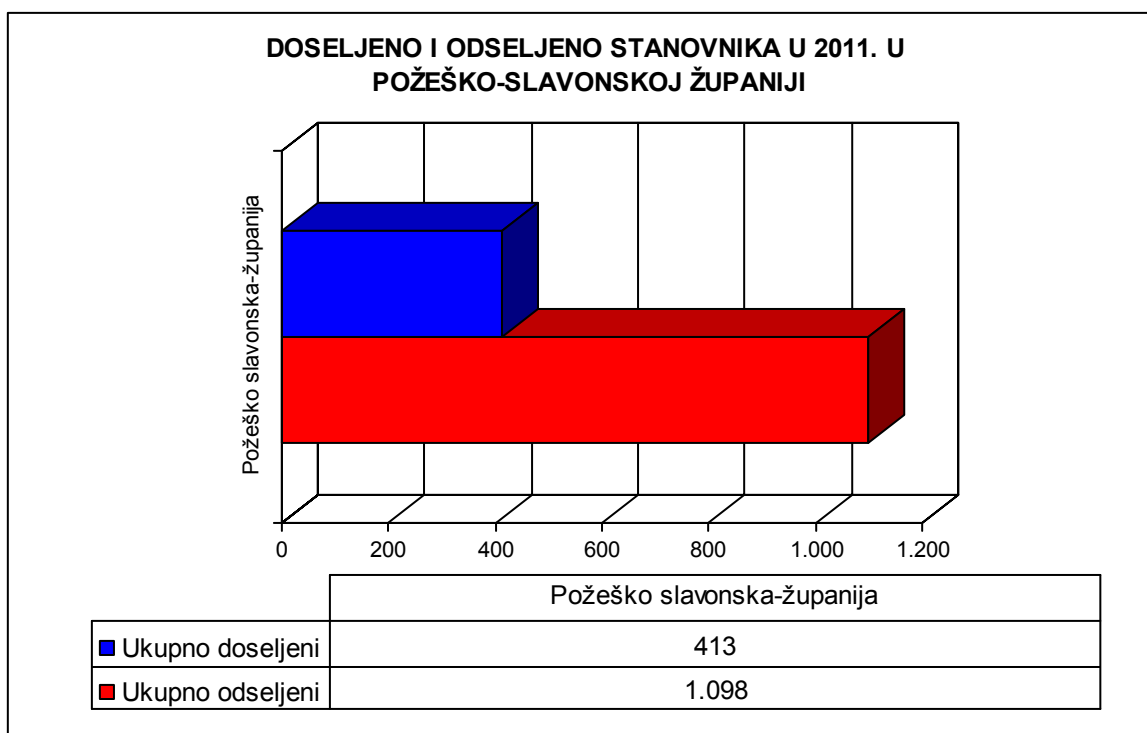
Slika 11.: Vanjska migracija stanovništva Požeško-slavonske županije 2011. godine

Izvor: DZS Migracija stanovništva u Republici Hrvatskoj u 2011. god., Priopćenje 7.1.2., Zagreb 2012. god.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Unutarnja migracija na međuzupanijskoj razini i dalje nastavlja negativan migracijski saldo -328 osoba se odselilo na područje drugih županija u Republici hrvatskoj.

Ukupni migracijski saldo za Požeško-slavonsku županiju je negativan i iznosi -685 osoba to znači da se više osoba iselilo s područja Požeško-slavonske županije nego se doselilo na isto područje.

Slika 12.: Doseljeni i odseljeni stanovnici u 2011. u Požeško-slavonskoj županiji

Izvor: DZS Migracija stanovništva u Republici Hrvatskoj u 2011. god., Priopćenje 7.1.2., Zagreb 2012. god.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Struktura stanovništva po spolu i dobi

Odnosi spolno-dobne strukture stanovništva pokazuje temelj iz kojeg se očitavaju reproduktivni, radni, starosni i drugi pokazatelji populacije. Od ukupno 78.034 stanovnika na području Županije u 2011. godini više je živjelo žena 40.187 (51,50 %) od muškaraca 37.847 (48,50 %) slično kao na državnoj razini tako je i u općinama i gradovima Požeško-slavonske županije više je živjelo žena nego muškaraca.

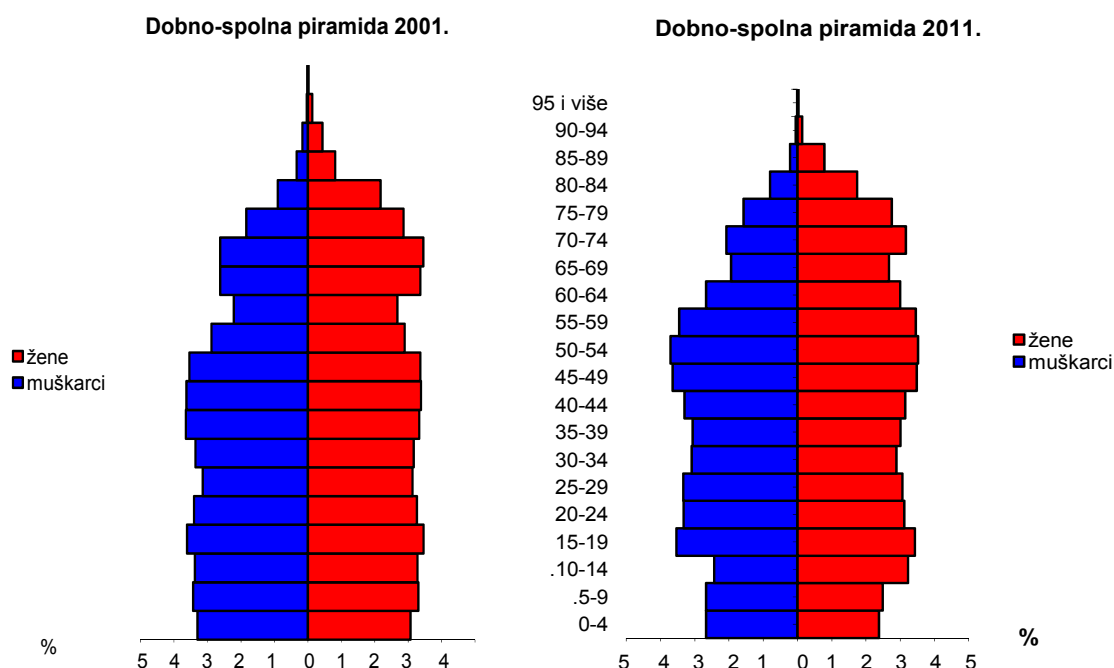
Promatrano kroz velike dobne skupine (0-19, 20-59 i više od 60 godina) primjećuje se malo veći broj muškaraca u mladom stanovništvu kao i u zreom stanovništvu, a u starom stanovništvu na razini Županije prevladava žensko stanovništvo u odnosu 60,46% žena, 39,54% muškaraca.

Višak žena nad muškim stanovništvom tumačimo kao odraz cjelokupnih procesa i pojava u društvu koji više pogađaju muško nego žensko stanovništvo odnosno duži radni vijek, stres, rat itd.

Tablica 7.

DOBNO SPOLNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA P-SŽ, 2001. I 2011. GODINE								
PSŽ	Stanovništvo 2001.				Stanovništvo 2011.			
Dobne skupine	Muško	Žensko	Muško % M	Žensko % Ž	Muško	Žensko	Muško %	Žensko %
0-4	2.833	2.632	3,30	3,07	2.080	1.856	2,67	2,38
5-9	2.948	2.833	3,43	3,30	2.063	1.942	2,64	2,49
10-14	2.901	2.819	3,38	3,28	2.677	2.524	3,43	3,23
15-19	3.097	2.974	3,61	3,46	2.755	2.675	3,53	3,43
20-24	2.914	2.801	3,40	3,26	2.591	2.434	3,32	3,12
25-29	2.699	2.683	3,14	3,13	2.596	2.389	3,33	3,06
30-34	2.888	2.713	3,36	3,16	2.410	2.256	3,09	2,89
35-39	3.137	2.856	3,65	3,33	2.391	2.348	3,06	3,01
40-44	3.114	2.905	3,63	3,38	2.575	2.458	3,30	3,15
45-49	3.036	2.883	3,54	3,36	2.838	2.715	3,64	3,48
50-54	2.474	2.479	2,88	2,89	2.895	2.749	3,71	3,52
55-59	1.897	2.296	2,21	2,68	2.692	2.702	3,45	3,46
60-64	2.251	2.880	2,62	3,36	2.081	2.342	2,67	3,00
65-69	2.245	2.958	2,62	3,45	1.517	2.087	1,94	2,67
70-74	1.580	2.452	1,84	2,86	1.623	2.463	2,08	3,16
75-79	769	1.865	0,90	2,17	1.224	2.145	1,57	2,75
80-84	292	702	0,34	0,82	623	1.354	0,80	1,74
85-89	139	381	0,16	0,44	172	616	0,22	0,79
90-94	29	111	0,03	0,13	37	110	0,05	0,14
95 i više	1	16	0,001	0,02	7	22	0,009	0,03
UKUPNO	41.398	44.433	48,23	51,74	37.847	40.187	48,50	51,50

Izvor: DZS 2001. i 2011. god., Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Slika 13.: Dobno spolna struktura stanovništva Požeško-slavonske županije 2001. i 2011. godine
Izvor: DZS 2001. i 2011. god., Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Dobna struktura stanovništva je jedan od najvažnijih pokazatelja vitalnosti i potencijala stanovništva. Dobna struktura je malo povoljnija nego na razini RH, stanovništvo je već pri popisu 2001. god. bilo staro (indeks starenja iznosio je za RH 90,7 a u Požeško-slavonskoj 81,05). Prema popisu stanovništva 2011. godine indeks starenja iznosi za RH 115, a za PSŽ 99,2, te tumačimo, proces starenja stanovništva obilježava opadanje udjela mlađeg stanovništva u ukupnom stanovništvu Županije.

Tablica 8.

DOBNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA REPUBLIKE HRVATSKE I POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE						
	Mlado stanovništvo (dobna skupina 0-19 g.)		Zrelo stanovništvo (dobna skupina 20-59 g.)		Staro stanovništvo (dobna skupina 60 i više godina)	
	2001.	2011.	2001.	2011.	2001.	2011.
Republika Hrvatska	1.053.240 ili 23,7%	896.605 ili 20,9%	2.409.359 ili 54,3%	2.356.911 ili 55,0%	955.556 ili 21,5%	1.031.373 ili 24,1%
Požeško- slavonska županija	23.037 ili 26,8%	18.572 ili 23,8%	43.775 ili 51,0%	41.039 ili 52,6%	18.671 ili 21,8%	18.423 ili 23,6%

Izvor: DZS 2001. i 2011. god.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Prosječna dob stanovništva Požeško-slavonske županije je 40,9 godina, a Republike Hrvatske 41,7 godina.

Prema starosnoj dobi u općini Kaptol stanovnik je prosječno star 37,1 godinu, slijedi u općini Jakšić 38,6 dok je najveća prosječna starost u općini Čaglin gdje iznosi 45,5 godina.

Prema uspoređivanju strukture stanovništva prema koeficijentu starenja Požeško-slavonska županija se ubraja u 4 županije s najmlađom strukturom stanovništva (0,992, a RH 1,150).

Od 10 JLS na području Požeško-slavonske županije najpovoljniji indeks starenja ima općina Kaptol 60,9 s udjelom mladog stanovništva od 28,66% i starog 17,45% slijedi općina Jakšić 77,40 s udjelom mladog stanovništva od 25,48% i starog 19,71, a najnepovoljniji indeks starenja ima općina Čaglin 157,30 s udjelom mladog stanovništva od 19,24% i starog od 30,26% iz čega proizlazi činjenica da upravo najslabije naseljena područja s najmanjim brojem stanovnika ima najstariju dobnu strukturu stanovništva. Mlado stanovništvo većinom je emigriralo, stari su ostali, a ono mlado što je ostalo ne može nadoknaditi gubitak stanovništva.

Tablica 9.

INDEKS STARENJA I PROSJEČNA STAROST U POŽEŠKO-SLAVONSKOJ ŽUPANIJI 2011.g.						
JLS	Ukupno stanovnika 2011. god.	Stanovnici dobnih skupina			Indeks starenja	Prosječna starost
		0-19	20-59	60+		
Kutjevo	6.247	1.566	3.382	1.299	83,0	39,6
Lipik	6.170	1.329	3.108	1.733	130,4	43,2
Pakrac	8.460	1.798	4.309	2.353	130,9	43,1
Pleternica	11.323	2.980	5.748	2.595	87,1	39,8

Požega	26.248	5.996	14.226	6.026	100,5	41,0
Brestovac	3.726	852	1.901	973	114,2	41,7
Čaglin	2.723	524	1.375	824	157,3	45,5
Jakšić	4.058	1.034	2.224	800	77,4	38,6
Kaptol	3.472	995	1.871	606	60,9	37,1
Velika	5.607	1.498	2.895	1.214	81,0	39,2
PSŽ	78.034	18.572	41.039	18.423	99,20	40,9

Izvor: DZS 2011. god.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Kućanstva

Prema prvim rezultatima Popisa 2011. u Požeško-slavonskoj županiji je bilo 27.029 kućanstava s prosječnim brojem članova od 2,89 članova. Usporedimo li podatke s prethodnim popisom iz 2001. godine vidi se smanjenje broj kućanstava za 416 kućanstava kao i prosječnog broja članova kućanstava koji je 2001. god. iznosio 3,13 člana po kućanstvu.

Tablica 10.

BROJ KUĆANSTAVA I PROSJEČAN BROJ ČLANOVA KUĆANSTAVA 2001. I 2011.god.						
JLS	Stanovnici 2001. god.	Broj kućanstava 2001. god.	Prosječan broj članova kućanstava 2001. god.	Stanovnici 2011. god.	Broj kućanstava 2011. god.	Prosječan broj članova kućanstava 2011.god.
Kutjevo	7.472	2.244	3,33	6.247	2.058	3,04
Lipik	6.674	2.448	2,73	6.170	2.383	2,59
Pakrac	8.855	3.448	2,27	8.460	3.434	2,46
Pleternica	12.883	3.776	3,41	11.323	3.608	3,14
Požega	28.201	9.107	3,10	26.248	9.322	2,84
Brestovac	4.028	1.302	3,09	3.726	1.390	2,68
Čaglin	3.386	1.049	3,23	2.723	873	3,12
Jakšić	4.437	1.276	3,48	4.058	1.245	3,26
Kaptol	4.007	1.111	3,61	3.472	1.019	3,41
Velika	5.888	1.684	3,50	5.607	1.697	3,30
PSŽ	85.831	27.445	3,13	78.034	27.029	2,89

Izvor: DZS 2001. i 2011. god.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Broj kućanstava na području Požeško-slavonske županije povećan je u 3 JLS, najviše u gradu Požega (+215), zatim općina Brestovac (+88) i općina Velika (+13) u ostalih 7 JLS zabilježen je pad broja kućanstava, a najviše u gradu Kutjevo (-186) i općini Čaglin (-176).

Prosječan broj članova kućanstava smanjio se u 9 JLS, blagi porast broja članova kućanstava zabilježen je samo u gradu Pakrac (2,46), a najviše smanjenje broj članova kućanstava je u općini Brestovac (2,68).

Stanovanje

Podaci o broju stanova dostupni su kao Prvi rezultati iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, te ih kao takve i navodimo. Slijedeća tablica donosi povećanje/smanjenje broja stanova i ukupan broj stanova na području Požeško-slavonske županije.

U ukupnom broju stanova na području Požeško-slavonske županije došlo je do povećanja za 3.855 stanova ili 12,4%, kao i u broju stanova za stalno stanovanje koji iznosi 3.714 ili 12,1 % stanova više od popisa iz 2001. godine.

Tablica 11.

JLS	S T A N O V I						
	Ukupan broj stanova			Stanovi za stalno stanovanje			
	2001.	2011.	Pad/ porast	2001.	% od ukupno stanova	2011.	% od ukupno stanova
Kutjevo	2.545	2.592	47	2.528	99,33	2.559	98,73
Lipik	3.111	3.804	693	3.015	96,91	3.789	99,61
Pakrac	4.002	5.084	1.082	3.940	98,45	4.987	98,09
Pleternica	4.098	4.329	231	4.085	99,68	4.277	98,90
Požega	10.016	11.002	986	9.924	99,08	10.867	98,77
Brestovac	1.482	1.962	480	1.412	95,28	1.915	97,60
Čaglin	1.500	1.490	-10	1.470	98,0	1.391	93,35
Jakšić	1.312	1.422	110	1.309	99,77	1.408	99,02
Kaptol	1.210	1.210	0	1.175	97,11	1.188	98,18
Velika	1.911	2.147	236	1.825	95,5	2.016	93,90
PSŽ	31.187	35.042	3.855	30.683	98,38	34.397	98,16

Izvor: DZS 2001. i 2011. god.,

Obrada: Zavod za prostorno uređenje PSŽ 2013. god.

Između popisa 2001. i 2011. godine najveći porast ukupnog broja stanova na području Požeško-slavonske županije je u gradu Pakrac (1.082), a jedini pad ukupnog broja stanova je u općini Čaglin (-10). Najveći udio stanova za stalno stanovanje imao je grad Lipik (99,61), a najmanji udio ponovo općina Čaglin (93,35).

Analiza stanja

Prema popisu stanovništva 2011. godine, stanovništvo Županije dalje nastavlja negativni trend – pad broja stanovnika na ovom prostoru, negativan prirodni priraštaj (osobito zabilježen u posljednje tri godine 2009., 2010. i 2011.) kao i negativan migracijski saldo (vanjske i unutarnje migracije stanovništva).

U Požeško-slavonskoj županiji u 2011. godini od 10 JLS samo je u općini Jakšić zabilježen prirodni priraštaj, a u svim ostalim prirodni pad.

Županija je suočena s negativnim demografskim procesima i s problemom nedovoljnog demografskog resursa kao osnovnog čimbenika razvoja, a na koje je utjecao velikim dijelom Domovinski rat, veliki broj malih naselja s pretežno malim brojem i to starijeg stanovništva kao i učinci gospodarskog razvoja.

I. 4. Požeško-slavonske županija u okviru prostornog uređenja Države

Prostor je vrijedan, ograničen, najčešće neobnovljiv resurs kojeg dijeli veći broj korisnika, te stoga prostorno planiranje ima za cilj organizirati njegovo racionalno i optimalno korištenje. Prostorno planiranje obuhvaća uređenje naselja, gospodarskih i društvenih djelatnosti, mreža infrastrukturnih sustava – prometa, energetike, vodnog gospodarstvo, kao i zaštitu okoliša, prirodnih i kulturnih vrijednosti, i to u uvjetima prirodnih i drugih prostornih ograničenja.

Glavni ciljevi razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije su unaprjeđenje prostorno razvojne strukture Županije, očuvanje prostora i okoliša te racionalno korištenje i zaštita područnih (regionalnih) i lokalnih dobara, zbog čega je, između ostalog, Požeško-slavonska županija osnovala niz institucija kako bi kvalitetno odgovorila na zadane ciljeve. Među spomenutim institucijama nalazi se i Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, Županijska uprava za ceste Požeško-slavonske županije, Regionalna razvojna agencija Požeško-slavonske županije d.o.o. PANORA, Turistička zajednica Požeško-slavonske županije te Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Požeško-slavonske županije.

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) propisan je sustav prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj. Sustav čine subjekti, dokumenti, akti i postupci kojima se osigurava praćenje stanja u prostoru, određivanje uvjeta i načina izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja te uređenja građevinskog zemljišta. Sustav je utvrđen tako da postoji više razina planiranja u skladu s kojima se izrađuju i donose dokumenti prostornog uređenja:

- na državnoj razini dokumenti su Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, te prostorni planovi područja posebnih obilježja koji se izrađuju za područja nacionalnih parkova, parkova prirode i područja posebnih obilježja određenih Strategijom i Programom. Ovi dokumenti su u nadležnosti Države i donosi ih Hrvatski Sabor.
- prostorni plan županije i Grada Zagreba, prostorni planovi područja posebnih obilježja čija je obveza izrade određena prostornim planom županije, odnosno Grada Zagreba, su dokumenti područne (regionalne) razine, a njihovo donošenje u nadležnosti je Županijske, odnosno Gradske skupštine.
- dokumenti lokalne razine u nadležnosti su velikog grada, grada ili općine, a to su prostorni plan uređenja velikog grada, grada ili općine te urbanistički plan uređenja i detaljni plan uređenja dijelova njihovih područja. Dokumente lokalne razine donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće za svoje područje.

Dokument prostornog uređenja užega područja mora biti usklađen s dokumentom prostornog uređenja širega područja, a prostorni planovi lokalne razine moraju biti usklađeni s dokumentom prostornog uređenja državne odnosno prostornim planom područne (regionalne) razine.

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji, djelatnost prostornog uređenja za Županiju obavlja Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije koji je započeo s radom 01. travnja 2009. godine kao javna ustanova. Obavljanje poslova Zavod je preuzeo od Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, ustrojenog kao upravno tijelo Požeško-slavonske županije, koji je prestao s radom danom početka rada ovog Zavoda. Temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji, Zavod izrađuje i prati provedbu Prostornog plana Požeško-slavonske županije, izrađuje izvješće o stanju u prostoru Županije, vodi registre podataka u okviru

informacijskog sustava prostornog uređenja, priprema polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova uži područja, izdaje mišljenja u postupku izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja u skladu sa Zakonom. Zavod može izrađivati i prostorni plan područja posebnih obilježja, prostorni plan uređenja grada i općine i provedbeni dokument prostornog uređenja od strateškog interesa za državu, odnosno županiju te obavljati stručno-analiitičke poslove iz područja prostornog uređenja, ako mu izradu tih planova i dokumenata, odnosno obavljanje poslova povjeri Ministarstvo ili Župan.

Prostorni plan Požeško - slavonske županije ("Požeško - slavonski službeni glasnik", broj 05/02, 05A/02 i 04/11) izrađen je uz poštivanje ciljeva i smjernica iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske te utvrđuje osnove za budući razvitak u prostoru, ciljeve prostornog uređenja i namjenu prostora, te smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora. Na Prostorni plan Požeško - slavonske županije pribavljena je 24. lipnja 2002. godine suglasnost nadležnog Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja te je ga je donijela Županijska skupština Požeško - slavonske županije 05. srpnja 2002. godine (objava: "Požeško – slavonski službeni glasnik", broj 05/02 i 05A/02). Prostorni plan Županije izradio je Zavod za prostorno uređenje Požeško- slavonske županije.

Temeljne prostorno planske jedinice za provođenje Prostornog plana Požeško-slavonske županije su općine i gradovi. Plan se provodi kroz prostorne planove uređenja općina i gradova, a iznimno se provodi i neposredno za zahvate u prostoru od važnosti za Državu. Sukladno smjernicama dokumenata prostornog uređenja Države, temeljna načela organizacije prostora Prostornog plana Požeško-slavonske županije za izradu planova užeg područja, su sljedeća:

1. Policentrična razvojna struktura te razvoj prometne i druge infrastrukture

Polazišna planska točka je razvijanje integracije Županije u prostor države, izlazak iz prometne izoliranosti te poticanje urbanih i drugih procesa koji iz toga generiraju. Organizaciju prostora treba temeljiti na policentričnom načelu te razvijanju prometnih veza prostora Županije u odnosu na važnije prometnice, grad Zagreb i ostale važnije gradske centre u državi.

a) Prostor Požeško-slavonske županije ima nekoliko stupnjeva centraliteta naselja koja utječu na razvitak svojih gravitacijskih prostora. Policentrična koncepcija razvoja podrazumijeva disperziju gospodarskih i uslužnih struktura i središnjih funkcija te korištenje specifičnih razvojnih prednosti prostora.

Prema Prostornom planu okosnicu policentrične razvojne strukture Požeško - slavonske županije predstavlja mreža gradskih naselja s Požegom kao sjedištem Županije, te Pakracom, Pleternicom, Lipikom i Kutjevom kao urbanim centrima koji su nositelji gospodarskog razvoja. Planom je naglašena potreba provođenja poticajnih i razvojnih mjera za jačanje srednjih i manjih gradova kako bi postali stvarna žarišta razvitka.

b) Postojeće stanje prometne cestovne infrastrukture na području Požeško-slavonske županije za predmetno razdoblje obuhvaćeno je Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste (NN, br. 44/12, 130/12) prema kojoj postoji ukupno:

- 8 državnih,
- 26 županijskih i
- 77 lokalnih cestovnih pravaca.

Sveukupno, državnih cesta ima 218,6 km, županijskih i lokalnih cesta ima 469,38 km odnosno 200,98 km županijskih i 268,40 km lokalnih cesta. Od ukupne dužine županijskih i lokalnih cesta nije asfaltirano 83,90 km.¹

Dugogodišnje sustavno zanemarivanje rješavanja problema prometa na području Požeško-slavonske županije, a time i Požeštine, ostavilo je za posljedicu svojevrsnu izoliranost od glavnih prometnih tokova (nastojanjem izgradnje cesta i autocesta tzv. savskog, odnosno podravskog prometnog koridora) te se očitovalo u primjeni samo nepotpunih prometnih rješenja, kao i razvijanju samo nekih dijelova prometnog sustava.

Tako se do današnjih dana na ovom području (Požeštine) interveniralo u prometnom sustavu uglavnom stihijski, pojedinačno i nesustavno.

Slabija prometna povezanost Požeško-slavonske županije s ostatkom Republike Hrvatske utjecala je na sporiji gospodarski razvoj što je, u kombinaciji s ratnim djelovanjima tijekom agresije na RH, negativno utjecalo na cjelokupni razvitak ove Županije. To je vidljivo i po procesima demografske erozije koja se javlja u rubnim dijelovima Županije.

Na području Požeško-slavonske županije, koja je dio sjeveroistočnog područja RH, ne ističu se prometni koridori europskog i državnog značenja, što je karakteristično za cijeli ovaj dio Hrvatske. Razlog tome je što, inače veoma povoljan geoprometni položaj, smješten na spoju između dvije prostorno-zemljopisne cjeline (Panonske nizine i Dinarskog gorja), u čijem polumjeru se od 500 km nalazi nekoliko europskih regija (srednjoeuropska, alpska, karpatska i balkanska), nije adekvatno valoriziran postojećim prometnim sustavom.

Proteklih desetljeća u izgradnju prometnica i drugih prometnih objekata nije se značajnije ulagalo, a ni sama dinamika izgradnje nije bila uvijek u skladu s hrvatskim interesima i nije u dovoljnoj mjeri pratila europske trendove razvitka prometne mreže. U skladu s tim, prometna infrastruktura Županije, ne odgovara u mnogim svojim segmentima suvremenim zahtjevima i naraslim potrebama stanovništva kao i razvojnim funkcijama Županije u cijelosti, a posebice gospodarstvu.

Prometni sustav, koji obuhvaća cestovni, željeznički, zračni, telekomunikacijski i informatički sustav prometa i veza, vodeći pri tome brigu o cjelovitosti i međusobnoj zavisnosti, jedan je od važnijih čimbenika koji treba osigurati ravnotežu razvoja pojedinih dijelova Županije, kao i njenu vanjsku povezanost s okruženjem. Zbog toga njegov razvoj podrazumijeva prioritetni skup aktivnosti koje se poduzimaju radi održavanja i podizanja prometno-tehničke razine već izgrađenih prometnica te u cilju izgradnje novih prometnica, a sve u funkciji gospodarske i demografske obnove promatranog prostora, uz maksimalno uvažavanje elemenata zaštite čovjekovog okoliša.

Županija rješenje svoje izoliranosti vidi upravo kroz osiguranje prometne povezanosti, realizaciju i završetak predviđenih i započetih projekata te osiguranje, rezervaciju i planiranje drugih potrebnih prometnih koridora unutar županijskog prostora za vrijeme kada će se oni moći realizirati.

Stoga je osnovni cilj uspostaviti mreže infrastrukturnih sustava na cijelom području Županije te osigurati potrebne kapacitete komunalne infrastrukture primjereno europskim mjerilima.

¹ U međuvremenu je donesena nova Odluka o razvrstavanju javnih cesta (NN, br. 66/13) koja će se, kao i sve njene eventualne moguće izmjene primjenjivati za slijedeći period.

Sukladno navedenom Županija je poduzela sve planske mjere da se što kvalitetnije poveže sa ostalim dijelovima RH, pri tome nadovezujući se na Strategiju i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske te dosadašnje Strategije prometnog razvitka RH. Svi prometni koridori su planirani i detaljnije obrazloženi u dijelu „Prometne infrastrukture“ ovoga Izvjeshća o stanju u prostoru.

- c) *Ostala infrastruktura - Integracija Županije u prostor države te dalji razvoj u okviru planiranja odvija se u okviru planova razvoja građevina magistralnog karaktera koje ulaze u prostor Županije te utječu na njega.*

Energetske građevine međužupanijskog i državnog obuhvaćaju prijenosni 400 kV dalekovod, te prijenosna i transformacijska 110 kV postrojenja, kao i magistralne cjevovode (plinovode, naftovode, produktovode).

Na planskom nivou državne razine riješen je i plan razvoja pokretne elektroničke komunikacijske mreže te su lokacije, raspored i odnosi samostojećih antenskih stupova planirani temeljem "Zajedničkog plana razvoja pokretne komunikacijske infrastrukture" izrađenog od Udruge pokretnih komunikacija Hrvatske i potvrđen od Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije – i vrijedi na nivou cijele RH.

Vodno gospodarstvo (vodoopskrba i odvodnja) riješeni su regionalnim i lokalnim sustavima na nivou Županije, a s državnom planskom razinom koegzistiraju samo posredno, kroz zahvate na vodama I. reda (regulacijske i zaštitne vodne građevine, MAHE – male hidroelektrane i dr.)

Osnovni dokumenti uređivanja vodnog gospodarstva su Strategija upravljanja vodama i Plan upravljanja vodnim područjima te Studija razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije, dok je dugoročni razvojni planski dokument za odvodnju otpadnih voda Studija zaštite voda Požeško - slavonske županije.

2. Racionalno korištenje prostora i održivi razvitak

Prostor Požeško-slavonske županije odlikuje se očuvanošću, velikom biološkom raznolikošću, vrijednim poljoprivrednim i šumskim površinama, obiljem kvalitetnih izvorišta čiste vode, prirodnim i kulturnim vrijednostima. Ovakav je prostor najvredniji resurs Županije, pa se nameće potreba njegovog racionalnog korištenja i zaštite kod svih zahvata u prostoru. Dispozicijom sadržaja u prostoru i izborom razvojnih programa i tehnologija treba očuvati kvalitetu prostora i okoliša, te planirati razvoj u granicama prihvatljivog opterećenja prostora, na načelima održivog razvitka, uz održanje ravnoteže ekoloških sustava. Održivi razvitak označava onaj razvitak pri kojem su opseg i dinamika čovjekovih proizvodnih i potrošnih aktivnosti dugoročno usklađeni s opsegom i dinamikom procesa koji se odvijaju u prirodi, a koji ne isključuje ekonomski rast.

3. Zaštita prostora

U organiziranju prostora, uz racionalno i svrhovito korištenje prostora, treba se pridržavati načela kompatibilnosti namjena u prostoru, održivog opterećivanja prostora (nosivost prostora), preferiranja korištenja obnovljivih resursa, i konačno, načela koja se odnose na zaštitu i unaprjeđenje prirodnog i kulturno-povijesnog bogatstva.

Prostorni plan Požeško-slavonska županija kao strateški dokument u okviru prostornog uređenja države

Županijska skupština je 01. srpnja 2011. godine donijela Odluku o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško - slavonske županije (objava: "Požeško - slavonski službeni glasnik",

broj 04/11). Cjelovitim Izmjenama i dopunama Prostornog plana Županije, koje je izradio Zavod za prostorno uređenje Požeško - slavonske županije, obuhvaćene su novonastale okolnosti i potrebe koje su se pojavile u devetogodišnjem vremenskom razdoblju od početka primjene Plana.

Županijska skupština Požeško - slavonske županije je 21. prosinca 2012. godine donijela Odluku o izradi Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško - slavonske županije (objava: "Požeško - slavonski službeni glasnik", broj 06/12), a 21. ožujka 2013. i Odluku o Izmjeni i dopuni Odluke o izradi Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Izradi Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Županije pristupilo se jer je su se međuvremenu, od donošenja zadnjih Izmjena i dopuna, pojavile nove okolnosti te zahtjevi koji se ocjenjuju od strateškog interesa za područje Požeško - slavonske županije. Naime, pojavila se potreba za formiranjem gospodarske zone za specifičnu djelatnost (proizvodnja lijevanog i float stakla) koja zbog tehnološkog procesa zahtjeva veću površinu i poseban oblik zone. U postojećem Prostornom planu Požeško - slavonske županije nije predviđena mogućnost takve gospodarske zone u gradu Lipiku te, kako se radi o gradnji građevina i otvaranju nove gospodarske zone od strateškog interesa za Grad Lipik i Požeško - slavonsku županiju, Županijska skupština donijela je odluku o pristupanju izradi ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško - slavonske županije.

Osnovni cilj i programsko polazište ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško - slavonske županije je ostvarenje preduvjeta za razvoj nove gospodarske zone za specifičnu djelatnost (proizvodnja lijevanog i float stakla) na području Grada Lipika.

Obzirom da se uz navedeno pojavilo još nekoliko konkretnih zahtjeva, Županijska skupština je ocijenila potrebnim i opravdanima da se i one, kao točkaste izmjene, ugrade u ciljane Izmjene i dopune Prostornog plana županije, te je Odlukom o izradi te njenom Izmjenom i dopunom omogućeno:

- proširenja/korekcije područja eksploatacijskih polja "Šamanovica", "Duboka", "Krndija-Velika brazda", "Čukur", "Klašnice"
- korekcije područja namijenjenog istraživanju mineralnih sirovina i otvaranju novih istražnih prostora sukladno korekcijama (ukidanju) granica građevinskih područja naselja na području općine Brestovac,
- promjene lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Kutjevo,
- korekcije u svrhu mogućnosti priključenja naselja na uređaje za pročišćavanje otpadnih voda većih kolektorskih sustava, kao rješenja koja mogu zamijeniti pojedine samostalne ili zajedničke sustave za odvodnju otpadnih voda,
- planiranja retencija za obranu od poplava "Basamac", "Drenik" ("Sklop"), "Čujevac" ("Šibovica"), "Odorovac" i "Selište",
- planiranja akumulacije MA Bistra 2 na području Općine Kaptol,
- preispitivanja namjene formirane gospodarske zone Grabarje (ugostiteljsko – turistička ili gospodarska namjena), korekciju obuhvata retencije/akumulacije Kaptolka,
- formiranja zone turističko-rekreacijske namjene "Leštat",
- korekcije površine/oblika ugostiteljsko-turističkih zona u Pleternici i Radovancima,
- korekcije površina/oblika gospodarske zone u Pakracu i gospodarske zone poljoprivredne namjene i rekreacijske zone u Požegi,
- korekcije Odredbi za provođenje u svrhu neometanog razvoja iskorištavanja obnovljivih izvora energije sunca,

- korekcije Odredbi za provođenje u svrhu redefiniranja minimalne zelene površine u radnim zonama za iznimne slučajeve,
- korekciju Odredbi za provođenje u svrhu redefiniranja obveze kabliranja, odnosno zračnog vođenja elektroenergetskih vodova,
- korekciju obuhvata poplavnih područja u Županiji,
- planiranje matičnog kolosijeka povezivanjem na postojeću željezničku prugu II 206 Banova Jaruga – Pčelić iz kolodvora Lipik za potrebe nove gospodarske zone.

Istovremeno s donošenjem ovog Izvjешća u tijeku je i donošenje Odluku o II. Izmjenama i dopunama Odluke o izradi Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije koja bi trebale obuhvatiti još i slijedeće izmjene:

- preispitivanje zahvata planiranih Prostornim planom Požeško-slavonske županije u odnosu na zaštitu okoliša i prirode radistvaranja preduvjeta za financiranje projekata sredstvima iz fondova Europske unije za planirane zahvate u prostoru,
- usklađivanja i ažuriranja stanja ekološke mreže – NATURA 2000
- izgradnje magistralnog plinovoda Omanovac – Daruvar DN 200/50, u koridoru postojećeg plinovoda Pakrac – Daruvar DN 150/50
- korekcije i ažuriranje stanja zaštite kulturnih dobara i kulturne baštine na području Županije,
- korekcije obveze izrade urbanističkih planova uređenja,
- definiranja lokacije za smještaj otpada koji sadrži azbest,
- preispitivanja i korekcije površina, oblika, vrste, namjene, kapaciteta te smjernica za gradnju u ranije planiranim turističko – rekreacijsko – gospodarskoj zoni "Ergela" te turističko-rekreacijskoj zoni i zoni golf igrališta "Raminac" u Lipiku,
- planiranja sportsko – rekreacijske namjene i vodne površine (jezera) na lokaciji kod naselja Emovački lug.
- formiranja zone turističko-rekreacijske namjene "Kuzma" i „Klašnice“,
- preispitivanja namjene, vrste i kapaciteta ugostiteljsko-turističke zone (kamp) sjeverno od Kutjeva,
- korekcije površina/oblika gospodarske zone u Pleternici.

Ciljanim Izmjenama i dopunama Prostornog plana Požeško - slavonske županije ne planira se izmjena koncepcije uređenja prostora.

Nositelj izrade je Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško - slavonske županije, a stručni izrađivač je Zavod za prostorno uređenje Požeško - slavonske županije.

Požeško-slavonska županija u odnosu na potencijal EU

Požeško-slavonska županija u proteklom razdoblju radi na upoznavanju i informiranju općina i gradova, gospodarskih i privatnih subjekata, kao i šire javnosti o mogućnostima i izazovima koji predstoje Republici Hrvatskoj u procesu nakon ulaska u Europsku uniju, kao i mogućnostima korištenja sredstava fondova Europske unije koji su otvoreni i namijenjeni Republici Hrvatskoj. Također, velika pažnja posvećena je i razvijanju bilateralne suradnje s regijama u užem i širem okruženju kao i aktivnostima Požeško-slavonske županije u programima i projektima koji se provode uz financijsku pomoć Europske unije.

U tu svrhu, kao i radi unaprjeđenja gospodarskog i društvenog razvoja županije, osnovana je 2010. godine Regionalna razvojna agencija Požeško-slavonske županije PANORA koja je dio hrvatske Panonske regije.

Jedna od temeljnih zadaća Regionalne razvojne agencije je provedba Županijske razvojne strategije. Strategija je razvijana i izrađena na načelu partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora u Županiji. Partnerski pristup osiguran je kroz dijalog i postizanje konsenzusa između svih dionika, te kontinuiranim savjetovanjem s Regionalnim partnerskim odborom (RPO), s kojim Razvojna agencija usko surađuje. Skupština Požeško-slavonske županije usvojila je Županijsku razvojnu strategiju na sjednici održanoj 17. ožujka 2011. godine.

Razvojna strategija svojim djelovanjem podržava razvojne projekte kao što su projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, zdravstvenih, društvenih i drugih kapaciteta.

Regionalna razvojna agencija Požeško-slavonske županije PANORA bavi se, između ostalog, izradom i implementacijom EU projekata (IPA, IPARD) kako bi optimizirala razvojne ciljeve Požeško-slavonske županije u procesu prilagodbe Republike Hrvatske na regionalno ustrojstvo i programe Europske Unije. Djeluje na izradi i svih drugih vrsta projekata za privlačenje sredstava fondova EU, pripremanju i ispunjavanju dokumentacije za nacionalne i EU fondove, izradi gospodarskih programa i studija, izradi planova ukupnog razvitka za jedinice lokalne samouprave i dr. Razvojna agencija opslužuje i tzv. „**One Stop Service Center**“ namijenjen stranim i domaćim investitorima koji žele uspostaviti ili proširiti svoje poslovanje na ovom području.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA RAZVOJA U PROSTORU

Analiza i ocjena stanja u prostoru Požeško-slavonske županije obuhvaća prikaz ostvarenja osnovnih prostorno-planskih ciljeva, usmjerenja i određenja koja su sadržana u Strategiji i Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske, dokumentima prostornoga uređenja Županije, gradova i općina, te ukazuje na trendove i usklađenost, odnosno nesklad u provedbi.

II. 1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina

Sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04 i 163/04) utvrđen je obvezni iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina pri izradi dokumenta prostornog uređenja kako za prostor županije tako i za prostor svake jedinice lokalne samouprave. Ujednačenim i detaljnijim prikazom na razini pojedine jedinice lokalne samouprave omogućen je i zbirni prikaz na županijskoj razini.

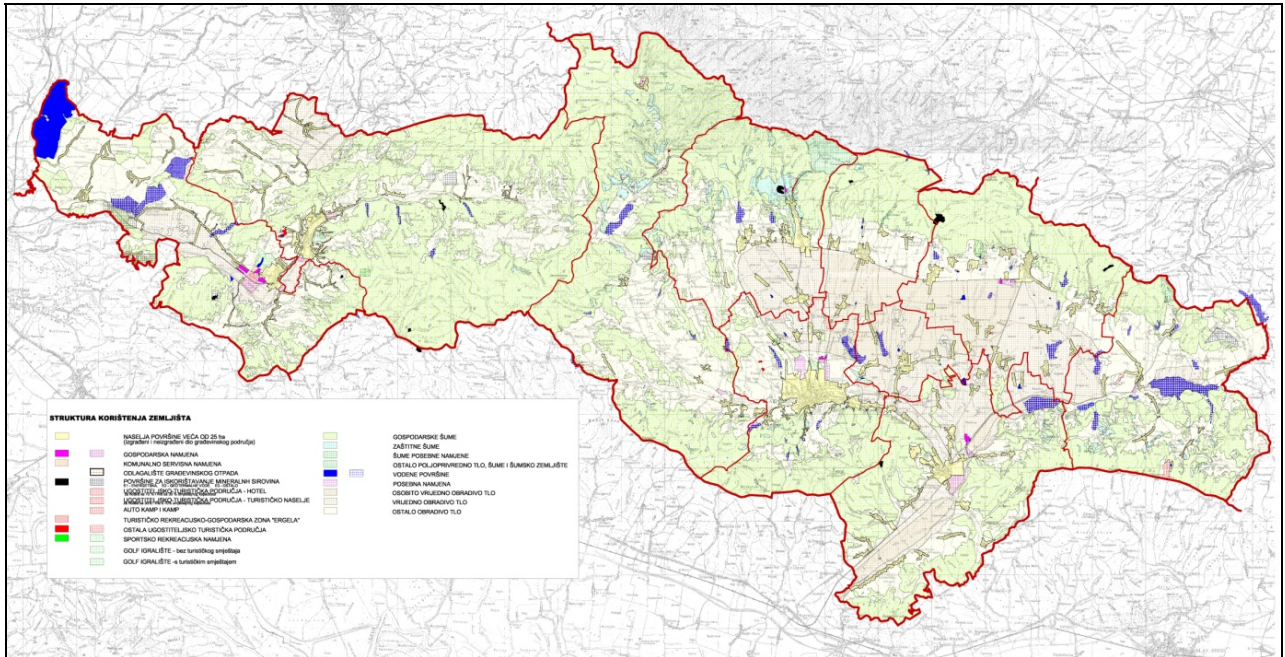
Analiza prostorne strukture korištenja i namjene površina Požeško-slavonske županije temeljena je na računalnom očitavanju površina pojedinih općina i gradova Županije sa topografskih karata u mjerilu 1:25.000 dobivenih od Državne geodetske uprave.

Uspoređujući ovako dobivene podatke s podacima Državne geodetske uprave uočljiva je određena razlika u površinama.

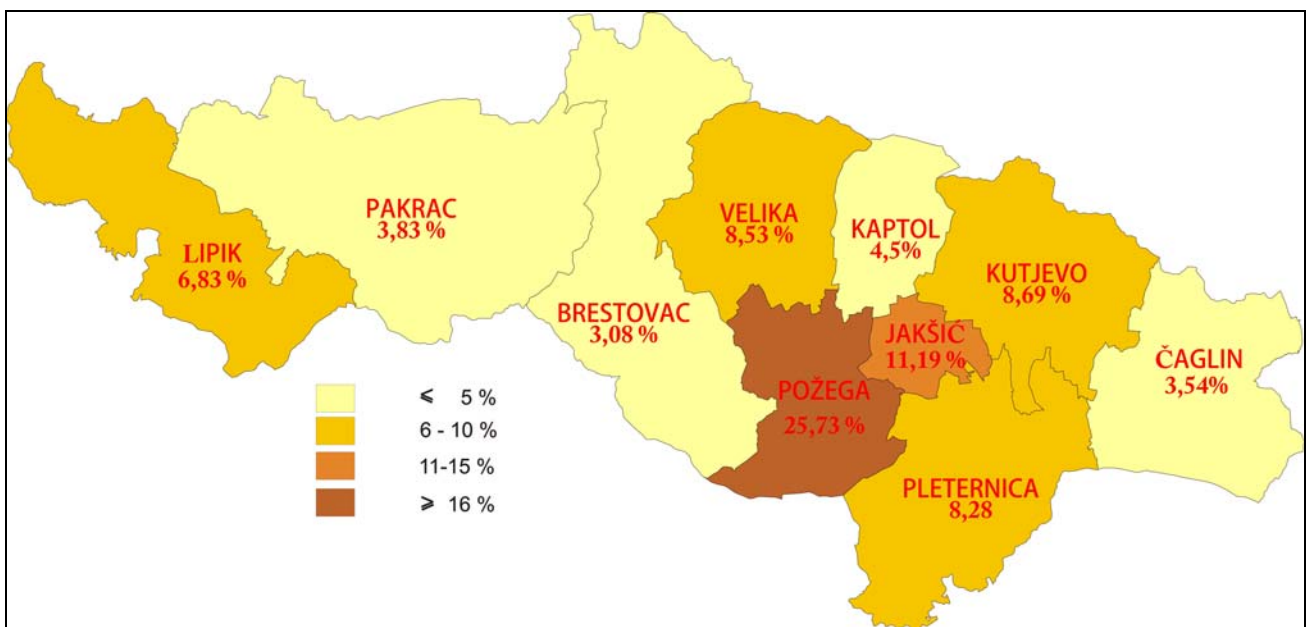
Na taj način, je analizom prostornih pokazatelja iz prostornih planova uređenja gradova i općina, utvrđena tablica prostorne strukture korištenja površina na području Požeško-slavonske županije. Iz tablice prostorne strukture navodimo ukupne površine za prostor Požeško-slavonske županije: od ukupno 181810,7 ha površine Županije (prema računalnom očitavanju površina) građevinska područja naselja zauzimaju 9161,61 ha (5,04%), građevinska područja za izdvojene namjene (gospodarska, ugostiteljsko-turistička, sportsko-rekreacijska namjena i groblja) zauzimaju 1467,65ha (0,81%), a ostale građive površine (posebna namjena, infrastrukturni sustavi i dr.) 2475 ha (1,36%). Ukupno, građive površine u prostornim planovima na području Požeško-slavonske županije zauzimaju 7,21% površine, dok za negrađivi prostor preostaje 92,79% površine. Negrađivi prostor obuhvaća: poljoprivredno zemljište (81442,59 ha ili 41,93%), šume (84658,33 ha ili 49,43%) i vodne površine (2605,19 ha ili 1,43%).

Građevinsko područje naselja, utvrđeno prostornim planom, je izgrađeni i uređeni dio naselja i neizgrađeni dio područja tog naselja planiran za njegov razvoj i proširenje. Unutar tog područja se smještavaju, osim stanovanja, sve ostale namjene spojive s osnovnom (javna, gospodarska, športsko - rekreacijska, javne zelene površine, površine infrastrukturnih sustava, groblja, posebne namjene i drugo).

Na području Požeško-slavonske županije od ukupno 9161,61 ha površine građevinskog područja naselja izgrađeno je 7102,04 ha što čini 77,52% od ukupnog građevinskog područja odnosno 3,91% od ukupne površine Županije.

Slika 14.: Struktura korištenja zemljišta prema
Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske županije
Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Slika 15.: Udio površina izgrađenih struktura prema PPUO/G;
Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina, stanje: siječanj 2013.;
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

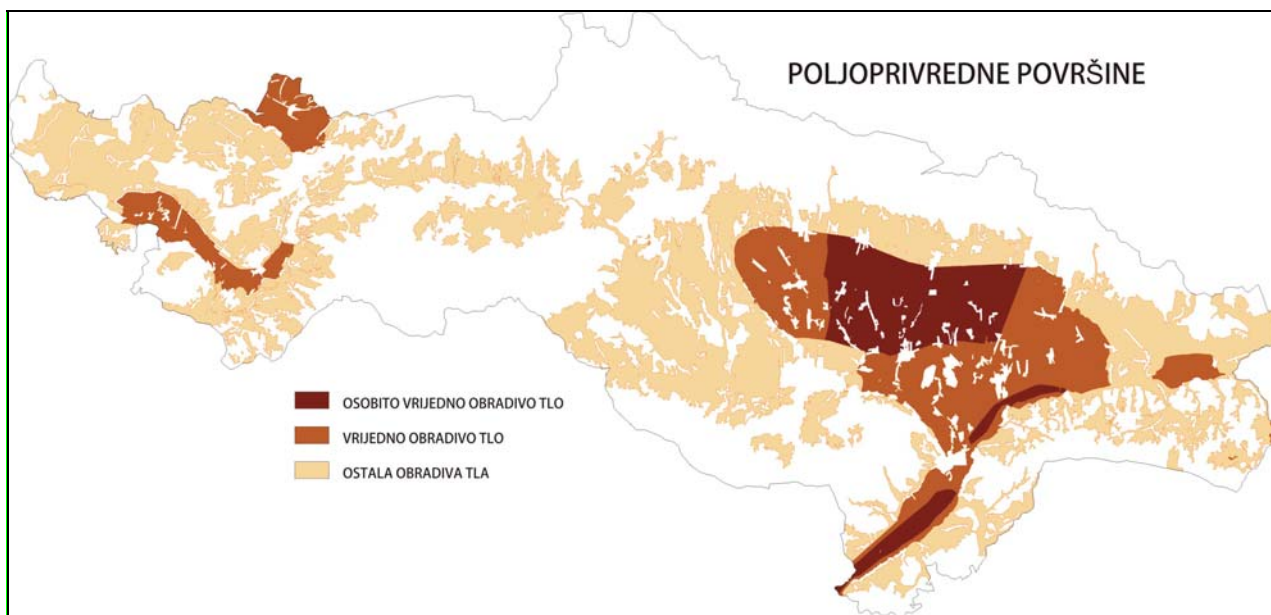
Tablica 12.

jedinica lokalne samouprave		prostorni obuhvat		površine građevinskih područja naselja										površine izgrađenih struktura izvan GP naselja (ha)					ostale površine (ha)			neizgrađene površine (ha)		
		površina (ha) (DGU)	površina (ha) (GIS metoda)	ukupno GP	izgrađeni dio GP	neizgrađeni dio GP	gospodarske I+K	turističke T	rekreacijske R	grobja G	vojne N	infra.(IS) + ostale	poljoprivredne P+PŠ	šumske Š	vodne V	infra.(IS) + ostale	vojne N	poljoprivredne P+PŠ	šumske Š	vodne V				
BRESTOVAC	27924	27904	715,12	377,18	337,94	39,52	47,92	0,00	10,62	0,00	47,58	8362,4	18678,94	1,90										
ČAGLIN	17960	17821,17	581,59	435,97	145,62	15,64	23,52	1,71	8,38	0,00	0,00	8768,19	7880,86	541,28										
JAKŠIĆ	4375	4344,71	421,16	302,65	118,51	43,50	9,39	5,59	6,38	0,00	0,00	3416,75	339,16	102,78										
KAPTOL	8549	8569,67	367,06	250,18	116,88	15,91	0,00	1,27	1,35	0,00	71,11*	4113,73	3974,46	95,89										
KUTJEVO	17361	17319,03	935,42	765,83	169,59	59,25	74,98	21,68	8,05	3,14	402,76	8813,35	6869,11	131,29										
LIPIK	20854	20854,23	1097,29	995,04	102,25	117,79	192,76	4,99	12,01	0,00	213,96*	12678,11	5631,12	1120,16										
PAKRAC	35808	35853,01	1262,11	852,89	409,22	82,14	17,65	0,00	10,78	0,00	249,75*	14130,08	20350,25	17,31*										
PLETERNICA	19813	20364,00	1368,96	1009,06	359,90	159,73	8,39	13,55	5,93	0,00	129,20	10859,32	7507,92	311,00										
POŽEGA	13391	13360,40	1464,89	1329,87	135,02	203,09	11,76	164,40	31,05	170,4	1392,15	4132,27	5568,22	222,17										
VELIKA	15488	15420,45	948,01	783,37	164,64	19,53	5,91	8,40	3,13	3,7	326,07	6168,39	7858,59	78,72										
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	(ha)	181810,70	9161,61	7102,04	2059,57	756,10	392,28	221,59	97,68	177,24	2297,76	81442,59	84658,33	2605,19										
	udio	100%	5,04%	3,91%	1,13%	0,81%	1,36%	2475,00	1,36%	41,93%	49,43%	2605,19	84658,33	2605,19										
REPUBLIKA** HRVATSKA	(ha)	5.659400,00	381606,00	264582,00	117024,00	100363,00	1467,65	100363,00	126749,00	126749,00	2.380896,00	2.576948,00	93001,00	93001,00										
	udio	100%	6,74%	4,68%	2,06%	1,77%	2,23%	2,23%	42,08%	45,54%	42,08%	45,54%	93001,00	93001,00										

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina, ** Izješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske, 2008.-2012.

*površine koje nisu ušle u konačni izračun ukupne površine općine/grada prema važećim prostornim planovima uređenja općine/grada

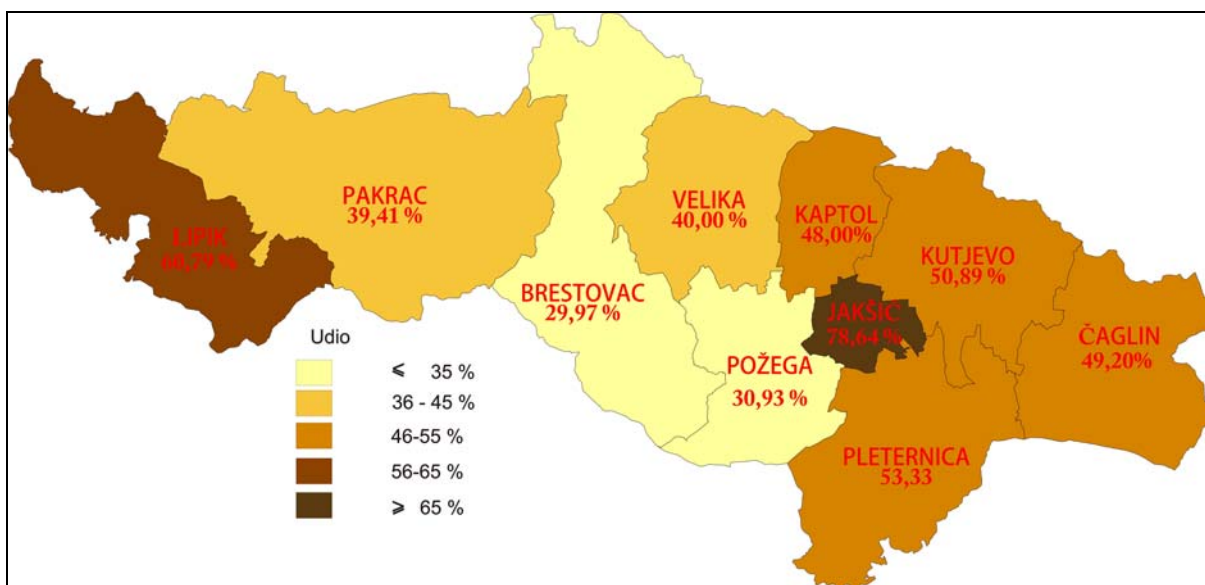
U odnosu na ukupnu površinu Županije udio poljoprivrednih (41,93%) i šumskih (49,43%) površina je relativno podjednak, kao i u općinama Čaglin i Kaptol. No, taj odnos nije istovjetan kod ostalih općina i gradova. Tako u općini Brestovac, šumske površine čine čak $\frac{2}{3}$ ukupnog zemljišta, a sa preko 50% udjela šumskih površina je u gradu Pakracu (56,76%) i općini Velika (50,96%). Za razliku od općine Brestovac u općini Jakšić prevladava poljoprivredno zemljište koje zauzima čak 78,64% od ukupne površine Općine, zatim slijede gradovi Lipik sa 60,79%, Pleternica sa 53,33% i Kutjevo 50,89% od ukupnog poljoprivrednog zemljišta pripadajućeg grada. U gradu Požegi prevladavaju šumske površine sa 41,68% dok je odnos gradivih površina (25,73%) i poljoprivrednih površina (30,93%) gotovo izjednačen.

Slika 16.: Poljoprivredne površine po namjeni;

Izvor: Prostorni plan požeško-slavonske županije, stanje: 2011.;

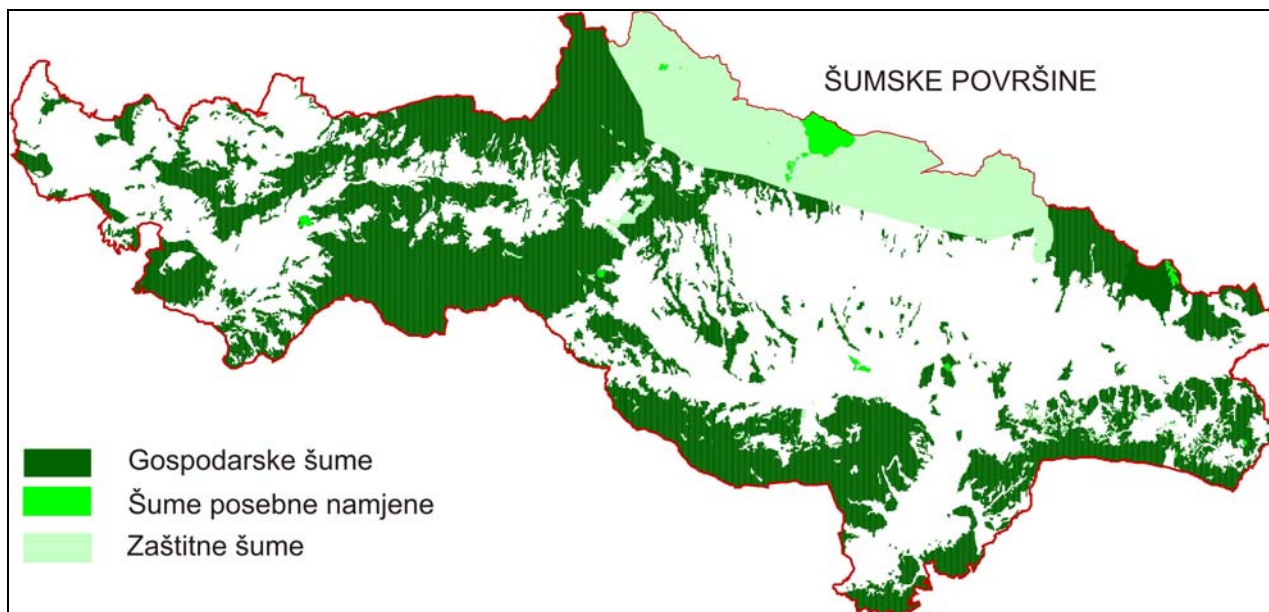
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, ožujak 2013.

Slika 17.: Udio poljoprivrednih površina prema PPUO/G;

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina,

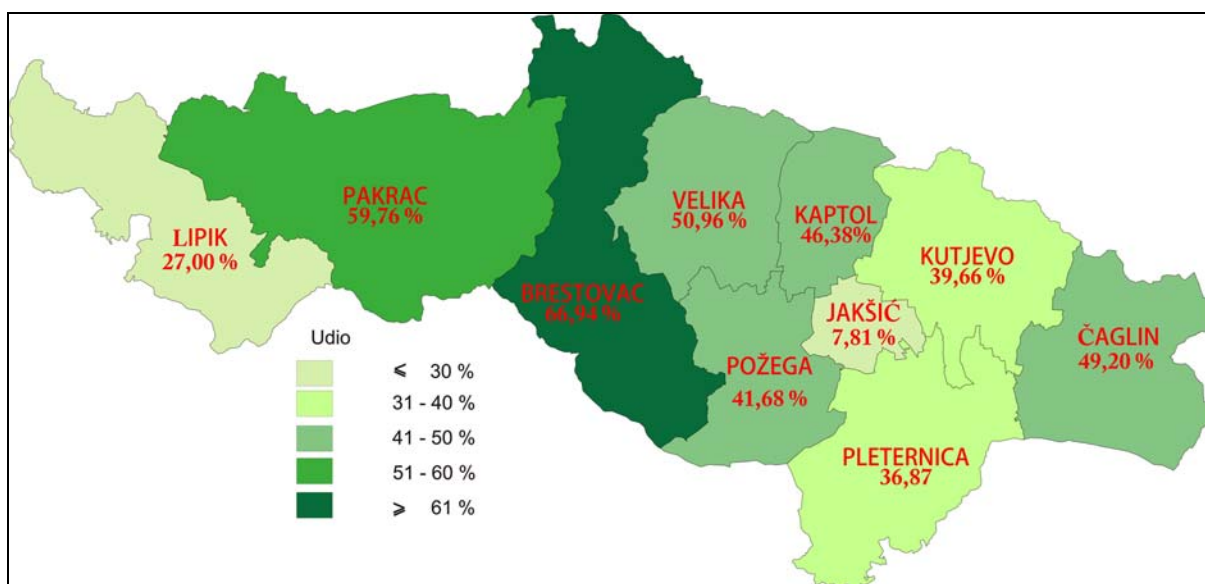
Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

Slika 18.: Šumske površine po namjeni;

Izvor: Prostorni plan požeško-slavonske županije

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

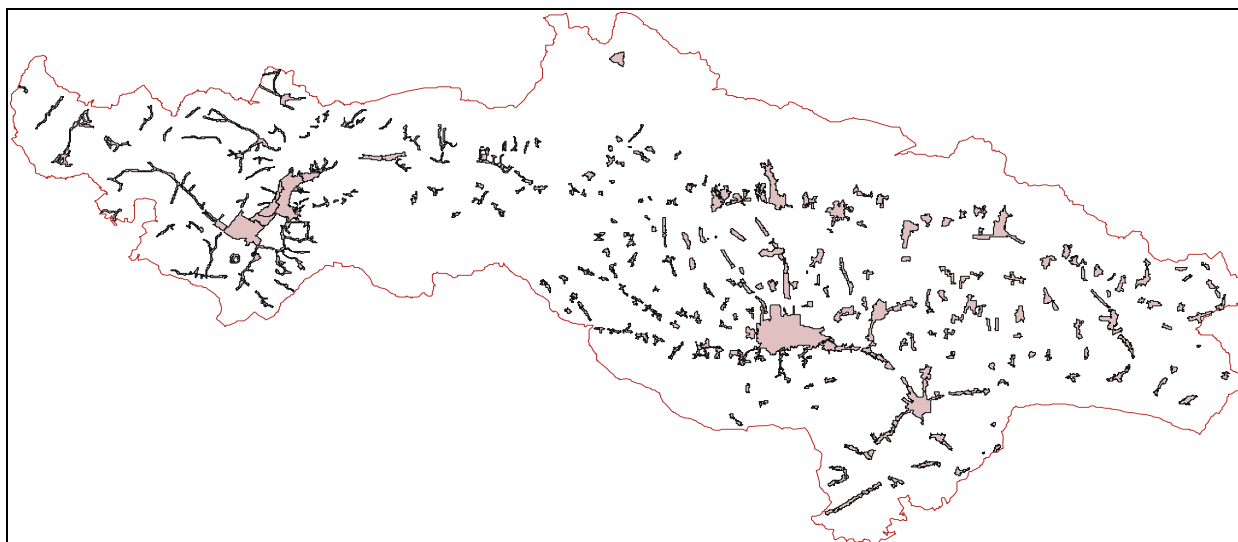

Slika 19.: Udio šumskih površina prema PPUO/G;

Izvor: Prostorni planovi uređenja općina i gradova, stanje: siječanj 2013.;

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, ožujak 2013.

Trend povećanja površina naselja, kao i površina izgrađenih struktura izvan naselja, prije svega gospodarskih poslovnih namjena, prisutan je kako na državnoj, tako i na županijskoj razini, ali u neznatnim razmjerima. Povećanje površina izgrađenih struktura se u manjoj mjeri odnosi na stvarno izgrađene površine, a u većoj mjeri na planirane takve površine u prostornim planovima uređenja gradova i općina. Ova povećanja ostvaruju se najvećim dijelom na račun poljoprivrednih površina koje se zbog toga smanjuju. No unatoč ovom trendu, možemo zaključiti da je na području Požeško-slavonske županije, zahvaljujući mjerama utvrđenim Prostornim planom Županije, osobito vrijedno i vrijedno poljoprivredno zemljište još uvijek u velikom postotku zaštićeno od prenamjene.

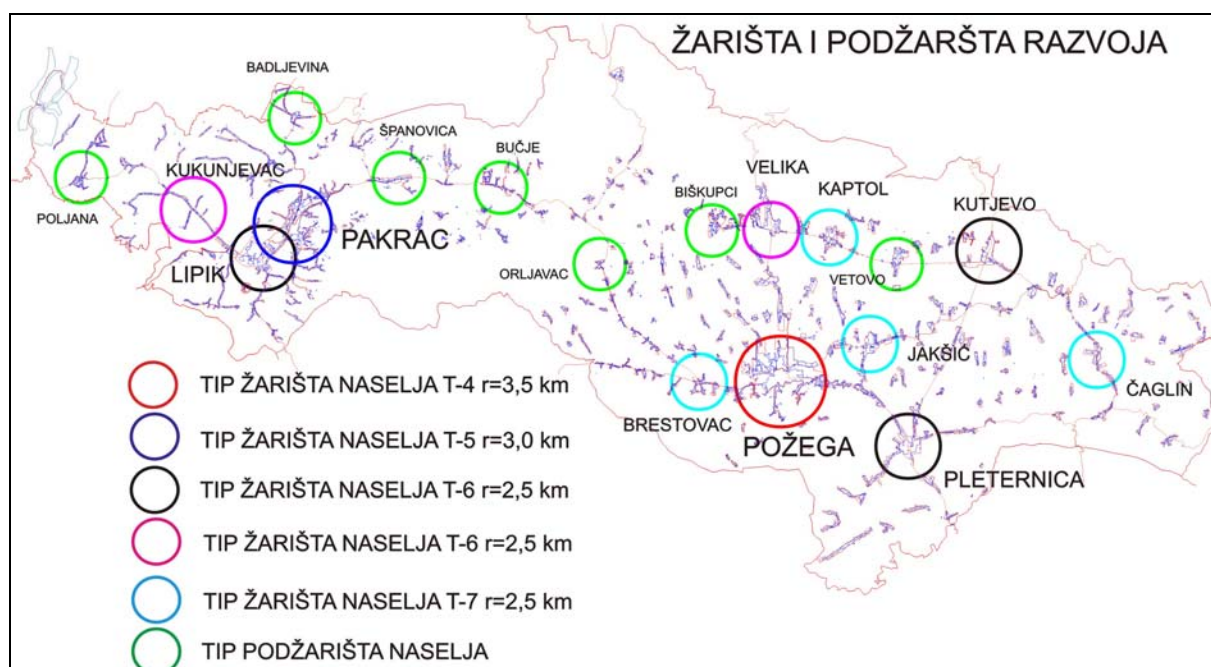

Slika 20.:Razmještaj naselja u županiji – Građevinska područja naselja
Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonskoj županije, Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

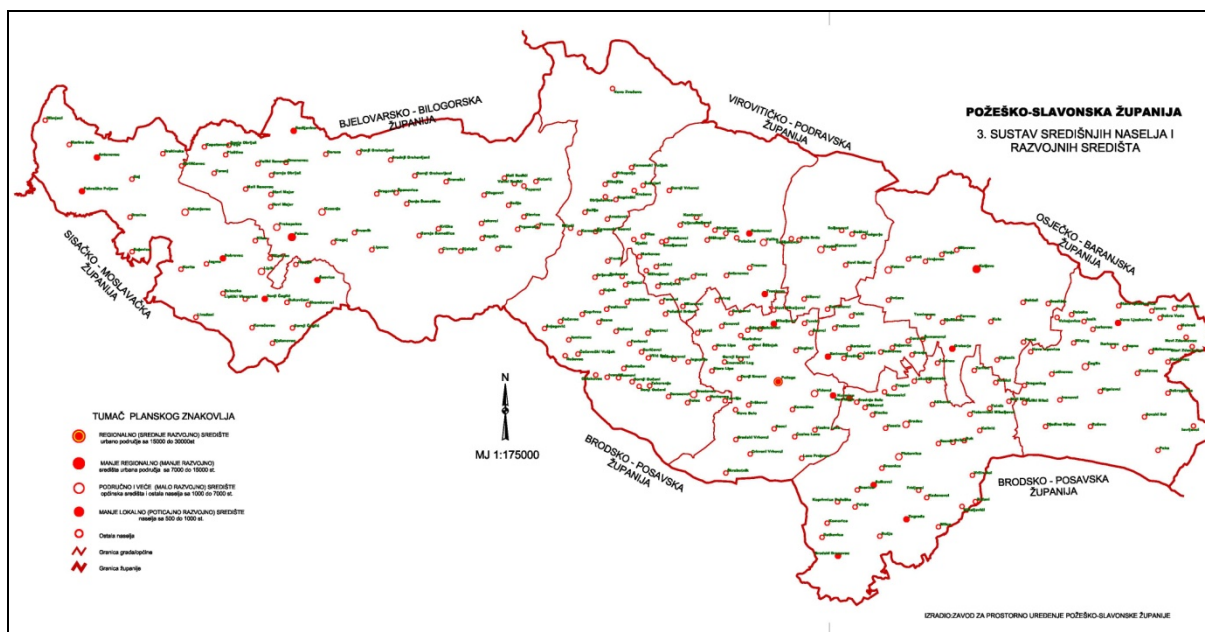
II. 2. Sustav naselja

II. 2. 1. Sustav središnjih naselja

U sastav Požeško-slavonske županije, prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13) ulazi 5 gradova - Kutjevo, Lipik, Pakrac, Pleternica i Požega, i 5 općina - Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika.

Slika 21.: Sustav središnjih naselja i razvojnih središta u Požeško-slavonskoj županiji
Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonskoj županije, Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Slika 22.: Sustav središnjih naselja i razvojnih središta u Požeško-slavonskoj ųupaniji

Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonskoj ųupanije, Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske ųupanije

Sustav središnjih naselja bitna je odrednica kvalitetnog prostornog uređenja i razvitka kako svake države tako i svake ųupanije, jer oblikuje sve naseljske prostore i prirodne međuprostore, infrastrukturne i komunikacijske sustave povezivanja naselja. Policentričkim razvojem se usmjerava i/ili kontrolira prostorna raspodjela stanovništva, djelatnosti, središnjih i drugih funkcija i infrastrukturnih sustava. Na taj način se potiče razvitak optimalne mreže naselja (usmjeravanjem gospodarskih djelatnosti i urbanotvornih funkcija) te podržava razvoj ostalih gradskih i ruralnih naselja koja za to imaju nužne preduvjete Polazeći od smjernica iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, sustav središnjih naselja i razvojnih središta za prostor Požeško-slavonske ųupanije utvrđen je Prostornim planom ųupanije.

U planiranju mreže i funkcija središnjih naselja polazi se od važnosti tih naselja za razvoj njihovih gravitacijskih područja, kao i njihovog utjecaja na procese urbanizacije i migracija, a koji su temeljni dio politike optimalnoga prostornog razmještaja stanovništva i sveukupnoga ravnomjernijeg i usklađenijeg društveno-gospodarskog razvoja ųupanije.

Jedan od problema naše ųupanije je neravnomjerni prostorni razmještaj gospodarskih, uslužnih i drugih djelatnosti koji je rezultat slabe dostupnosti uslugama u pojedina, posebno brdsko-planinska, područja.

U sustav središnjih naselja uključena su osim gradskih i najvećih općinskih sjedišta i sva ostala sjedišta JLS i to u kategoriju inicijalnih razvojnih središta, kako bi se osnovala lokalna razvojna središta kao uporišta policentrično razvijenoj mreži naselja. Međutim, vidljivo je da se radi o lokalnim centrima u rangu koji danas nemaju i za koje treba znatna ulaganja da bi to postali ali općinska sjedišta trebaju generirati razvoj svojih općina te ih stoga treba poticati i podupirati u razvoju.

Sukladno opredjeljenjima iz Strategije za prostorno uređenje RH, u PPų-u je izvršena kategorizacija najznačajnijih ųarišta razvoja ųupanije, kao što je prikazano u sljedećoj tablici:

Tablica 13.

Središnja naselja Požeško-slavonske županije				
Županijsko središte (regionalno središte)	Manje razvojno središte (manje regionalno središte)	Malo razvojno središte (područno središte jače razvijenosti)	Malo razvojno središte (područno središte slabije razvijenosti)	Inicijalno razvojno središte (lokalno/općinsko središte)
IV kategorija	V kategorija	VI kategorija	VI kategorija	VII kategorija
POŽEGA	PAKRAC	PLETERNICA LIPIK KUTJEVO	VELIKA	JAKŠIĆ KAPTOL BRESTOVAC ČAGLIN

Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske županije, *Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije*

II.2.2. Društvena infrastruktura

Primaran način ostvarivanja napretka i razvoja ljudskih resursa na nekom prostoru je razvitak društvene infrastrukture odnosno društvenih djelatnosti – javne službe (uprava, pravosuđe, prosvjeta, visoko školstvo i znanost, kultura, zdravstvo, socijalna skrb i sport), te udruge građana, političkih stranaka, vjerskih zajednica i drugih organizacija u svezi s njihovim glavnim obilježjima i svojstvima.

Društvena infrastruktura je zapravo, najvažnija komponenta društvenog standarda, te je u sklopu Ovog Izvješća dana analiza glavne skupine pojedinih djelatnosti, iako se unutar tih skupina razlikuju brojne podskupine i još brojnije institucije raznih razina, nadležnosti i uslužnosti te njihov utjecaj u prostoru.

• USTANOVE JAVNIH SLUŽBI

Na području Požeško-slavonske županije osigurana je mreža javnih službi koja je u skladu s propisima za sadržaje državne uprave, područne (regionalne) i lokalne samouprave te ostale upravne službe i institucije, prostorne uvjete rada i razvoja. Na isti način osigurane su i potrebe za pravosudne funkcije (sudovi, odvjetništvo, pravobraniteljstvo, policijske uprave, kaznionice, javno bilježničke službe i dr.).

Upravne funkcije odgovaraju političko-teritorijalnom ustroju u zemlji, odnosno organizaciju lokalne uprave i samouprave, a raspoređene su prema zakonskim i podzakonskim aktima od razine države, županije, preko gradova i općina do pojedinih naselja. Na razini županije obavljaju se poslovi državne uprave i poslovi iz samoupravnog djelokruga koji su propisani odgovarajućim zakonima. Za obavljanje poslova državne uprave i regionalne samouprave na području Požeško-slavonske županije ustrojeni su, osim onih smještenih u gradu Požegi i ispostave u središtima gradova Pakraca i Pleternice.

Pravosudne funkcije organizirane su i razmještene u skladu s uspostavljanjem pravosuđa, kao jednog od tri samostalna segmenta hrvatske vlasti, također na temelju zakona i podzakonskih akata i na razini županije, gradova i općina.

Trenutno, na području Požeško-slavonske županije, uspostavljena mreža pravosudnih tijela obuhvaća nadležnost: Županijskog suda u Slavskom Brodu i Bjelovaru, Županijskog državnog

odvjetništva u Slavonskom Brodu i Bjelovaru, Općinskog suda u Požegi i Daruvar sa stalnom službom u Pakracu, Općinskog državnog odvjetništva u Požegi i Bjelovaru sa stalnom službom u Daruvaru, Prekršajnog suda u Požegi i Daruvaru sa stalnom službom u Pakracu, Kazneni zavod.

Kaznionica u Požegi je ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, dakle kazneno tijelo, u kojem se izvršava kazna zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci. Kaznionice su ustrojene prema spolu, dobi, duljini kazne i kriminalnom povratu (recidivu) zatvorenika. Neovisno o stupnju sigurnosti, kaznionice mogu imati zatvorene, poluotvorene i otvorene odjele. S obzirom na navedene parametre, u kaznionici u Požegi kaznu izdržavaju punoljetni muški zatvorenici – povratnici, osuđeni na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci. Također, ujedno je ustrojena i **kaznionica za punoljetne ženske zatvorenice**, koje pak kaznu dulju od šest mjeseci izdržavaju u zatvorenim, poluotvorenim i otvorenim uvjetima. U Kaznionici u Požegi izdržava se i **kazna maloljetničkog zatvora** u zatvorenim i poluotvorenim uvjetima. Prema stupnju sigurnosti i slobodi kretanja zatvorenika Kaznionica u Požegi pripada u kategoriju poluotvorenog tipa.

Zatvor u Požegi je ustrojstvena jedinica Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, dakle kazneno tijelo, u kojem se izvršava:

- mjera istražnog zatvora,
- kazna zatvora izrečena u prekršajnom ili drugom sudskom postupku,
- supletorna kazna,
- kazna zatvora izrečena u kaznenom postupku u trajanju do šest mjeseci.

Prema stupnju sigurnosti i slobodi kretanja zatvorenika Zatvor u Požegi pripada u kategoriju zatvorenog tipa.

Policajska uprava Požeško-slavonske županije obuhvaća:

- Policijsku postaju Pakrac, teritorijalno, obuhvaća područje gradova Pakraca i Lipika zajedno s pripadajućim naseljima.
- Policijsku postaju Pleternica, teritorijalno obuhvaća gradove Pleternicu i Kutjevo te općinu Čaglin, zajedno s pripadajućim naseljima.
- Policijsku postaju Požega, teritorijalno obuhvaća područje grada Požege, općine Brestovac, Jakšić, Kaptol, Velika s pripadajućim naseljima te naselja Vetovo i Ovčare, koja se nalaze na području općine Kutjevo.

• DJEČJI VRTIĆI

Programi predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi djece predškolske dobi ostvaruju se u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koje ostvaruju programe predškolskog odgoja. U Požeško-slavonskoj županiji, prema službenim podacima iz 2013. godine (Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, dopis: Klasa: 023-01/13-01/34, Urbroj: 2177/1-07-07/1-13-2 od 25. listopada 2013.), djeluje devet dječjih vrtića, i to: dva privatna dječja vrtića, jedan koji osnovala Požeška biskupija i sedam dječjih vrtića (s područnim odjeljenjima) kojima su osnivači gradovi i općine. U planu je osnivanje još jednog privatnog dječjeg vrtića.

Četiri općine Požeško-slavonske županije nema organiziranih dječjih vrtića niti predškolskog odgoja (Brestovac, Čaglin, Jakšić i Kaptol).

U nastavku slijedi tablica s popisom dječjih vrtića na području Požeško-slavonske županije:

Tablica 14.

Dječji vrtići na području Požeško-slavonske županije				
Broj	Naziv vrtića	Sjedište	Adresa	Osnivač
1	DJEČJI VRTIĆI POŽEGA	Požega	Vukovarska 4, Požega	Grad Požega
1.1	Dječje jaslice "Pod gradom"	Požega	Vukovarska 4, Požega	
1.2	Dječji vrtić "Pod gradom"	Požega	Vukovarska 4, Požega	
1.3	Dječji vrtić i jaslice "Cvjetna livada"	Požega	Kralja Krešimira 34, Požega	
2	DJEČJI VRTIĆ "SV. LEOPOLDA MANDIĆA"	Požega	Pavla Radića 36, Požega	Požeška biskupija
3	DJEČJI VRTIĆ "RADOST"	Požega	Tekija 13, Požega	Fizička osoba
4	DJEČJI VRTIĆ "ŠARENI SVIJET"	Požega	Frankopanska 180, Požega	Fizička osoba
5	DJEČJI VRTIĆ "TRATINČICA"	Pleternica	Prilaz 22, Pleternica	Grad Pleternica
6	DJEČJI VRTIĆ "MASLAČAK"	Pakrac	Matice hrvatske bb, Pakrac	Grad Pakrac
1.1	Dječji vrtić "Maslačak" - područni vrtić, Prekopakra	Prekopakra	Ante Starčevića bb, Prekopakra	
1.2	Dječji vrtić "Maslačak" - područni vrtić, Badljevin	Badljevin	u prostoru Područne OŠ, Vladimira Nazora 1, Badljevin	
1.3	Dječji vrtić "Maslačak" - područni vrtić, Donja Obrijež	Badljevin	u prostoru Područne OŠ, Donja Obrijež bb, Badljevin	
1.4	Dječji vrtić "Maslačak" - područni vrtić, Kalvarija	Pakrac	Kalvarija bb, Pakrac	
7	DJEČJI VRTIĆ "KOCKICA"	Lipik	Slavonska bb, Lipik	Grad Lipik
1.1	Dječje jaslice, Lipik	Lipik	Topolik bb, Lipik	
1.2	Dječji vrtić, Poljana	Poljana	Antunovačka bb, Poljana	
8	DJEČJI VRTIĆ VELIKA	Velika	Trg bana Jelačića 36, Velika	Općina Velika
9	DJEČJI VRTIĆ "KUTJEVO"	Kutjevo	Republike Hrvatske 109, Kutjevo	Grad Kutjevo

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, 2013.

• OSNOVNE ŠKOLE

Prema podacima Upravnog odjela za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, osnovnoškolsko obrazovanje na području Požeško-slavonske županije u prethodnom razdoblju provodilo se u 15 osnovnih škola (15 matičnih i 45 područnih škola), s ukupno 6.740 učenika (bez Osnovne katoličke škole) u školskoj godini 2012./13..

Mreža osnovnih škola obuhvaća sve gradove i općine Požeško-slavonske županije na način da svaka jedinica lokalne samouprave ima barem jednu osnovnu školu, a najveći broj osnovnih škola nalazi se u gradu Požegi (4). U nastavku slijedi tabelarni prikaz mreže osnovnih škola na području Požeško-slavonske županije prema podacima Upravnog odjela za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije:

Tablica 15.

Mreža osnovnih škola na području Požeško-slavonske županije								
r.b	Osnovna škola	Osnivač	Broj učenika				Broj područnih škola	Prosječna starost škole (u godinama)
			2009./10.	2010./11.	2011./12.	2012./13.		
1.	OŠ "Vilima Korajca", Kaptol	P-SŽ	436	444	384	360	2 (Alilovci, Podgorje)	28
2.	OŠ "Braće Radića", Pakrac	P-SŽ	771	763	748	739	3 (Badljevina, Prekopakra, Donja Obrijež)	31
3.	OŠ "I. G. Kovačića", Velika	P-SŽ	462	450	410	380	3 (Biškupci, Radovanci, Toranj)	51
4.	OŠ "Dragutina Lermana", Brestovac	P-SŽ	322	325	314	307	4 Zakorenje, Pavlovci, Skenderovci, Ivandol)	45
5.	OŠ "Mladost", Jakšić	P-SŽ	442	410	393	370	5 (Cerovac, Rajsavac, Tekić, Trapari, Treštanovci)	57
6.	OŠ "Grigora Viteza", Poljana	P-SŽ	194	182	171	163	-	42
7.	OŠ "Lipik", Lipik	P-SŽ	338	321	297	289	-	35
8.	OŠ "Vladimira Nazora", Trenkovo	P-SŽ	314	310	283	273	1 (Mihaljevci)	26
9.	OŠ "Fra Kaje Adžića", Pleternica	P-SŽ	1.194	1.106	1.043	986	12 (Bučje, Buk, Drenovac, Frkljevci, Gradac, Koprivnica, Kuzmica, Ratkovic, Sesvete, Sulkovci, Zagrađe, Zarilac)	62

10.	OŠ "Stjepana Radića", Čaglin	P-SŽ	214	215	200	186	4 (Čaglin, Ruševo, Djedina rijeka, Sovski dol)	70
11.	OŠ "Zdenka Turkovića", Kutjevo	P-SŽ	654	616	593	568	9 (Gradište Bektež Poreč Kula Ciglenik Grabarje Tominovac Mitrovac Vetovo)	61
12.	OŠ "Antuna Kanižlića", Požega	Grad Požega	*	*	*	731	1 (Vidovci)	130
13.	OŠ "Dobriše Cesarića", Požega	Grad Požega	*	*	*	698	1 (Lipa)	70
14.	OŠ "Julija Kempfa", Požega	Grad Požega	*	*	*	690	-	87
15.	Osnovna katolička škola, Požega	Biskupija	41	*	*	*	-	150
Ukupno								

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, 2013.

*Napomena: Podaci nisu dostavljeni

Iz prethodne tablice, vidljiva je tendencija konstantnog pada broja djece u svim osnovnim školama na području Županije kroz posljednje četiri akademske godine.

U proteklom je razdoblju na području Požeško-slavonske županije izgrađen značajan broj sportskih dvorana uz osnovne škole i to u: gradovima - Lipiku, Pakracu i Pleternici, te svim općinama : Brestovcu, Čaglinu, Jakšiću, Kaptolu i Velikoj.

• SREDNJE ŠKOLE

Prema podacima Upravnog odjela za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije u školskoj godini 2012./2013. na području Požeško-slavonske županije postoji 7 srednjih škola sa 3.863 učenika od toga Gimnazija, Ekonomska škola, Tehnička škola, Obrtnička škola, Poljoprivredno-prehrambena škola, Srednja škola Pakrac i Katolička klasična gimnazija.

Mreža srednjih škola obuhvaća gradove Požega i Pakrac.

Tablica 16.

Mreža srednjih škola na području Požeško-slavonske županije							
R.b.	Srednja škola	Osnivač	Broj učenika				Prosječna starost škole (u godinama)
			2009./10.	2010./11.	2011./12.	2012./13.	
1.	Tehnička škola, Požega	P-SŽ	759	738	715	710	30
2.	Ekonomska škola, Požega	P-SŽ	578	569	545	554	30
3.	Obrtnička škola, Požega	P-SŽ	553	537	586	626	30
4.	Poljoprivredno-prehrambena škola, Požega	P-SŽ	504	545	581	597	128

5.	Srednja škola, Pakrac	P-SŽ	595	577	558	521	12
6.	Gimnazija, Požega	P-SŽ	646	646	641	655	3
7.	Katolička klasična gimnazija, Požega	Biskupija	167	214	214	200	150
Ukupno			3.802	3.826	3.840	3.863	54,5

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije

Uz navedene srednje škole na području Županije djeluje i srednja glazbena škola u Požegi, čije obrazloženje slijedi u nastavku ovog Izvjehća.

Značajni projekti koji se odnose na srednje škole su izgradnja nove suvremene gimnazije u gradu Požegi sa svojih više od 6 700 m² i izgradnja nove srednje škole u gradu Pakracu. U planu je, i to što prije jer predstavlja velik organizacijski i pedagoški nedostatak, gradnja športske dvorane povezane s novom požeškom gimnazijom i uređenje vanjskih športskih terena za potrebe nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

• GLAZBENA ŠKOLA

Osim redovnih osnovnih i srednjih škola, na području Županije funkcioniraju i dvije glazbene škole, i to:

- Glazbena škola Požega, s osnovnim i srednjim glazbenim obrazovanjem i
- Osnovna glazbena škola Pakrac.

Tablica 17-

Glazbene škole Požeško-slavonske županije							
R.b.	Srednja škola	Osnivač	Broj učenika				Prosječna starost škole (u godinama)
			2009./10.	2010./11.	2011./12.	2012./13.	
1.	Glazbena škola Požega	P-SŽ	341	350	351	413	53
2.	Osnovna glazbena škola Pakrac	Grad Pakrac	81	123	128	121	200

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije

Glazbena škola Požega kao redovna Osnovna muzička škola osnovana je 1970. godine. Te godine Školu je polazilo 140 učenika, a učili su klavir, harmoniku, gitaru i solfeggio u 10 razrednih odjeljenja. Djelovao je i pjevački zbor, harmonikaški orkestar, te veliki i mali gitarski orkestar. U narednim godinama, uz već postojeće programe, u školu se uvodi nastava flaute šk.g.1978./79., klarineta šk.g.1982./83., ritmike, plesa i trube šk.g. 1984./85., trombona i tamburaškog orkestra (tečajna nastava) šk.g.1986./87. i teorije glazbe šk.g.1988./89.

Svoj današnji naziv Glazbena škola Požega škola dobiva 1999. g. i te iste šk. g. 1999./2000 odobrava joj se početak rada i izvođenje nastavnog plana i programa Srednje glazbene škole po važećem planu i programu za zanimanja: glazbenik glasovirač, gitarist, flautist, klarinetist, saksofonist, trubač, trombonist, kornist, udaralikaš, solo-pjevač i glazbenik teorijskog smjera. Te 1999./2000. šk. g. upisano je 152 učenika u osnovnoškolski program, a 30 učenika u Srednju glazbenu školu. Rješenjem Ministarstva prosvjete i športa u svibnju 2001. djelatnost Srednje glazbene škole proširuje se za sljedeće nastavne programe: orgulje, tambure, harmonika i tuba.

Šk. g. 2011./2012. Glazbena škola Požega ima ukupno 351 učenika, od toga 250 u osnovnoj i 101 učenika u srednjoj školi (36 u pripremnim razredima i 65 u srednjoj školi). Glazbena škola Požega osniva i prva područna odjeljenja: Područni odjel u Pleternici s 26, te Područni odjel Kutjevo sa 17 učenika upisanih u 1. razred osnovne glazbene škole. U stalnom radnom odnosu je 35 djelatnika, 6 vanjskih suradnika i 5 ostalih djelatnika. Rad je organiziran u 6 odjela: odjel za klavir i orgulje, gitarski, tamburaški, harmonikaški odjeli, odjel za puhače i udaraljke i odjel za teoriju i pjevanje.

Osim evidentnog rasta broja učenika i nastavnika, vidljiv je i veliki kvalitetni procvat svih odjela Škole. Sudjelovanja na regionalnim, državnim i međunarodnom natjecanjima su njezina svakodnevica i dokaz uspješnosti. Na ponos gradu i cijeloj županiji su brojni komorni ansambli, zborovi i orkestri Škole, a posebno vrijedne rezultate s državnih i međunarodnih natjecanja kontinuirano postižu Harmonikaški orkestar, Mješoviti zbor i Tamburaški orkestar. Svake školske godine sve je aktivnija i koncertna sezona Glazbene škole Požega, na kojoj se s preko 40 koncerata godišnje uspješno predstavljaju učenici, profesori, priznati umjetnici i glazbeni pedagozi.

Treba napomenuti da kroz sve ovo vrijeme Škola nema vlastiti prostor. To je jedan od najvećih problema koji opterećuje rad Škole sve do danas. U početku se nastava odvijala u zgradi Narodnog sveučilišta, današnjoj Gradskoj kući i u Đačkom domu, današnjoj zgradi Biskupije. U hotel Požeška gora seli se 1975., a u zgradu Gimnazije 1980. sve do ljeta 1991. Od tada je na sadašnju adresu u Ulici S. Radića (staro socijalno). Početkom 2014. godine u planu je preseljenje Škole u posve nove prostore koji će konačno odgovarati potrebama škole.

Osnovna glazbena škola Pakrac osnovana je 1996. godine kao podružnica Pučkog otvorenog učilišta Pakrac. Bila je prva glazbena škola osnovana odlukom Ministarstva prosvjete i športa, a nakon završetka domovinskog rata. Škola obuhvaća područja gradova Lipika i Pakraca sa okolnim mjestima.

U Školi su uvedeni: glazbeni vrtić, predškolski glazbeni odgoj, te instrumenti: gitara, flauta, glasovir, tambura, harmonika, violina, klarinet i horna.

2003. godine Osnovna glazbena škola Pakrac seli u obnovljenu i restauriranu zgradu, devastiranu tijekom Domovinskog rata, koja je od davnog 18./ 19. soljeća pripadala vlastelinskom kompleksu Janković i vodi se kao zaštićeno kulturno dobro.

Današnje potrebe Škole su dovršetak opremanja zgrade - prvenstveno koncertne dvorane, ali i nekoliko učionica za individualnu nastavu.

• UČENIČKI DOMOVI

Na području Požeško-slavonske županije u funkciji su dva doma za smještaj i prehranu učenika srednjih škola, i to:

- Đački dom Požega i
- Đački dom Pakrac u sastavu Srednje škole u Pakracu.

Đački dom u Požegi, samostalna ustanova u djelatnosti srednjeg školstva, suvremeno opremljen, osigurava odgojno-obrazovni rad, smještaj i prehranu učenicima tijekom pohađanja

srednjoškolskog obrazovanja. U potpunosti je popunjen, mješovitog tipa, s raspoloživim kapacitetima za 159 učenika i zadovoljava potrebnim učeničkim standardima.

Zgrada Đačkog doma smještena je na Ratarnici gdje je bila i lokacija prvog doma u Požegi osnovanog 1885. godine. 1931. godine sazidana je zgrada sadašnjeg doma, a tridesetak godina kasnije nadograđen je i drugi kat te je tako znatno proširen prostor za boravak učenika. Đački dom je samostalna ustanova od 1992. godine.

Dom se prilagođava vremenu i iz godine u godinu pruža učenicima sve kvalitetnije usluge. Danas on ima suvremeno opremljene spavaonice, učionice, dnevni boravak knjižnicu, informatički kabinet, fitness studio, odbojkaško igralište, stolove za stolni tenis...

Učenički dom u Pakracu je u sastavu je Srednje škole Pakrac. Djeluje kao ustanova na dvije lokacije: zgrada djevojačkog doma i zgrada mješovitog doma na međusobnoj udaljenosti od jednog kilometra.

Učenički dom dio je sastava srednjoškolskog odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske. Namjenjen je učenicima koji se školuju za raznovrsna zanimanja izvan mjesta stalnog prebivališta. Domska djelatnost dio je djelatnosti srednjeg školstva i s njom je programski povezana.

Osnovna djelatnost doma je ostvarivanje programa odgojno-obrazovnog rada, smještaja i prehrana učenika, ostvarivanje kulturne i umjetničke aktivnosti učenika, organiziranje kreativnog korištenja slobodnog vremena i skrb o psihofizičkom zdravlju učenika.

Odgojno obrazovni proces realizira se kroz rad 7 odgojnih skupina, kroz izborne programe, posebne programe i programe obogaćivanja života.

Kapacitet Učeničkog doma Srednje škole Pakrac iznosi 156 kreveta. Od toga je 112 ženskih mjesta i 44 muška. U zgradi djevojačkog doma smještene su 72 djevojke, a u zgradi mješovitog doma 40 djevojaka i 44 mladića.

Dom je obnovljen početkom 1997./98. školske godine i opremljen odgovarajućim minimalnim standardima. Postoji potreba za izgradnjom novog učeničkog doma, te dogradnjom škole, čime bi se podigao standard učenika u smještaju i nastavnom procesu: nastava bi se odvijala u jednoj smjeni, a učenici u domu bili bi smješteni u jednoj zgradi. (trenutno su učenički domovi jedan od drugog udaljeni kilometar).

• USTANOVE VISOKOG ŠKOLSTVA, ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

Veleučilište u Požegi utemeljeno je Odlukom Vlade Republike Hrvatske 21. svibnja 1998. godine kao javna visokoškolska ustanova (NN br. 75/98) i jedno je od sedam hrvatskih veleučilišta. Požega je osnutkom i djelovanjem Veleučilišta postala studentsko središte jer se u njoj obrazuje u trogodišnjem studiju 1534 studenata (od toga u samome gradu Požegi 1502 studenta, te 32 studenta na dislociranom studiju u Iloku, ustrojenog akademske godine 2003./2004.). Veleučilište pohađaju studenti iz svih krajeva Hrvatske: od juga (Dubrovnik), primorja (Zadar, Šibenik), sjevera (Čakovec, Varaždin, Virovitica), pa do istočne Hrvatske (Požega, Osijek, Slavonski Brod).

Veleučilište je ustrojeno u dva odjela:

- POLJOPRIVREDNI: Stručni studijem Vinogradarstvo-vinarstvo-voćarstvo (Požega i dislocirani studij u Iloku) i Stručni studij Prehrambena tehnologija,

- DRUŠTVENI: Stručni studij Računovodstvo, Stručni studij Trgovina, Stručni Upravni studij, Specijalistički studij Trgovinsko poslovanje

Veleučilište u Požegi izvodi po svojim nastavnim planovima i programima stručne studije u trajanju do šest semestara (VI. Stupanj), tijekom kojih studenti stječu vrhunska znanja, spoznaje i vještine putem predavanja, vježbi, seminara i naročito praktičnog rada.

Vizija Veleučilišta u Požegi je doprinijeti jačanju poduzetničkog regionalnog sektora kao i poduzetništva diljem Republike Hrvatske pružajući primjerenu razinu znanja i vještina koje osposobljavaju studente za neposredno uključivanje u radni proces i daljnje obrazovanje.

Izvođenjem studija iz društvenih i biotehničkih područja znanosti, po načelima bolonjskog procesa (brojnost grupa, metode izvođenja nastave, stručna praksa, kvalitetnija oprema i sl.) Veleučilište u Požegi značajno doprinosi razvoju naše regije, a time i Republike Hrvatske u cijelosti te na taj način uspješno ostvaruje svoju misiju.

• USTANOVE KULTURE I SPORTA

Mreža ustanova za kulturu, informiranje i tjelesnu kulturu obuhvaća knjižnice, kazališta, kinematografe, muzeje, javne glazbene ustanove, otvorena ili pučka učilišta, arhive, javna glasila – televizijske i radio postaje, izdavačke ustanove, umjetničke organizacije, informativne službe, zajednice i udruge tehničke kulture i dr.

Na području Požeško-slavonske županije od ustanova kulture djeluju: muzej (1), kazalište (1), knjižnice (5), konzervatorski odjel (1), pučko učilište (1), povijesni arhiv (1), i to:

- Gradski muzej Požega,
- Gradsko kazalište Požega
- Gradska knjižnica i čitaonica Požega
- Hrvatska knjižnica i čitaonica Pleternica
- Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo
- Samostalna narodna knjižnica i čitaonica Pakrac
- Gradska knjižnica i čitaonica Lipik
- Pučko otvoreno učilište Pakrac
- Konzervatorski odjel Požega
- Državni arhiv, Slavonski Brod - Odjel Požega

Županija, također, potiče razvoj javnih potreba u sportu te izgradnju i održavanje sportskih objekata i drugih sadržaja i nekretnina za potrebe sporta, rekreacije, zabave i odmora stanovnika i drugih korisnika.

Na području Požeško-slavonske županije djeluje pet nacionalnih sportskih saveza (nogometni, kuglački, rukometni, košarkaški, stolnoteniski) te školski sportski savez..

Županijski nogometni savez čine 33 nogometna kluba, od čega jedan klub nema seniorsku momčad. U sustavu natjecanja na razini županije 29 klubova s 29 seniorskih momčadi, 29 juniorskih momčadi, 14 pionirskih momčadi i devet momčadi početnika. Izvan županijskog ranga natječu se tri kluba Slavija (Pleternica) u III HNL istok s pet momčadi (seniori, juniori, kadeti,

pioniri i početnici), Lipik i Slavonija (Poųega) u IV HNL istok s pet momčadi (seniori, juniori, kadeti, pioniri i početnici). Što znači da u sustavu natjecanja nogometa ima 100 momčadi. Osim velikog nogometa registrirano je 17 klubova malog nogometa, a ukupno je oko 4.000 registriranih igrača.

ųupanijski rukometni savez ima registrirana dva muška kluba: Poųega II HRN Sjever i Pakrac III HRL, dva ųenska rukometna kluba: Kutjevački podrum I HRL i Lipik Pakrac III HRL, te dva kluba u osnivanju (Kaptol i Pleternica) s osam kategorija i 240 registriranih igračica i igrača.

ųupanijski košarkaški savez ima tri kluba, dva ųenska: Plamen Poųega I HKL, Škola košarke Kuzmica i jedan muški klub: Poųega B1 liga sa 105 igrača i igračica u četiri kategorije igračica i igrača.

ųupanijski stolnoteniski savez čine tri kluba: Poųega (muški i ųenski), Limpres (Pleternica) muški, s time što je Buk (muški) prestao igrati. Registriran je 41 igrač.

ųupanijski kuglački savez ima 18 klubova, od toga dva kluba u II Ligi, šest klubova u III ligi i osam klubova u ųupanijskoj ligi s 200 registriranih kuglača.

ųupanijski školski sportski savez okuplja školska sportska društva iz šest srednjih škola i 14 osnovnih škola s područja Požeško-slavonske ųupanije. Tijekom godine natjecanja na razini ųupanije okupi oko 1.200 učenika u 7 sportova srednje škole i 11 sportova osnovne škole.

Osim klubova koji su udruženi u strukovne nacionalne saveze na području Požeško-slavonske ųupanije djeluju klubovi u judu, te-kwan-do-u, odbojci, skijanju, streljaštvu, samostrelu, šahu, plivanju, s oko 500 članova.

U ųupaniji ima 36 registriranih igrališta za nogomet i stadion u Velikoj. Nove školske sportske dvorane u funkciji su u Pleternici, Brestovcu, Lipiku, Pakracu, Velikoj, Jakšiću i Kaptolu, dok starije dvorane imaju Gimnazija, Tehnička škola, Kutjevo i Pleternica. U Poųegi niti jedna osnovna škola nema dvoranu. OŠ J.Kempfa koristi dvoranu Sokol, a OŠ A.Kaniųlića gradsku dvoranu Grabrik.

U Poųegi se nalazi otvoreni bazen u vlasništvu grada pod upravom Tekije, a korisnik je plivački klub, te bazeni u Velikoj i Lipiku.

Na području ųupanije ima više terena za tenis. U Poųegi se nalazi, na nekoliko lokacija, desetak terena, zatim u Pleternici, Lipiku, Pakracu, Jakšiću, Velikoj i Vetovu, sve skupa oko dvadesetak teniskih igrališta.

• ZDRAVSTVENE USTANOVE

Od zdravstvenih ustanova u Požeško-slavonskoj ųupaniji djeluje

- Dom zdravlja Požeško-slavonske ųupanije,
- Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske ųupanije,
- Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske ųupanije,
- Opća ųupanijska bolnica Poųega,
- Opća ųupanijska bolnica Pakrac,
- Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik,
- Ljekarne na području Požeško-slavonske ųupanije.

Dom zdravlja Požeško-slavonske županije provodi djelatnost primarne zdravstvene zaštite (ambulanta opće medicine, ginekologije, pedijatrije i zubne ambulante), te specijalističke konzilijarne zdravstvene zaštite (ambulanta ortodoncija). Mrežom javne zdravstvene službe (NN 101/12 i 31/13) Ministarstvo zdravlja odredilo je potreban broj timova primarne i specijalističko zdravstvene djelatnosti za područje Požeško-slavonske županije:

Tablica 18.

Mreža timova Doma zdravlja Požeško-slavonske županije	
Djelatnost	Broj timova
Opća/obiteljska medicina	44
Zdravstvena zaštita predškolske djece	7
Dentalna zdravstvena zaštita	40
Zdravstvena zaštita žena	6
Medicinsko-biokemijski laboratorij	3
Zdravstvena njega u kući	24
Medicina rada	3

Izvor: Mreža javne zdravstvene službe (NN 101/12 i 31/13), Ministarstvo zdravlja

Prema podacima Doma zdravlja Požeško-slavonske županije i Upravnog odjela za društvene djelatnosti (dopis: Klasa:023-01/13-01/34, Urbroj:2177/1-07-07/1-13-2 od 25. listopada) u nastavku je tabelarno dano izvješće o popunjenosti mreže od strane Doma zdravlja (zaposlenici), od strane koncesionara te stanje popunjenosti mreže javne zdravstvene službe u 2012. godini:

Tablica 19.

Popunjenost mreže od strane Doma zdravlja (zaposlenici)	
Djelatnost	Broj timova
Opća/obiteljska medicina	5
Zdravstvena zaštita predškolske djece	3
Dentalna zdravstvena zaštita	5
Zdravstvena zaštita žena	5
Medicinsko-biokemijski laboratorij	0
Zdravstvena njega u kući	7
Medicina rada	1

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, Doma zdravlja Požeško-slavonske županije

Tablica 20.

Popunjenost mreže od strane koncesionara			
Djelatnost	Broj timova		
	U prostoru Doma zdravlja	Izvan prostora Doma zdravlja	Ukupno
Opća/obiteljska medicina	26	7	33
Zdravstvena zaštita predškolske djece	1	-	1
Dentalna zdravstvena zaštita	18	10	28

Zdravstvena zaštita žena	-	-	-
Medicinsko-biokemijski laboratorij	1		
Zdravstvena njega u kući	15	-	15
Medicina rada	1	1	2

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, Doma zdravlja Požeško-slavonske županije

Tablica 21.

Nepopunjenost mjesta u mreži u 2012. godini	
Djelatnost	Broj timova
Opća/obiteljska medicina	6
Zdravstvena zaštita predškolske djece	3
Dentalna zdravstvena zaštita	7
Zdravstvena zaštita žena	1
Medicinsko-biokemijski laboratorij	1
Zdravstvena njega u kući	2
Medicina rada	1+1 polik.

Izvor: Upravni odjel za društvene djelatnosti Požeško-slavonske županije, Doma zdravlja Požeško-slavonske županije

Zavod za javno zdravstvo na području Požeško-slavonske županije svoju djelatnost obavlja u dva grada, i to u Požegi i Pakracu. U oba grada djeluje epidemiološki odjel, dok su sve ostale službe Zavoda (služba školske medicine, služba mikrobiologije, služba prevencije ovisnost, služba socijalne medicine, mikrobiološki i ekološki laboratoriji, antirabična ambulanta, služba DDD /dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije/) smještene u gradu Požegi na dvije lokacije.

Zavod za javno zdravstvo je ujedno nositelj većine preventivnih programa na području te u sklopu javnozdravstvene djelatnosti obavlja slijedeće poslove:

- provodi specifičnu preventivnu zdravstvenu zaštitu djece i mladeži, osobito u osnovnim i srednjim školama te fakultetima na svom području, prati, proučava, evaluira i izvješćuje o zdravstvenim potrebama i funkcionalnoj onesposobljenosti starijih ljudi te predlaže zdravstvene mjere za svoje područje
- prikuplja, kontrolira i analizira statistička izvješća iz područja zdravstva uključujući i bolesti ovisnosti, na razini jedinica područne (regionalne) samouprave za potrebe Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo
- na zahtjev poglavarstva jedinice područne (regionalne) samouprave prati i ocjenjuje zdravstveno stanje stanovništva na tom području
- kontinuirano provodi mjere higijensko-epidemiološke zaštite s epidemiološkom analizom stanja na području jedinice područne (regionalne) samouprave i po potrebi provodi protuepidemijske mjere te nadzire provođenje obveznih cijepljenja
- analizira epidemiološko stanje, planira, predlaže i sudjeluje u provođenju mjera i aktivnosti za sprečavanje, rano otkrivanje i suzbijanje bolesti ovisnosti
- surađuje sa zdravstvenim i drugim ustanovama i zdravstvenim radnicima u provedbi dijagnostike i liječenja bolesti ovisnosti te rehabilitacije i društvene integracije ovisnika
- nadzire provedbu mjera dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije te provodi preventivne i protuepidemijske postupke dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije za područje jedinice područne (regionalne) samouprave
- obavlja mikrobiološku djelatnost od interesa za jedinicu područne (regionalne) samouprave

- prati, proučava, analizira i ocjenjuje zdravstvenu ispravnost vode za piće, vode za rekreaciju i fizikalnu terapiju, površinske i otpadne vode, stanje vodoopskrbe te zdravstvenu ispravnost namirnica i predmeta opće uporabe za područje jedinice (regionalne) samouprave
- obavlja poslove iz područja zdravstvene ekologije temeljem ovlaštenja nadležnih ministarstava sudjeluje u izradi i provedbi pojedinih programa zdravstvene zaštite u izvanrednim prilikama
- obavlja stručne poslove zaštite okoliša
- prati, analizira i ocjenjuje utjecaj okoliša i hrane na zdravstveno stanje stanovništva jedinice područne (regionalne) samouprave, sudjeluje u planiranju, predlaganju i provođenju mjera za sprečavanje rano otkrivanje i suzbijanje kroničnih masovnih bolesti uključujući i bolesti ovisnosti
- obavlja raspodjelu obveznih cjepiva ordinacijama na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti na području jedinice (regionalne) samouprave
- sudjeluje u teoretskoj i praktičnoj obuci zdravstvenih radnika koji provode pripravnički i specijalistički staž
- obavlja znanstvena istraživanja
- obavlja i ostale poslove iz područja javnog zdravstva, a na zahtjev Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo kao i druge poslove iz javnog zdravstva.

Zavod za javno zdravstvo na području grada Požege koristi 5 građevina, i to: tri zgrade u Požegi, Županijska 9, dio zgrade u Požegi, Industrijska 26, i u gradu Pakracu koristi prostor Doma zdravlja, Bolnička bb.

Za potrebe pružanja zdravstvene zaštite i usklađenju prostora sa zakonskim uvjetima vezanim uz zdravstvo tijekom 2012.-2013. izgrađena je nova zgrada za potrebe školske medicine, javnog zdravstva i prevencije ovisnosti na zemljištu u vlasništvu Požeško-slavonske županije u Požegi, Županijska 9. Zgrada je izgrađena temeljem ugovora o pravu građenja, no još nije u funkciji budući se čeka upis u zemljišne knjige.

Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije osnovan je 01. listopada 2011.godine. i U okviru zdravstvene djelatnosti obavlja:

- provodi mjere hitne medicine na području Požeško-slavonske županije,
- osigurava suradnju u pružanju hitne medicine sa susjednim jedinicama područne (regionalne) samouprave,
- organizira i osigurava popunjavanje mreže timova na području Požeško-slavonske županije,
- osigurava provedbu utvrđenih standarda opreme, vozila te vizualnog identiteta vozila i zdravstvenih radnika,
- provodi standarde hitne medicine za hitni medicinski prijevoz cestom, a standarde za hitni medicinski prijevoz zrakom i vodom provodi u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu,
- osigurava provedbu standarda kvalitete rada te predlaže Hrvatskom zavodu za hitnu medicinu mjere potrebne za poboljšanje postojećih standarda kvalitete rada i opremljenosti,
- sudjeluje u planiranju i provedbi obrazovanja zdravstvenih radnika, provodi stručna i znanstvena istraživanja iz područja hitne medicine u suradnji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu,
- provodi aktivnosti u cilju uspostave informatizacije sustava hitne medicine,
- prikuplja podatke i vodi registre iz područja hitne medicine u suradnji s hrvatskim zavodom za hitnu medicinu,
- planira, organizira i sudjeluje u obrazovanju stanovništva iz područja hitne medicine na svom području,

- surađuje s drugim zdravstvenim ustanovama i zdravstvenim radnicima u provedbi liječenja i dijagnostike bolesti,
- planira i sudjeluje u izradi i provedbi pojedinih projekata zdravstvene zaštite u izvanrednim prilikama i koordinaciji s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu, te
- obavlja i druge poslove iz područja hitne medicine za potrebe Požeško-slavonske županije.

Rad službe organiziran je tako da u Požegi radi TIM 1 koji se sastoji od liječnika, medicinskog tehničara i vozača/medicinskog tehničara te TIM 2 u sastavu 2 medicinska tehničara. TIM 2 identičnog sastava nalazi se u Pakracu gdje još djeluje i Dežurstvo. Područja Čaglina, Kutjeva i Poljane pokrivaju se pripravnošću liječnika na tim područjima.

Zavod za hitnu medicinu trenutno ne posjeduje nikakvu nekretninu, pa se nalazi u prostorijama Doma zdravlja Požeško-slavonske županije. U svezi toga, u izradi je projektna dokumentacija za izgradnju novog objekta za smještaj i djelovanje Zavoda. Pribavljanje projektne dokumentacije početni je korak u izgradnji novog objekta čija bi lokacija bila u neposrednoj blizini Opće županijske bolnice Požega čime bi se znatno poboljšala usluga i sigurnost krajnjih korisnika-pacijenata.

Opća županijska bolnica Požega u Požegi obavlja zdravstvenu, specijalističko-konzilijarnu i bolničku djelatnost, znanstveno istraživačku djelatnost iz područja biomedicine i zdravstva i nastavno-edukacijsku djelatnost s medicinskom praksom. Osobitu brigu vodi o stručnom radu prema zahtjevima suvremene medicine, ostvarivanje znanstvena i stručna istraživanja, vodi brigu o unaprjeđivanju nastave i nastavnih funkcija i kontinuirano poduzima mjere za obrazovanje i usavršavanje zdravstvenih radnika više i visoke stručne spreme te daje usavršavanju i nastavi istaknuto mjesto u okviru svoje djelatnosti. Slijedom navedenog, bolnica stimulira stručne i znanstvene međunarodne kontakte, organizira simpozije i druge edukativne aktivnosti. Kao znanstvena organizacija, Opća županijska bolnica Požega upisana je u Upisnik znanstvenih organizacija Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i ima dopusnicu za obavljanje znanstveno – istraživačke djelatnosti iz biomedicine i zdravstva te je stekla status matične ustanove u AAI@EduHr. Također, Bolnica je nastavna baza Medicinskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a u istoj se održava i praksa studenata i postdiplomaca.

Od projekata realiziranih u proteklom razdoblju na Općoj županijskoj bolnici Požega može se izdvojiti dogradnja zgrade poliklinike te brojne adaptacije, rekonstrukcije i sanacije. U daljnjem periodu Bolnica namjerava kontinuirano raditi na poboljšanju kvalitete stacionarnih kapaciteta, zamjeni dotrajale opreme, uređenju pristupa Bolnici kao i dodatno uređenje okoliša i parkirališta, sukladno financijskim mogućnostima.

Uz navedeno planira se obnova kotlovnice i energetska certificiranje i energetska obnova zgrada, sukladno osiguranim i dostupnim financijskim sredstvima iz fondova Europske unije.

Opća županijska bolnica Požega u razdoblju od 2008. godine do 2012. godine povećala je broj uposlenih specijalista doktora medicine za 4 specijalista, unatoč odlascima u mirovinu.

U prethodnom razdoblju povećao se broj uposlenih s višim akademskim stupnjevima i to akademskim stupnjem doktora znanosti s jednog na tri uposlena, primarijusa doktora znanosti s jednog na dva i profesora doktora znanosti s jednog na dva uposlena, uz ostale stupnjeve: mr.sc., mr., doc.dr.sc., prim., pa trenutno zapošljava 80 specijalista doktora medicine, od kojih su su 27 uže specijalnosti i 1 specijalist je specijalist dvije grane medicine.

Planom razvoja ljudskih resursa utvrđuje se nastavak sustavnog školovanja medicinskih sestara i liječnika, specijalističko usavršavanje i usavršavanje iz uže specijalizacije, odnosno grana medicine i znanosti te sustavan razvoj i edukacija kadrova, a kako bi se mogle obavljati sve usluge koje su predviđene za razinu županijskih bolnica. Isto se planira provesti prema odobrenom Planu specijalizacija za pojedine poslovne godine i Planu razvoja kadrova, a sukladno financijskim i organizacijskim mogućnostima te Programu sanacije Opće županijske bolnice Požega.

Opća županijska bolnica Pakrac je osnovana 1996. godine kao sljednica diobe Medicinskog centra Pakrac na Dom zdravlja Pakrac i Opću županijsku bolnicu Pakrac.

Bolnica ima ugovorenih 115 kreveta u četiri osnovna bolnička odjela u kojima je zaposleno ukupno 266 radnika, od čega 33 liječnika, te 9 specijalizanata.

Pakračkoj bolnici gravitira stanovništvo triju županija (gledajući sa stanovišta pružanja zdravstvenih usluga 42% se odnosi na stanovnike Požeško-slavonske županije, 32% Bjelovarsko-bilogorske, 22% Sisačko-moslavačke, a 4% su ostale županije.

Kad je riječ o sudjelovanju Bolnice u srednjoškolskom obrazovanju, Zdravstveno veleučilište Zagreb od 2012. godine u Pakracu provodi izdvojeni stručni studij fizioterapije, a uskoro bi trebao pokrenuti i izdvojeni stručni studij sestrinstva.

Bolnica svoju djelatnost uglavnom obavlja u glavnoj zgradi, u kojoj se trenutno obavljaju radovi uređenja objedinjenog hitnog bolničkog prijema. U planu je uređenje potkrovlja glavne zgrade u koje će se smjestiti Uprava Bolnice. U posebnoj se zgradi nalazi Jedinica samostalne djelatnosti patologije, koja je djelomično obnovljena. Tehnička služba s pripadajućim skladištem također se nalazi u zasebnoj zgradi koja je u derutnom stanju.

2007. godine u suradnji s matičnim Ministarstvom obnovljena je zgrada bolničke kuhinje i praonice rublja. 2011. godine obnovljena je zgrada kotlovnice uz koju se nalazi zgrada kisikane.

Na samom ulazu nalazi se porta koja se sastoji od jedne prostorije i koja se ne koristi. Bolnica u vlasništvu ima i zgradu koju iznajmljuje, a u koju je smještena privatna ljekarna, te gornji kat zgrade u kojemu se nalazi Dom zdravlja.

Osim uređenja potkrovlja, Bolnica ima u planu izgraditi i urediti još jedno parkiralište.

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik ima višestoljetnu tradiciju koju zahvaljuje prije svega ljekovitim pogodnostima mineralne vode. U Specijalnoj bolnici Lipik provode se liječenja neuroloških stanja i bolesti, reumatskih bolesti, posttraumatskih stanja, ortopedskih oboljenja, oboljenja krvnih žila, te se provodi preventivno liječenje i prakticira zdravstveni turizam. Bolnica ima ukupno 220 kreveta od toga 130 ležaja ugovara s HZZO, a ostale popunjava privatnim pacijentima.

Tablica 22.

Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Lipik	
djelatnost	broj postelja za liječenje bolesnika oboljelih od akutnih i kroničnih bolesti
Fizikalna medicina i rehabilitacija u specijalnim bolnicama i lječilištima	130
UKUPNO	130

Izvor: Mreža bolničkih zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj - izvod

U krugu SB Lipik nalaze se slijedeći objekti sa smještajnim kapacitetima u procesu liječenja i terapija s ciljem oporavka pacijenata i rehabilitacije:

- objekt DOM-II (Kurthotel) sadrži tri odjela sa ukupno 120 postelja,
- objekt restorana sa Odjelom-4B sadrži 20 postelja,
- objekt Fontana sadrži 100 postelja,
- objekt Mramorne kupke sadrži prijem bolesnika, specijalističku ambulantu i vodene terapije,
- objekt Nova fizikalna terapija (NFT) sadrži elektro terapije i ostale vrste terapija.

2013. godine završena je obnova i rekonstrukcija još jednog objekta u SB Lipik s nazivom: DOM-I (EKSPEDANCE) s 39 postelja visoke smještajne kategorije. Zbog boljeg odnosa prema privatnim pacijentima u najmu su objekta s puno višim standardom posteljnog noćenja i boravka (2 potpuno opremljena apartmana sa 4 postelje) pod nazivom Ankin dvor.

Potrebe za daljnjim smještajnim i terapijskim kapacitetima odredit će tržišna potražnja pacijenata privatnika. Priprema se izrada idejnog projekta za rekonstrukciju i obnovu objekta pod nazivom Narodne kupke u svrhu terapijskog liječenja i rehabilitacije, te se vrše pripreme za izradu glavnog izvedbenog projekta objekta Fontana.

Ljekarne na području Požeško-slavonske županije, osim onih u bolnicama, pripadaju privatnom sektoru. One svoju djelatnost obavljaju u okviru primarne razine zdravstvene zaštite u sklopu mreže javne zdravstvene službe osiguravajući na taj način opskrbu građana lijekovima koji se izdaju na recept, OTC preparatima, uvoznim lijekovima, medicinskim proizvodima, ortopedskim pomagalicama, galenskim i magistralnim pripravcima, te kozmetičkim preparatima.

U nastavku tabelarno je dan popis ljekarni na području Požeško-slavonske županije:

Tablica 23.

Ljekarne na području Požeško-slavonske županije			
r.b	Ljekarna	Sjedište	Adresa
1.	ZU LJEKARNE TOPOL - LJEKARNA 2	Čaglin	KOLODVORSKA 4
2.	ZU LJEKARNE FARMAPHARM - LJEKARNA 3	Jakšić	OSJEČKA 27/A
3.	ZU LJEKARNE ŠKOKO - LJEKARNA 2	Kaptol	POŽEŠKA 3
4.	LJEKARNA PERAK ŽELJKA	Kutjevo	EUGENA KVATERNIKA 2
5.	SPECIJALNA BOLNICA ZA MEDICINSKU REHABILITACIJU	Lipik	M.TEREZIJE 13
6.	ZU LJEKARNE CIGLENEČKI - LJEKARNA 1	Lipik	SLAVONSKA 20
7.	OPĆA ŽUPANIJSKA BOLNICA	Pakrac	BOLNIČKA 68

8.	ZU LJEKARNA PROHASKA TOME	Pakrac	HRVATSKIH VELIKANA 9
9.	LJEKARNA DELAČ	Pleternica	IVANA ŠVEARA 24
10.	ZU LJEKARNE RAJIĆ - PODRUŽNICA	Pleternica	PRILAZ 25
11.	ZU LJEKARNE CIGLENEČKI - LJEKARNA 2	Poljana	GAJEVA 26
12.	ZU LJEKARNE VUKOJA - LJEKARNA 1	Požega	CIRAKIJEVA 8
13.	ZU LJEKARNE VUKOJA - LJEKARNA 3	Požega	INDUSTRIJSKA 19
14.	ZU LJEKARNE RAJIĆ - LJEKARNA 1	Požega	M.GUPCA 4
15.	ZU LJEKARNE ŠKOKO - LJEKARNA 1	Požega	MATIJE GUPCA 21
16.	ZU LJEKARNE VUKOJA - LJEKARNA 2	Požega	OSJEČKA 62G
17.	OPĆA ŽUPANIJSKA BOLNICA POŽEGA	Požega	OSJEČKA BB
19..	ZU LJEKARNE TOPOL - LJEKARNA	Požega	SV.ROKA 24
21.	LJEKARNA FILIPOVIĆ MIRJANA	Velika	J.BANA JELAČIĆA 76

Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

• SOCIJALNA SKRB

Visoka razina osjetljivosti društva prema potrebama najslabijih (starih, nemoćnih, osoba s invaliditetom, osoba bez dostatnih sredstava za uzdržavanje...) najbolje je vidljiva kroz organizaciju i pružanje usluga unutar sustava socijalne skrbi. Požeško-slavonska županija ima razvijenu mrežu ustanova socijalne skrbi, no za zadovoljavanje potreba stanovništva koje stari mora se kontinuirano ulagati daljnji razvoj.

Centar za socijalnu skrb-Požega mjesno je nadležan za područje Požeštine: tri grada (Požega, Kutjevo i Pleternica) i pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Velika) u kojima živi oko 63404 stanovnika (prema popisu stanovnika 2011. godine).

Prema posebnim zakonima i propisima koji se odnose na uvjete glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih djelatnika centra za socijalnu skrb i podružnice, prostor Centra za socijalnu skrb-Požega je nedostatan za adekvatan i primjeren rad s korisnicima te bi ga u budućem planskom razdoblju trebalo prilagoditi potrebama.

Centar za socijalnu skrb-Pakrac mjesno je nadležan za područje gradova Pakraca i Lipika u kojima živi oko 14.630 stanovnika (prema popisu stanovnika 2011. godine).

Kao i Centar za socijalnu skrb Požega tako i poslovni prostor Centra za socijalnu skrb Pakrac ne ispunjava uvjete propisane posebnim Zakonima i propisima koji se odnose na uvjete glede prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika centra za socijalnu skrb i podružnice te bi njega trebalo adekvatno prilagoditi potrebama korisnika.

Dom za starije i nemoćne osobe - Požega osnovan je u prosincu 1990. godine, a svoje prve korisnike udomio je u veljači 1991. godine. Godine 2002. osnivačka prava nad Domom su prenesena na Požeško-slavonsku županiju. Do 2008. godine Dom je imao kapacitet za smještaj 130 korisnika, a dogradnjom jedinice za pojačanu njegu i preuređenjem Doma kapacitet je povećan za 60 mjesta prvenstveno prilagođenih njezi teže pokretnih i nepokretnih korisnika, te je razvrstan kao dom visoke druge kategorije. Danas je, dakle, moguće privremeno ili trajno smjestiti 190 korisnika.

Namjena Doma je zbrinjavanje i zdravstvena skrb starijih osoba te osoba s tjelesnim invaliditetom, zdravstvenim problemima i sl.. Korisnici su smješteni u sobe koje su opremljene prema zdravstvenim potrebama korisnika doma, uz stalnu brigu o korisnicima uz stručno medicinsko osoblje.

Samim svojim položajem u centru Grada bitno utječe na kvalitetu života starijih osoba koje u njemu žive, jer im omogućava živjeti životom Grada i njegovih stanovnika, biti uključenima, kroz svakodnevne kontakte i susrete (odlasci u šetnju, crkvu, kazalište, izložbe, tržnicu). U neposrednoj blizini Doma gotovo su sve naše važne ustanove (Županija, Sud, CzSS, Dom zdravlja, HZZO, Pošta, banke, ljekarne).

Dom za starije i nemoćne osobe-Velika osnovan je 1966. godine, a od 2002. godine osnivačkim pravim raspolaže Požeško-slavonska županija. Kapacitet doma je 120 mjesta od kojih se 78 odnosi na stambeni odjel, a 42 na jedinicu za pojačanu njegu.

Dom ima tri stambene jedinice montažnog tipa, izgrađene prije 1968. godine, a jedan dio nadogradnje je bio poslije. Za navedene zgrade predan je zahtjev za legalizaciju 21. lipnja 2013. godine.

U Domu je smješteno 130 korisnika (14 ih je u jednokrevetnim sobama, a ostalih 116 u dvokrevetnim), što je ujedno i kapacitet doma. Od toga je 56 korisnika smješteno u jedinici za pojačanu njegu (slabije pokretne ili nepokretne osobe), a 45 korisnika je smješteno temeljem rješenja Centra za socijalnu skrb (osobe bez mirovine ili s vrlo malom mirovinom, pa troškove za njih podmiruje Ministarstvo socijalne politike i mladih). Na listi čekanja za smještaj u Dom čeka još 76 korisnika.

Dom ne zadovoljava niti brojem zaposlenog kadra niti svojim smještajnim kapacitetima te je u tu svrhu 2012. godine izrađen projekt za dogradnju novih kapaciteta po važećim standardima. Navedeni je projekt prijavljen na Javni poziv za dostavu projektnih prijedloga za infrastrukturna ulaganja u sustav socijalne skrbi koji je objavilo Ministarstvo socijalne politike i mladih, a u svrhu pripreme zalihe prihvatljivih projekata za Europski fond za regionalni razvoj ERDF 2014.-2020.

Dom starih Marino selo u istoimenom naselju Marino selo izgrađen je 1997. godine i posluje kao posebna ustrojstvena jedinica Gradskog društva Crvenog križa Pakrac. Krajem ljeta 2007. godine dovršena je dogradnja novog dijela Doma. Nove jednokrevetne i dvokrevetne sobe za smještaj pokretnih i nepokretnih osoba, nova blagovaona, lift, prostor za fizikalnu terapiju, čajne kuhinje, terase i ostale zajedničke prostorije povećale su razinu usluge i uvjete smještaja.

Dom se nalazi u mreži domova Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a ukupni kapacitet Doma je 65 osoba. Medicinske sestre, njegovatelji, ugovorni doktor opće prakse, socijalni radnik i ostalo osoblje pruža sve potrebne usluge tijekom 24 sata.

Zemljopisno Dom je smještena na zapadnom rubu Požeško-slavonske županije, gdje se susreću Slavonija i Moslavina, na udaljenosti 75 km od grada Požege odnosno 25 km od grada Pakraca. Okruženje Doma je smireni seoski ambijent bez prometnih gužvi, industrijske i gradske buke, koji tišinom i nezagađenim zrakom pruža potreban mir i odmor.

Dom za psihički bolesne odrasle osobe Ljeskovica je osnovan daleke 1935. godine kao Dom odmora za starije osobe. Naime, početkom 20.-og stoljeća u Ljeskovici se masovno radilo na iskorištavanju šumskog bogatstva, te su mnogi radnici doseljevali u Ljeskovicu iz raznih krajeva Hrvatske, osnivali obitelji i ostali stalno naseljeni na ovom području. Kako se ukazala potreba za

zbrinjavanjem ostarjelih radnika, tako su građeni manji stambeni objekti, koji su imali zajedničke prostore (kuhinja, praonica rublja, mala el. centrala). Time se u Domu započelo s kolektivnim načinom života. Nakon Drugog svjetskog rata 1945. godine na ovom području ukazala se potreba za zbrinjavanjem većeg broja starijih i izgubljenih osoba, koje su pronađene uglavnom u šumskom predjelu, te se počelo ozbiljno s njihovim zbrinjavanjem baš u ovom Domu.

S vremenom su se dogodile mnoge promjene, tako da je Dom danas jedan od 15 domova u RH koji osigurava psihički bolesnim osobama skrb izvan vlastite obitelji, kojima nije potreban smještaj u bolnici, a skrb se ne može pružiti u vlastitim obiteljima. S obzirom na mali broj ovakvih ustanova u RH, može se zaključiti da je smještajni kapacitet ove ustanove nedostatan, te da na smještaj čeka veliki broj korisnika. Naime, u Domu je trenutno smješteno 329 korisnika u 5 stambenih objekata, dok je stvarni kapacitet 301, što znači da je 28 korisnika smješteno više od dozvoljenog.

Prema planovima deinstitutionalizacije, sukladno uputama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi do 2018. godine broj korisnika u odnosu na kapacitet potrebno je smanjiti za 20%, što znači da se do 2018. godine broj korisnika mora smanjiti na 240.

Dom za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi - Lipik, povijest kojeg seže u davnu 1922. godinu, prvotno je djelovao kao odmaralište za djecu iz Zagreba, a tek kasnije je prerastao u dječji dom. U početku je kapacitet bio 300 mjesta sa skromnim uvjetima. Iz godine u godinu ustanova je podizala kvalitetu usluge smještaja, a kapacitet se smanjio, tako da je danas kapacitet ustanove 60 korisnika. No, zbog smanjenog broja zaposlenih stručnih djelatnika, u Domu je smješteno tridesetak korisnika, te im se sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi pruža podrška i oslonac u pripremi za samostalan život. Djeca se smještavaju iz obližnjih županija, uglavnom s područja Slavonije i Sjeverne Hrvatske u dobi od 3 do 18 godina, oba spola.

Na području Požeško-slavonske županije osnovani su i privatni domovi za starije i nemoćne osobe kao npr.:

Dom za starije i nemoćne osobe „Baketarić“ iz Resnika započeo je s radom 2000. godine osnovan je raspolaže sa 63 mjesta, a osnivači su bračni par Baketarić, koji su na temelju znanja i 25-godišnjih iskustava stečenih radom sa starim i nemoćnim osobama u Zapadnoeuropskim zemljama, sagradili moderne i funkcionalne zgrade Doma (uz pomoć Požeško-slavonske županije putem kreditne linije "Poduzetnik I), udomili stare i nemoćne, te zaposlili mlado i stručno osoblje. 2003. godine proširili su kapacitete doma novim objektom na 63. mjesta, te se registrirali u ustanovu i mrežu domova socijalne skrbi.

Dom je smješten u lijepom prirodnom okruženju podno obronaka planine Dilj s velikom vlastitom parkovnom površinom koju krase nastambe malih životinja, izvor, potok i jezerce s labudovima i patkama, a prostorom dominira oktogonska sjenica u kojoj se ljeti održavaju sv. Mise, što u mnogome doprinosi životu korisnika doma.

Dom za starije i nemoćne osobe KATIĆ smješten je na ulasku u Požegu sa zapadne strane (iz pravca Zagreba) na jednom od najljepših i najmirnijih dijelova grada u Ulici Petra Preradovića 4. Dom je u privatnom vlasništvu i raspolaže sa 16 novo opremljenih soba, pet kupaonica, velikim dnevnim boravkom, kuhinjom te vrtom u kojemu okruženi zelenilom možete odmarati, šetati i međusobno se družiti.

U objektu svoju treću životnu dob može provoditi 35 korisnika kojima je na raspolaganju potpuni tretman za kvalitetno i zdravo življenje. Medicinski obrazovano osoblje oslanja se na petnaest godišnje iskustvo u zbrinjavanju starih i nemoćnih osoba putem zdravstvene njege u kući.

Moguće je još spomenuti **Dom za starije i nemoćne osobe „Anđelak“** u Lipiku koji ispunjava uvjete za smještaja 40 korisnika, zatim **Dom za starije i nemoćne osobe Kap veselja u Eminovcima** i **Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe Galić** u Bektež.

II.2.3. Prostori za razvoj naselja

Prostori za razvoj i uređenje naselja, kao sastavnica dokumenata prostornog uređenja, su građevinska područja naselja, a koja su jedan od najvažnijih planskih instrumenata te s prostornim planom utvrđenim granicama, razgraničavaju površine korištenih - uređenih dijelova naselja (izgrađene gradive i uređene negradive dijelove) i površine predviđene za razvoj naselja (nova gradnja i uređenje) od površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva i drugih djelatnosti koje se zbog svoje namjene mogu odvijati izvan građevinskih područja naselja.

Prema podacima iz „Izveštaja o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008-2012“, „*problematika urbaniziranih prostora ili prostora za razvoj naselja i drugih urbanih djelatnosti izvan naselja odnosno građevinskih područja naselja najvažnija je tema prostornih (Prostorni plan županije i Prostorni plan uređenja gradova/općina) i urbanističkih planova (Generalni urbanistički plan, Urbanistički plan uređenja).*

lako se radi o svega nekoliko postotaka površine neke planske cjeline (države, županije, jedinica lokalne samouprave grada i općine, grada i naselja) ovaj najbitniji sadržaj (i najskuplja namjena prostora) određuje sve druge planske sadržaje (namjene) i/ili ovaj je sadržaj (sve vrste građevinskih područja) posljedica uvažavanja svih prirodnih i kulturnih datosti prostora i optimalno je rješenje za prostorni razvoj neke društvene zajednice u nekom planskom razdoblju.

Građevinsko područje kao instrument prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj utvrđuje se oko tridesetak godina (Zakon iz 1973. i osobito Zakon iz 1980. godine), a uspostavom državnog ustroja iz 1992. godine gradovi i općine dobivaju znatne ovlasti u pogledu kreiranja politike prostornog uređenja svojih područja. Stoga su bile dužne temeljiti svoju politiku upravo na načelu racionalnog korištenja prostora, kako je to pored ostalog obvezivao i Zakon o prostornom uređenju iz 1994. godine, shvaćanjem vlastitog prostora temeljnim i često najvrednijim resursom.

Međutim, u brojnim izmjenama i dopunama prostornih planova (bivših) općina, također i izradom novih prostornih planova osobito do 2000., uočljiv je trend nekritičkog povećanja GP. Razlog tome je u želji za ubrzanim razvojem i rezervacijom dovoljnog prostora za graditeljske aktivnosti. Istodobno nisu uzete u obzir posljedice koje donosi neracionalno širenje građevinskih područja. Prvenstveno se to odnosi na uređenje zemljišta (priprema zemljišta te izgradnja komunalnih objekata i uređaja), koje iziskuje znatna materijalna sredstva u često vrlo malim proračunima jedinica lokalnih samouprava.

Do donošenja druge generacije planova, postojeća GP, osim pojedinih iznimaka, činile su višestruko prevelike površine namijenjene izgradnji naselja, stihijski proširena često na najvrednija poljoprivredna ili šumska zemljišta, vodozaštitna područja, obale mora, rijeka i jezera, zemljišta uz državne i županijske ceste, zaštićene dijelove prirode i sl., ali i na nepodobna i nesigurna zemljišta, kao što su to klizišta, plavljena ili vrlo strma zemljišta, zagađena zemljišta ili na tektonskim rasjedima, zemljišta u blizini trajnih ili potencijalnih izvora opasnosti, zemljišta koja je neracionalno opremiti komunalnom infrastrukturom.

Iako se GP u novim Prostornim planovima uređenja gradova i općina znatno smanjuju (zbog odredbi utvrđenim PPŽ, a u JLS uz morsku obalu i Uredbom o zaštićenom obalnom području) te znajući tehnološko-civilizacijska kretanja da se tijekom vremena (do planskih godina 2015. ili 2020.) potrošnja prostora po stanovniku stalno povećava (...) realno je iznositi tvrdnju da su GP još uvijek znatno prevelika jer i takva kakva jesu omogućuju urbani život za oko 6 - 6,5 milijuna ljudi (naših državljana ali i državljana EU koji će se stalno ili povremeno nastanjivati u Hrvatskoj).“

Prostornim planom Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“ br. 5/02 i 5A/02, 4/11.), donesenom u srpnju 2002. godine, utvrđeni su osnovni uvjeti za formiranje građevinskih područja naselja u prostornim planovima uređenja gradova i općina. Poštujući načelo iz dokumenata prostornog uređenja Republike Hrvatske o racionalnom korištenju prostora, navedeni su uvjeti utvrđeni racionalno i temeljeni su na detaljnoj analizi svih do tada donesenih prostornih planova (bivših) općina.

Analizom prostornih planova (bivših) općina, čiji su rezultati sumarno prikazani u Prostornom planu Požeško-slavonske županije, poglavlje Polazišta, 1.1.4. Ocjena stanja, mogućnosti i ograničenja razvoja u odnosu na demografske i gospodarske podatke te prostorne pokazatelje utvrđeno je da su građevinska područja, a osobito građevinska područja naselja, predimenzionirana i da je pri izradi prostornih planova općina i gradova potrebno preispitati statute pojedinih granica, a što je nastavno i učinjeno.

Ukupna površina građevinskih područja naselja u tada važećim prostornim planovima (Požega i Pakrac) iznosila je 12085,98 ha, a nakon analize izgrađenosti ustanovljeno je da je samo prosječno 46,25 % građevinskih područja naselja izgrađeno (5614,32 ha), a da ukupna gustoća naseljenosti na građevinskom području naselja iznosi svega 8,22 stanovnika po hektaru.

Stoga su se Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrdile odredbe kojima su se ograničilo daljnje širenje građevinskih područja u ukupnom iznosu na razini jedinice lokalne samouprave, u odnosu na njihovu površinu u tada važećim prostornim planovima. Nakon desetak godina provođenja Prostornog plana Požeško-slavonske županije, kao i prostornih planova uređenja općina i gradova, građevinska područja naselja dimenzionirana su racionalno i u velikom postotku su smanjena u odnosu na ranije važeće prostorne planove (bivših) općina. O navedenom svjedoče padaci o površinama građevinskih područja i njihovoj izgrađenosti iz danas važećih prostornih planova koji su prikazani u nastavku tabelarno. Usporedbom ukupne površine građevinskih područja naselja danas, koja iznosi 9.161,61 ha s površinom građevinskih područja prostornih planova (bivših) općina, koja je iznosila 12.085,98 ha, vidimo da se ukupna površina smanjila sa cca 3.000 ha. Na isti način, izgrađeni dio građevinskih područja naselja znatno se povećao i danas iznosi preko 77%, dok je prije 2002. godine bilo izgrađeno svega 46% građevinskih područja naselja na području Županije. Nastavno slijedi tabelarni prikaz navedene usporedbe po pojedinim gradovima i općinama:

Tablica 24:

Građevinska područja naselja u Požeško-slavonskoj županiji								
JLS	Ukupna površina (ha) naselja digitalna obrada	ukupno GP prema POUG/O (ha)	izgrađ. dio GP (ha)	UDIO (%)	ukupno GP prema PP bivših općina (ha)	izgrađ. dio GP prema PP bivših općina (ha)	UDIO (%)	Usporedba/smanjenje ukupnih GP u ha
BRESTOVAC	27904,00	715,12	377,18	52,74%	960,42	355,01	36,96%	245,3
ČAGLIN	17821,17	581,59	435,97	74,96%	994,00	364,13	36,63%	412,41
JAKŠIĆ	4344,71	421,16	302,65	71,86%	480,45	248,44	51,71%	59,29
KAPTOL	8569,67	367,06	250,18	68,16%	440,74	226,78	51,45%	73,68
KUTJEVO	17319,03	935,42	765,83	81,87%	1111,90	525,90	47,30%	176,48
LIPIK	20854,23	1097,29	995,04	90,68%	1688,83	740,59	43,85%	591,54
PAKRAC	35853,01	1262,11	852,89	67,58%	1915,03	883,94	46,16%	652,92
PLETERNICA	20364,00	1368,96	1009,06	73,71%	1440,13	677,91	47,07%	71,17
POŽEGA	13360,40	1464,89	1329,87	90,78%	2073,56	1108,81	53,47%	608,67
VELIKA	15420,45	948,01	783,37	82,63%	980,92	482,81	49,22%	32,91
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	181810,70	9161,61	7102,04	77,52%	12085,98	5614,32	46,45%	2924,37

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina, obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

U nastavku se tabelarno prikazuju podaci o površinama građevinskih područja iz važećih prostornih planova uređenja gradova i općina na području Požeško-slavonske županije. Podatke je analizom utvrdio Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, na način koji je opisan u poglavlju II.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina.

Ministarstvu za potrebe izrade Izvjешća o stanju u prostoru RH u listopadu 2012. godine, dijelom zbog novih izmjena i dopuna prostornih planova uređenja koje su u međuvremenu donesene, a dijelom zbog preciznije analize provedene u GIS bazi podataka, koju ovaj Zavod kontinuirano nadograđuje. No, i unatoč detaljnim analizama provedenim u Zavodu, ovaj iskaz površina, a osobito iskaz izgrađenog i neizgrađenog dijela, ima isključivo informativni karakter i služi za izradu daljnjih analiza stanja u prostoru.

Kao što je naprijed navedeno, ukupna površina građevinskih područja naselja iznosi 9161,61 ha, od čega izgrađeni dio iznosi 7102,04 ha (77,52%), a neizgrađeni dio 2059,57ha (22,48%). U odnosu na prostorne planove starije generacije, građevinska područja naselja planirana su znatno racionalnije.

Izgrađene strukture izvan građevinskih područja naselja su izdvojena građevinska područja namijenjena za gospodarsku namjenu (proizvodnu i poslovnu), ugostiteljsko – turističku namjenu, sportsko-rekreacijsku namjenu i groblja. Iz tablice je vidljivo da ukupna površina ovih građevinskih područja na prostoru Županije iznosi 1467,65 ha. Nadalje treba s velikom pažnjom i oprezom pristupiti planiranju novih i širenju postojećih građevinskih područja, kako bi se u najvećoj mjeri ostvarili ciljevi racionalnog upravljanja prostorom iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Tablica 25:

Građevinska područja u Požeško-slavonskoj županiji						
JLS	Građevinsko područje NASELJA ukupno (izgrađeni dio + planirano za razvoj) u ha	IZGRAĐENI DIO građevinskog područja naselja u ha	% Udio izgrađenog dijela GP naselja u GP naselja	NEIZGRAĐENI DIO građevinskog područja naselja u ha	%Udio neizgrađenog dijela GP naselja u GP naselja	Ukupno planirano GP IZVAN NASELJA (gosp.+turiz.+ sport+groblja) u ha
BRESTOVAC	715,12	377,18	52,74	337,94	47,26	98,06
ČAGLIN	581,59	435,97	74,96	145,62	25,04	49,25
JAKŠIĆ	421,16	302,65	71,86	118,51	28,14	64,86
KAPTOL	367,06	250,18	68,16	116,88	31,84	18,53
KUTJEVO	935,42	765,83	81,87	169,59	18,13	163,96
LIPIK	1097,29	995,04	90,68	102,25	9,32	327,55
PAKRAC	1262,11	852,89	67,58	409,22	32,42	110,57
PLETERNICA	1368,96	1009,06	73,71	359,90	26,29	187,6
POŽEGA	1464,89	1329,87	90,78	135,02	9,22	410,3
VELIKA	948,01	783,37	82,63	164,64	17,37	36,97
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	9161,61	7102,04	77,52	2059,57	22,48	1467,65
REPUBLIKA ** HRVATSKA	381.606,00	264.582,00	69,30	117.024,00	30,70	100.363,00

Izvor: Prostorni planovi uređenja gradova i općina, obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

** Izvjeshće o stanju u prostoru Republike Hrvatske, 2008.-2012.

II.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

II.3.1. Gospodarski pokazatelji

Indeks razvijenosti

Jedan od važnijih pokazatelja ukupne razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Sukladno odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (Narodne novine 89/10), koju je donijela Vlada Republike Hrvatske, a na temelju Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09), jedinice lokalne samouprave razvrstane su prema indeksu razvijenosti u stupnjeve razvijenosti skupine I.(<50%), II.(50-75%), III.(75-100%), IV.(100-125%) i V. (>125%), a jedinice područne (regionalne) samouprave u stupnjeve razvijenosti skupine I.(<75%), II.(75-100%), III.(100-125%) i IV. (>125%). Indeks razvijenosti, sukladno Uredbi o indeksu razvijenosti (Narodne novine 63/10) izračunava se na temelju:

- stope nezaposlenosti,
- dohotka po zaposlenom,
- proračunskih prihoda jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave,
- općeg kretanja stanovništva i
- stope obrazovanosti.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije dostavilo je, za potrebe izrade ovog Izvjeshća (dopis Klasa: 350-05/12-01/129, Urbroj: 538-05-1/0196-13-183 od 04. Rujna 2013.), podatke o vrijednostima indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti za Požeško-slavonsku županiju. U nastavku je prikazana dostavljena tabela:

Tablica 26.

Požeško-slavonska županija - Ocjenjivanje i razvrstavanje prema razvijenosti													
Županija	Vrijednosti osnovnih pokazatelja						Vrijednosti standardiziranih pokazatelja u odnosu na nacionalni prosjek						Skupine
	Prosječni dohodak per capita 2006.-2008.	Prosječni izvorni prihodi per capita 2006.-2008.	Prosječna stopa nezaposlene sti 2006.-2008.	Kretanje stanovništva 2001.-1991.	Udio obrazovanog 2001.	Prosječni dohodak per capita 2006.-2008.	Prosječni izvorni prihodi per capita 2006.-2008.	Prosječna stopa nezaposlenosti 2006.-2008.	Kretanje stanovništva 2001.-1991.	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina 2001.	Indeks razvijenosti		
Požeško-slavonska	18.563	1.290	16,0%	87,5	55,0%	17,17%	0,00%	77,54%	77,78%	31,52%	43,95%	75% I.	

Polpomognuta područja

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije (topis Klasa: 350-05/12-01/129, Urbroj: 538-05-1/0196-13-183 od 04. rujna 2013.).

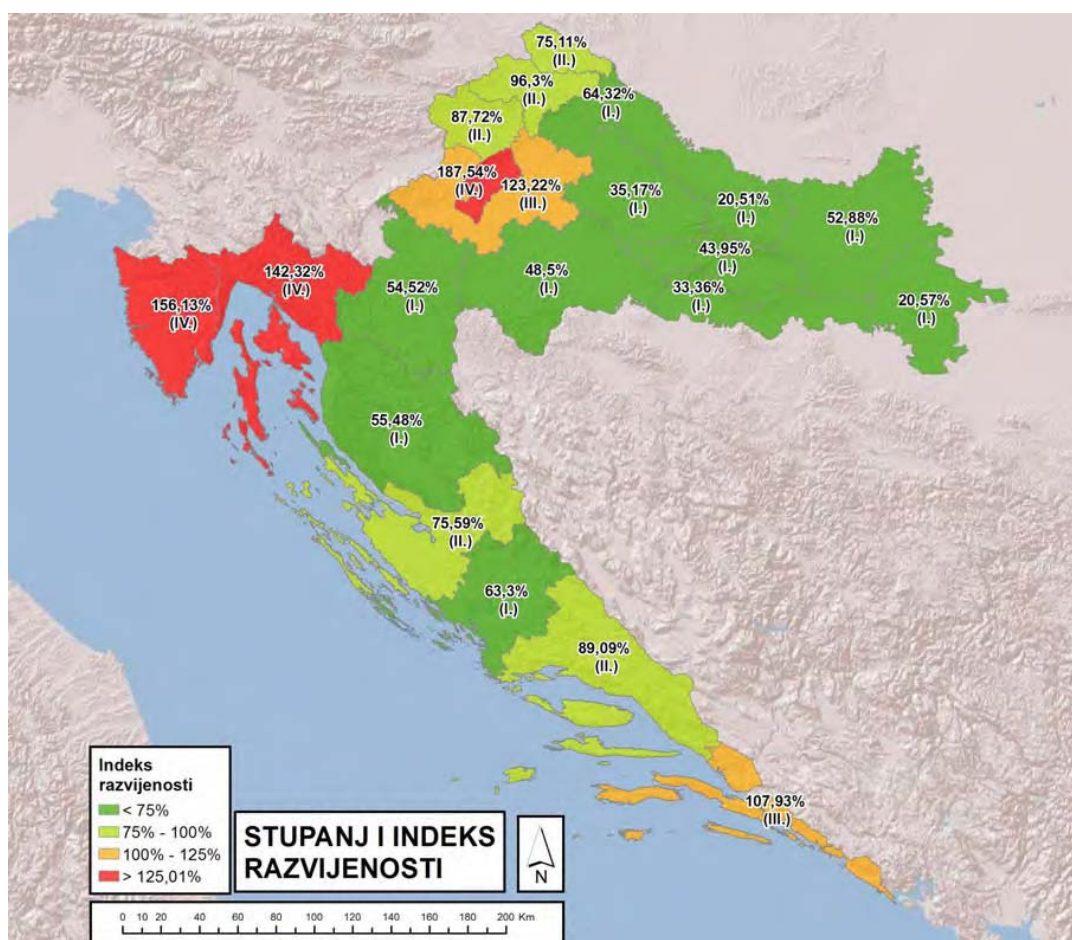
U nastavku se daje pregled razvrstavanja jedinica područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, a zatim i jedinica lokalne samouprave Požeško-slavonske županije, prema indeksu razvijenosti u određene skupine razvijenosti:

Tablica 27.:

Jedinice područne (regionalne) samouprave u RH prema stupnju razvijenosti			
Županija	Indeks razvijenosti	Prema RH	Skupina
ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	123,22%	100-125%	III.
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	87,72%	75-100%	II.
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	48,50%	<75%	I.
KARLOVAČKA ŽUPANIJA	54,52%	<75%	I.
VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	96,30%	75-100%	II.
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	64,32%	<75%	I.
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	35,17%	<75%	I.
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	142,32%	>125%	IV.
LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	55,48%	<75%	I.
VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	20,51%	<75%	I.
POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	43,95%	<75%	I.
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	33,36%	<75%	I.
ZADARSKA ŽUPANIJA	75,59%	75-100%	II.
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	52,88%	<75%	I.
ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	63,30%	<75%	I.
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	20,57%	<75%	I.
SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	89,09%	75-100%	II.
ISTARSKA ŽUPANIJA	156,13%	>125%	IV.
DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	107,93%	100-125%	III.
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	75,11%	75-100%	II.
GRAD ZAGREB	187,54%	>125%	IV.

Izvor: Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("NN", 89/10).

Iz prikazanih podataka proizlazi da je Požeško-slavonska županija jedna od gospodarski najslabije razvijenih županija u Republici Hrvatskoj s indeksom razvijenosti <75% prosjeka Države, što je svrstava u I. skupinu razvijenosti zajedno sa Sisačko-moslavačkom županijom, Karlovačkom županijom, Koprivničko-križevačkom županijom, Bjelovarsko-bilogorskom županijom, Ličko-senjskom županijom, Virovitičko-podravskom županijom, Brodsko-posavskom županijom, Osječko-baranjskom, Šibensko-kninskom županijom i Vukovarsko-srijemskom županijom. Ukupno gledajući od 20 županija i Grada Zagreba, s indeksom razvijenosti 43,95%, Požeško-slavonska županija je 17. županija u Republici Hrvatskoj po razvijenosti.

Slika 23.: Indeks razvijenosti županija Republike Hrvatske;

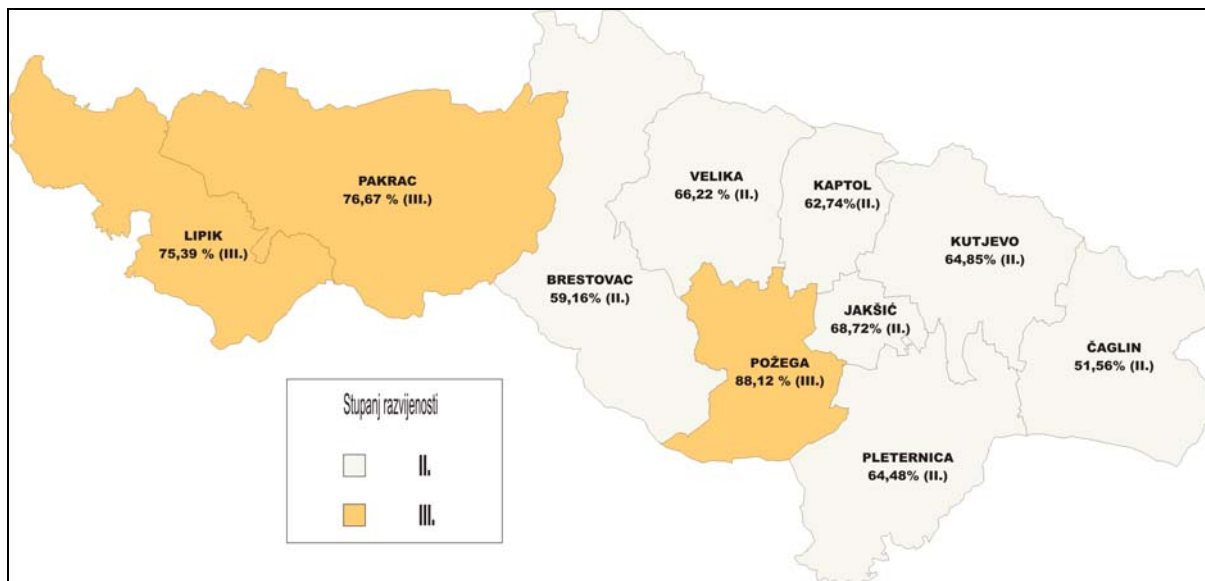
Izvor: Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine", broj 89/10); GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Podaci u sljedećoj tablici, koji prikazuju stupanj razvijenosti gradova i općina na području Požeško-slavonske županije, ukazuju na neznatne razlike u razvijenosti između jedinica lokalne samouprave. Prema indeksima razvijenosti danim u tablici, vidljivo je da na području Požeško-slavonske županije 70% jedinica lokalne samouprave svrstana je u II. skupinu razvijenosti dok je u preostala tri grada vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% što ih svrstava u III. skupinu razvijenosti.

Tablica 28.

Stupanj i indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave na području Požeško-slavonske županije			
JLS	Indeks razvijenosti	Prema RH	Skupina
BRESTOVAC	59,16%	50-75%	II.
ČAGLIN	51,56%	50-75%	II.
JAKŠIĆ	68,72%	50-75%	II.
KAPTOL	62,74%	50-75%	II.
KUTJEVO	64,85%	50-75%	II.
LIPIK	75,39%	75-100%	III.
PAKRAC	76,67%	75-100%	III.
PLETERNICA	64,48%	50-75%	II.
POŽEGA	88,12%	75-100%	III.
VELIKA	66,22%	50-75%	II.

Izvor: Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine", broj 89/10).

Slika 24.: Stupanj i indeks razvijenosti jedinica lokalne samouprave na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("Narodne novine", broj 89/10); GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Područja posebnog državnog interesa su područja koja su određena Zakonom o područjima od posebne državne skrbi (Narodne novine 86/08 i 57/11) i Zakonom o brdsko-planinskom području (Narodne novine 12/02, 32/02, 117/03, 42/05 i 80/08) i na području naše Županije su to područja zahvaćena Domovinskim ratom. Na području Požeško-slavonske županije imamo pet jedinica lokalne samouprave koje se nalaze na području posebnog državnog interesa i to III. skupine – općina Čaglin, a II. skupine – općine Brestovac i Velika i gradovi Pakrac i Lipik. Područja posebne državne skrbi utvrđuju se radi postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja, poticanja demografskog i gospodarskog napretka, završetka programa obnove, povratka prijeratnog stanovništva, stambenog zbrinjavanja. Obnova ratom zahvaćenih područja obuhvaća kompletnu revitalizaciju naselja (obnovu gospodarstva, demografskog, stambenog, infrastrukturnog, društvenog i prostornog razvoja, zaštitu prostornih vrijednosti, obnovu kulturnog identiteta, te sanaciju ugroženih dobara kao što su voda, tlo, vegetacija, spomeničke cjeline i dr.).

Gospodarska kretanja

Stagnacija gospodarstva, pogotovo proizvodnih djelatnosti, odrazila se bitno na prostornu raspoređenost gospodarskih djelatnosti. Promjene koje su se događale uslijed ratnih stradanja imala su odraza uništavanje urbanih i ruralnih krajolika, a potrebna obnova, privatizacija, globalizacija, tržišno gospodarstvo utjecale su na pad industrijske proizvodnje i kao posljedicu zatvaranje značajnog dijela industrijskih djelatnosti. Učinci svjetske financijske krize započete 2008. godine pretili su se i na gospodarska kretanja u Republici Hrvatskoj. Sve to utjecalo je na pad bruto domaćeg proizvoda koji se temeljio na padu osobne potrošnje i investicijama. Pad osobne proizvodnje rezultat je pada proizvodnje što je uzrokovalo smanjenje broja zaposlenih, smanjenje primanja (smanjena masa neto plaća i realno smanjenje prosječne mjesečne neto plaće), pada kupovne moći stanovništva te smanjenja prometa u trgovinama na malo. Pad investicija u fiksni kapital su također utjecale na smanjenje bruto domaćeg proizvoda. Tako je

bruto domaći proizvod na području Županije 2008. godine iznosio 6.750 EUR-a ili 63,2% RH, 2009. godine 6.229 EUR-a ili 61,6% RH, u 2010. godini 6.053 EUR-a ili 60,2% RH iz čega je vidljivo da ima stalnu tendenciju padanja. Kupovna moć stanovništva - dohodak nakon oporezivanja (neto plaća, mirovine, dohodak obrtnika i slobodnih profesija/ ukupan broj stanovnika), prema zadnjim dostupnim podacima iz 2010. godine, iskazano kroz mjesečne neto primitke po stanovniku na području Županije iznosi 1.609 kuna i niži je za 23,7% od hrvatskog prosjeka (u RH 2.110 kuna). Gospodarska kretanja svih ovih godina karakterizira politika relativne stabilnosti tečaja i stabilnosti cijena koje su ipak porasle. Smanjenje gospodarske aktivnosti primarno je posljedica smanjenja unutrašnje potražnje zbog pada kupovne moći stanovništva.

Raspoređenost poduzetnika po županijama je neravnomjeran i karakterizira ga velika disperzija malog broja poduzetnika po županijama s jedne strane te velika koncentracija broja poduzetnika na samo nekoliko županija s druge strane, a što se ne mijenja već duže vrijeme. Najveći broj poduzetnika koncentriran je u Gradu Zagrebu, zatim slijede Splitsko-dalmatinska, Istarska, Primorsko-goranska i Zagrebačka županija. Tri županije s manje od 1% ukupnog broja poduzetnika su Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska (614 ili 0,6%) i Ličko-senjska. Prema strukturi gospodarskog sektora u županiji najveće učešće čini prerađivačka industrija (33%), trgovina (27%), poljoprivredna proizvodnja (17%), prijevoz (11%) te građevinarstvo i komunalne djelatnosti (sa po 4%). Unutar prerađivačke industrije proizvodnja metala i proizvoda od metala čine 33,4% (tvrtke Plamen d.o.o., Kolor Email d.o.o.) proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića čine 23,5% (Kutjevo d.d., Zvečevo d.d.), proizvodnja drveta i proizvodnja namještaja sa 19,1% (Spin Valis d.d., Spin Fagus d.o.o.), proizvodnja stakla sa 7,4% (Lipik Glas d.o.o.), proizvodnja tekstilnih proizvoda sa 6,1% (Orljava d.o.o., Sloga IMK d.d.), proizvodnja dijelova za električne aparate 3,2% (D.E.M. d.o.o.).

Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika rezultat su obrade godišnjih financijskih izvještaja pravnih osoba koje obavljaju gospodarsku djelatnost i imaju sjedište tvrtke na području Županije. Prema propisanoj metodologiji, 2008. godine bilo je aktivnih 707 trgovačkih društava (0,67% RH), 2011. godine 641 (0,65% RH), a 2012. godine 614 (0,6% RH) sa sjedištem na području Požeško-slavonske županije. Iznos podatak broja poduzetnika i njihovih zaposlenih ublažava činjenica da se stvarna aktivnost poduzetnika ostvaruje na području širem od njihova administrativnog sjedišta jer velike tvrtke registrirane su u Gradu Zagrebu pa se i njihovi financijski rezultati te zaposleni evidentiraju u Gradu Zagrebu, a ne u ostalim županijama gdje se poslovna aktivnost stvarno i ostvaruje. Prema podacima poslovanja poduzetnika, obveznika poreza na dobit očito je opadanje pokazatelja od 2008. godine kada je broj poduzetnika bio 537, ukupni prihod ostvaren u iznosu od 3,573 mlrd kuna, ukupan rashod od 3,532 mlrd kuna, prosječan broj zaposlenih bio 9.156 djelatnika, ostvarena dobit i ostvarene investicije u dugotrajnu imovinu ostvarene u iznosu od 251 milijun kuna. U 2010. godini 597 poduzetnika ostvarilo je ukupni prihod 3,085 mlrd kuna, ukupne rashode 3,116 mlrd kuna, ostvarilo gubitak, broj zaposlenih smanjen na 8.062 zaposlena, a investicije u dugotrajnu imovine iznosile 194 milijuna kuna. U 2012. godini ostvaren je ukupni prihod od 3,222 mlrd kuna, ukupni rashodi 3,231 mlrd kuna, ostvaren gubitak, broj zaposlenih 7.464, a investicije u dugotrajnu imovinu iznosile su 168 milijuna kuna.

Pokazatelji u vanjsko-trgovinskom poslovanju održavaju konstantu tako da je izvoz 2008. godine iznosio 126 milijuna dolara, 2010. godine 111 milijuna, a 2012. godine 128 milijuna dolara. U istim godinama uvoz je iznosio 2008. godine 87 milijuna dolara, 2010. godine 83 milijuna dolara, a 2012. godine 88 milijuna dolara, iz čega proizlazi da Požeško-slavonska županija iskazuje u svim godina veći izvoz od uvoza.

Učešće broja zaposlenih u našoj županiji u ukupnom broju zaposlenih u RH se smanjuje što znači da je brži porast smanjenja zaposlenih u našoj županiji nego što je hrvatski prosjek. Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje 2008. godine zaposleno je 15.976 osoba, 2010. godine 14.752 osoba, a 2012. godine 13.922 osoba. Istovremeno se prema podacima Zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Požega povećava broj nezaposlenih i on je iznosio 2008. godine 4.829 osoba, 2010. godine 6.092 osobe, 2012. godine 7.187 osoba.

Županija u kontinuitetu, više od 10 godina u suradnji s nadležnim ministarstvima i poslovnim bankama provodi kreditiranje poduzetništva pod povoljnijim uvjetima. Do sada je realizirano pet kreditnih programa prema modelu udruživanja sredstava (sredstva državnog, županijskog i lokalnih proračuna koriste se kao depozit, na temelju kojeg poslovne banke multiplikacijom u ugovorenom omjeru osiguravaju kreditni potencijal depozit). U tijeku je provedba kreditnih programa „Lokalni projekti razvoja malog gospodarstva“ i „Mikrokreditiranje za koje Županija i nadležna Ministarstva (Ministarstvo poduzetništva i obrta i Ministarstvo branitelja) osiguravaju sredstva za subvenciju kamata.

Županija, u okviru svoje nadležnosti aktivno sudjeluje u stvaranju preduvjeta za stabilan rast i brži razvoj poduzetništva i provodi poticajne mjere značajne za razvoj poduzetništva Županije u suradnji s nadležnim ministarstvima.

Županijski prioriteti su očuvanje postojećeg gospodarstva u segmentu prerađivačke industrije (proizvodnje hrane i pića, proizvodnje tekstilnih proizvoda, preradi drveta, proizvodnji proizvoda od drveta, proizvodnji stakla, proizvodnji metala i proizvoda), ali i na programima uvođenja novih tehnologija i inovacija pri čemu će se uvažavati lokalne prednosti i potrebe (prepoznatljivo hrvatskih, ali i županijskih proizvoda).

Poduzetničke zone

Potrebe gospodarskog razvitka i poboljšanje opće poslovne klime potaknuli su osnivanje poduzetničkih zona kao uređenog i urbanog prostora koji može prihvatiti nove gospodarske sadržaje i osigurati prostor za razvitak novih gospodarskih subjekata. Nedostatak odgovarajućeg prostora i potrebne infrastrukture osnovni su motiv za osnivanje poduzetničke zone za budući razvoj malog i srednjeg gospodarstva. Poduzetničke zone na području gradova i općina Požeško-slavonske županije su u različitim fazama izgradnje i popunjenosti. Poduzetničke zone u Požegi (18 ha) i Pakracu (5,7 ha) su gotovo popunjene i ti gradovi su započeli s izgradnjom novih zona jer interes od strane poduzetnika postoji. Danas su najveće i najbolje poduzetničke zone u Pleternici (164,5 ha), Kutjebu (24,19 ha) i Lipiku (16,5 ha) i one su odmah spremne za prihvrat potencijalnih ulagača. U Jakšiću (16,92 ha), Kaptolu (11,47 ha), Čaglinu (7,04 ha), Velikoj (21,22 ha) i Brestovcu (nekoliko planiranih lokacija) prostori planiranih poduzetničkih zona su fazi rješavanja imovinsko-pravnih odnosa ili ishođenja potrebne projektne dokumentacije ili izgradnji infrastrukture i bit će u narednom vremenu spremne za prihvrat novih ulagača/poduzetnika. Danas se u zonama nalaze dvije vrste poduzetnika/obrtnika: oni koji su prerasli svoje dvorište i bila im je potrebna veća površina za daljnji razvoj. U zonama su sigurno našli površine koje su imale izgrađenu infrastrukturu (cesta, električna energija, voda i kanalizacija, telekomunikacija, plin) i te prostore mogli kupiti pod povoljnijim cijenama (0,27 do 5 EUR), ali cijena se može dogovarati sukladno programu (proizvodnja ima prioritet). Druga vrsta poduzetnika/obrtnika se odmah odlučila za izgradnju objekata u zonama i kupila/dobila zemlju i korištenje infrastrukture pod povoljnijim uvjetima.

II.3.2. Poljoprivreda

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine 39/13) poljoprivredno zemljište je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu. Poljoprivrednim zemljištem se smatraju površine: oranica, livada, pašnjaka, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare, kao i drugo zemljište koje se uz gospodarski opravdane troškove može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivredne površine se koriste kao resurs za proizvodnju kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda (zdrave hrane), radi poboljšanja opskrbe lokalnog stanovništva, te su važne za održavanje ekološke ravnoteže, krajobrazne, biološke raznolikosti i održivog razvitka prostora. Poljoprivredne površine se u prostornim planovima određuju temeljem pedoloških studija, kao osobito vrijedno obradivo tlo, vrijedno obradivo tlo, te ostala obradiva tla. Površina Požeško-slavonske županije iznosi (prema podacima Državne geodetske uprave) 1.815,23 km² (181.523 ha), a od ukupne površine na poljoprivredno tlo odnosi se 76.237,69 ha (osobito vrijedno tlo 19.938,13 ha, vrijedno obradivo tlo 32.761,47 i ostala obradiva tla 23.538,09 ha), šume 89.696,65 ha, vodne površine (akumulacije, jezera, vodotoci) 1.429,35 ha, područja uzgajališta 1.172,83 ha.

Prema Popisu poljoprivrede iz 2003. godine, na području Županije se nalazi 13.521 poljoprivrednih kućanstava i 37 poslovnih subjekata koji se bave poljoprivredom. Međutim, od tolikog broja poljoprivrednih kućanstava u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u Uredu državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji upisano je prema godinama kako slijedi:

Tablica 29.

POLJOPRIVREDNA GOSPODARSTVA	2008.	2011.	2011.	2012.
OBITELJSKO GOSPODARSTVO	5.554	5.828	5.625	5.579
OBRT	83	119	116	114
TRGOVAČKO DRUŠTVO	37	45	49	48
ZADRUGA	8	17	18	16
OSTALI	4	4	4	4
UKUPNO	5.686	6.013	5.815	5.761

Izvor: Popis poljoprivrede 2003. , obrada: Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije

Sadašnja veličina i rascjepkanost posjeda je ograničavajući čimbenik razvitka poljoprivrede. Da bi se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG), kao okosnica agrarnog razvoja osposobilo za racionalnu i profitabilnu proizvodnju nužno je potrebno osigurati optimalne proizvodne kapacitete. Potrebno je omogućiti okrupnjavanje zemljišnih čestica putem komasacija i arondacija kojima se utječe na smanjenje proizvodnih troškova u poljoprivredi. Za provedbu ovih mjera potrebno je uređenje vlasničkih odnosa i sređivanje katastra.

Prosječna veličina gospodarstva Republike Hrvatske iznosi 5,9 ha, a za Požeško-slavonsku županiju broj gospodarstava prema veličini je slijedeći:

Tablica 30.

Broj gospodarstava prema veličini za razdoblje od 2010. – 2012.								
2010.	bez zemljišta	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	Iznad 50 ha	ukupno
Broj OPG	530	911	1.615	1.190	1.053	640	74	6.013
%	9	15	27	20	17	11	1	100
2011.	bez zemljišta	0-1 ha	1-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	Iznad 50 ha	ukupno
Broj OPG	485	899	1.584	1.145	1.022	616	64	5.815
%	8	15	27	20	18	11	1	100
2012.	bez zemljišta	0-1 ha	0-3 ha	3-5 ha	5-10 ha	10-50 ha	Iznad 50 ha	ukupno
Broj OPG	533	883	1.552	1.148	1.001	586	58	5.761
%	9	15	27	20	18	10	1	100

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije

Davanje u zakup i prodaja državnog poljoprivrednog zemljišta povećat će površine pod korištenjem poljoprivrednog zemljišta i to kod registriranih poljoprivrednih gospodarstava što je preduvjet za povećanje specijalizirane proizvodnje. Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja omogućavaju kvalitetnu ratarsku i stočarsku proizvodnju. Obradive površine i dobro organizirana/educirana poljoprivredna gospodarstava predstavljaju osnovu kvalitete primarne proizvodnje žitarica, stočne hrane i industrijskih kultura, eko proizvodnji, povrtlarstvu, zatim stočarstvu, vinogradarstvu i voćarstvu te razvoju poljoprivrede u funkciji obavljanja turizma.

Vinogradarstvo i voćarstvo na području Požeško-slavonske županije imaju velik razvojni potencijal obzirom na prirodne pogodnosti. Pod vinovom lozom nalazi se oko 1.300 ha površina smještenih na kutjevačkom, požeško-pletetničkom i pakračkom vinogorju s kvalitetnim nasadima vinove loze i dugogodišnjom podrumarskom i vinogradarskom tradicijom.

U cilju daljnjeg očuvanja svoje poljoprivredne proizvodnje Požeško-slavonska županija je već 2004. godine donijela Odluku o zabrani upotrebe genetski modificiranog sjemena i proizvodnji genetski modificirane hrane na svom području, a 2007. godine ušla u Mreže europskih GMO – Free regija u cilju promoviranja svojih gospodarskih interesa u pogledu razvoja i unapređenja proizvodnje nemodificirane i tradicionalne hrane, radi zaštite njezinih proizvođača te općenito radi razvoja i unapređenja kvalitete i održive poljoprivredne proizvodnje kao i radi razmjene iskustava i promicanja vlastite poljoprivredne proizvodnje.

II.3.3. Šumarstvo i lovstvo

Temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu i gospodarenje šuma, šume i šumsko zemljište dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu. Šume i šumska zemljišta specifične su prirodno bogatstvo te s opće korisnim funkcijama šuma uvjetuju poseban način upravljanja i gospodarenja. Na području Požeško-slavonske županije, 89.696,65 ha je pod šumama odnosno gospodarske šume 81.546,10 ha, zaštitne šume 1.885,99 ha, šume s posebnom namjenom 1.219,49 ha, ostala poljoprivredna tla, šume, šumsko zemljište

5.045,07 ha. U državnom vlasništvu je oko 94% šuma, a ostalo su vlasništvu privatnih šumoposjednika 5,5% te 0,5% šuma je pod upravom Kutjevo d.d. Temeljna načela hrvatskog šumarstva su održivo gospodarenje s očuvanjem prirodne strukture i raznolikost šuma, te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šume. Poboľjšano gospodarenje šumama može biti jedan od temelja razvoja koji još nije do kraja iskorišten na što ukazuje velik neiskorišten potencijal šumske biomase.

Najvećim dijelom županijskih šumskih površina gospodari Uprava šuma Podružnica Požega, a ostalim područjima na dijelu šuma Pakraca i Lipika gospodare Uprava šuma Podružnica Bjelovar i Uprava šuma Podružnica Nova Gradiška, te jedan mali dio na području općine Kaptol kojim gospodari Uprava šuma Podružnica Našice – ukupno cca 51000 ha ili 94%. Pored toga 268,5 ha ili 0,5% šuma pod upravom je Kutjevo d.d., a 2826 ha ili 5,5% je vlasništvo fizičkih osoba.

U nastavku ovog Izvešća su, a prema pristiglim dopisima, tabelarno navedeni podaci o površini šumskog zemljišta obuhvaćenog osnovama gospodarenja gospodarskim jedinicama u državnim i privatnim šumama Požeško-slavonske županije na području pojedinih podružnica.

Tablica 31.

Šumsko zemljište prema namjeni					
r.b.	UŠPodružnica	Šumsko zemljište			
		Obraslo	Neobraslo	Neplodno	Ukupno
1.	BJELOVAR	24 081,47	898,59	320,47	25 300,53
2.	POŽEGA	51 314,03	901,34	610,43	52 825,8
3.	NOVA GRADIŠKA*	-	-	-	-
4.	NAŠICE*	-	-	-	-

Izvor: HŠ UŠPodružnica Bjelovar (dopis: (dopis: Ur.br.: BJ-06-ŽB-13-1445/02 od 05. rujna 2013.) i

HŠ UŠPodružnica Požega (dopis: Ur.br.PŽ-05/13-BK-2141-2741/02 od 08. Studenog 2013.)

*Napomena: Podaci nisu dostavljeni

Lovstvo na području Požeško-slavonske županije ima dugu tradiciju, a lovišta zauzimaju značajne površine obzirom na raznolikost i bogatstvo prirodnih šumskih predjela kao i kvalitetna područja u okruženju šumskih površina (proplanci, livade i zaravni). U brdsko-planinskim lovištima obitava krupna divljač (jelen, srna i divlja svinja), dok je u nizinskim lovištima zastupljenija sitna divljač (zec, fazan, jazavac, lisica, kuna, šljuka, vrana, čavka, svraka). Stoga, gorski masivi Papuka, Psunja, Krndije, Požeške gore, Dilja, Ravne gore naročito omogućavaju uzgoj:

- visoke divljači, (jeleni obični, jeleni lopatari, košute, srne, divlje svinje, mufloni) i
- niske divljači (kunići - šumski i poljski, jazavac, kuna, divlja mačka, puh, fazan, prepelica, trčka, divlje patke i guske, šljuka, liska crna, jarebica.

Lovišta u Županiji podijeljena su na 24 zajednička (županijska) lovišta ukupne površine 100.256 ha i 19 državnih lovišta ukupne površine 50.616 ha.

Podjela po lovištima odraz je kvalitetnijeg i racionalnijeg pristupa gospodarenju, kontroli i uzgoju divljači, a sve s ciljem da se što više razvije tradicionalni lovni turizam. Za postizavanje što većeg gospodarsko-financijskog efekta potrebno je razvijati lovstvo dovođenjem lovaca iz inozemstva čime bi se poticale i aktivnosti u sklopu kontinentalnog turizma, koji se paralelno nadovezuje na već razrađenu mrežu lječilišno-rekreacijskog turizma Županije.

II.3.4. Turizam

Blizina, bogatstvo i raznolikost resursa, njihova očuvanost i atraktivnost, očuvanje atraktivnosti prostora, kao i njegovanje autohtonih (regionalnih) osobitosti prostora i njegovih vrijednosti (prirodni uvjeti, vodotoci, akumulacije, šume, lovišta, graditeljska i kulturno-povijesna baština), uređenje izletničko-rekreacijskih područja (u vidu različitih športskih i rekreacijskih staza, kuća, domova i skloništa, ribnjaka), kao i jača sprega turizma s ukupnim gospodarskim razvojem, osnove su za planirani razvoj kontinentalnog turizma na području Županije. Koncept turističke ponude leži u zadovoljenju načela održivog razvitka i razvitka ruralnog prostora te spoznaje konverzijske sposobnosti održivog turizma da prirodna i kulturna nematerijalna dobra konvertira u gospodarska dobra, a da pri tome ne gube svoje zaštitne značajke.

Prema statističkim pokazateljima, Požeško-slavonska županija je imala više turista tijekom osamdesetih godina nego što ih ima danas, što se direktno povezuje sa Domovinskim ratom. U tom vremenskom razdoblju je uništena turistička infrastruktura. Iako se u zadnjih nekoliko godina broj turista povećava, to je još uvijek daleko od broja turista koji su posjećivali Požeško-slavonsku županiju u prijeratnom razdoblju.

Osnovne prepreke razvoja turizma u Požeško-slavonskoj županiji očituju se u neorganiziranoj turističkoj ponudi koja ovisi o inicijativama pojedinaca, nepostojanju marketinških i promotivnih aktivnosti, nerazvijenoj turističkoj infrastrukturi, nedostatku smještajnih kapaciteta i neadekvatnom obrazovanom stanovništvu u ugostiteljskom i turističkom sektoru. Nastojanja Turističke zajednice PSŽ i gradova (Požega, Pakraca, Pleternice, Lipika, Kutjeva, Velike, Kaptola i Brestovca) pomalo pokreću aktivnosti, trude se da osmisle razna događanja na svom području što ipak nije dovoljno za povećanje prihoda od turizma. Jedna od prepreka su nedovoljni smještajni kapaciteti u Županiji koji su nezadovoljavajući kako kvalitetom i kvantitetom jer postoje samo tri hotela (Požega, Pakrac i Lipik) i 10 prenoćišta (4 u Kutjevu, 4 u Požegi i 2 u Velikoj), a privatni smještaj gotovo da i ne postoji. Kvaliteta smještaja ne odgovara međunarodnim standardima i predstavlja neodgovarajuću infrastrukturu za razvoj turizma na području Županije.

Prema podacima Turističke zajednice Požeško-slavonske županije (dopis: od 11. studenog 2013.) smještajni objekti u Požeško-slavonskoj županiji sa stanjem u rujnu 2013. godine broje ukupno 418 kreveta. Navedeni smještajni objekti raspoređeni su u kategorije, i to:

Tablica 32.

Smještajni objekti prema kategorijama		
r.b.	kategorija	Broj kreveta
1.	hoteli	39
2.	prenoćišta	173
3.	vile	102
4.	privatni smještaj	64
5.	planinarski domovi	40
Ukupno:		418

Izvor: Turističke zajednice Požeško-slavonske županije (dopis: od 11. studenog 2013.)

Broj noćenja u Požeško-slavonskoj županiji ima trend rasta, no može se ustvrditi da radi ograničenih smještajnih kapaciteta taj trend ne dostiže svoj maksimalni učinak. Tako je u prvih 9 mjeseci 2013. godine na području Županije zabilježeno nešto više od 20 000 ostvarenih noćenja, što je porast od 35% u odnosu na isti period prošle godine.

Na području Požeško-slavonske županije, broj ugostiteljskih objekata, vezanih za potrebe turističke prezentacije, a kategoriziranih u skupine, je sljedeći:

- 18 restorana,
- 6 kušaonica proizvoda s kontroliranim porijeklom,
- 1 velika vinarija Kutjevo d.d. i 36 registriranih obiteljskih vinarija te
- 20 OPG proizvođača. Prema takvoj kategorizaciji na području.

Područje Požeško-slavonske županije broji preko 300 km uređenih biciklističkih staza, od čega se 212 km nalazi na području Lipika i Pakraca i to na području Psunja i u sklopu novog kompleksa staza između Lipika i Pakraca, a koje povezuju i dva područja turističke rekreacije jezero Pjeskaru i jezero Raminac. Ostalih 100-tinjak staza raspoređeno je:

- na području Parka prirode Papuk oko 60 km,
- na području Požeške gore oko 25 km, te
- u sklopu dva ugostiteljska sadržaja u okolici Požege.

Što se tiče razvoja drugih selektivnih oblika turizma i načina smještaja na području Županije, zabilježen je relativno veliki interes i potražnja, a posebno nakon nove regulative, za kamp odmorištima kao objektima za kraći odmor za goste koji putuju kamperima, odnosno mobilnim kućicama. Naime, interes poduzetnika koji su prepoznali taj potencijal postojao je i prije, ali zbog tumačenja nadležnih da se kamp odmorišta mogu graditi samo u T3 (turističkim) zonama, odnosno izdvojenim građevinskim područjima van naselja, taj tip ponuda smještaja kod nas se nije razvio. Mišljenjem Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja od 24. svibnja 2013. godine, da „kamp odmorišta“ kao posebna Vrsta ugostiteljskih objekata za smještaj iz Pravilnika o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj „ne moraju prostornim planovima biti planirani u T3 zonama, već se obzirom na svoju namjenu i druge značajke mogu prostornim planovima planirati i u zonama druge odgovarajuće namjene u građevinskom području kao i izvan građevinskog područja uz javne ceste ili kao dio tih cesta, kao prateća i uslužna infrastruktura uz te ceste“, ponovno je pokrenut veliki interes za tim načinom turističke ponude.

Iz navedenog slijedi da bi se budući turistički razvoj Županije morao oslanjati prvenstveno na mogućnosti valorizacije svojih prirodnih potencijala kao što su područja zaštićene prirode (Park prirode Papuk, zaštićeni krajobraz Sovskog jezera), bogata šumska područja, brojni bujni vodotoci, vrijedno poljoprivredno zemljište u okruženju ruralnih naselja, kao brojne i vrijedne potencijalne kulturno-povijesne, arheološke i građevine graditeljske baštine, koji pružaju mogućnosti za budući turistički razvitak ovog područja. U tom smislu se ističu i mogućnosti razvijanja različitih oblika kontinentalnog turizma u skladu s valorizacijom prirodnih i prostornih resursa Županije, prvenstveno: lovnog, kulturnog, arheološkog, istraživačkog, izletničkog, zdravstveno – rekreacijskog, rekreativnog, ruralnog, ribolovnog, vinskog, ekološkog turizma i mnogih drugih. U svrhu razvoja turističke destinacije potrebno je razvijati niz dodatnih usluga: prvenstveno smještajne kapacitete, te potom informativne, servisne, športsko-rekreacijske, trgovačke, zdravstvene i druge usluge, kao i specifičnih turističkih sadržaja (npr. vinske ceste). Istovremeno, za realizaciju istoga neophodno je osigurati adekvatnu komunalnu infrastrukturu (vodoopskrba, odvodnja, plinoopskrba) te predviđene turističke, ugostiteljske i športske odnosno rekreacijske zone, prvenstveno na području Požege (Turistička zona Emovački lug i Mihaljevci), Pakraca (turističko-športsko-rekreacijske zone Matkovac i Ploštine), Lipika (turističko- rekreacijske zone Raminac i turističko-rekreacijsko-gospodarske zone Ergela, zdravstveno-lječilišni turizam), Kutjeva (ugostiteljsko-turističke zone i športsko-rekreacijske zone i centri), Brestovca (ugostiteljsko-turističke Novo Zvečevo, Oblakovac, Perenci, Striježevica, Kamenski Vučjak),

Čaglina (ugostiteljsko-turističko zona Ribnjaci i Sovski Dol) i Velike (turističko-rekreacijska zona Dubočanka, termalne vode bazena). Na prostoru ųupanije turizam u smislu sporta i/ili rekreacije moguće je razvijati i na golf igralištima čija je izgradnja moguća na lokacijama grada Lipika i Kutjeva te općine Velika.

Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji, u Izmjenama i dopunama Prostornog plana Požeško-slavonske ųupanije određene su lokacije za smještaj građevinskih područja izdvojene turističko-ugostiteljsko-sportsko-rekreacijske namjene, i to za: hotele, turistička naselja, autokampove i kampove. Također su u tabelarnom prikazu utvrđeni kriteriji za njihovo dimenzioniranje u prostornim planovima uređenja gradova i općina. Utvrđeni su: položaj, vrsta, najveći smještajni kapacitet (max. broj kreveta/ha ili max. broj soba) i najveća površina građevinskih područja.

Tablica 33.

Područja ugostiteljsko - turističke namjene izvan naselja na području Požeško-slavonske ųupanije					
JLS	Turističko-ugostiteljsko-sportsko-rekreacijske zone		Površina (cca) ha	kapacitet max. broj kreveta/ha max. broj soba	oznaka
Grad	Požega	Turistička zona "Emovački lug 1"	3,7	40 kreveta	T1
		Turistička zona "Emovački lug 2"	3,3	25 kreveta	T2, T5
		Turistička zona "Mihaljevci"	4,8	do 10 soba	T5
		Turistička zona "Šeovci-Turnić"	0,5	do 10 soba	T5
		Turistička zona "Veliki Kamen"	0,5	do 10 soba	T5
		Turistička zona "Sokolovac"	0,5	do 10 soba	T5
	Pakrac	Turističko - športsko - rekreacijska zona "Matkovac"	18,2	20 kreveta	T2, T3, T5
	Lipik	Turističko - rekreacijska zona "Raminac"	16,0	autokamp	T3
		Golf igralište "Raminac"	135,7	bez smještaja	R1
		Turističko – rekreacijsko – gospodarska zona "Ergela"	41,0	bez smještaja	T4
	Pleternica	Ugostiteljsko - turistička zona "Pleternica"	3,2	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko - turistička zona "Smiljanka"	0,5	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona "Buk"	1,7	25 kreveta	T2, T5
	Kutjevo	Ugostiteljsko-turistička zona južno od vinske ceste između Hrnjevca i Venja	8,1	40	T1, T2, T5
		Golf igralište "Venje – Hrnjevac"	87,2	40	R2
		Ugostiteljsko-turistička zona zapadno od Vetova	3,1	20	T2
		Ugostiteljsko-turistička zona sjeveroistočno od Bekteža	2,5	20	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona Tomačevo istočno od Mitrovca	13,8	20	T2, T5
		Ugostiteljsko-turistička zona južno od Lukača, uz cestu Velika-Kutjevo	0,5	do 10 soba	T5

		Ugostiteljsko-turistička zona zapadno od Kutjeva	0,9	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona sjeveroistočno od Kutjeva	0,2	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (kamp) sjeverno od Kutjeva	1,0	autokamp	T3
		Ugostiteljsko-turističke zone (vinogradarstvo-podrumarstvo) zona za vinogradarstvo-podrumarstvo sjeverno od Bekteųa	0,6	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (vinogradarstvo-podrumarstvo) za vinogradarstvo-podrumarstvo juųno od Venja	1,7	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) sjeverozapadno od Kutjeva	1,1	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) istočno od Gradiųta	0,7	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) sjeverno od Hrnjevca	0,6	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) (Mačevo brdo) zapadno od Kutjeva	1,1	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) zapadno od Kutjeva	0,4	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) istočno od Kutjeva	0,1	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) jugoistočno od Kutjeva	1,5	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) juųno od Lukača	0,5	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) sjeverno od Venja	0,4	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turistička zona (vinogradarstvo-podrumarstvo) sjeverno od Vetova	0,8	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (seoski turizam) istočno od Bjeliųevca	2,8	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (seoski turizam) juųno od Lukača	1,1	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (seoski turizam) istočno od Kutjeva	0,6	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (seoski turizam) sjeverno od Venja	0,3	do 10 soba	T5
		Ugostiteljsko-turističke zone (seoski turizam) sjeverno od Gradiųta /kamp, autokamp	2,0	do 10 soba/autokamp	T3, T5
o pć	Brestovac	Ugostiteljsko-turistička i ųportsko-rekreacijska zona "Novo Zvečevo"	25,0	40	T1, T2

	Ugostiteljsko-turistička i rekreacijska zona "Oblakovac"	1,0	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko-turistička i rekreacijska zona "Perenci"	3,0	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko-turistička i rekreacijska zona "Striježevica"	3,6	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko-turistička zona "Eko Oblakovac"	2,7	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko-turistička zona "Kamenski Vučjak"	5,9	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko-turistička zona "Striježevica"	1,8	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko-turistička zona uz naselja Brestovac	5,0	do 10 soba	T5
Čaglin	Ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci"	21,1	do 10 soba	T5
	Ugostiteljsko - turistička zone "Sovski Dol"	2,4	20	T2, T5
Jakšić	Turističko – rekreacijska zona "Eminovački lug"	9,4	do 10 soba/autokamp	T5, T3
Kaptol	-	-	-	-
Velika	Turističko-rekreacijska zona „Dubočanka“	8,4	autokamp	T3
	Ugostiteljsko-turističko zona "Radovanci"	5,9	40	T1, T2, T5
	Golf igralište "Radovanci"	87,0	bez smještaja	R1

Izvor: Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije, Zavod za prostorno uređenje, 2011.

II.3.5. Eksploatacija mineralnih sirovina

Mineralne sirovine predstavljaju prirodni resurs od interesa za Republiku Hrvatsku, te imaju njezinu osobitu zaštitu i mogu se iskorištavati isključivo pod uvjetima i na način propisan posebnim zakonima i propisima koji se odnose na na istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina. O geološkim istraživanjima na području Slavonije svjedoče mnogi obavljani radovi i još veći broj elaborata u fondovima raznih institucija, zanemarujući pri tome radove tipa kompilacije i općenitih prikaza geologije slavonske regije. Stoga, Požeško-slavonska Županija ima dugu tradiciju iskorištavanja mineralnih sirovina. Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđene su postojeće lokacije eksploatacijskih polja, na kojima je u proteklom razdoblju bilo moguće provoditi eksploataciju mineralnih sirovina. Posebno mjesto zauzima otkopavanje i prerada tehničko-građevnog kamena (dolomita, amfibolita i stijena dijabaza). Najveći kamenolomi tehničko-građevnog kamena su na području: Općine Velika eksploatacijsko polje (EP) „Pliš – Mališćak“ u površini od cca 35 ha, grada Kutjeva EP „Vetovo“ površine cca 69 ha te grada Pakraca EP „Šumetlica“ u površini cca 29 ha.

Istraživanja mineralnih sirovina na području Županije također imaju dugu tradiciju, od jamskih radova na smeđem ugljenu preko pokusnog rudnika talk-kloritnog škrljca i eksploatiranja grafita do dnevnih kopova otvorenih ležišta kvarcnog pijeska i analcimskog tufita.

U nastavku su tabelarno prikazana postojeća i planirana eksploatacijska polja navedena u Izmjenama i dopunama Prostornog plana Požeško-slavonske županije iz 2011. godine („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02 i 5A/02 i 4/11).

Tablica 34.

Eksploatacijska polja Požeško-slavonske županije						
R.b.	JLS	Naziv eksploatacijskog polja	Vrsta mineralnih sirovina	Površina (cca u ha)	Oznaka	
1.	Brestovac	Vranić	kremeni pijesak	37	E3	
2.		Brdo-Dolac	šljunak	5	E3	
3.		Orljavac	tehničko - građevni kamen	5	E3	
4.		Šamanovica	tehničko - građevni kamen	6	E3	
5.	Čaglin	Mokreš	kremeni pijesak	146	E3	
6.		Duboka	tehničko - građevni kamen	5	E3	
7.		Krndija - Gradac	tehničko - građevni kamen	10	E3	
8.	Kaptol	Mladi Gaj	tehničko - građevni kamen	5	E3	
9.	Kutjevo	Čukur	tehničko - građevni kamen	6	E3	
10.		Vetovo	tehničko - građevni kamen	69	E3	
11.	Lipik	Medinac, Jagma VI	kremeni pijesak	48	E3	
12.		Šeovica	tehničko - građevni kamen	6	E3	
13.		Bolnica	mineralne i geotermalne vode	-	E2	
14.		Korita	mineralne i geotermalne vode	-	E2	
15.		Janja Lipa	zemni plin	380 (dio na području P-S županije)	E1	
16.		Kozarice	nafta i plin	197 (dio na području P-S županije)	E1	
17.		Pakrac	Rašaška II	tehničko - građevni kamen	5	E3
18.			Fukinac	tehničko - građevni kamen	2 (dio na području P-S županije)	E3
19.	Branešci		kremeni pijesak	83	E3	
20.	Šumetlica		tehničko - građevni kamen	29	E3	
21.	Novo Selo - Španovica		kremeni pijesak	33	E3	
22.	Grđevac		arhitektonsko-građevni kamen	5	E3	
23.	Bolnica	mineralne i geotermalne vode	-	E2		
24.	Pleternica	Klašnice	tehničko - građevni kamen	7	E3	
25.		Pačić	tehničko - građevni kamen	5	E3	
26.		Mirkovica, Sulkovci	tehničko - građevni kamen	15	E3	
27.	Pleternica / Požega	Jegerova livada	tehničko - građevni kamen	17	E3	
28.	Velika	Poljanska	tuf	15	E3	
29.		Pliš - Mališćak	tehničko - građevni kamen	35	E3	
30.		Dubočanka	mineralne i geotermalne vode	-	E2	

Izvor: Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije, 2011.

Od navedenih potencijalnih eksploatacijskih polja na području Požeško-slavonske županije, moguće je izdvojiti zbog velike zainteresiranosti:

- na području grada Lipika - ponovno aktiviranje istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen – amfibolit i granit) "Šeovica" (napušteni kamenolom – planiran za sanaciju),
- na području općine Čaglin – ponovno aktiviranje nekadašnjeg istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen) "Duboka" kao i aktiviranje napuštenog eksploatacijskog polja istražnog prostora (tehnički građevni kamen) „Krndija - Gradac“.

Potrebno je naglasiti da se područje Županije nalazi unutar istražnih prostora za istraživanje ugljikovodika i to: većim dijelom nalazi se unutar istražnog prostora „Požeška kotlina“, krajnji južni dio obuhvaća dio istražnog područja „Sava“, a krajnji istočni dio Županije obuhvaća dio istražnog područja „Drava“. Za sada u planu nisu predviđene istražne aktivnosti, no ukoliko istraživanja pokažu opravdanost, te uz uvjete određene posebnim zakonima i propisima, može se planirati eksploatacija.

Važno je istaknuti i postojenje mineralne i geotermalne vode koje na području Požeško-slavonske županije imaju dugu tradiciju kako u ljekovite i balneološke svrhe (Lječilište Lipik) tako i u rekreativne (Dubočanka Velika) i kao vodu za ljudsku potrošnju i druge namjene (Studenac Lipik). U budućem planskom razvoju moguće je vršiti istražne radove te, ukoliko se pokaže opravdanim, i planirati nove zdence i crpilišta za eksploataciju mineralne i termalne vode (npr. u krugu Opće županijske bolnice Pakrac i dr.).

Prema odredbama Prostornog plana Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02 i 5A/02 i 4/11), postojeća eksploatacijska polja moguće je koristiti uz uvjete propisane zakonom i prostorno planskom dokumentacijom, a dijelove i cjeline koji se napuštaju i zatvaraju potrebno je sanirati, revitalizirati ili prenamijeniti u skladu s izrađenom dokumentacijom na načelima zaštite okoliša.

Također, napuštena eksploatacijska polja, označena na kartografskom prikazu i prema uvjetima navedenog Plana, nužno je sanirati, a u svrhu sanacije se može dopustiti eksploatacija istih u prostornom obuhvatu i količinama koje će se odrediti kroz postupak procjene utjecaja na okoliš.

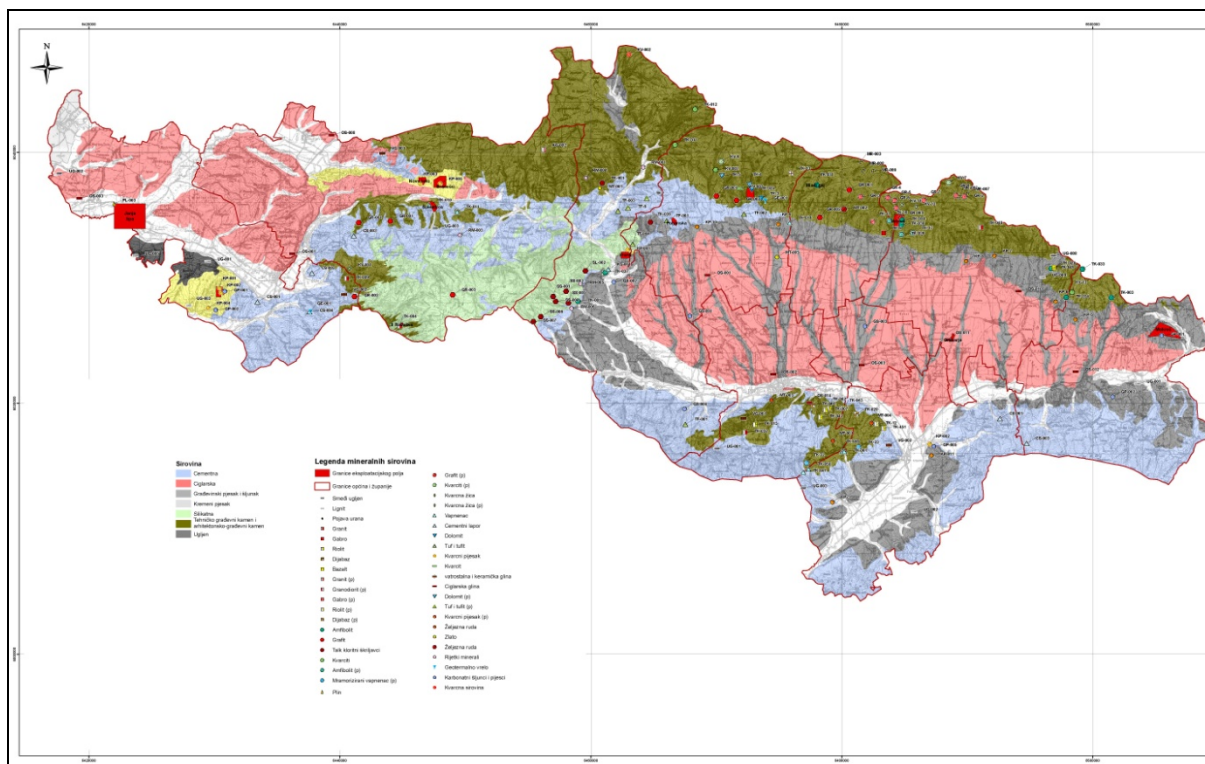
Izmjenama i dopunama Plana, donesenim 2011. godine, na kartografskom prikazu Plana prikazana su područja namijenjena istraživanju mineralnih sirovina i otvaranju novih istražnih prostora. Sukladno odredbama istog Plana, ukoliko se na nekom od prikazanog područja, nakon provođenja postupka istraživanja utvrdi postojanje rezerve mineralnih sirovina koja omogućava eksploataciju, potrebno je provesti postupak izmjena i dopuna Plana kojim će se odrediti točan prostorni obuhvat budućeg eksploatacijskog polja.

Na prostoru predviđenom za istraživanje mineralnih sirovina planiraju su istražni prostori za sljedeće sirovine: cementna, ciglarska, građevinski pijesak i šljunak kremeniti pijesak, silikatna, tehničko - građevni i arhitektonsko-građevni kamen, ugljen.

Za područje Požeško-slavonske županije donešena je rudarsko – geološka studija pod nazivom „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“, Zaključkom Skupštine Požeško-slavonske županije (Klasa: 021-02/10-03/1 Urbroj: 2177/1-05-05/1-6) u 09. ožujka 2010. godine. Elaborat stručne Studije izradio je Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, u kolovozu 2009. godine. Navedena Studija je u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske. Izradom Studije je provedena inventarizacija ležišta i eksploatacijskih polja mineralnih sirovina te su utvrđene površine na kojima postoji potencijalnost za istraživanje ili eksploataciju pojedinih prirodnih

mineralnih resursa, uvažavajući ograničenja, kao što su Park prirode Papuk, zaštita arheoloških prostora, vodozaštitna područja, vrijedna agrarna tla, zaštićene šume i dr.

U resursnoj osnovi mineralnih sirovina obrađena je geološka građa terena Požeško-slavonske županije s opisom kronostratigrafskih odnosno litostratigrafskih jedinica, s posebnim osvrtom na mineralne sirovine. Mineralne sirovine detaljno su opisane u smislu geološke građe, kakvoće, količine i upotrebljivosti, te kartografski prikazane s pripadajućim zonama „nulte“ geološke potencijalnosti u mjerilu 1:100.000, u obliku GIS projekta.

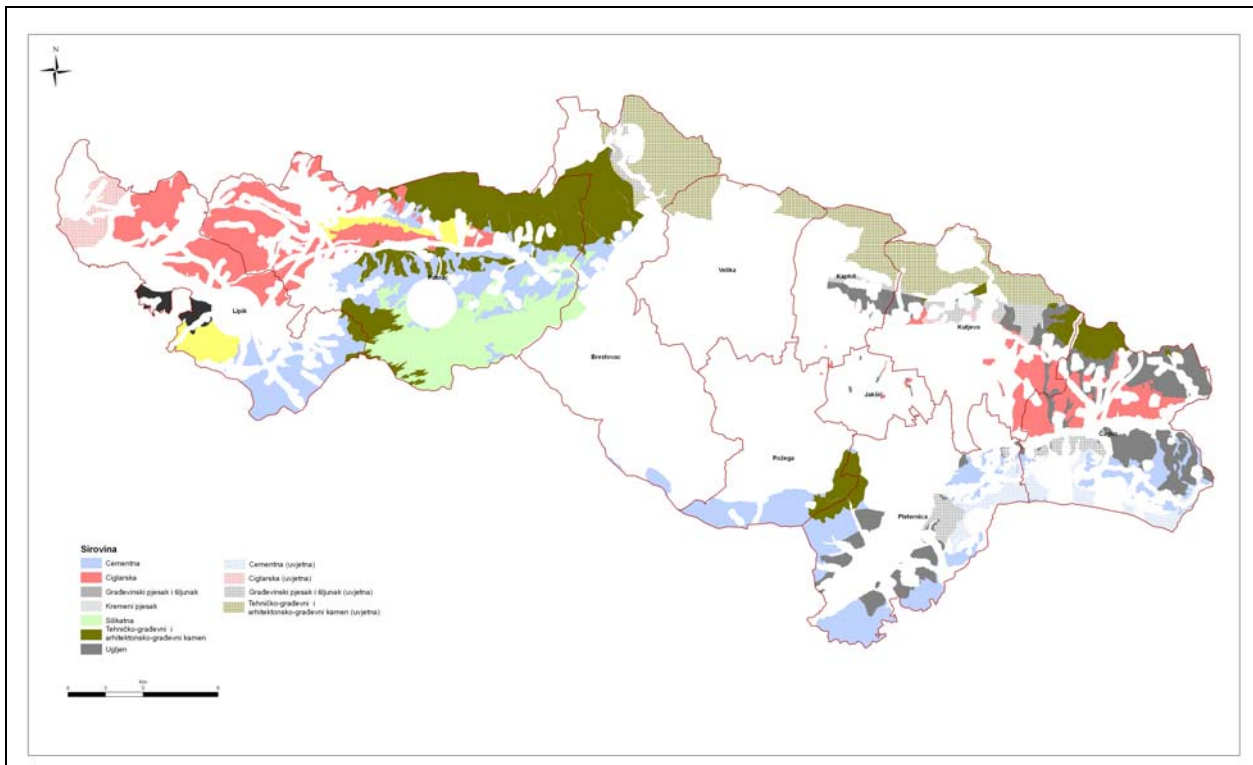
Slika 25.: Karta nulte geološke potencijalnosti mineralnih sirovina Požeško-slavonske županije; Izvor: „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“, (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, Zagreb, 2009.).

Prema navedenoj Studiji „Geološka („nulta“) ili ukupna potencijalnost utvrđena je za cementne sirovine, ciglarsku (opekarsku) sirovinu, građevne šljunke i pijeske, kremene pijeske, silikatnu sirovinu, tehničko-građevni kamen i ugljen.

Geološka potencijalnost je podijeljena na ograničeni potencijal (prostor moguće eksploatacije) i uvjetni potencijal (prostor moguće eksploatacije uz određene uvjete) (Slika 7, tablica 5).

Karta ograničenog i uvjetnog potencijala (slika 7) prikazuje prostiranje pojedinih sirovina gdje su od prirodnog prostiranja (geološka potencijalnost) izuzeti pojasevi:

- pojasevi uz prometnu infrastrukturu (postojeće i planirane, 200m)
- zone oko naselja i planiranih građevinskih zona (1 km od stambenih građevina ili građevina u kojima se odvija poslovna djelatnost, za eksploataciju koja uključuje miniranje i 200 m za aktivnost koja uključuje samo kopanje /šljunka i gline)
- zaštitne zone Nacionalne ekološke mreže (Nacionalnih parkova i Parkova prirode, rezervati strogi i posebni), postojeće i planirane – uvjetno ograničenje
- izuzetno vrijedno poljoprivredno zemljište
- zaštićeni krajolici (park šume, spomenici prirode, postojeći i planirani)
- arheološke zone
- zone sanitarne zaštite izvorišnih voda (I, II)

Slika 26.. Karta ograničenog i uvjetnog potencijala mineralnih sirovina Požeško-slavonske županije
 Izvor: „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“,
 (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, Zagreb, 2009.).

Porastom broja stanovnika, migracijom ljudi i približavanjem stanovništva u gradove i njihovu okolicu smanjuje se potencijalnost rudonosnih zona u takvima područjima. Rastućom izgradnjom poslovnih, gospodarskih i stambenih cjelina, nekada udaljeni kamenolomi i šljunčare sada su okruženi naseljima. Površine koje po vrstama mineralne sirovine u gradovima i općinama Županije zauzimaju potencijalne mineralne sirovine iznosi 1592,38 km² tzv. „nulte“ ili geološke potencijalnosti, odnosno prostiranje geoloških formacija nosilaca pojedinih sirovina na prostoru županije i njihovi udjeli na prostoru jedinica lokalne samouprave. Nakon primjene svih ograničenja i uvjetnih ograničenja u prostoru koje se odnose na mineralne sirovine, prostor, koji se može smatrati potencijalnim za istraživanje i eventualnu eksploataciju mineralnih sirovina, iznosi 578,35 km² ili 36,32% potencijalnog prostora Županije. Najveći udio otpada na prostor koji ima potencijal za ciglarsku glinu (115,96 km²), tehničko-građevni kamen i arhitektonsko-građevni kamen (88,34 km²), građevinski pijesak i šljunak (71,8 km²), te silikatnu sirovinu (71,03 km²). Najveći dio uvjetno potencijalnog prostora pripada tehničko-građevnom kamenu i arhitektonsko-građevnom kamenu (99,32 km²), građevnom pijesku i šljunku (26,33 km²), cementnoj (19,6 km²) te ciglarskoj (13,48 km²) sirovini (tablica 5).

Tablica 35.

Površine geološke, ograničene i uvjetne potencijalnosti po vrstama mineralnih sirovina u Požeško-slavonskoj županiji									
Vrsta mineralne sirovine	Površina geološke ("nulte") ili ukupne potencijalnosti	Površina ograničenog potencijala (moguća eksploatacija)		Površina uvjetnog potencijala (moguća eksploatacija uz određene uvjete)		Površina gdje je moguća i uvjetno moguća eksploatacija		Ukupna površina na kojoj nije moguća eksploatacija niti uz određene uvjete	
	km ² (100%)	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Tehničko-građevni i arhitektonsko-građevni kamen	369,71	88,34	23,89	99,32	26,86	187,66	50,76	182,05	49,24
Ciglarske gline	442,87	115,96	26,18	13,48	3,04	129,44	29,23	313,43	70,77
Građevni pijesci i šljunci	275,55	71,80	26,06	26,33	9,56	98,13	35,61	177,42	64,39
Silikatna sirovina	105,39	71,03	67,40	0,00	0,00	71,03	67,40	34,36	32,60
Cementna sirovina	361,56	47,86	13,24	19,60	5,42	67,46	18,66	294,10	81,34
Kremeni pijesci	27,39	18,46	67,40	0,00	0,00	18,46	67,40	8,93	32,60
Ugljen	9,93	6,17	62,13	0,00	0,00	6,17	62,13	3,76	37,87
Ukupno	1.592,40	419,62	26,35	158,73	9,97	578,35	36,32	1.014,05	63,68

Izvor: „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“, (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, Zagreb, 2009.).

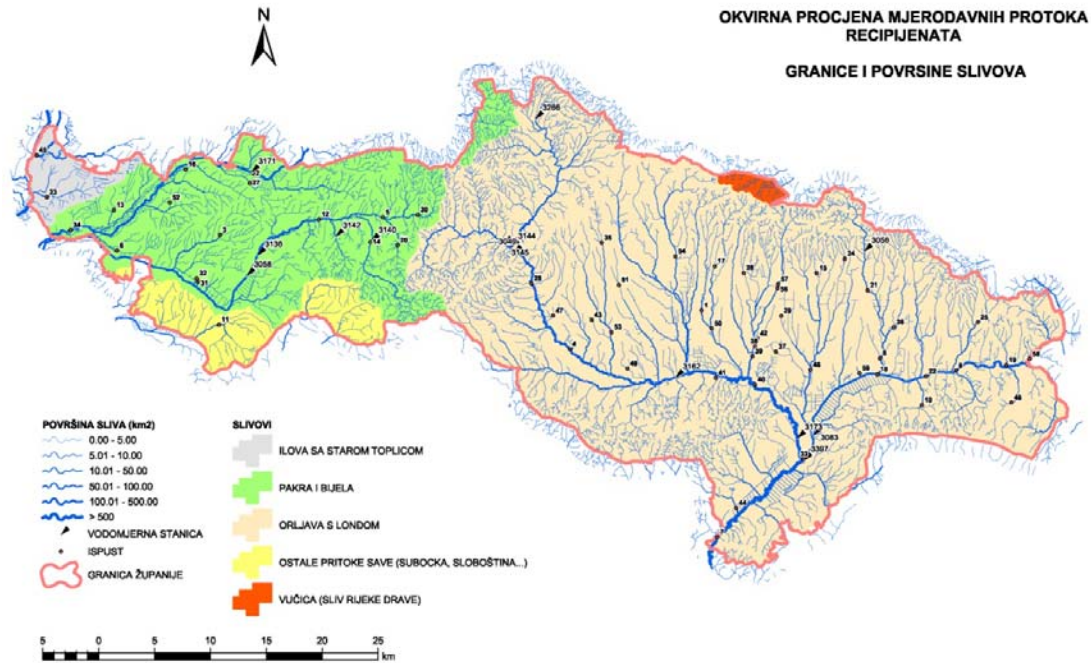
U skladu s navedenom *Studijom potencijala i osnovama gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije* (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, Zagreb, 2009.), ažuriran je Prostorni plan Požeško-slavonske županije.

II.3.6. Vodnogospodarski sustavi

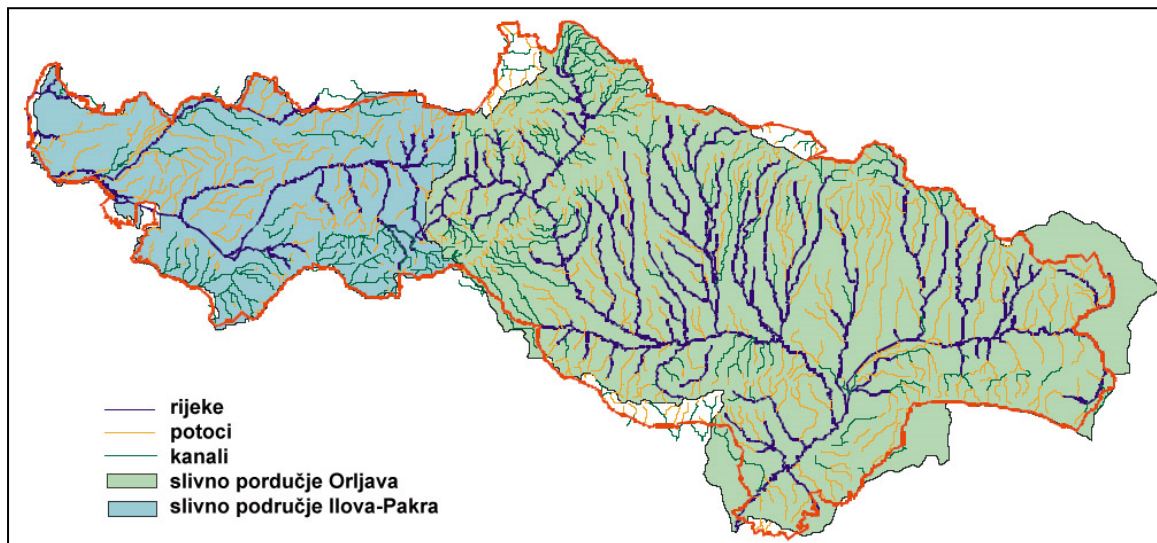
Odredbama Zakona o vodama, vode su podijeljene na državne i lokalne. Na području Požeško-slavonske županije imamo 105,40 km državnih voda (Orljava, Londža, Veličanka, Ilova i Pakra) i 689,90 km lokalnih voda (Orljava, Lonža, Pakra, Bijela, Brzaja, Stražemanka, Dubočanka, Kaptolka, Vetovka, Orjavica, Vrbova i Kutjevačka Rika).

Vodno blago

Požeško-slavonska županija dosta je bogata površinskim a manje podzemnim vodama. Za potrebe vodoopskrbe koriste se podzemne vode (vodonosnici aluvijalnih naslaga uz rijeku Orjavu i Pakru), izvori na padinama okolnog gorja i zahvati na rijekama u gornjem toku gdje još nije prisutno zagađenje, te u budućnosti višenamjenske akumulacije (Kamensko i Šumetlica). Sukladno teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama pripada vodnom području sliva rijeke Save. Na području Županije su dva slivna područja:

Slika 27.: Okvirna procjena mjerodavnih protoka recipijenata, Granice i površine slivova
Izvor: Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije, 2005.

Slika 28.: Granica područja podslivova, malih slivova i sektora na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Odluka o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora
Obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

Površinske vode

Požeško-slavonska županija prema teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama - ustrojstvu vodnog gospodarstva, pripada vodnom području sliva rijeke Save. Slivna područja su: sliv rijeke Orljave i sliv "Ilova - Pakra".

Sliv rijeke Orljave

Površina sliva rijeke Orljave iznosi 1.580 km² na ušću u rijeku Savu, (U Strategiji upravljanja vodama iz 2009 godine, tablica 2.2. Hidrološke značajke većih vodotoka 1961-1990. navode površinu sliva rijeke Orljave 1616 km²) dok je na prostoru Požeško-slavonske županije to prostor

od 1278,9 km² (jedan od podataka navodi površinu od 1249km²) odnosno 745 km² na ušću rijeke Londže. Dužina rijeke Orljave iznosi 86 km, a dužina hidrografske mreže (vodotoci duži od 3 km) je 570 km. Značajniji pritoci rijeke Orljave su: Londža, Veličanka, Vetovka, Kaptolka, Emovački potok, Sestarci, Trnovac, Brzaja, Oljasi, Orljavica i Vučjak, a rijeke Londže: Vrbova, Kutjevačka rika, Lončarski potok, Krajna, Pačica, Rosinac i Skocijanovac.

Tablica 2.2. Hidrološke značajke većih vodotoka (1961. - 1990.)

Slivovi	Vodotok	Površina sliva		Duljina			Vododjerna stanica	Površina sliva	Karakteristični protoci				
		Ukupna	U RH	Ukupna	U RH	Granica			Q _{min}	Q _{min,ar}	Q _{ar}	Q _{max,ar}	Q _{max}
		km ²		km				km ²	m ³ /s				
	Sava	95.419	25.770	946	510	313	Županja	62.891	226	311	1.134	3.038	4.130
	Sutla	590	133	92	89	73	Zelenjak	455	0,342	0,859	7,31	129	250
	Krapina	1.244	1.244	65	65	-	Kupljenovo	1.150	0,200	1,12	12,0	153	368
	Česma	2.890	2.890	96	96	-	Čazma	2.877	0,066	0,679	14,1	91,9	153
	Ilova s Pakrom	1.816	1.816	96	96	-	Veliko Vukovje	995	0,130	0,390	6,99	68,0	151
	Orljava	1.616	1.616	97	97	-	Pleternica	745	0,111	0,560	5,12	60,0	117
	Bosut	2.913	2.375	132	81	-	Nijemci	1.670	...	...	12,2	...	...
	Kupa	10.236	8.412	294	294	100	Farkašić	8.902	16,9	30,5	201	1.207	1.776
	Dobra	1.354	1.354	104	104	-	Donje Stative	1.313	1,65	2,45	34,8	241	372
	Korana	2.297	2.049	134	134	23	Velemerić	1.258	0,611	3,31	28,8	320	492
	Mrežnica	980	980	63	63	-	Mrzlo Polje	975	0,223	1,85	26,6	256	373
	Glina	1.418	967	100	100	18	Glina	1.145	0,939	2,91	18,2	174	350

Slika 29.: Hidrološke značajke većih vodotoka (1961. – 1990.)

Sliv "Ilova - Pakra"

Površina sliva iznosi 1662,6 km², (U Strategiji upravljanja vodama iz 2009 godine, tablica 2.2. Hidrološke značajke većih vodotoka 1961-1990. navode površinu sliva rijeke Ilova s Pakrome 1816 km²) a na područje Požeško-slavonske županije otpada 488,2 km². Slivna površina rijeke Pakra iznosi 640,9 km², a dužina rijeke je 70,5 km². Rijeka Bijela ima slivnu površinu 331,6 km² i dužinu 59,5 km. Najistočniji dio sliva "Ilova - Pakra" pripada Požeško-slavonskoj županiji to jest rijeka Pakra i Bijela sa svojim pritocima sa sjeverozapadnih obronaka Psunja i zapadnih obronaka Pakračke gore. Značajniji pritoci rijeke Pakre u Požeško-slavonskoj županiji su: Sivornica, Rakovac i Iškovac.

Slika . Slivna područja u Požeško-slavonskoj županiji

Podzemne vode

Najveće zalihe podzemnih voda nalaze se u aluvijalnim naslagama rijeke Orljave. Širina vodonosnika je 1.000 do 1.500 m. Osnovne značajke ovog vodonosnika su:

- plitko zalijeganje (dubina podine vodonosnika od 6 - 10 m),
- mala debljina vodonosnika,
- nagibna ploha prati tok Orljave,
- podinu vodonosnika čine lapori i laporovite do pjeskovite gline,
- prekrivenost slabim slojem pokrivača od praha i gline debljine 1 do 7 m,
- velika propustljivost šljunka i pijeska.

Zbog male debljine slabopropusnog pokrivača i urbaniziranost kraja (tok rijeke Orljave prati cesta i željeznička pruga te grupirana naselja) vodonosnik je ugrožen mogućim zagađenjem. Zbog toga su upitna postojeća i potencijalna crpilišta.

Termalne i mineralne vode

U posebne vodne resurse spadaju mineralno-termalne vode na podruĉju grada Lipika i općine Velika. Najznaĉajnja termalna i mineralna izvorišta su u Lipiku. Termalna izvorišta se koriste u rehabilitacijske i turistiĉke svrhe (ljeĉilište Lipik). Mineralne vode se pune u boce i distribuiraju na trųište pod imenom "Lipiĉki studenac". Također sjeverno od naselja Velike nalazi se termalno izvorište koje se koristi u turistiĉko rekreacione svrhe - izgrađen je turistiĉko rekreacijski kompleks s bazenima.

U gradu Lipiku nalazi se crpilište mineralne i termalne vode "Kukunjevac", locirano u nizinskim dijelovima naselja Kukunjevac, Jagma i Dobrovac. Crpilište obuhvaća 4 izvedena zdenca i 5 zdenaca u fazi izgradnje. Zdeneci su cjevovodima spojeni na tvornicu "Studenac" u Lipiku koja je koristi za proizvodnju proizvoda na bazi vode.

Postojeće crpilište mineralne i termalne vode nalazi se u sklopu turistiĉko – ljeĉilišne zone u centru grada Lipika, a voda se koristi za potrebe zdravstveno ljeĉilišnog kompleksa "Bolnice za medicinsku rehabilitaciju Lipik" te za potrebe tvornice "Studenac".

Akumulacije

Akumulacija/retencija Londųa

Uređenjem rijeke Londųe je uspostavljen sustav odvodnje i zaštite od brdskih voda u dolinskom dijelu oko 20,2 km, utvrđene su smjernice razvitka istoĉnog dijela ųpanije kroz prioritetnu izgradnju objekata akumulacije Londųe, (višenamjensko gospodarsko znaĉenje).

Rješenje za zaštitu od većih voda je kroz izgradnju akumulacije Londųa, koja se planira dovršiti kroz dvije etape.

- I. etapom – Londųa je predviđena kao retencija, a u
- II. etapi stvara se akumulacija zapremine 8,9 milijuna m³ vode.

U prijelaznoj fazi izgradnje bilo je potrebno izmještanje lokalne ceste, što je riješeno 2011. godine kada je izvršena rekonstrukciji lokalne ceste Ćaglin-Jezero, dionica Ćaglin-Kneųeva (3.405 m) i njezina zaštita od velikih voda akumulacije Londųa.

Akumulacija Kuštrevac

Objekt za višenamjensko korištenje (obrana od poplava, navodnjavanje i dr.), a smještena je u središtu poljoprivrednih površina (Ovĉare – Kutjevo) koje se koriste za sjemensku proizvodnju. U izgradnji je sustav navodnjavanja na površini od 365 ha poljoprivrednih površina za potrebe Kutjeva d.d. Za daljnje proširenje izgradnje sustava navodnjavanja potrebna je izgradnja akumulacija.

Akumulacija / retencija Bistra

Smještena u brdskom dijelu Papuka na koti 284 m.n.m., a prvotna namjena je bila za vodoopskrbu ali zbog neodgovarajuće kvalitete vode nije korištena, te je izgrađen sustav navodnjavanja Kaptol na preko 100 ha. Zbog daljnjih potreba navodnjavanja, potrebna je izgradnja još jedne mikroakumulacije Bistra II. Površina planiranog zahvata mikroakumulacije je na cca 3,5 ha i udaljena oko 450 m od postojeće mikroakumulacije.

Akumulacija/retencija Vrbova

Ovo je objekt sustava obrane od poplava, a lociran je u središnjem dijelu Poųeštine na vodotoku Vrbova, koji redovito poplavljuje dio grada Pleternice i naselje Gradac, i izgrađena je 2012. godine. Osim zaštite od poplave, retenciju-akumulaciju je moguće koristiti i za navodnjavanje poljoprivrednih površina.

Akumulacija Šumetlica

Trenutno rješenje za nedostatak dnevnih potreba za vodom, za područja gradova Pakraca i Lipika, te naselja koja gravitiraju ovim gradovima. Sadašnje potrebe za vodom na području gradova Pakraca i Lipika su oko 70 l/s a izgradnjom akumulacije Šumetlica osigurat će se oko 136 l/sec.

Akumulacija Šumetlica je višenamjenska, te je predviđen retencijski prostor za prihvata i evakuaciju velikih voda. Površina akumulacije na maksimalnoj koti punjenja iznosi preko 17,67 ha. Akumulacija Šumetlica bi dugoročno osigurala dovoljne količine potrebne vode, ali omogućila i navodnjavanje 200-tinjak ha oranica u pakračkom i lipičkom polju.

Akumulacija Kamenska

Vodnogospodarska osnova Požeško-slavonske županije predstavlja kompleksno rješavanje i razvoj vodnih resursa. Akumulacijske sposobnosti sliva rijeke Orljave (Brzaje) su jedna od najoptimalnijih vodnogospodarskih rješenja u slivu rijeke Orljave, na osnovu kriterija (cijena, smanjenje štete od poplave, potapanje područja, realnost i trajanje izgradnje, sigurnost velikih naselja, pouzdanost sustava, poljoprivredna proizvodnja i povećanje površina) je izgradnja brane Kamenska s kojom bi se trajno riješio problem vodoopskrbe cijele Požeško-slavonske županije.

Akumulacija je planirana kao višenamjenska građevina i može se koristiti za: obranu od poplava nizvodno od pregradnog mjesta uključujući gradove Požegu i Pleternicu, vodoopskrbu, navodnjavanje poljoprivrednih površina i energetsko korištenje reguliranih pritoka nizvodno od akumulacije.

Akumulacija Kamenska II (Brzaja) koja bi trebala imati 8 milijuna m³ vode i gradnja joj je manje zahtjevna – zemljana nasuta brana na ušću vodotoka Brzaje u Orljavu, i doseže do naselja Striježevica.

Korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije -MAHE

Grad Pleternica izgradio je prvu u nizu malu hidroelektranu na rijeci Orljavi u samom središtu grada koja se bavi proizvodnjom struje u komercijalne svrhe. Mala hidroelektrana snage 220 kW, godišnje proizvodi oko 1,25 kWh struje dovoljno da se prodajom struje pokriju troškovi javne rasvjete za 35 naselja na području Grada Pleternice.

Na rijeci Orljavi ima još desetak mjesta pogodnih za izgradnju malih hidroelektrana koje nemaju gotovo nikakva utjecaja na okoliš i koristi se prirodni pad slapa.

Korištenje voda za navodnjavanje

Uvjet za učinkovitiji i brži razvoj poljoprivredne proizvodnje je izgradnja sustava navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta. Navodnjavanje kao melioracijska mjera ima za cilj nadoknaditi nedostatke vode pri uzgoju poljoprivrednih kultura, a koje su ograničavajući faktor za postizanje njegovog punog biološkog potencijala.

Do sada je izrađena i usvojena studija „Osnova navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije“, od strane „Hidroprojekt - ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb i „Hidroing“ za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek u listopadu 2005. godine.

Za unapređenje poljoprivredne proizvodnje potrebno je pristupiti izgradnji mikroakumulacija, ali i izgradnji sustava za navodnjavanje.

Potrebe i mogućnosti za navodnjavanje poljoprivrednih površina u slivu rijeke Orljave ukazuju na potrebu za navodnjavanjem ukupne površine kao potrebe za 40.772 ha bruto, tj. 29.237 ha neto.

Za daljnji razvoj sustava trenutno je i u izradi projektna dokumentacija za 1.930 ha poljoprivrednih površina namijenjena za korisnika Kutjevo d.d. i manja obiteljska gospodarstva. Područje se

prostire na području gradova Pleternice i Kutjeva te općine Čaglin uz uvjet izgradnje akumulacije Londža koji je u izgradnji. Mogućnost zahvata vode postoji i iz postojeće mikro akumulacije Panonka i iz lateralnog kanala.

U završnoj fazi je izgradnja sustava navodnjavanja dijela planiranog sustava

- Ramanovci – Bektež (835 ha) na području naselja
- Ovčare površine od 365 ha za potrebe Kutjeva d.d. iz zahvata postojeće mikroakumulacije Kuštrevac.
- Daljnje aktivnosti na izgradnji slijedećih faza ovisit će o interesu i mogućnostima izgradnje novih mikroakumulacija (Mitrovac).
- Planiran i djelomično izgrađen je sustav navodnjavanja Kaptol (170 ha), a izgrađeno sustava za navodnjavanje 100-tinjak ha površinskih kultura iz zahvata postojeće mikro akumulacije Bistra, ali i nove mikro akumulacije Bistra II.
- Izrađen je idejni projekt za sustav navodnjavanja Venje – Hrnjevac veličine 100 ha.
- Planirani zahvati koji su prepoznati u dokumentu Osnova navodnjavanja su i na područjima naselja Treštanovci i Slobošćina.
- Za područje gradova Pakraca i Lipik planirana su dva sustava navodnjavanja Badljevaćko polje, površine oko 650 ha, potencijalnih izvora potoka Kravine i rijeke Bijele uz uvjet izgradnje neke od akumulacija u slivu.
- U slivu rijeka Ilova i Pakra, to bi mogla biti akumulacija Orašje volumena ili akumulacija Manastir na rijeci Bijela, ali obje na području Bjelovarsko-bilogorske županije.
- Za planirani zahvat voda za navodnjavanje Donje polje, površine oko 220 ha, postojeći vodotoci ne zadovoljavaju kapacitetom za potrebe navodnjavanja tako bi se izgradnjom akumulacije Šumetlica kao višenamjenske taj bi se problem djelomićno riješio. Izgradnja akumulacije Šumetlice je u tijeku i u izradi je pred investicijska studija za sustav navodnjavanja Pakrac-Lipik.

Korišćenje voda za uzgoj slatkovodne ribe

Korišćenje voda za uzgoj slatkovodne ribe, odnosno ribničarstvo, kao gospodarska grana na području Županije odvija se na postojećim ribnjacima, a posebno Ribnjaćarstvu Poljana d.d., koja se bavi uzgojem slatkovodne ribe na način da obuhvaća cjelovit tehnološki proces proizvodnje a prostiru se na oko 1.200 ha.

Pokrenuta je studiju istraživanja mogućnosti uzgoja pastrve, a nakon detaljnog istraživanja u naselju Turnić kod Požege izgrađeno je ribogojilište za uzgoj potoćne i kalifornijske pastrve. Intenzivna izgradnja novih ribnjaka može se očekivati tek u sklopu većih meliorativnih zahvata, ćija bi paralelna izgradnja znatno pojeftinila izgradnju.

Zašćita voda

Studijom zaštite voda Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeva 35/I., lipanj 2008.) kao dugoroćnim razvojnim planskim dokumentom za odvodnju otpadnih voda, ali i za zašćitu resursa površinskih i podzemnih voda stvorio se okvir zaštite voda radi rješavanja problematike odvodnje i proćišćavanja otpadnih voda.

Sustavi odvodnje i proćišćavanja, ćija je izgradnja i pogon jedan od bitnih mjera u zašćiti voda, jesu skup inženjerskih građevina i mjera koje služe za sakupljanje otpadnih voda u urbanim i industrijskim sredinama, transporta do mjesta proćišćavanja i dispozicije, ćišćenja do stupnja uvjetovanog lokalnim prilikama i zakonskim uredbama, te dispozicije proćišćene vode u odgovarajući prijamnik.

Analiza postojeće kakvoće voda koja se provodi na 7 mjesta u županiji pokazuju da je voda lošije kvalitete od do sada kategoriziranih, što se pogotovo očituje nizvodno od gradova (kakvoća voda seže i do IV. i V. vrste). Stoga će se u najskorijoj budućnosti morati krenuti u realizaciju drugog stupnja pročišćavanja otpadnih voda, a možda i uklanjanju fosfora i/ili dušika ukoliko se dosljedno bude prihvatila europska direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Stoga je potrebno i pojačati aktivnosti na izgradnji sustava odvodnje i pročišćavanja na području određenim zonama sanitarne zaštite, kao i posebno šticećenog područja, a što je kriterij koji se do sada nije uvažavao. U županiji postoji tendencija izgradnje niza samostalnih - lokalnih sustava odvodnje s tipskim uređajem za pročišćavanje tipa BIO-disk, BIO-rotor,.... Za sada se otpadne vode, a izgradnjom uređaja pročišćene vode, ispuštaju u najbliže recipijente - vodotoke.

Komunalna poduzeća koja djeluju na prostoru Požeško-slavonske županije prisutan je nedostatak suvremenog katastra postojećih instalacija odnosno dokumentacije pojedinih postrojenja, uslijed čega je vrlo teške kvalitetne inventarizirati postojeće stanje, te kvalitetno procijeniti potrebu eventualnih rekonstrukcija. Ovo se posebno odnosi na stanje objekata (u smislu njihove eventualne oštećenosti), starosti, upotrijebljenih materijala, položaja u odnosu na prometnice i drugih pokazatelja te ne postoji niti sustavni i terminski definirani plan održavanja objekata kanalizacijske mreže, već se intervenira samo u slučaju dojave određenog kvara, tj. kada su određene štete već nastale.

Zaštita od poplava

Provedbom mjera obrane od poplava, rizici od poplava mogu smanjiti na prihvatljivu razinu a sukladno Zakonu o vodama obranom od poplava upravljaju Hrvatske vode. Državni plan obrane od poplava uređene su teritorijalne jedinice, stadije obrane, mjere obrane uključivo i preventivne mjere, nositelje obrane, način upravljanja, sadržaj provedbenih planova obrane, sustav obavješćivanje i upozoravanje, sustav veza, mjere za obranu od leda na vodotocima. Branjeno područje na području naše Županije je područje malog sliva Orljava – Londža.

Izgradnjom planiranih akumulacija (Londža, Vrbova, Kamenska) kao višenamjenskih akumulacija bitnije bi utjecale na zaštitu od poplava gradova i naselja, te gospodarskih objekata, u slivovima rijeka Orljave i Londže.

Melioracijska odvodnja

Na području naše županije izgrađena kanalska mreža III. i IV. reda u dužini od 516,47 km. Zbog neodgovarajućeg održavanja kanalske mreže dolazi do poplavlivanja poljoprivrednih površina i prioritetno sustav treba dovesti u stanje funkcionalnosti, a zatim održavati i dograđivati

II.3.7. Gospodarenje otpadom

Temelji politike gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj sadržani su u Zakonu o otpadu (Narodne novine br. 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09) i Strategiji gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (Narodne novine br. 130/05), koja je sastavni dio Strategije zaštite okoliša Republike Hrvatske (Narodne novine br. 46/02) usklađenih s načelima i direktivama Europske unije. Prema Zakonu, otpad je svaka tvar ili predmet kojeg posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti, a gospodarenje otpadom obuhvaća skup aktivnosti, odluka i mjera usmjerenih na:

- sprečavanje nastanka otpada, smanjivanje količine otpada i/ili njegovog štetnog utjecaja na okoliš,

- obavljanje skupljanja, prijevoza, uporabe, zbrinjavanja i drugih djelatnosti u svezi s otpadom, nadzor nad obavljanjem tih djelatnosti te
- skrb za odlagališta koja su zatvorena.

Gospodarenje otpadom mora se provoditi na način da se ne dovede u opasnost ljudsko zdravlje i da se ne rabe postupci i/ili načini koji bi mogli naštetiti okolišu, kako bi se izbjeglo: rizik onečišćenja mora i vode, tla i zraka, nastajanje eksplozija ili požara, pojava buke, pojava neugodnih mirisa, ugrožavanje biljnog i životinjskog svijeta, štetan utjecaj na područja kulturno povijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti.

Zakonom o otpadu definirani su osnovni „ciljevi gospodarenja otpadom:

1. *izbjegavanje i smanjivanje nastajanja otpada i smanjivanje opasnih svojstava otpada, i to posebice:*
 - *razvojem čistih tehnologija koje koriste manje prirodnih izvora,*
 - *tehničkim razvojem i promoviranjem proizvoda koji ne pridonose ili, u najmanjoj mogućoj mjeri pridonose, povećanju štetnog utjecaja otpada i opasnosti onečišćenja,*
 - *razvojem odgovarajućih metoda zbrinjavanja opasnih tvari sadržanih u otpadu namijenjenom uporabi,*
2. *uporaba otpada recikliranjem, ponovnom uporabom ili obnovom odnosno drugim postupkom koji omogućava izdvajanje sekundarnih sirovina, ili uporabu otpada u energetske svrhe,*
3. *zbrinjavanje otpada na propisan način,*
4. *sanacija otpadom onečišćenog okoliša.“*

Sukladno Zakonu o otpadu u gospodarenje otpadom uključene su sve razine uprave i to:

- Država - odgovorna za gospodarenje opasnim otpadom i za spaljivanje otpada,
- županija - odgovorna za gospodarenje svim vrstama otpada, osim opasnim otpadom, a
- jedinice lokalne samouprave (grad i općina) - odgovorni za gospodarenje komunalnim otpadom.

U provedbi mjera za gospodarenje otpadom Država, županija te jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) dužni su međusobno surađivati.

Županija je dužna na svom području osigurati provedbu propisanih mjera Vlade RH za gospodarenje opasnim otpadom kao i osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera za gospodarenje svim ostalim vrstama otpada uključujući određivanje lokacije za gospodarenje građevnim otpadom (skup aktivnosti i mjera koje obuhvaćaju odvojeno skupljanje, uporabu i/ili zbrinjavanje građevnog otpada) na svojem području. Osim navedenog Županija je dužna donositi planove gospodarenja otpadom, izdavati odgovarajuće dozvole i voditi Registar onečišćavanja okoliša.

Gradovi i općine dužni su na svojem području postaviti odgovarajuće spremnike i osigurati gradnju reciklažnog dvorišta za odvojeno prikupljanje otpada u gospodarenju komunalnim otpadom te osigurati gradnju najmanje jednog reciklažnog dvorišta za građevinski otpad putem kojih su dužni osigurati preuzimanje istog sukladno posebnom propisu. Također, zakonska obveza im je donositi planove gospodarenja otpadom usklađen s Planom gospodarenja otpadom RH i županijskim planom gospodarenja otpadom, te prikupljati i dostavljati podatke za Registar onečišćavanja okoliša

Županijska skupština Požeško-slavonske županije, temeljem Zakona o otpadu, posebnih zakona i propisa koji se odnose na gospodarenje otpadom, je donijela županijski Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine u studenom 2007. godine. (Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 18/07 i 7/11).

Planove gospodarenja otpadom jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi) su donijele su gotovo sve jedinice lokalne samouprave isključujući grad Kutjevo, ispunivši tako svoju zakonsku obavezu.

U skladu s istim Zakonom, Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije je izradio Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije za 2012. godinu, a koje je Zaključkom Župana Požeško-slavonske županije donešeno 24. rujna 2013. godine.

Planom gospodarenja otpadom za Požeško-slavonsku županiju je određeno nekoliko ciljeva koje je potrebno ostvariti odgovornim i planskim gospodarenjem otpadom:

- mjere izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada
- mjere gospodarenja otpadom prema najboljoj dostupnoj tehnologiji koja ne zahtjeva previsoke troškove
- mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno mjere odvojenog skupljanja otpada
- plan gradnje građevina namijenjenih skladištenju, obradi ili odlaganju otpada u cilju uspostavljanja cjelovite nacionalne mreže građevina za zbrinjavanje otpada
- mjere sanacije otpadom onečišćenog okoliša i neuređenih odlagališta
- mjere nadzora i praćenja gospodarenja otpadom
- izvore i visinu financijskih sredstava za provedbu pojedinih mjera
- rokove za izvršenje utvrđenih mjera

Planom je, sukladno državnoj strategiji gospodarenja otpadom, predviđeno zatvaranje i saniranje odlagališta otpada „Crkvište“ i njegovo uređenje u pretovarnu (transfer) stanicu s reciklažnim dvorištem, te istovremeno formiranje Županijskog centra za gospodarenje otpadom na postojećoj lokaciji odlagališta otpada „Vinogradine“.

Odlagalište neopasnog otpada „Vinogradine“ se nalazi na lokaciji koja je udaljena 7 km sjever-sjeveroistočno od centra grada Požege – na k.č.br. 700 upisanoj u z.k.ul.br. 419 k.o. Mihaljevci. Prostor odlagališta sastoji se iz dvije cjeline: ulazno-izlazna zona s prostorom oko odlagališta i radna zona s prostorom za odlaganje otpadaka, te reciklažnog dvorišta. Ukupna površina prostora unutar ograde je 100.000 m², od čega je 57.000 m² predviđeno za odlaganje otpada. Na reciklažnom dvorištu je postavljeno 6 zatvorenih kontejnera zapremnine 7 m³, jedan zatvoreni kontejner zapremnine 1.100 litara, te rolo kontejner zapremnine 20 m³, za sakupljanje papira, stakla i plastične ambalaže. Na odlagalištu „Vinogradine“ vrši se odlaganje komunalnog otpada iz 3 grada (Požega, Pleternica i Kutjevo) i 5 općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika Požeštine, znači 80% otpada, što mu i daje županijski karakter.

Za navedeno odlagalište izrađena je Studija utjecaja na okoliš s idejnim rješenjem (izrađivač: IPZ Uniprojekt MCF d.o.o. I Zagreb, srpanj 1998.), a temeljem Studije je ishođeno je Rješenje državne uprave za zaštitu prirode i okoliša kojim je odobrena izgradnja odlagališta komunalnog otpada na lokaciji „Vinogradine“, te ishođena lokacijska i građevinska dozvola (2002.).

Kao što je navedeno, odlagalište otpada Vinogradine prerasta u Županijski centar za gospodarenje otpadom što je u potpunosti predviđeno važećom prostorno-planskom dokumentacijom (Prostornim planom Požeško-slavonske županije te Prostornim planovima uređenja gradova i općina). Temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na gospodarenje otpadom, županijski centar za gospodarenje otpadom je sustav građevina i uređaja za obradu, oporabu i/ili zbrinjavanje otpada te slijedom toga, mora omogućiti kompletno zbrinjavanje otpada što podrazumijeva postojanje sortirnice, kompostane, termičke obrade i odlagališta za neiskorišteni ostatak otpada. Dakle, županijski centar za gospodarenje otpadom predstavlja infrastrukturnu osnovu sustava zbrinjavanja otpadom te uključuje oporabu otpada mehaničko biološkim postupkom (MBO), površinu za sortiranje otpada, površinu za reciklažno dvorište, površinu za odlaganje ostatnog neopasnog otpada i druge objekte suvremenog gospodarenja otpadom koji će se utvrditi redovitim zakonskim postupkom, a prostor urediti, organizirati i održavati u skladu s propisima. Stoga je, Požeško-slavonska županija iskazala interes za pripremu projekta Izgradnja Centra za gospodarenje otpadom Požeško-slavonske županije zajedno sa svim jedinicama lokalne samouprave i potpisala sporazum o izgradnji Županijskog centra za zbrinjavanje otpadom. Trenutno se prikuplja i izrađuje potrebna dokumentacije vezana za spomenuti projekt.

Na području Grada Pakraca, za područje gradova Pakrac i Lipik, odlaganje komunalnog otpada vrši se na lokaciji „Crkvište“, koja je udaljena 4 km sjeverno od grada Pakraca, na oko 260 metara nadmorske visine. Ukupna površina odlagališta je 3,45 ha, a cca 1,4 ha površine odlagališta je prekriveno komunalnim i neopasnim proizvodnim otpadom. Odlagalište neopasnog otpada „Crkvište“, iako posjeduje uporabnu dozvolu, ne udovoljava novijim propisanim normama Republike Hrvatske te je potrebno ponoviti postupak ishođenja potrebne dokumentacije i dozvole za njegovo saniranje u skladu s važećim propisima i standardima. Studijom utjecaja na okoliš odlagališta „Crkvište“, izrađenom po Ecoina d.o.o.Zagreb, na koju je ishođena potrebna suglasnost Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, planirana je sanacija istog i njegovo zatvaranje. Postupak sanacije predviđen je rješenjam Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (Klasa:UP/I 351-03/06-02/023, Urbroj: 531-08-03-01-LP/DR-07-10 od 02.travnja 2007.).

Nakon zatvaranja i saniranja odlagališta neopasnog otpada „Crkvište“ u skladu s propisima uz uvažavanje Plana gospodarenja otpadom RH i Strategije gospodarenja otpadom RH te Plana gospodarenja otpada Požeško-slavonske županije, deponiranje komunalnog otpada će se vršiti na županijskom centru za gospodarenje otpadom.

Na sadašnjoj deponiji „Crkvište“ uredit će se pretovarna stanica (transfer stanica) s reciklažnim dvorištem, gdje će se sabirati i sortirati glomazni otpad, građevinski otpad, papir, staklo, metal, PVC i drugi otpad, te vagati i otpremati krajnjem korisniku na preradu uz mogućnost istog i u koncesiju ovlaštenom obrađivaču otpada. Pretovarna stanica (transfer stanica) je građevina za privremeno skladištenje, pripremu i pretovar otpada namijenjenog transportu prema centru za gospodarenje otpadom.

Na istoj lokaciji se planira urediti građevine za obradu biorazgradivog otpada – kompostane za obradu biorazgradivog otpada sakupljenog s javnih i privatnih površina uz organizaciju prikupljanja u posudama postavljeniom u sklopu „zelenih otoka.

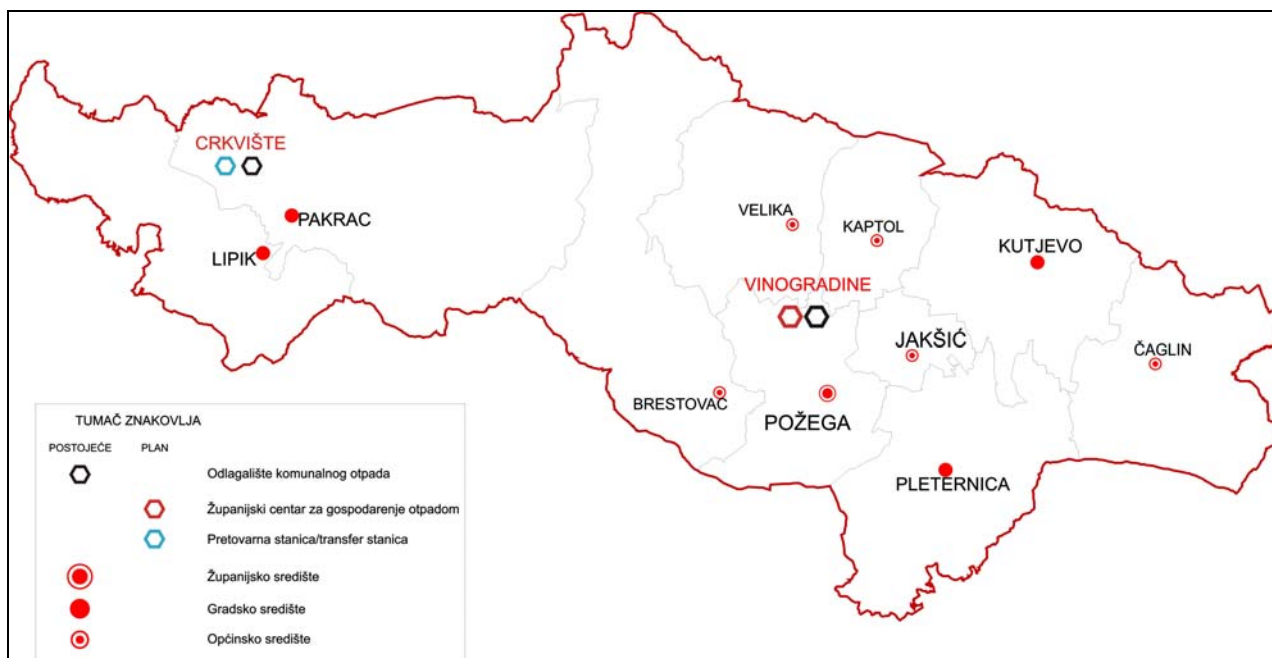
Na području Požeško-slavonske županije komunalne usluge pružaju dva poduzeća: Tekija d.o.o. je komunalna tvrtka koja obavlja djelatnost sakupljanja i zbrinjavanja pretežno komunalnog otpada koji se organizirano prikuplja s područja 3 grada (Požega, Pleternica i Kutjevo) i 5 općina

(Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika) i Komunalac d.o.o. iz Pakraca, obavlja skupljanje otpada za područje Grada Pakraca i Grada Lipika. Zbrinjavanje komunalnog otpada organizirano je na taj način da se odlaže na dva odlagališta neopasnog otpada (odlagalište „Vinogradine“ i odlagalište „Crkvište“). Komunalni otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti (papir i karton, staklo, plastika, metal, ostali iskoristivi materijali) potrebno je odvojeno skupljati. Odvojeno skupljanje vrši se sa svrhom recikliranja, tj. uporabe te njegove predaje ovlaštenim skupljačima/oporabiteljima. Ambalažni otpad se prikuplja putem eko otoka (zelenih otoka) na kojima su postavljeni kontejneri za papir, staklo i plastiku, sabirnih (otkupnih) i ostalih mjesta.

Lokacije za gospodarenje građevnim otpadom na području Požeško-slavonske županije, utvrđene Prostornim planom Požeško-slavonske županije nalaze se: na području naselja Vidovci (područje Grada Požege) i kod naselja Filipovac (područje grada Lipika i Pakraca).

Može se zaključiti, da je stanje gospodarenja otpadom na području Požeško-slavonske županije zadovoljavajuće, ali je potrebno još intenzivnije raditi na edukaciji i pravnih i fizičkih osoba, kako bi se do kraja proveo program cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Naravno to podrazumjeva, sukladno donesenom Planu gospodarenja otpadom Županije:

- izbjegavanje nastajanja otpada i edukacija,
- stalni razvoj sustava odvojenog skupljanja otpada,
- sanacija postojećih službenih odlagališta otpada,
- sanacija nelegalnih odlagališta otpada,
- fazna izgradnja novih građevina za skladištenje, obradu i odlaganje otpada,
- uspostava efikasnog nadzora nad sustavom gospodarenja otpadom.

Slika 30.: Kartogram 5. Gospodarenje otpadom

Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske županije, Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

II.4. Opremljenost prostora infrastrukturom od značaja za Županiju

II.4.1. Prometna infrastruktura

Postojeća prometna infrastruktura na području Požeško-slavonske županije nalazi se van trasa europskih prometnih koridora koji povezuju prostor centralne Europe s Mediteranom i Jugoistočnom Europom, osim koridora E-661 koji prolazi dijelom Županije a povezuje Republiku Mađarsku i Republika Bosna i Hercegovina preko područja gradova Virovitica-Daruvar-Pakrac-Lipik i Okučani.

Planiranje razvoja prometnog sustava na prostoru Požeško-slavonske županije provodio se u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske (1997.) i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (1999.).

Detaljan opis postojećeg i planiranog prometnog sustava na području Požeško-slavonske županije prikazan je u Prostornom planu županije, prostornim planovima gradova i općina te, dijelom u prethodnom Izvješću o stanju u prostoru.

Stoga će naglasak u ovom Izvješću biti o studijama i projektima planiranim, započetim ili izrađenim u promatranom razdoblju.

Slika 31.: Cesovna mreža RH

Cestovni promet

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 66/2013) javne ceste se razvrstavaju u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste.

Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Požeško-slavonske županije daju se u sljedećoj tablici:

Tablica 36.

Pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Požeško-slavonske županije					
Duljina cesta prema skupinama (km)					
sveukupno (km)	autoceste (km)	državne ceste (km)	županijske ceste (km)	lokalne ceste (km)	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
680,5* 687,98	0	218,6	200,98*	268,40*	66,65
Udio pojedinih vrsta cesta (%)					
sveukupno (km)	autoceste (km)	državne ceste (km)	županijske ceste (km)	lokalne ceste (km)	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
100%	0%	35,57%	26,63%	35,57%	8,83%
Cestovna gustoća - duljina cesta/površina Požeško-slavonske županije (km/m ²)					
Površina Požeško-slavonske županije (km ²) 1823					
sveukupno (km)	autoceste (km)	državne ceste (km)	županijske ceste (km)	lokalne ceste (km)	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
0,42	0	0,12	0,11	0,15	0,04

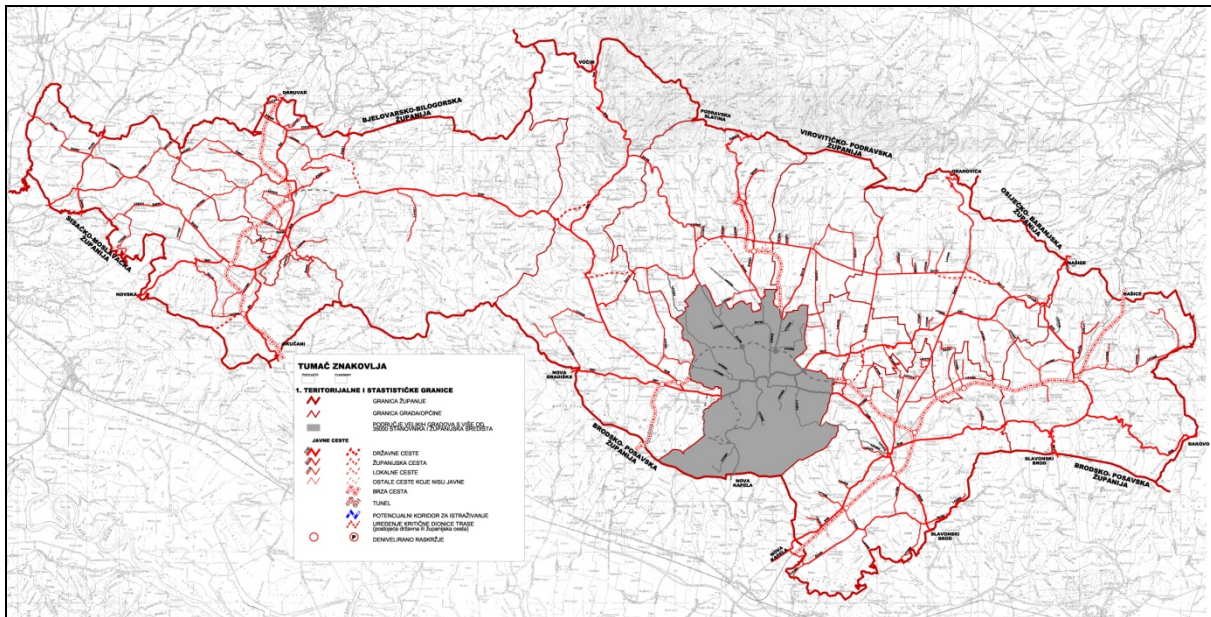
Izvor: HC, Županijska uprava za ceste*, Odluka o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine“, broj 44/12, 130/12), Odluka o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12).

Slika 32.: Cestovna mreže u RH

Planiranje razvoja cestovne mreže na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju, a u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Na sljedećoj slici daje se prikaz postojećeg i planiranog stanja autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Požeško-slavonske županije:

Slika 33.: Postojeće i planirano stanje državnih cesta i županijskih cesta na području Požeško-slavonske županije

Izvor: Odluka o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine“, 44/12 i 130/12), dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje PPŽ;

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Prema podacima Hrvatskih cesta d.o.o., a temeljem važeće Odluke o razvrstavanju javnih cesta, duljina državnih cesta na području Požeško-slavonske županije iznosi:

- državne ceste 218,36 km.

U skladu sa Zakonom o cestama („Narodne novine“ broj 84/11, 22/13) sve prometnice koje su ranijim Odlukama o razvrstavanju cesta bile razvrstane kao županijske i lokalne ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika, te prometnice u gradovima koji su sjedišta županija određene su kao nerazvrstane ceste.

Slijedom navedenog i u skladu s Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12), sve prometnice koje su ranijim Odlukama bile razvrstane kao županijske i lokalne ceste na području Grada Požege sada su nerazvrstane ceste.

Napominjemo da navedene prometnice u tehničkom smislu i dalje zadržavaju kategoriju županijskih i lokalnih cesta, budući da se nalaze na njihovim trasama.

Upravljanje, građenje i održavanje županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije u nadležnosti je Županijske uprave za ceste, osim za područja Grada Požege je u nadležnosti grada Požege, odnosno Upravnog odjela za komunalne djelatnosti i gospodarenje.

U nastavku se daje tabelarni prikaz postojećih županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije, a prema podacima Županijske uprave za ceste, te Upravnog odjela za komunalne djelatnosti i gospodarenje grada Požege, te u skladu s Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste:

Tablica 37.

Duljina postojećih županijskih i lokalnih cesta na području Požeško-slavonske županije			
Općina ili grad	Duljina županijskih cesta (km)	Duljina lokalnih cesta (km)	Duljina cesta na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
Brestovac	5,40	21,30	
Čaglin	4,90	34,00	
Jakšić	7,50	11,10	
Kaptol	14,29	13,90	
Kutjevo	37,50	21,40	
Lipik	37,50	39,10	
Pakrac	20,65	47,20	
Pleternica	23,90	61,10	
Požega	0	0	66,65
Velika	49,34	19,30	
Ukupno:	200,98	268,40	66,65

Izvor: Županijska uprava za ceste, Odluka o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste („Narodne novine“, broj 44/12; 86/12).

Opća značajka urbanog prometa u posljednjih tridesetak godina je dominacija individualnog i usporenost javnog prometa, te velika neorganiziranost u zbrinjavanju mirujuće prometa. Nedvosmisleno se ukazuje na prijeku potrebu organiziranja učinkovitijeg javnog transporta na uštrb individualnog automobilskeg prometa.

S ciljem smanjivanja štetnih učinaka motornog prometa trebamo uvoditi suvremena rješenja i optimizaciju prometnog sustava. Za slućajeve manjih i srednjih gradova najučinkovitije mjere mogu biti: organizacija prometa u mirovanju, učinkovit javni prijevoz, organizacija Park & Ride sustava, te istiskivanje motornog individualnog prometa iz središta gradova te stimuliranje pješačkog i biciklističkog prometa itd.

Osnovna prostorno – razvojna obilježja cestovne infrastrukture na području Požeško-slavonske županije su:

- sustav javnog prijevoza - zbog nekvalitete i neatraktivnosti nije prepoznat kao alternativa korištenju osobnih vozila,
- loše stanje cestovne mreže kako na široj tako i na lokalnoj razini,
- nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila,
- nepostojanje infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini.

Programom građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2009. do 2012. godine („Narodne novine“, broj 147/09) planirane su aktivnosti na državnoj razini vezano na izradu studija i istraživanja, dovršenje nužne projektne dokumentacije te realizaciju planiranog programa izgradnje i održavanja javnih cesta.

Nakon proteklog osmogodišnjeg razdoblja ubrzane i intenzivne izgradnje autocesta u Republici Hrvatskoj, u periodu od 2009. do 2012. godine u ograničenim okvirima financiranja, Programom građenja i održavanja javnih cesta (županijskih (Ž) i lokalnih (L) cesta), za razdoblje 2008. do 2012. odine, na području Požeško-slavonske županije planirano je sljedeće:

- **Izgradnja:**

- Ž-4117 *Most u Kutjevu na Kutjevačkoj Riki* -dovršetak radova
- Ž-4030 *Pješački semafori u Kaptolu i Kutjevu*

– L-41055	Koprivnica -Poloje	-Bučje izgradnja AB mosta na rijeci Orljavi
– Ž-3168	Poljana-Međurić	-instaliranje semafora
– Ž-4030	Petrov vrh- Pleternica	-semaforski treptač kod OŠ Gradac
– Ž-4116	Vetovo – Kuzmica	-semaforski treptač kod OŠ Jakšić
– Ž-4114	Trnovac	-proširenje prometnog traka
– Ž-4115	Kaptol-Velika	-rekonstrukcija raskrižja
– Ž-4115	Ž4101- Kaptol-Velika	-rekonstrukcija raskrižja-izgradnja semafora
– L-41044	Kula –Ciglenik	-AB propust
– L-41048	Čaglin – Kneževac	-građenje
– L-41055	Poloje – Bučje	-AB most na rijeci Orljavi
– L-41078	Pleternica D49	-Gospodarska zona-D38

• Rekonstrukcija

– Ž4100	Požega (Jagodnjak)-Lipovac	-modernizacija
– Ž4100	Požega (Orlavska, M.Hrvatske)	-dovršetak radova
– Ž4243	Požega (Njemačak-Cirakijeva)	-dovršetak radova
– Ž 4100	Požega Vrhovci	-rekonstrukcija
– Ž4030	Ulica K.Zvonimira u Pleternici	-sanacija oborinske odvodnje
– L 41048	Čaglin –Jezero	-nosivi sloj
– L 41054	Laze Vasine-Pleternica (Vinogradska ulica)	-rekonstrukcija
– L 33157	Badljevinina - Miljanovac	
– L 41054	Laze Vasine - Pleternica(Vinogradska ulica)	-rekonstrukcija
– L 41074	Lakušija-Sesvete-Ž4030	-rekonstrukcija mosta
– L 41046	Duboka-D53	-rekonstrukcija kolnika
– L 41054	Laze Vasine-Pleternica (Vinogradska ulica)	-rekonstrukcija
– Ž4236	Poljana-Dobrovac	-sanacija AB propusta
– Ž 4102	T.L.Nevoljaš – Velika	-sanacija AB mosta

Prema podacima Hrvatskih cesta d.o.o. nadležnih za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, na području Požeško-slavonske županije provode studijske i projektne dokumentacije, te izgradnju sljedećih dionica cesta:

1. planirani prometni pravac brze ceste Požega (Brestovac Požeški) – Staro Petrovo Selo (Godnjak)

- Studija o utjecaju na okoliš brze ceste Požega (Brestovac) – Staro Petrovo Selo (A3), 2012.g.

Rješenje kojim je definirana dionica brze ceste Našice-Požega-Nova Gradiška od Požege (Požeški Brestovac) do Starog Petrovog sela (autocesta A3). Dionica brze ceste počinje u čvorištu Brestovac Požeški, a završava na budućem čvorištu Staro Petrovo Selo na autocesti A3 (Bregana-Lipovac). Dionica je ukupne duljine cca 16,160 km (5,63 km na području PSŽ, 10,499 km na području BPŽ). Koridor je u skladu s Prostornim planovima Požeško-slavonske i Brodsko-posavske županije. Dionica je projektirana s dva odvojena kolnika s dvije vozne trake i razdjelnim pojasom za projektiranu brzinu sa mogućim ograničenjima na pojedinim dijelovima (čvorište, naplata cestarine i sl.) ili zbog teške konfiguracije terena. Planiran je tunel (sa po dvije tunelske cijevi) Babja gora u dužini 1925 metara. Nadvožnjaci (4) su planirani u mjestima križanja sa željezničkom prugom, prijelazu preko autoceste i na mjestima križanja s postojećom cestovnom infrastrukturom i na spoju sa autocestom A3 u čvorištu Staro Petrovo

Selo, vijadukti (2) na prijelazu trase preko buduće akumulacije i iznad prolaza za životinje, čvorišta (2) Brestovac Požeški i Godnjak.

Za potrebe spoja planirane ceste na trasu postojeće autoceste A3 planirana je izgradnja novog čvorišta na autocesti (Staro Petrovo Selo), za što su suglasnost dale i Hrvatske autoceste. Studija utjecaja na okoliš prihvaćena u tijeku 2011/12. Godine.

2. Planirani prometni pravac brze ceste pod nazivom „Nova Gradiška“ tj. Brestovac Požeški – Požega – Pleternica s priključnim pravcem Požega - Velika.

- Studija o utjecaju na okoliš - Brze ceste dionica: "Pleternica - Požega - Brestovac i Državne ceste dionica: Požega - Velika", 2005. g.

Planirana brza cesta od Brestovca (D-51) do Pleternice (D-38), što uključuje i sjevernu obilaznicu grada Požega za koju je napravljena Studija utjecaja na okoliš (Studija o utjecaju na okoliš BC usvojena 2005. godine), sastoji se od dvije trase:

- Planirana trasa brze ceste počinje u zoni grada Pleternice, gdje planirana trasa obilazi grad Pleternicu, prolazi ispod naselja Gradac Požeški te se usmjerava u tzv. „složeni „ koridor s postojećom trasom željezničke pruge II reda (Pleternica-Požega-Velika). Trasa prati željezničku prugu i započinje obilazak grada Požega, u potpunosti sa sjeverne strane obilazi vojni poligon „Glavica“ kao i sve naseljene zone grada Požega, izvan je vodo zaštitnih zona crpilišta „Zapadno polje“ i „Luke“. Planirana trasa se nakon obilaska naselja Stara Lipa sa sjeverne strane spušta prema Orljavi gdje se nakon prijelaza rijeke veže s trasom državne ceste D-38. Trasa zaobilazi i naselje Brestovac, prolazi sjeverno od crkve sv. Martin i spušta do postojeće trase državne ceste D-53 (Nova Gradiška-Požega-Našice) gdje i završava promatrana prva dionica u okviru zahvata.

Za dionicu ceste od Pleternice do Alaginaca kod Požega u dužini od 13,8 km izdana lokacijska dozvola ali i njena Izmjena i dopuna u dužini iste prometnice od cca 2 km. Prema očitovanju Hrvatskih cesta d.d. i Projektnog ureda „Palmotičeva 45“ za ovu dionicu od 13 km planira se ishoditi građevinska dozvola. Ukupna dionica iznosi 24,5 km.

- *Drugi dio prometnog zahvata predstavlja trasu planiranje ceste Požega – Velika (uključujući i obilaznicu naselja Velika).*

Dionica trase planirane ceste Požega do Velike kreće od deniveliranog čvorišta (poludjetelina) na zaobilaznici Požega, te nastavlja prema sjeveru trasom postojeće županijske ceste Ž-4115 .

Ispred naselja Alilovci trasa skreće prema zapadu i sredinom udoline između Alilovaca i Trenkova nastavlja prema Velikoj. Trasa je usmjerena prema naselju Češljakovci ali ne ide do njega, nego skreće na zapad, obilazi planiranu industrijsku zonu naselja Velika, prelazi postojeću trasu županijske ceste i željezničku prugu Požega-Velika (denivelirano) te skreće prema križanju postojeće zaobilaznice Velika i trase županijske ceste Ž 4101. Trasom postojeće zaobilaznice Velika planirana trasa dolazi do lokacije kamenoloma, gdje i u ovoj fazi završava.

Ukupna dužina dionice ceste je 15,8 km od toga 4,3 km duljina koja obuhvaća rekonstrukciju postojeće dionice obilaznice Velika.

3. Cestovnog smjera Našice – Pleternica - Lužani

- Studija o utjecaju zahvata na okoliš izgradnje cestovnog smjera Našice-Pleternica-Lužani, 2011.g.

Trasa planirane ceste Našice – Pleternica - Lužani prolazi kroz Osječko-baranjsku, Požeško-slavonsku i Brodsko-posavsku županiju, odnosno 5 općina i 3 grada, od kojih su 2 općine i 1 grad u Osječko-baranjskoj županiji, 1 općina i 2 grada u Požeško-slavonskoj županiji i 2 općine u Brodsko-posavskoj županiji. Studija o utjecaju na okoliš za brzu cestu Našice-Pleternica-Lužani u dužini cca 62 km. Trasa je kompleksna: planirano je 13 čvorišta, 29 nadvožnjaka, 4 mosta, 10 vijadukata, 2 podvožnjaka i 1 tunel s dužinom različitih objekata od 5.770 m. Ukupna dužina dionice 62,12 km.

Izrada projektne dokumentacije prometnica lokalnog karaktera:

- L-41072 Ulica Lj. Gaja u Pleternici -projektna dokumentacija
- L-41037 Dolač-Smrik -projektna dokumentacija
- L-41072 Ulica Lj. Gaja u Pleternici -projektna dokumentacija
- L-41064 Ulica Braće Radić u Čaglinu -projektna dokumentacija

Željeznički promet

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07) željezničke pruge razvrstavaju se na pruge od značaja za međunarodni promet, pruge od značaja za regionalni promet i pruge od značaja za lokalni promet. Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije daju se u sljedećoj tablici:

Tablica 38.

Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije			
Duljina željezničkih pruga prema Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (km)			
sveukupno (km)	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)
93,308	0	0	93,308
Duljina željezničkih pruga prema vrsti (km)			
sveukupno (km)	dvokolosječne (km)	jednokolosječne (km)	elektrificirane (km)
93,308	0	93,308	0
Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga (%)			
sveukupno (%)	Dvokolosječne (%)	jednokolosječne (%)	elektrificirane (%)
100%	0%	100%	0%
Gustoća željezničke mreže - duljina željezničke / Površina Požeško-slavonske županije (km²)			
Površina Požeško-slavonske županije (km ²)		1823 km ²	
sveukupno (km)	dvokolosječne (%)	jednokolosječne (km/km ²)	elektrificirane (km)
64,25%	0%	64,25%	0%

Izvor: HŽ Infrastruktura, Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07).

U nastavku se daje tabelarni prikaz postojećih ųeljezničkih pruga od značaja za regionalni promet i pruga od značaja za lokalni promet na području Požeško-slavonske ųupanije prema dostavljenim podacima Hų Infrastrukture:

Tablica 39.

Duljine postojećih ųeljezničkih pruga na području Požeško-slavonske ųupanije					
Oznaka pruge	Naziv pruge	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)	Napomena
ųeljeznička pruga od značaja za međunarodni promet					
		0	0	-	-
ųeljeznička pruga od značaja za regionalni promet					
		0	0	-	-
ųeljeznička pruga od značaja za lokalni promet					
L-205	Banova Jaruga-Pčelić	0	0	33,249 km	jednokolosječna,
L-206	Nova Kapela-Našice			35,104 km	
L-207	Pleternica-Velika			24,955 km	
Ukupno:				93,308 km	

Izvor: Hų Infrastruktura, Odluka o razvrstavanju ųeljezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07).

Slika 34.: Mreųa ųeljezničkih pruga RH

Na području ųupanije ne postoji pruga od značenja za međunarodni promet, kao ųto ne postoji niti pruga sa dva kolosijeka. Nakon dugogodišnjeg ulaganja u cestovnu infrastrukturu naųalost zanemareno je ulaganje u ųeljeznička infrastruktura koja je jedan od najnerazvijenijih vidova prometne infrastrukture RH. To se očituje nizom nedostataka u ųeljezničkom sektoru, lošom infrastruktutom, zastarjelim ųeljezničkim voznim parkom, te zastarjelom opremom za signalizaciju i komunikaciju. Ugroųenost prometovanja ųeljeznicom u transportu ljudi i materijalnih dobara te trendovima u ųeljezničkom prometu, u zadnje vrijeme usmjerilo je potrebu za izgradnju novih ųeljezničkih pravaca te obnovu postojeće kapitalne remonte na mnogim dionicama pruga, a osobito na prugama od lokalnog značaja.

Planiranje razvoja mreže željezničkih pruga na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini provodi se kroz prostorno plansku dokumentaciju a u skladu sa Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Na slici se daje prikaz postojeće stanje mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije.

Slika 35.: Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije;

Izvor: Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07), dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. godine („Narodne novine“, broj 31/08) kao temeljni strateški dokument na državnoj razini određuje prioritete razvoja, izgradnje, osuvremenjivanja, obnove i održavanja funkcionalnosti željezničkog infrastrukturnog sustava. Prioritetne investicijske aktivnosti u narednom razdoblju odnose se na remonte, održavanje, osuvremenjivanje i novogradnju regionalnim prugama i lokalnim prugama.

Navedenim Programom željezničke infrastrukture za područje Požeško-slavonske županije u sklopu obnove i osuvremenjivanja pruga od značaja za lokalni promet željezničkih pruga planirana je sljedeća:

- Banova Jaruga – Pčelić i to na dijelu polaganja pružnog TK kabela.

Na prostoru Požeško-slavonske županije nisu izrađivane stručne studije, kao niti studije o utjecaju na okoliš, projektne dokumentacije i aktivnosti u proteklom petogodišnjem razdoblju.

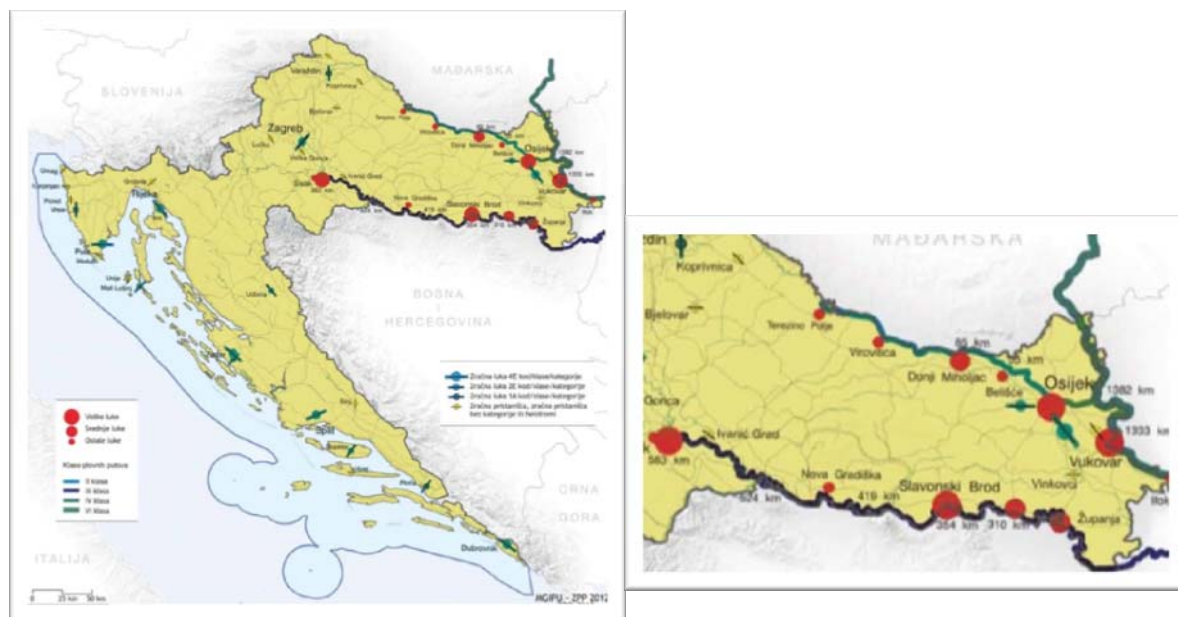
Prema Strateškom planu Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2013. – 2015. nisu predviđena nikakva financijska sredstva za pripremu projekta i ostale projektne dokumentacije za razvoj željezničkih pruga na području Požeško-slavonske županije.

Za željezničke pruge od značaja za lokalni promet smještene na području Požeško-slavonske županije navodimo aktivnosti koje su se odvijale proteklom razdoblju:

- rekonstrukcije postojećih željezničkih pruga i pružnih dionica : Velika-Požega i Pleternica-Našice čija je rekonstrukcija u tijeku.

Zračni promet

Na području *Požeško-slavonske županije* postoji jedna zračna luka odnosno letjelište koja je u funkciji, dok je planskom dokumentacijom predviđena letjelišta u slijedećim naseljima:

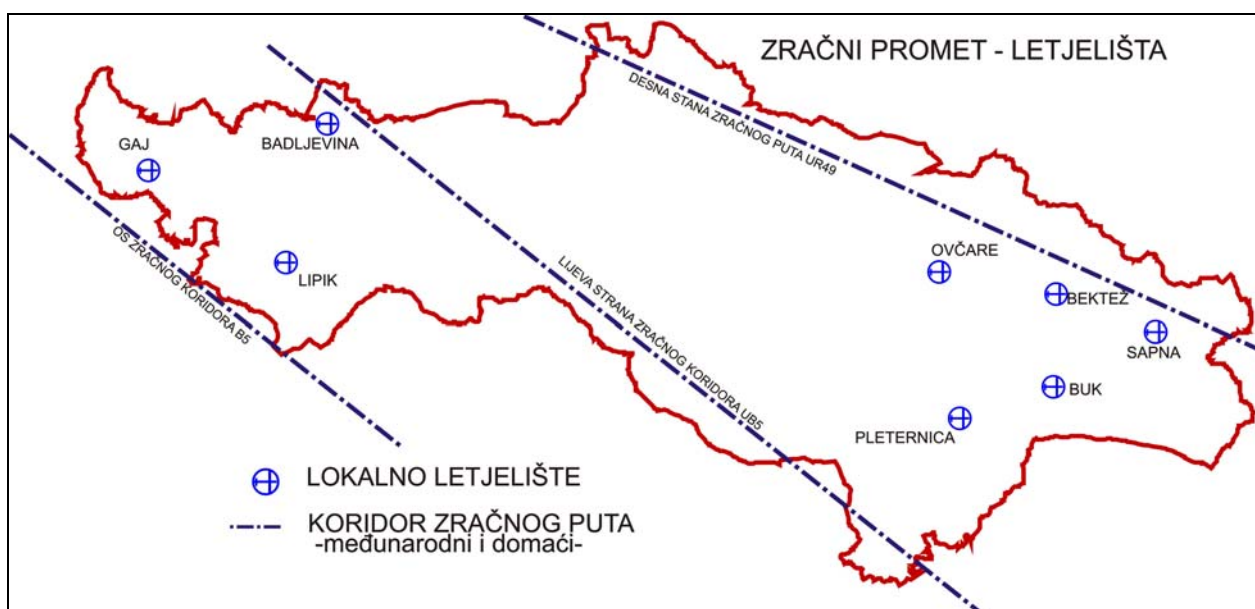
Slika 36.: Mreža zračnog prometa RH

Tablica 40.

Pokazatelji zračnog prometa na području Požeško – slavonske županije			
Zračni promet JLS	Broj letjelišta i naselje	Prosječna površina (km ²)	Prosječna duljina PSS (km)
Letjelišta			
Pleternica	2 Pleternica Buk	0,0346 0,002	0,75 0,13
Lipik	2 Lipik Gaj	0,0095 0,0095	0,65 0,65
Pakrac	1 Badlješina	0,0295	0,65
Velika	1 Trenkovo	0	0
Kutjevo	3 Kula Darkovac-Sapna Ovčara	0,099 0,026 0,0051	0,43 0,50 0,176

Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Na području Požeško-slavonske županije smještena su ukupno tri letjelišta (Pleternica, Lipik, Badlješina) namijenjenih za potrebe poljoprivredne, sportsko-rekreacijske i turističke djelatnosti. Također se na području Županije planiraju lokacije za smještaj još šest letjelišta (Trenkovo, Gaj, Treštanovci, Ovčara, Bektež i Sapna) .

Slika 37: Planirano stanje zračnog prometa na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Elektroničke komunikacije

Poštanski i telekomunikacijski promet osiguran je na području Požeško-slavonske županije kroz četiri osnovna segmenta javne komunikacije:

- u nepokretnoj mreži,
- u pokretnoj mreži,
- radio komunikacija i
- poštanski promet.

Prema podacima HAKOM-a iz studenog 2012. godine, na području Požeško-slavonske županije nalazi se 57 bazna postaja. Broj lokacija na kojima se nalaze je 46, budući da bazne postaje različitih operatera mogu biti na istom antenskom stupu ili postojećem objektu.

Ove lokacije mogu se podijeliti na sljedeći način:

- a) antenski stupovi u vlasništvu operatera javnih komunikacijskih mreža pokretnih telekomunikacija (VIPnet, Tele2, HT): 26,
- b) antenski stupovi ostalih infrastrukturnih operatera: 7,
- c) antenski prihvatni na postojećim objektima: 71,
- d) unutarnji sustavi: 2.

Udio broja postojećih baznih stanica na 100 stanovnika je 0,073.

S ciljem osiguranja nužnih preduvjeta za izgradnju elektroničke komunikacijske infrastrukture, odnosno samostojećih antenskih stupova, sukladno zahtjevu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, u srpnju 2011. godine donesene su I. Izmjene i dopune prostornog plana Požeško-slavonske županije kojima su osigurani prostorno planski preduvjeti za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije, odnosno daljnji razvoj ove djelatnosti, na području Požeško-slavonske županije. Stručnu podlogu na kojoj se temelje prostorno planska rješenja izradila je Udruga pokretnih komunikacija Hrvatske u suradnji s operaterima, a potvrdila Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije.

U postupku donošenja navedenih I. Izmjena i dopuna Plana, Požeško-slavonska je županija detaljnije razradila uvjete za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije i prilagodila ih svojim regionalnim i lokalnim specifičnostima prostora.

Tako je obrada elektroničke pokretne komunikacije obrađena u člancima 21, 22, 32, 33, 40, 106, 107, 109, 123, 124, 125, 126, 128, Odredbi za provođenje Prostornog plana Županije utvrđena odredba dopuštena izgradnja samostojećih antenskih stupova unutar i van građevinskih područja naselja.

Vlada Republike Hrvatske donijela je u studenom 2012. godine novu Uredbu o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme („Narodne novine“, broj 131/2012). Ovom su Uredbom za područje cijele Države utvrđena mjerila razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme, što obuhvaća mjerila za izradu te uvjete i način planiranja u dokumentima prostornog uređenja.

Zadnjom izmjenom i dopunom prostornog plana županije stavljene su izvan snage odredbe utvrđene prostornim planovima županija koje se odnose na elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i u suprotnosti su s Uredbom (pa tako i gore navedena odredba Prostornog plana Požeško-slavonske županije), a svi prostorni planovi trebat će se u prvim sljedećim izmjenama i dopunama uskladiti s ovom Uredbom. Sastavni dio Uredbe je i karta - novi Objedinjeni plan razvoja pokretne komunikacijske infrastrukture za razdoblje 2011. do 2013. godine, koji samo na području Požeško-slavonske županije predviđa više planiranih zona (krugova) za smještaj antenskih stupova u odnosu na dotadašnje zone planirane važećim Prostornim planom Županije. Do donošenja navedenih izmjena i dopuna prostornih planova neposredno će se primjenjivati ova Uredba.

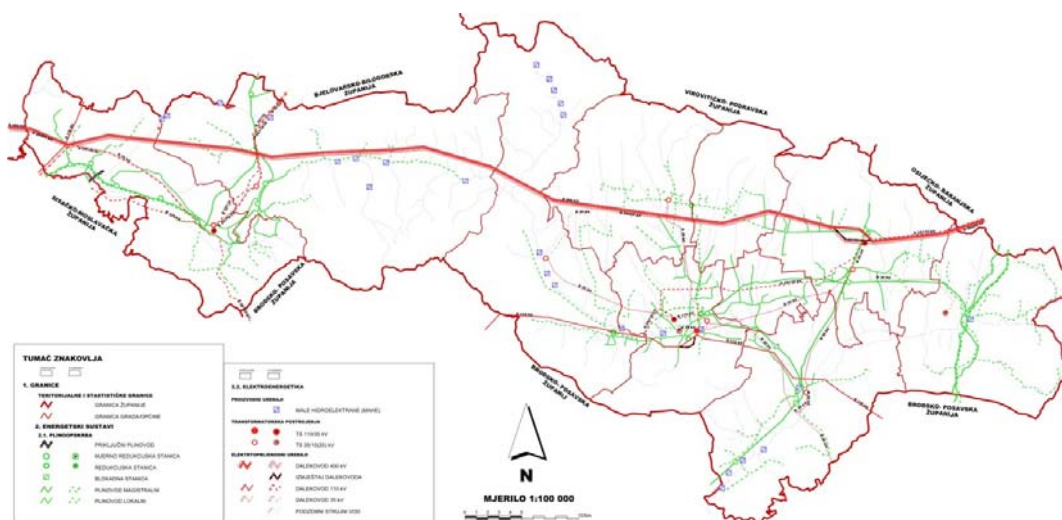
II.4.2. Energetska infrastruktura

U okviru restrukturiranja hrvatskog elektroenergetskog sektora osnovano je trgovačko društvo HEP - Operator prijenosnog sustava d.o.o (HEP-OPS) koji je ustrojen poradi vođenja elektroenergetskog sustava Republike Hrvatske, prijenos električne energije te održavanje, razvoj i izgradnja prijenosne mreže te pouzdane opskrbe korisnika uz minimalne troškove i brigu o očuvanju okoliša. Društvo je započelo s radom 4. travnja 2005. godine temeljem Zakona o energiji, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji i Zakona o tržištu električne energije. Zadaća društva je obavljanje energetske djelatnosti prijenosa električne energije u Republici Hrvatskoj.

Elektroenergetski sustav

Područjem Požeško-slavonske županije prolaze trase dalekovoda i unutar područja županije smještene su postojeće trafostanice naponske razine 400 i 110 kV, stoga se opskrbljuje sa električnom energijom iz četiri pravca.

- DV 400kV TS Žerjavinec-TS Ernestinovo;
- DV 110 kV Nova Gradiška-TS Požega;
- DV 110 kV TS Požega – TS Slavonski Brod 1;
- DV 110 kV TS Međurić-TS Daruvar.
- TS 110/35 kV Požega

Slika 38: Postojeće i planirano stanje visokonaponske elektroenergetske mreže u Požeško-slavonskoj županiji;
Izvor: HEP – OPS d.o.o. i dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013..

Distribucija električne energije na području Požeško-slavonske županije putem distributivne mreže nižih naponskih nivoa (35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV) u nadležnosti je HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. sa pogonima – DP „Elektra“ Požega i DP „Elektra“ Križ. Distribucijsko područje „Elektra“ Požega pokriva 69% područja Požeško-slavonske županije. Preostale rubne dijelove županije pokrivaju dijelovi distribucijskih područja Elektre Križ (pogon Križ).

Za potrebe izrade ovoga Izvješća dobiveni su podaci o duljini srednje naponske i niskonaponske elektroopskrbne mreže od strane distribucijskih područja na način da se odnose na cjelokupna područja pogona koji zahvaćaju određena područja Požeško-slavonske županije. Obzirom da se granice navedenih pogona ne poklapaju s granicom Županije, podaci nisu relevantni za prikaz točne duljine srednje naponske i niskonaponske elektroopskrbne mreže na području Županije, već mogu poslužiti samo kao približni pokazatelji.

Podaci u tablici prikazuju duljine elektroopskrbne mreže navedenih pogona distribucijskih područja koje svojim dijelovima obuhvaćaju i prostor Požeško-slavonske županije:

Tablica 41.

Duljina visokonaponske prijenosne mreže te distributivne srednje naponske i niskonaponske mreže			
		Duljina (km)	Udio prema vrsti (%)
Visokonaponska prijenosna mreža VN (400 kV, 110 kV)			
	400 kV	86,8	6,87
	110 kV	43,0	3,41
Distributivna srednje naponska mreža SN (35kV, 20 kV, 10 kV)			
ELEKTRA KRIŽ		11,166	0,88
ELEKTRA POŽEGA		111,93	8,87
Distributivna niskonaponska mreža NN (0,4 kV)			
ELEKTRA KRIŽ		19,934	1,58
ELEKTRA POŽEGA		989,65	78,39
Sveukupno		1262,48	100%

Tablica 25: Duljina visokonaponske prijenosne mreže te distributivne srednje naponske i niskonaponske mreže.

Izvor: HEP – distribucijska područja, 2013. te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (oznaka*).

Prema podacima može se reći da je za Požeško-slavonsku županiju stanje elektroenergetskih objekata na području Elektre Požega i Križ zadovoljavajuće, jer se kontinuirano ulaže u izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih objekata. Razlozi ulaganja u poboljšanje opskrbe i kvalitete električne energije proizlaze iz nove zakonske regulative koja postavlja strože kriterije te zahtjeva važnih kupaca (posebice kupaca iz područja gospodarstva) za sve boljom kvalitetom isporučene električne energije.

Cjevovodni sustav

• Plinski sustav

Transportni plinski sustav u nadležnosti Plinacro d.o.o. sastoji se od mreže visokotlačnih magistralnih plinovoda i plinovoda za međunarodni transport ukupne duljine 149.63 km na području Požeško-slavonske županije. Distribuciju i izgradnju distribucijskog sustava te priključenje korisnika na plin na području Požeško-slavonske županije obavljaju sljedeća distribucijska poduzeća.

- HEP Plin d.o.o., Pogon distribucije plina Požega, 34000 Požega
- HEP Plin d.o.o., Cara Hadrijana 7, 31000 Osijek
- MONTCOGIM - PLINARA d.o.o. za izgradnju distribucijskih mreža, distribuciju plina i održavanje, Trg Ante Starčevića 2, 10431 Sveta Nedjelja
- PAKRAC-PLIN d.o.o. za distribuciju i opskrbu plina
- PLINACRO d.o.o. Zagreb – Savska 88A, 10000 Zagreb

U nastavku su podaci od Plinacro d.o.o. i nadležnih distribucijskih poduzeća na području Požeško-slavonske županije dostavljeni za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru:

Tablica 42.

Duljina plinovoda na području Požeško-slavonske županije				
Nadležnost	Plinovod	Područje	Duljina (km)	Udio prema vrsti (%)
PLINACRO d.o.o. Zagreb	Magistralni plinovod	Požeško-slavonska županija	149,63	19,43%
	Regionalni plinovod		11,259	1,46%
	Spojni plinovod		0,209	0,03%
	Odvojni plinovod		0,094	0,01%
Montcogim - Plinara d.o.o.	Lokalni plinovod	Pleternica	43,00	5,58%
HEP - Pogon distribucije plina Požega	Lokalni plinovod	Brestovac, Kaptol, Kutjevo, dio Pleternice (Kuzmica), Požega, Velika,	325,25	42,25%
		Jakšić	50,00	6,49%
Pakrac –Plin d.o.o. Pakrac	Lokalni plinovod	Badlješina, Kusunje, Pakrac, Prekopakra,	73,55	9,55%
		Brezine, Dobrovac, Donji Čaglić, Filipovac, Gaj, Klisa, Kukunjevac, Lipik, Marino Selo, Poljana, Japaga i Ševica	117,00	15,20%
Sveukupno			769,992	100%

Izvor: Plinacro d.o.o. - Zagreb, Montcogim - plinara d.o.o.- Sveta Nedjelja, HEP - Pogon distribucije plina Požega, Pakrac –Plin d.o.o. Pakrac, 2013.

Obilježje plinskog distributivnog sustava na području Požeško-slavonske županije je nepovezanost dijela općinskih središta odnosno distribucijske mreže u tzv. prsten oko dijela većih naselja. Stupanj prosječne opskrbljenosti plinom malo se povećao u odnosu na proteklo razdoblje, s obzirom da su uložena znatna sredstva u plinifikaciju naselja. Dijelovi općina Brestovac, Velika, Kaptol u većem dijelu nisu plinificirane.

Trenutno područjem Županije prolazi magistralni plinovod Kutina-Dobrovac DN 200/50 koji je trenutno u izgradnji, a završetak radova predviđen je početkom 2014. godine. Također je planirana izgradnja magistralnog plinovoda Omanovac-Daruvar DN 200/50 koji do danas nije planiran prostorno planskom dokumentacijom niti Županijske razine niti prostornim planom grada Pakraca, a isti bi bio u koridoru postojećeg plinovoda Pakrac-Daruvar DN 150/50. Taj koridor će biti potrebno planirati budućom Izmjenom i dopunom Prostornog plana Požeško-slavonske županije i Prostornog plana grada Pakraca. Na području Požeško-slavonske županije plinovodi su promjera 150, 300 i 800 mm i tlakom od 50 i 75 bara.

Detaljan prikaz stanja izgrađenosti lokalne plinovodne mreže daju općine i gradovi u svojim dokumentima prostornog uređenja i izvješćima o stanju u prostoru.

Naftni sustav

Transportni sustav za naftu obuhvaća naftovode (priklučne, sabirne, magistralne naftovode i naftovode za međunarodni transport).

Na području Požeško-slavonske županije nalazi se veći dio eksploatacijskog polja ugljikovodika "Janja Lipa" i vršni sjeveroistočni dio eksploatacijskog polja "Kozarice". Koncesionar za istraživanje i proizvodnju nafte i plina na proizvodnim poljima je INA d.d., Segment djelatnosti "Istraživanje i proizvodnja nafte i plina". Plin dobivena iz eksploatacijskih polja vodi se sabirnim plinovodom do otpremne stanice OS Lipovljani, odakle se dalje magistralnim plinovodom do rafinerije Sisak na daljnju preradu.

U vlasništvu INA d.d., SD "Istraživanje i proizvodnja nafte i plina" nalazi se postojeći priključni naftovod DN 90/50 Janja Lipa 7 i 5 - KS Lipovljani, dužine na području Grada Lipika od 1.672 m. Prema podacima vlasnika INA d.d. predmetni cjevovod nije aktivan. Prema podacima INA-INDUSTRIJA NAFTE d.d. na području Požeško-slavonske županije nema trase Jadranskog naftovoda.

Obnovljivi izvori energije

Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđene su, još od njegova donošenja 2002. godine, odredbe kojima se gradovi i općine potiču na razmatranje mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije (OIE).

Posljednjim (I.) Izmjenama i dopunama ovog Plana, donesenim 2011. godine, navedene odredbe koje se odnose na obnovljive izvore energije detaljnije su razrađene i terminološki usklađene sa novijim zakonima i propisima. Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđeni su opći uvjeti za planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju, a lokacije postrojenja trebaju se odrediti prostornim planovima uređenja velikih gradova, gradova i općina.

U skladu s navedenim odredbama do danas je lokacije za izgradnju postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneraciju u svojim prostornim planovima uređenja odredio 1 grad.

Najviše lokacija planirano je van granica građevinskog područja za koje nije formirana granica građevinskog područja kao za projekte MAHE i lokacije za elektrane biomase. Unutar formiranog građevinskog područja izdvojene gospodarske namjene na područjima jedinica lokalne samouprave uglavnom su formirane za organiziranje zona fotonaponskih elektrana, (4 lokacija u 1 jedinice lokalne samouprave, ali na unutar postojećih gospodarskih zona (Kutjevo, Pleternica, Kaptol, Jakšić, Požega) moguće je realizirati projekte iz djelokruga solarnih izvora energije, ali uglavnom kod svih potencijalnih prostora nedostaju dijelovi planske dokumentacije koje bi detaljnije razradilo njeno korištenje i uporabu.

Kod „MAHE“ male hidroelektrane, predviđeno je ukupno 26 lokacija i to: (12 lokacija na Orljavi i 5 potencijalne lokacije na potoku Brzaja, 1 potencijalne lokacije na potoku Londža 4 potencijalne lokacije na potoku Bijela, 2 potencijalne lokacije na potoku Sivornica i 2 potencijalne lokacije na rijeci Pakra).

Također je u proteklom razdoblju realiziran jedan dio projekata o energetskej učinkovitosti u Požeško-slavonske županije, koji se provode u suradnji s Regionalnom energetskej agencijom Hrvatske.

Od planiranih projekata energetske učinkovitosti za 2013. godinu na državnoj razini izdvajamo: Daljnje poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u kućanstvima Požeško-slavonske županije – solarni kolektori i kotlovski sustavi na biomasu, Poticanje izgradnje sabirno – logističkih centara za drvenu biomasu i kogeneracijskih postrojenja na drvenu biomasu, Poticanje poboljšanja energetske učinkovitosti stambenih zgrada na području Županije, Obnovljivi izvori energije u gospodarskim objektima, Postavljanje foto naponskih sustava na školama, Generalni plan javne rasvjete i dr.

Lista projekata:

1. Projekt energetskej učinkovite javne rasvjete Grada Požega,
2. Projekt EU JR Općine Kaptol,
3. Instalacija energetskej učinkovitog sustava grijanja i hlađenja u 3 zgrade javne namjene Grada Pleternice (dječji vrtić, knjižnica te tehnologijsko-inovacijskog centra s inkubatorom,
4. Projekt energetskej učinkovitosti javne rasvjete Grada Lipika,
5. Modernizacija i sanacija javne rasvjete u Bolničkoj ulici u sklopu gospodarske zone Pakrac 5,
6. Postavljanje javne rasvjete u industrijskoj zoni naselja Čaglin,
7. Energetskej pregled-sportska dvorana, Grad Požega,
8. Energetskej pregled-1-Dječji vrtić „Kockica“ Lipik, 2-sjedište Gradske uprave, 3-knjižnica i čitaonica, Grad Lipik,
9. Kotlovnica za loženje peletama - Općina Čaglin,
10. Povećanje toplinske zaštite vanjske ovojnice zgrade škole u Pleternici uz zamjenu postojeće energetskej učinkovite stolarije,
11. Zamjena stolarije-Poljoprivredno prehrambena škola Požega,
12. Izrada istražne bušotine na području grada Pakraca,
13. Izrada studije – toplifikacija Grada Požege na drvenu biomasu.

II.4.3. Vodoopskrba i odvodnja

Sustav javne vodoopskrbe

U proteklom razdoblju izrađena je studija *"Razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije"*, - Hidroprojekt ING d.o.o. temeljena na već izrađenoj osnovnoj studiji *"Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine - idejni projekt"* (HIDROPROJEKT-ING, 1997.god.) i *"Vodoopskrba gradova Pakrac i Lipik - idejno rješenje"* (HIDROPROJEKT-ING, 1999.god.)

Svrha izrade Studije vodoopskrbe je dobivanje osnovnih aktualnih informacija o koncepciji razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije, te prikupljanje tehničkih podloga koje će se koristiti u daljnjim aktivnostima vezano na rješavanje javne vodoopskrbe.

Na području Požeško-slavonske županije postoje dva veća vodoopskrbna sustava (Pakrac-Lipik i Požega), te niz manjih lokalnih vodovoda. Zbog topografskih prilika (vododijelnica između rijeke Orljave i Pakre s prijevom na 350 m nm.) ne predviđa se u skoroj budućnosti povezivanje Pakračkog i Požeškog vodoopskrbnog sustava u smislu povezivanja vodoopskrbnih mreža. Njihovo povezivanje biti će eventualno putem potencijalnog izvorišta - akumulacija Kamensko II, ili u manjoj mjeri izvorištem akumulacija Šumetlica.

Postojeći vodoopskrbni sustav Požege pokriva naselja područje s tri Grada (Kutjevo, Požega i Pleternica), te pet općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol i Velika). To je distributivno područje komunalnog poduzeća "Tekija" d.o.o. Požega, a vodoopskrbni sustav pokriva veliki dio naselja svih gradova i općina.

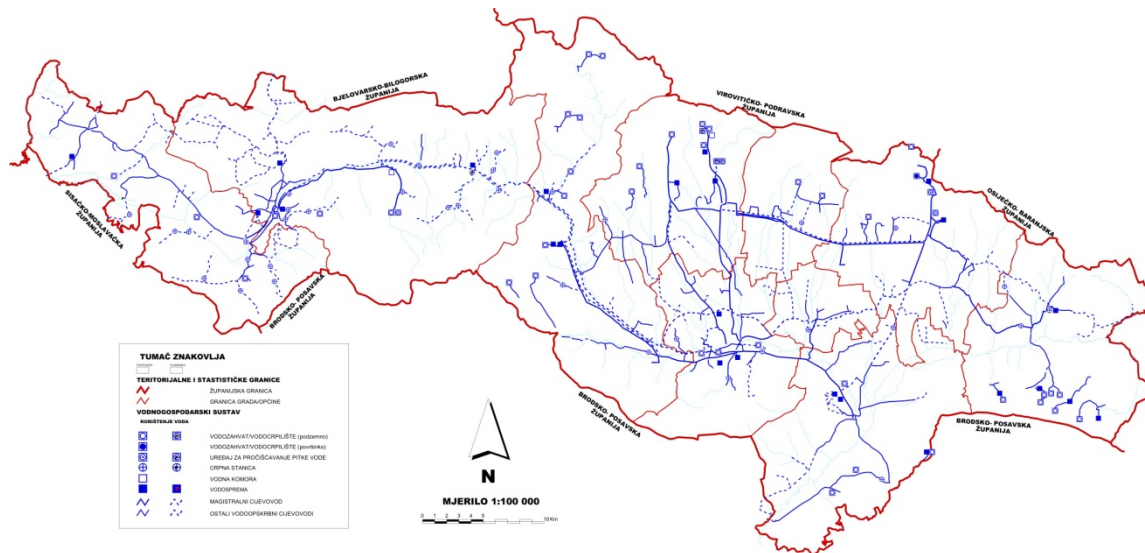
Okosnicu vodoopskrbnog sustava čini vodovod grada Požege sa svojim crpilištima "Luka" i "Zapadno Polje", izvorištima / kaptazama i zahvatima Sražemanke, Veličanke, Kutjevačke rike i Bistre na južnim obroncima Papuka i Krndije, vodospremnica "Sv.Vid" (postojeći 3.000 m³), te "Glavica" i "Pleternica" (planirani u izgradnji) i magistralnim cjevovodima koji povezuju glavne objekte i veća naselja. Ukupna dužina cjevovoda je cca 350 km.

U dokumentaciji je konstatirano zadovoljavajuće stanje u vodoopskrbom stanovništva u odnosu na prosjek Republike, opskrbljuje se oko 79,4% stanovnika iz javnih vodoopskrbnih sustava. Istaknuta je potreba zaštite vodonosnika iz kojeg se prihranjuju sadašnja i buduća crpilišta rezervirana za javnu vodoopskrbu, te izvorišta i površinskih zahvata. Preostalih 20,6% stanovništva još uvijek opskrbljuje vodom uz korištenje individualnih zahvata ili manjih lokalnih vodovoda. Zbog navedenog, pitanje cjelovitog rješavanja vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije postavlja se kao prioritet u planovima općeg razvitka cjelokupnog područja Požeško-slavonske županije.

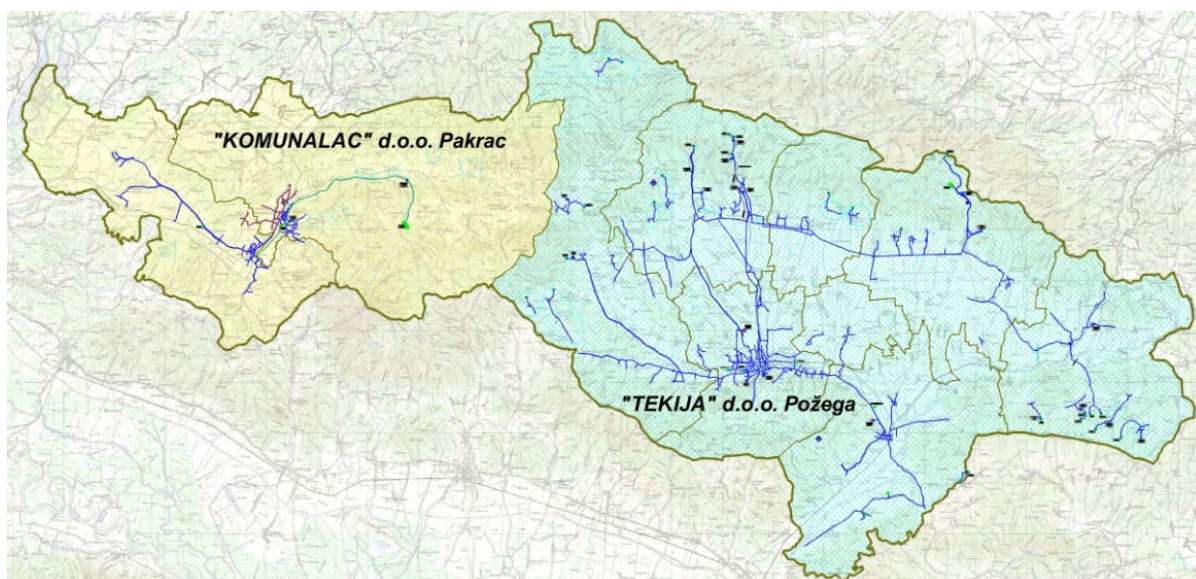
U projektu "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine - idejni projekt" definirani su glavni pravci povezivanja sadašnjih i budućih crpilišta i izvorišta s gotovo svim naseljima Požeštine. Razvoj vodoopskrbe planiran je kroz dvije faze. Prva faza obuhvaća razvoj crpilišta "Luke" (realizirano), te magistralnih pravaca sjever - jug i izgradnju vodospremnika "Glavica". Druga faza obuhvaća izgradnju magistralnih i spojnih cjevovoda te rješavanje vodoopskrbe skoro svih naselja u distribucijskom području Požeškog vodoopskrbnog sustava.

U projektu "Vodoopskrba gradova Pakrac i Lipik - idejno rješenje" analizirane su potrebe svih naselja gradova Pakraca i Lipika, naglašena potreba izgradnje akumulacije "Šumtlica", te idejno rješena vodoopskrba svih naselja distribucijskog područja Pakračkog vodovoda kroz četiri visinske zone - podsustava.

Ukupne potrebe vode (za stanovništvo i gospodarstvo) na području Požeško-slavonske županije za 2021. godinu procijenjene su te iznose 32.083 m³/dan (uz pretpostavljeni broj stanovnika 110 487), odnosno cca. 371 lit/st/dan.

Slika 39: Postojeće i planirano stanje magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda u Požeško-slavonskoj županiji;
 Izvor: Studija "Vodoopskrbe Požeško-slavonske županije" (- Hidroprojekt ING d.o.o., 2008);
 dokumentacija Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije;
 GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske, 2013.

Slika 40.: Distribucijska područja

Na području Požeško-slavonske županije postoje dva komunalna poduzeća čija je djelatnost obavljanje javne vodoopskrbe. U nastavku su podaci nadležnih komunalnih poduzeća na području Požeško-slavonske županije dostavljeni za potrebe izrade Izvješća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije:

Tablica 43.

Duljina javne vodoopskrbne mreže i potrošnja pitke vode na području Požeško-slavonske županije				
Komunalno poduzeće	Područje nadležnosti Općina/grad	Duljina javne vodoopskrbne mreže (km)	Potrošnja pitke vode	Napomena /br. Priključaka/
Tekija-Požega	Požega		1.588.707 /za2005. g./	
	Pleternica		228.570 /za2005. g./	
	Kutjevo		219.332 /za2005. g./	
	Kaptol		81.858 /za2005. g./	
	Jakšić		57.668 /za2005. g./	
	Brestovac		70.206 /za2005. g./	
	Čaglin		86.509 /za2005. g./	
Komunalac-Pakrac	Velika		249.087 /za2005. g./	
	Pakrac	84,5	270.572 /za2012. g./	2.331
	Lipik	108,99	142.906 /za2012. g./	1.646

Izvor: Komunalna poduzeća nadležna za sustav vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije, 2013.

Vodoopskrbni podsustav Požege

Postojeći vodoopskrbni sustav Požege pokriva područje s dva Grada (Požega i Pleternica), te šest općina (Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Kutjevo i Velika). To je distributivno područje komunalnog poduzeća "Tekija" d.o.o. Požega, a vodoopskrbni sustav pokriva veliki dio naselja svih gradova i općina.

Okosnicu vodoopskrbnog sustava čini vodovod grada Požege sa svojim crpilištima "Luka" i "Zapadno Polje", izvorištima/kaptažama i zahvatima Sražemanke, Veličanke, Kutjevačke rike i Bistre na južnim obroncima Papuka i Krndije, vodospremnicima "Sv.Vid" (postojeći 3.000 m³), te "Glavica" i "Pleternica" (planirani u izgradnji) i magistralnim cjevovodima koji povezuju glavne objekte i veća naselja. Ukupna dužina cjevovoda je cca 350 km.

Kapaciteti postojećih crpilišta i izvorišta su sljedeći:

- crpilište "Zapadno polje" - 50 do 90 l/s
- crpilište "Luka" - 60 l/s
- (crpilište "Istočno polje" - 20 l/s; tehnološka voda, nije u sustavu vodovoda)
- izvorište Veličanke - 20 do 110 l/s
- izvorište Sražemanke - 35 do 40 l/s
- površinski zahvat Kutjevačka rika - 10 l/s (zamućenje kod obilnijih kiša)
- (površinski zahvat Bistra - 10 l/s služiti će za navodnjavanje, nije u sustavu vodovoda)
- (te niz manjih lokalnih izvorišta/kaptaža izdašnosti od 0,5 do 5 l/s koji će se izgradnjom i proširenjem Požeškog vodoopskrbnog sustava napustiti zbog neadekvatne izgradnje građevina za zahvate i češćeg zamućivanja kod obilnijih padalina). Ukupno : od 175 l/s do 300 l/s

Ukupna prosječna norma potrošnje u vodoopskrbnom sustavu Požege kreće od 170 do 150 l/stan/dan s tendencijom pada. Prosječna norma potrošnje samo stanovništva je približno konstantna i iznosi 120 do 110 l/stan/dan. Pad ukupne norme potrošnje je posljedica stagnacije gospodarstva. Ukupna prosječna norma potrošnje po jedinicama lokalne samouprave kreće se od 200 (Požega) do 100 l/stan/dan (Kaptol, Jakšić). Veća je kod većih naselja s jačim gospodarstvom. Naravno sve ove norme u sebi ne sadrže gubitke te ih prilikom procjene potrošnje treba uvećati za tolerantne gubitke (cca 20%).

Dugoročno gledano vodoopskrbni sustav Požege suočit će se s dva osnovna problema:

- nedovoljno kvalitetne vode za zadovoljenje rastućih potreba stanovništva
- nedostatak odgovarajuće vodoopskrbne mreže (magistralni i spojni cjevovodi) koja bi povezala glavna crpilišta/izvorišta s najvećim centrima potrošnje.

Vodoopskrbni podsustav Pakraca i Lipika

Postojeći vodoopskrbni sustav Pakrac - Lipik distributivno je područje KP "Komunalac" Pakrac i obuhvaća naselja: Gornja Šumetlica, Donja Šumetlica, Kusonje, Prekopakra, Pakrac, Filipovac, Lipik, Klisa, D. Čaglić, Dobrovac, Kukuljevac, Brezine, Gaj, Antunovac, Poljana, Marino selo, (od 2013. godine izgrađen je vodovod i u naseljima Šeovica i Japaga)

Okosnicu sustava čini vodo zahvat na potoku Sivornica uzvodno od naselja Gornja Šumetlica s filter-stanicom kapaciteta 30 l/s (minimalni sušni dotok), gravitacijski transportni cjevovod AC Ø350 mm dužine 10,6 km s prekidnom komorom "D.Šumetlica", vodospremnik "Pakrac" transportni cjevovod "Pakrac - Lipik" AC Ø250 mm dužine 3 km, te distribucijske precrpne stanice i distribucijska vodoopskrbna mreža pojedinih naselja.

Vodoopskrbni sustav podijeljen je u dvije visinske zone. Visokom zonom obuhvaćena je Prekopakra i viši dijelovi naselja Pakrac, a vodoopskrba je vezana na transportni cjevovod AC Ø350 mm prije vodospremnika "Pakrac" transportnim odvojkom PVC Ø200 mm.

Ostala naselja su u niskoj zoni vezana na vodospremnik "Pakrac" i precrpne stanice "Pakrac", "Kraguj" i "D.Čaglić".

Za vrijeme Domovinskog rata vodo zahvat Gornja Šumetlica te vodospremnik "Pakrac" bili su na okupiranom području, te time van funkcije vodoopskrbe Pakraca i Lipika. U to vrijeme izgrađena su dva crpilišta: "Dobrovac" (u Dobrovcu, 3 km zapadno od Lipika) - dva bušena zdenca ukupne izdašnosti cca 6 l/s i "Vrtić" (u Pakracu) - dva bušena zdenca ukupne izdašnosti 5 l/s. Crpilište "Dobrovac" danas isključivo koristi industrijski pogon Podravka - Studenac, a crpilište "Vrtić" je pričuvno.

Prema anketama dobivenih od komunalnog poduzeća "Komunalac" ukupna potrošnja (fakturirane količine u 2012.) kreće se od 415.357 m³/god odnosno 13,17 l/s.

Ukupne količine zahvaćene vode su na granici izdašnosti crpilišta/zahvata Pakračkog vodoopskrbnog sustava i kreće se 815.564.000 l. Dok su gubici u vodoopskrbnom sustavu su nedozvoljeno veliki i kreću se od 48%.

Ukupna prosječna nora potrošnje u vodoopskrbnom sustavu Pakrac - Lipik je 113,94 l/stan/dan (odnosi se na isporučenu količinu vode domaćinstvima i gospodarstvima).

Gledano iz stvarne perspektive vodoopskrbni sustav Pakrac-Lipik suočava se s problemima:

- nedovoljno kvalitetne vode u sušnim (ljetnim) mjesecima,
- gubici u vodoopskrbnom sustavu,
- vrsta cjevovoda: A.C. magistralni cjevovod,
- promjer cjevovoda,

Udio potrošnje vode prema djelatnostima:

- domaćinstva 78%
- industrija i javne institucije 22%

Sustav javne odvodnje

U proteklom razdoblju izrađena je „Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije“ kojom je kroz dugoročno razdoblje planirano cjelovito rješenje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije.

U Studiji su za analizu postojećeg stanja korištene postojeće Odluke o odvodnji otpadnih voda za sustave odvodnje na području Požeško-slavonske županije, tehnička dokumentacija izvedenog stanja objekata sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, katastar onečišćivača kao i sva do sada izrađena projektna dokumentacija za planirane vodne građevine uz usklađenje s važećom prostorno planskom dokumentacijom.

Na području Požeško-slavonske županije postoje dva veća komunalna poduzeća u dva grada.

To su:

1. "Tekija" d.o.o. Požega, Vodovodna 1
2. "Komunalac" d.o.o. Pakrac, Gavrinica 18.

Komunalno poduzeće "Tekija" vodi poslove održavanja vodovodnih i kanalizacijskih sustava "Požeštine" (Gradovi Požega i Pleternica, te općine Brestovac, Čaglin, Jakšić, Kaptol, Kutjevo i Velika).

Komunalno poduzeće "Komunalac" vodi poslove održavanja vodovodnih i kanalizacijskih sustava Gradova Pakraca i Lipika.

Na području Požeško-slavonske županije svi gradovi (4) imaju izgrađen sustav javne odvodnje određenog opsega. Općenito, svi postojeći sustavi odvodnje uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova, te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke.

Kod većine manjih naselja odvodnja otpadnih voda je riješena putem sabirnih jama ili individualnih septičkih jama uz ispušt otpadnih voda u obližnje vodotoke.

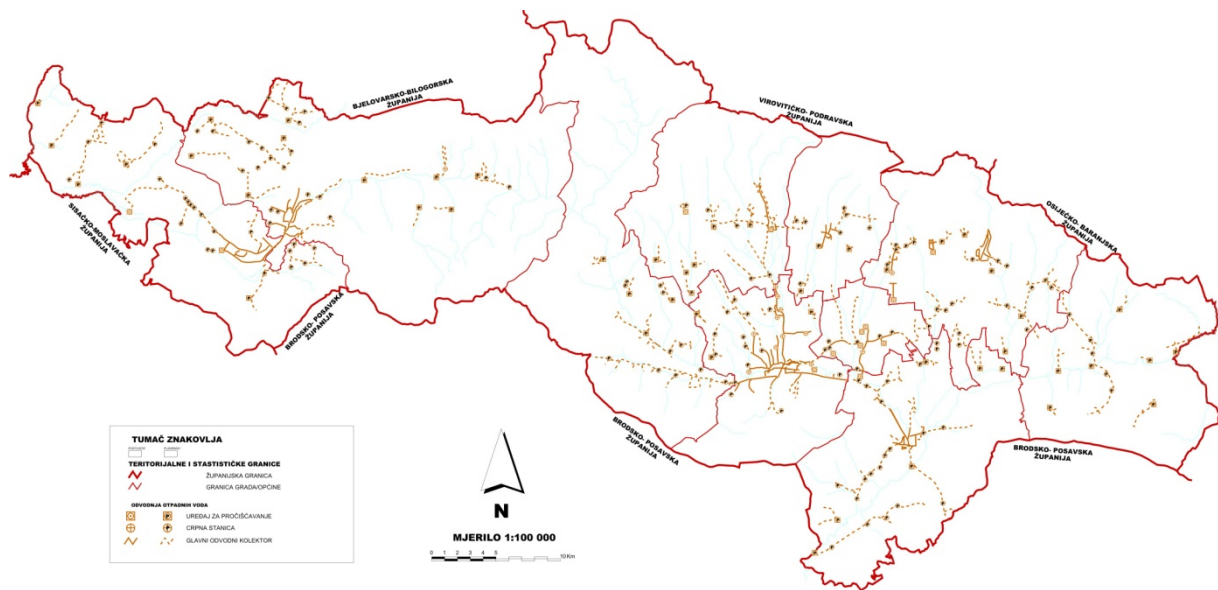
Na području Požeško-slavonske županije izgradnja kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje daleko zaostaje za izgradnjom vodoopskrbnih sustava. Odvodnja otpadnih i oborinskih voda riješena je djelomično u gradovima Požega, Pleternica, Pakrac i Lipik, te

općinskim središtima Kutjevo, Velika, Kaptol i Jakšić. Pored toga izgrađen je manji broj zasebnih sustava u Hrnjevcu, Vetovu i Ovčari.

Priključenost stanovništva na sustave odvodnje je nezadovoljavajuća - 42% što je slično prosjeku u Republici Hrvatskoj, čime je sustavima odvodnje na području županije obuhvaćeno cca 36.000 stanovnika.

Kod većine perifernih naselja odvodnja otpadnih voda riješena je putem sabirnih i septičkih jama iz kojih se otpadne vode prelijevaju u vodotoke i dreniraju u podzemlje.

U Pakracu i Lipiku, te Požegi izgrađeni su i centralni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda i to 1. stupanj - mehanički stupanj.

Slika 41.: Postojeće i planirano stanje odvodnje i prečišćavanja u Požeško-slavonskoj županiji
Izvor: Studija "Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije" (Hidroprojekt ING d.o.o 2008.)

Osnovni sustavi javne odvodnje na području Požeško-slavonske županije:

- Sustav javne odvodnje i pročišćavanja grada Požege

Sustav javne odvodnje grada Požege zajedno s gravitirajućim naseljima (Požega, Vidovci, Dervišaga, Novo Selo, Drškovci, Zakorenje, Mihaljevci i Alaginci) predstavlja jedan od većih sustava na području Požeško-slavonske županije.

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom (područje na kojoj je izgrađena kanalizacijska mreža te time omogućena priključenost svih stanovnika na tom području) na području grada Požege je cca 97% što je zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se dovode do centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na lokaciji Vidovci. Pročišćavanje se vrši uređajem prvog stupnja, što očito ne zadovoljava obzirom na pokazatelje kakvoće vode nizvodno od Požege, stoga je potrebno pristupiti izgradnji drugog stupnja pročišćavanja. Mehanički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda je kapaciteta 30.000 ES, dok biološki uređaj za pročišćavanje nije započet iako je planiran.

- Sustav javne odvodnje gradova Pakrac-Lipik

U Pakracu i Lipiku izgrađeno sustav odvodnje za cca 90% kanalizacije mješovitog tipa što znači da je namijenjen odvodnji fekalnih i oborinskih voda koje odvodi na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u Dobrovcu. Otpadne vode transportiraju se kolektorom Pakrac-Lipik do zajedničkog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Izgrađen je prvi stupanj - mehaničkog uređaja kapaciteta (plan-120 l/s), a trenutno je kapaciteta 40 lit/sec u funkciji je od 2003. godine (izveden je mehanički dio, a planira se izvesti biološki dio uređaja). Uređaj je u konačnom rješenju planiran za 13.5000 ES, kao zajednički sustav odvodnje gradova Pakraca i Lipika. Recipijent je rijeka Pakra posredno preko potoka Ilidja.

Na području Grada Pakraca sustav odvodnje izgrađen je u naseljima: Dobrovac, Lipik, Filipovac, Donji Čaglić, Pakrac, Prekopakra, Kusonje, dok u ostalim naseljima odvodnja otpadnih voda nije riješena.

Sustav odvodnje i pročišćavanja znatno je opterećen tzv. "tuđim vodama" što otežava rad uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, a problem će posebno biti izražen kada će se trebati pristupiti povećanju stupnja pročišćavanja na drugi, biološki stupanj. Stoga će izradi uređaja drugog stupnja morati prethoditi aktivnosti na sustavu kako bi se "tuđe vode" svele u prihvatljive veličine.

- Sustav odvodnje "Pleternica"

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području grada Pleternice je cca 80% što nije u potpunosti zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju na više mjesta direktno u rijeku Orjavu. Izgrađeni su: (Izrađen je I stupanj uređaja za prečišćavanje otpadne vode. Dva pužna transportera od 60 l/s, gruba i fina rešetka. Onečišćenja se pohranjuju u kontejner koji se prazni na odlagalište komunalnog otpada. Zadnja operacija pročišćavanja je odvajanje masti i ulja u bazen). Znači, izrađen je industrijski kolektor, I etapa glavnog kolektora i veći dio sekundarne mreže. U tijeku je izgradnja glavnog kolektora (II. etapa glavnog kolodvora) koji neće riješiti problem tereta, već će ga odvesti do lokacije budućeg uređaja i uređaj za pročišćavanje koje treba početi realizirati.

- Sustav odvodnje "Velika"

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Velike je cca 70% što nije zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Veliku. Potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ili spojiti ovaj sustav na sustav grada Požege.

- Sustav odvodnje "Jakšić"

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Jakšić je cca 95% što je zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju preko taložnika na 5 mjesta u pritoke vodotoka Vetovka i Vrbova, u Vetovku na dva mjesta i u rijeku Orjavu. Potrebno je koncipirati dugoročni razvoj sustav odvodnje, prikupiti sve otpadne vode na jednom ili dva mjesta, te ih odvesti na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (Požeški i Pleternički) ili izgraditi vlastiti.

- Sustav odvodnje "Kaptol"

Kanalizacijski sustav na području naselja Kaptol je u izgradnji. Otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Kaptolku. Potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

- Sustav odvodnje "Kutjevo"

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Kutjevo je cca 70% što nije zadovoljavajuća veličina. Izgrađena kanalska mreža je mješovitog tipa, a otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Kutjevačka rika. Potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

- Sustav odvodnje "Vetovo-Ovčare"

Kanalizacijski sustav na području naselja Vetovo je jednim dijelom izgrađen. Otpadne vode se ispuštaju direktno u vodotok Vetovku. Potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda.

Kanalizacijski sustav na području naselja Ovčare je izgrađen. Otpadne vode se pročišćavaju na biodisku i ispuštaju u u Glavaški jarak. Potrebno je provoditi odgovarajući monitoring.

- Sustav odvodnje "Hrnjevac"

Pokrivenost kanalizacijskim sustavom na području naselja Hrnjevac je 100%. Otpadne vode se pročišćavaju na bio-disku i ispuštaju u prtok potoka Saračevac. Potrebno je provoditi odgovarajući monitoring.

Na području Požeško-slavonske županije postoji danas veći broj komunalnih poduzeća čija je djelatnost obavljanje javne odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda. U nastavku su podaci od nadležnih komunalnih poduzeća te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije:

Tablica 44.

Duljina javne odvodnje te broj i kapacitet uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije				
Komunalno poduzeće	Područje nadležnosti JLS	Naselja	Duljina javne odvodnje (km)	Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda broj (kom) Kapacitet uređaja za pročišćavanje (ES)
Tekija d.o.o.	POŽEGA	Požega, Vidovci, Dervišaga, Novo Selo, Drškovci, Zakorenje, Mihaljevci i Alaginci	149	Izgrađeni kapacitet 33 000 Projektirani kapacitet 67 000
	PLETERNICA	Pleternica, Bresnica, Gradac, Svilna, Resnik, Buk, Vesela i Sulkovci	14,5	-
	KAPTOL	Kaptol, Komarovce, Bešinci	6	Izgrađeni kapacitet 1000
	VELIKA	Velika	11	Projektirani kapacitet 5 000
	KUTJEVO	Kutjevo, Vetovo, Ovčare, Hrnjevac	14 15 3,5	Izgrađeni kapacitet 500
	JAKŠIĆ	Eminovci Bertelovci Rajsavac, Radnovac	13	Izgrađeni kapacitet 600 Izgrađeni kapacitet 200 Izgrađeni kapacitet 600
„Komunalac“ Pakrac d.o.o.	PAKRAC-LIPIK	Pakrac, Prekopakra, Filipovac, Lipik, Dobrovac, D. Čaglić, Kusunje	81,779	Izgrađeni kapacitet 13. 500 Projektirani kapacitet 20 250

Izvor: Komunalna poduzeća nadležna za javnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda na području Požeško-slavonske županije, 2013., te podaci iz dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije (oznaka *).

Slika 42.: Vodnogospodarski odjeli na području RH

II .5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

II.5.1. Zaštićene prirodne vrijednosti

Sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN, br. 80/13) na području Požeško-slavonske županije zaštićeno je sedam područja u kategorijama parka prirode, spomenika prirode, značajnog krajobraza, spomenika parkovne arhitekture. Zaštićene dijelovi prirode Požeško – slavonske županije prikazani su u sljedećoj tablici:

Tablica 45.

Zaštićene prirodne vrijednosti temeljem Zakona o zaštiti prirode					
Naziv područja	Županija/Grad/Općina	Kategorija zaštite	Godina proglašenja	Površina (ha) (Akt o proglašenju)	Područja Ekološke mreže:
Papuk	POŽEŠKO-SLAVONSKA /Kutjevo, Kaptol, Velika, Brestovac/ UKUPNO s Virovitičko-podravskom županijom	park prirode	„NN, br. 45/99“ - 1999.	18108 33600	potencijalno SAC, SPA područje – <i>Papuk</i>
Sovsko jezero	POŽEŠKO-SLAVONSKA /Čaglin/	značajni krajobraz	„Službeni vjesnik općine Slav. Požega, br. 7/89“ - 1989.	68,5	unutar područja eko. mreže SAC – <i>Šume na Dilj gori</i>

Stanište tise	POŽEŠKO-SLAVONSKA /Brestovac/	spomenik prirode	„Požeško- slavonski službeni glasnik, br.6/05“ – 2005.	0,0814 - utjecajno područje (zaštitna zona) 0,72	potencijalno SAC/SCI područje - Stanište tise – šumski predjel Debeljak
Park kupališnog lječilišta u Lipiku	POŽEŠKO-SLAVONSKA /Lipik/	spomenika parkovne arhitekture	1965.	10,17	-
Park u Kutjevu	POŽEŠKO-SLAVONSKA /Kutjevo/	spomenika parkovne arhitekture	1967.	1,71	-
Park u Trenkovu	POŽEŠKO-SLAVONSKA /Velika/	spomenika parkovne arhitekture	1962.	5,2	-
Ukupno:					
6 područja; 19043,12 ha *					

Izvor: Baza podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode, stanje na dan 16.rujna 2013.

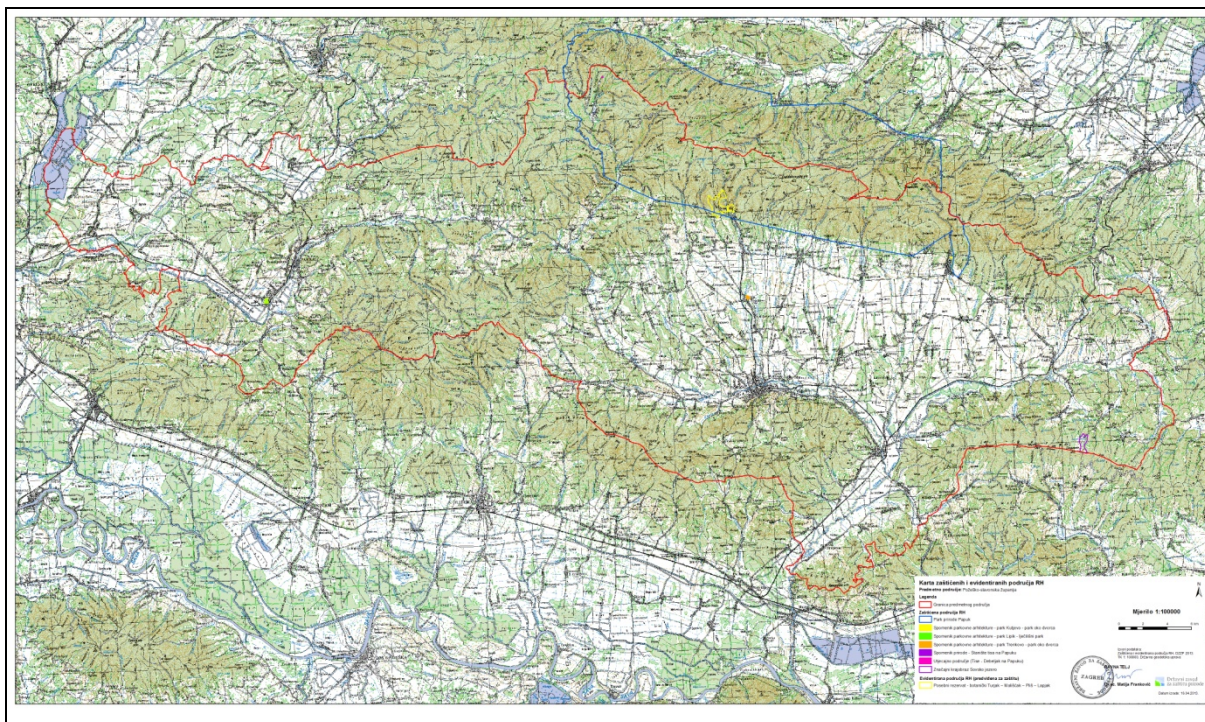
Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Prostorni plan Požeško-slavonske županije

SAC - Područja Ekološke mreže važna za divlje svojte i stanišne tipove (potencijalna "SAC" područja – Special Areas of Conservation)

SPA – područja Ekološke mreže međunarodno važna područja za ptice (potencijalna "SPA" područja – Special Protection Areas)

*površina je dobivena izuzimanjemzona preklapanja pojedinih zaštićenih područja

Slika 43.: Zaštićena područja u Požeško-slavonskoj županiji;

Izvor: Zaštićena područja Hrvatske, Baza podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode, 2013.;

GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

Prostornim planom Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02, 5A/02 i 4/11) za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN, br. 80/13) predložene su još dvije (2) prirodne vrijednosti prikazane u sljedećoj tablici:

Tablica 46.

Evidentirani dijelovi prirode koje se PPų-om predlaųu ųtititi temeljem Zakona o zaųtiti prirode		
R.B	Kategorija zaųtite	Naziv podruĳa
1.	Spomenik prirode - geomorfoloųki	ųpilja Trbuųnjak i Rastik (Pakrac)
2.	Spomenik parkovne arhitekture - park	park u Biųkupcima (Velika)

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno ureenje Požeško-slavonske ųupanije
Prostorni plan Požeško-slavonske ųupanije

Podruĳe Turjak-Maliųćak-Plių-Lapjak, koje se preteųitim dijelom nalazi u Parku prirode „Papuk“, bilo je preventivno zaųtićeno u kategoriji posebnog rezervat-botaniĳkog Rješenjem Ministarstva kulture od 16. oųujka 2006. godine, na prijedlog Javne ustanove „Park prirode Papuk“, a temeljem struĳnog obrazloųenja Drųavnog zavoda za zaųtiti prirode. Tijekom 2010. proveden je i postupak zaųtite tog podruĳa, i to iz razloga ųto:

- obuhvaća ugroųene i rijetke staniųne tipove i staniųte je vrsta ugroųenih, rijetkih i zaųtićene na drųavnoj i/ili europskoj i/ili svjetskoj razini,
- bioloųki je iznimno raznoliko i dobro oĳuvano, jer se ųumom u navedenom podruĳju ne gospodari, a travnjaĳke povrųine nisu zahvaćene nepovratnim procesom prirodne sukcesije, i
- bitno doprinosi oĳuvanju bioloųke i krajobrazne raznolikosti u Republici Hrvatskoj.

Nakon provedene zakonske procedure podruĳe Turjak-Maliųćak-Plių-Lapjak ipak nije do sada zaųtićen temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaųtiti prirode, ali i dalje bi trebao stajati u prijedlogu za buduću zaųtiti u kategoriji posebni rezervat-botaniĳki, jer odgovarajuću nije moguće osigurati u okviru postojeće zaųtite u Parku prirode „Papuk“, obzirom da su u parku prirode dopuųtene gospodarske i druge djelatnosti i radnje koje mogu naruųiti navedene vrijednosti i svojstva predmetnog podruĳa.

Podruĳe Požeųke gore zbog svojih iznimnih krajobraznih i estetskih vrijednosti prirodnog okruųenja oko urbane strukture grada Poųege, predloųena je od strane JU za upravljanjem zaųtićenim podruĳjem PSų i Grada Poųege za zaųtiti u kategoriji znaĳajnog krajobraza s ciljem zaųtite i oĳuvanja prirodnih i krajobraznih vrijednosti, kulturno-povijesnog nasljeđa i tradicijske arhitekture. DZZP 2009. godine je izradio struĳnu podlogu na temelju koje je nadleųno Ministarstvo 16. listopada 2009. godine donijelo Rješenje o preventivnoj zaųtiti na rok od 3 godine. Preventivna zaųtiti Požeųke gore istekla je u listopadu 2012. godine.

U skladu s navedenim podruĳe Požeųke gore trebalo bi predloųiti za zaųtiti ili ponovno preventivno zaųtiti temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaųtiti prirode, a do tada ųtititi će se sustavom prostorno planskih mjera

Tablica 47.

Preventivno zaųtićene prirodne vrijednosti					
Naziv podruĳa	ųupanija/Grad/Općina	Kategorija zaųtite	Godina proglaųenja	Površina (ha) Akt o proglaųenju	Podruĳa Ekoloųke mreųe:
Požeųka gora	POųEųKO-SLAVONSKA/ Poųega	znaĳajni krajobraz	2009 (do 10. 2012.)	396,85	-

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno ureenje Požeško-slavonske ųupanije
Prostorni plan Požeško-slavonske ųupanije

Javna ustanova za upravljanje zaųtićenim podruĳjem Požeško-slavonske ųupanije je osnovana Odlukom o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaųtićenim podruĳjem Požeško-slavonske ųupanije („Požeško-slavonski sluųbeni glasnik“ br. 3/08) temeljem ĳl. 72. Zakona o zaųtiti prirode („Narodne novine“, broj 70/05), a s radom je zapoĳela u sijeĳnju 2009. godine.

Ustanova na području Požeško-slavonske županije obavlja djelatnost:

- zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja, prirodnih vrijednosti i dijelova Nacionalne ekološke mreže na području Požeško-slavonske županije u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara te
- nadzor nad provođenjem uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja.

Jedan od najvažnijih propisa donesenih u proteklom razdoblju koji se odnosi na zaštitu dijelova prostora od posebnog značaja je Uredba o proglašenju ekološke mreže, donesena 2007. godine („Narodne novine“, broj 109/07). Uredbom je proglašena Ekološka mreža Republike Hrvatske sa sustavom ekološki značajnih područja i ekoloških koridora s ciljevima očuvanja i smjernicama za mjere zaštite koje su namijenjene održavanju ili uspostavljanju povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova i/ili divljih svojti. Obaveza je u dokumente prostornog uređenja unijeti podatak zadire li područje obuhvata plana u područje ekološke mreže, kao i usklađivanje dokumenata prostornog uređenja s ovom Uredbom prilikom izmjena i dopuna. U sljedećoj tablici prikazana su područja Ekološke mreže Republike Hrvatske koja se nalaze unutar granica Požeško-slavonske županije:

Tablica 48.

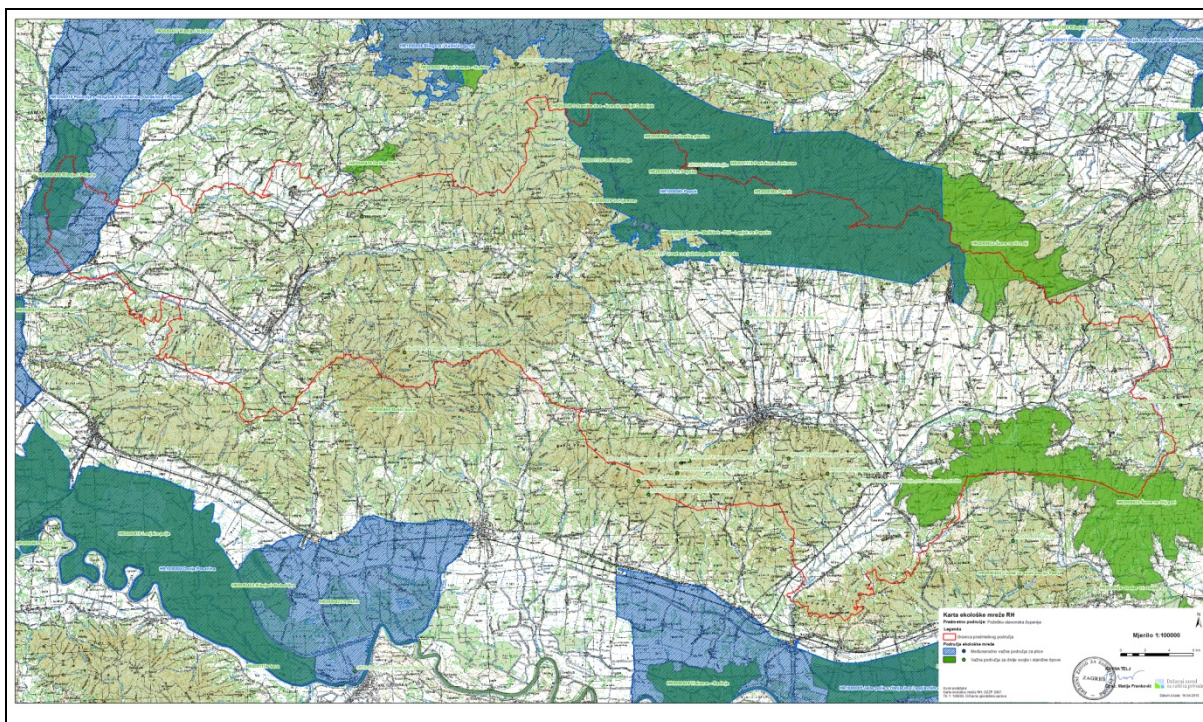
Ekološka mreža RH u Požeško-slavonskoj županiji			
R.B.		Naziv područja	Oznaka
1.*	Područja važna za divlje svojte i stanišne tipove	Trenkovo – rijeka Veličanka	HR2000803
2.*		Trbušnjak	HR2000174
3.*		Sjeverna Babja gora – Bresnica požeška	HR2000356
4.*		Sjeverna Babja gora – Rajkuša	HR2000474
5.*		Požeška gora – Pačić	HR2000478
6.*		Zapadni Psunj – Mala Marinica	HR2000481
7.*		Požeška gora – Vasine laze	HR2000483
8.*		Južna Babja gora – Jabučica	HR2000498
9.*		Sjeverna Babja gora – Stojanka	HR2000504
10.		Ribnjaci Poljana	HR2000438
11.		Papuk	HR2000580
12.		Šume na Krndiji	HR2000622
13.		Šume na Dilj gori	HR2000623
14.		Livade na južnim padinama Papuka	HR2001117
15.		Park šuma Jankovac***	HR2001118
16.		Dolina Brzaje	HR2001120
17.		Stanište tisa – šumski predjel Debeljak	HR2000581
18.		Turjak-Mališčak-Pliš-Lapjak na Papuku	HR2000624
19.		Vrh Papuka	HR2000625
20.		Svinjarevac	HR2000626
21.	Međunarodno važna područja za ptice	Poilovlje s ribnjacima Konačnica, Garešnica i Poljana	HR1000010
22.		Papuk	HR1000040
Ukupno:			
22 područja; 32.406,57 ha**			

*točkasti lokalitet

** površina dobivena izuzimanjem zona preklapanja Područja važnih za divlje svojte i stanišne tipove i Međunarodno važnih područja za ptice

***područje se ne nalazi na prostoru Požeško-slavonske županije

Izvor: Ekološka mreža RH, Baza podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode, stanje na dan 20.09.2013

Slika 44.: Područje ekološke mreže u Požeško-slavonskoj županiji

Izvor: Ekološka mreža RH, Baza podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode; Obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2013.

NATURA 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Prijedlog Hrvatske (kao članice EU) za NATURA 2000 predstavlja ekološku mrežu s nizom lokaliteta koji su ključna uporišta za dugoročno očuvanje europski ugroženih vrsta i staništa. Potencijalna područja Natura 2000 u Požeško-slavonskoj županiji prikazana su u sljedećoj tablici:

Tablica 49.

Potencijalna Natura 2000 područja u Požeško-slavonskoj županiji			
		Naziv područja	Oznaka
1.	Predložena Područja od značaja za Zajednicu (pSCI)	Šume na Dilj gori	HR2000623
2.		Ilova	HR2001216
3.		Papuk	HR2000580
4.		Orljavac	HR2001286
5.		Trbušnjak – Rastik	HR2000174
6.		Ribnjaci Poljana	HR2000438
7.		Livade kod Čaglina	HR2001292
8.		Zvečevo	HR2001305
9.		Lonđa, Glogovica i Breznica	HR2001328
10.		Potoci oko Papuka	HR2001329
11.		Područje oko jezera Borovik**	HR2001354
12.		Psunj	HR2001355
13.		Orljava	HR2001385
14.		Nurkovac	HR2001393

II.5.2. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara

Mjere zaštite i očuvanja kulturne baštine u prostorno planskoj dokumentaciji

Dokumenti prostornog uređenja, temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu i očuvanje kulturnih dobara obavezno sadrže podatke iz konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata plana. Konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite izrađuje nadležno tijelo – Konzervatorski odjel u Požegi na čijem se području kulturna dobra nalaze, i na taj način sudjeluje u postupku izrade, a izdavanjem mišljenja i suglasnosti i donošenja prostorno planske dokumentacije.

Mjere zaštite i očuvanja kulturne baštine kontinuirano se ažuriraju te kroz izmjene i dopune planova ugrađuju u prostorno-plansku u dokumentaciju. Slijedom navedenog Konzervatorski odjel u Požegi je dostavio je Zavodu nove podatke za potrebe izrade ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije. Kulturna dobra su sistematizirana po vrstama i statusu zaštite i izdane su konzervatorske smjernice

U nastavku, prema podacima nadležnog Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Požegi, dostavljenim za potrebe izrade ovog Izvješća (dopis - Klasa: 612-08/13-10/0346, Urbroj: 532-04-08/2-13-2 od 16. rujna 2013. godine i Klasa: 612-08/13-10/0346, Urbroj: 532-04-08/2-13-3 od 04. listopada 2013.), slijedi tabelarni prikaz (tablica 1. Broj zaštićenih nepokretnih, obnovljenih i ugroženih kulturnih dobara na području Požeško-slavonske županije i tablica 2. Broj zaštićenih i preventivno zaštićenih, istraženih ili djelomično istraženih te ugroženih nepokretnih kulturnih dobara - arheoloških lokaliteta na području Požeško-slavonske županije):

Tablica 50.

Broj zaštićenih nepokretnih, obnovljenih i ugroženih kulturnih dobara na području Požeško-slavonske županije				
GRAD/ OPĆINA/ NASELJE	NAZIV KULTURNOG DOBRA/ ADRESA	BR.REG/ KLASIFIKACIJA	OBNOVLJENO KULTURNO DOBRO	UGROŽENO KULTURNO DOBRO
BRESTOVAC Kamenski Vučjak	Kasnosrednjovjekovni grad Kamengrad	Z-393 javno		Kasnosrednjovjekovni grad Kamengrad
BRESTOVAC Šušnjari	Mozaik „Šušnjarska bitka“	Z-2779 memorijalno		Mozaik „Šušnjarska bitka“
BRESTOVAC Sloboština	Ruševine crkve sv. Oca Nikolaja sa spomenikom žrtvama fašističkog terora	Z-2780 memorijalno		
KAPTOL	Crkva sv. Petra i Pavla	Z-394 sakralno		
KAPTOL	Stari grad Kaptol	Z-395 javno	Stari grad Kaptol (obnova u tijeku)	
KAPTOL	Župni dvor u Kaptolu	Z-3697 javno	Župni dvor u Kaptolu	
KUTJEVO	Kutjevački povijesni kompleks	Z-398 javno	Kutjevački povijesni kompleks	

LIPIK Brezine	Kapela sv. Andrije	Z-388 sakralno		
LIPIK Gaj	Župna crkva sv. Katarine	Z-392 sakralno		
LIPIK Gaj	Kurija župnog dvora Ul.Slavka Sudre 4	Z-4261 javno	Kurija župnog dvora	
LIPIK Kukunjevac	Crkva Prepodobne Matere Paraskeve	Z-396 sakralno		Crkva Prepodobne Matere Paraskeve
LIPIK	Stara pučka škola Slavonska ul. 47	Z-1968 javno		
LIPIK	Vila Savić Ul.Marije Terezije25	Z-1969 javno		Vila Savić
LIPIK	Zdravstveno lječilišni kompleks (obuhvaća slijedeće građ.:Kursalon, Wandelbahn, Dependence, Kurhotel, Mramorne kupke, Kamene kupke, Blatne kupke, Quella, Rimske kupke, paviljon Izvor)	Z-1966 javno	Kurhotel, Dependance, Rimske kupke	Kursalon, Wandelbahn, Mramorne kupke, Kamene kupke, Blatne kupke
LIPIK	Zgrada stare apoteke i uprave Ul.Marije Terezije 13	Z-1967 javno		
LIPIK	Kompleks ergele (obuhvaća slijedeće građevine: konjušnica, kovačnica, upravna zgrada, stambena zgrada	Z-4260 javno		Kovačnica, stambena zgrada
LIPIK	Kulturno-povijesna cjelina grada Lipika	Z-2543		
LIPIK Japaga	Bunar-skupna grobnica	Z-2774 memorijalno		
LIPIK Šeovica	Kameni nadgrobni stećci na groblju	Z-416		
PAKRAC Badljevin	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Z-386 sakralno		
PAKRAC D Grahovljani	Crkva sv. Petra i Pavla	Z-389 sakralno		
PAKRAC Dragović	Stari grad Čaklovac	Z-390 javno		
PAKRAC Kusonje	Crkva sv. Georgija	Z-397 sakralno	Crkva sv. Georgija (obnova nije završena)	
PAKRAC Kusonje	Skupna grobnica u dva bunara	Z-2775 memorijalno		
PAKRAC	Vlastelinski kompleks Janković (obuhvaća slijedeće građ.: Dvor, Mali dvor, Gospodarska zgrada, Dvorišna gospodarska zgrada, Spahijski podrum)	Z-403 javno		Spahijski podrum
PAKRAC	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije Trg pape I Pavla II 11	Z-404 sakralno	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	
PAKRAC	Episkopska crkva sv. Trojice Trg bana J.Jelačića 13	Z-400 sakralno	Episkopska crkva sv. Trojice (obnova u tijeku)	
PAKRAC	Episkopski dvor Trg bana J.Jelačića 16	Z-401 sakralno	Episkopski dvor (obnova u tijeku)	

PAKRAC	Zgrada stare općine Hrvatskih velikana 3	Z-402 javno		
PAKRAC	Hotel Croatia Braće Radića 3	Z-1970 javno		Hotel Croatia
PAKRAC	Kapela sv. Ivana Nepomuka	Z-1972 sakralno		
PAKRAC	Trenkov dvor Matije Gupca 2	Z-1971 javno		Trenkov dvor
PAKRAC	Prva zemaljska bolnica Bolnička 78	Z-4370 javno		Prva zemaljska bolnica
PAKRAC	Zemaljska umobolnica	P-4338 javno		Zemaljska umobolnica
PAKRAC	Kulturno-povijesna cjelina grada Pakraca	Z-2542		
PAKRAC	Spomen kosturnica Trg bana J. Jelačića	Z-2781 memorijalno		
PAKRAC Toranj	Crkva sv. Pantelejmona	Z-417 sakralno		
PLETERNICA	Vinski podrum Trg Zrninskog i Frankopana	Z-4195 javno	Vinski podrum (obnova u tijeku)	
PLETERNICA Bilice	Kapela sv. Jurja Zagrađe	Z-387 sakralno		
PLETERNICA Brodski Drenovac	Crkva sv. Dimitrija	Z-391 sakralno		
PLETERNICA Kuzmica	Crkva sv. Kuzme i Damjana	Z-399 sakralno		
PLETERNICA Ratkovica	Kapela sv. Mihovila	Z-414 sakralno	Kapela sv. Mihovila	
PLETERNICA Požeške Sesvete	Crkva Svih Svetih	Z-405 sakralno		
PLETERNICA Kuzmica	Kurija Kušević	Z-2718 javno	Kurija Kušević (obnova u tijeku)	
POŽEGA	Crkva sv. Lovre Trg sv. Trojstva 18	Z-406 sakralno		
POŽEGA	Kapela sv. Roka Orljavska ul.	Z-408 sakralno	Kapela sv. Roka	
POŽEGA	Županijska palača Županijska 7	Z-412 javno		
POŽEGA	Katedrala sv. Terezije Avilske Trg sv. Terezije	Z-413 sakralno	Katedrala sv. Terezije Avilske	
POŽEGA	Crkva sv. Duha s franjevačkim samostanom Trg sv. Trojstva 21	Z-407 sakralno		
POŽEGA	Kužni pil sv. Trojstva Trg sv. Trojstva	Z-410 sakralno-javno		
POŽEGA	Kolegij Isusovaca Trg sv. Trojstva 18	Z-409 sakralno-javno		
POŽEGA	Zgrada Gradskog muzeja Matice hrvatske 1	Z-411 javno	Zgrada Gradskog muzeja	
POŽEGA	Sudska palača Sv. Florijana 2	Z-2197 javno		
POŽEGA	Zgrada Gabrielli Sv. Florijana 3	Z-2814 javno		

POŽEGA	Zgrada Klesinger Trg sv. Trojstva 4	Z-2816 javno	Zgrada Klesinger	
POŽEGA	Zgrada Koydl Lermanova 6	Z-2588 javno		
POŽEGA	Zgrada Kraljević Pod gradom 3	Z-2587 javno		
POŽEGA	Zgrada Lerman Lermanova 4	Z-2589 javno	Zgrada Lerman	
POŽEGA	Zgrada Samardžija Lermanova 10	Z-2809 javno		
POŽEGA	Zgrada Wolf Pape Ivana Pavla II. 2	Z-2590 javno		
POŽEGA	Kapela sv. Filipa i Jakova Vučjak 34	Z-2908 sakralno		
POŽEGA	Zgrada kazališne kavane Trg sv. Trojstva 20	Z-2905 javno		
POŽEGA	Zgrada bivšeg restorana „Mislav“ F. Cirakya 12	Z-2904 javno	Zgrada bivšeg restorana „Mislav“	
POŽEGA	Zgrada Isusovačke gimnazije Trg sv. Trojstva 16 i 17	Z-2906 sakralno	Zgrada Isusovačke gimnazije	
POŽEGA	Zgrada O.Š. Antuna Kanižlića Antuna Kanižlića 2	Z-2907 javno		
POŽEGA	Zgrada Bauer Antuna Kanižlića 7	Z-3188 javno		
POŽEGA	Zgrada Mokriš-Grgić A. Kanižlića 9	Z-3187 javno	Zgrada Mokriš-Grgić	
POŽEGA	Zgrada FINA-e Trg sv. Trojstva 19	Z-2813 javno		
POŽEGA	Zgrada bivšeg kina „Central“ Lermanova 1	Z-2811 javno		
POŽEGA	Palača Hranilović Lermanova 8	Z-2808 javno	Palača Hranilović	
POŽEGA	Stara svilana „Thallerova kuća“ Trg Matka Peića 3	Z-2812 javno		
POŽEGA	Zgrada „Prve požeške štedionice“ A. Kanižlića 1	Z-2810 javno	Zgrada „Prve požeške štedionice“ (obnova u tijeku)	
POŽEGA	Zgrada Prve gradske bolnice Vučjak 34	Z-2815 javno		
POŽEGA	Palača Velikog župana Županijska 9	Z-3189 javno		
POŽEGA	Zgrada katastra Županijska 11	Z-3185 javno		
POŽEGA	Zgrada nekadašnjeg svratišta <i>Kruni</i> Županijska 15,17	Z-3186 javno		Zgrada nekadašnjeg svratišta <i>Kruni</i>
POŽEGA	Zgrada Županijska 19	Z-3184 javno		
POŽEGA	Židovsko groblje Zagrebačka ul.	Z-3191 javno		

POŽEGA	Magistratski kompleks Trg Sv. Trojstva 1-3	Z-3190 javno		
POŽEGA	Kompleks Poljoprivredne škole „Ratarnica“ Ratarnička 3	Z-3692 javno		
POŽEGA	Zgrada Arch Matice hrvatske 26	Z-3691 javno		
POŽEGA	Zgrada Malčić Matije Gupca 1	Z-3694 javno	Zgrada Malčić	
POŽEGA	Zgrada Reiss Matice hrvatske 12	Z-3695 javno	Zgrada Reiss	
POŽEGA	Zgrada Sablek Matice hrvatske 18	Z-3693 javno		
POŽEGA	Zgrada Tvornice pokućstva Hinka Stipića Matice hrvatske 13	Z-3696 javno	Zgrada Tvornice pokućstva Hinka Stipića	
POŽEGA	Zgrada apoteke Županijska 2	Z-4237 javno	Zgrada apoteke	
POŽEGA	Zgrada Kušević Trg sv. Trojstva 7	Z-4240 javno		
POŽEGA	Zgrada Horvat Trg Sv. Trojstva 10	Z-4239 javno		
POŽEGA	Zgrada dr. Archa Trg Sv. Trojstva 13	Z-4238 javno	Zgrada dr.Archa	
POŽEGA	Atelje Miroslava Kraljevića Trg Sv. Trojstva 15	Z-4242 javno		
POŽEGA	Zgrada Ciraky Kanižličeva 11 i 13	Z-4241 javno	Zgrada Ciraky	
POŽEGA	Spomen grobnica logoraša Uz cestu Požega-Kaptol	Z-2776 memorijalno		
VELIKA Stražeman	Crkva sv. Mihovila	Z-415 sakralno	Crkva sv. Mihovila	
VELIKA Trenkovo	Dvorac	Z-418 javno		
VELIKA	Srednjovjekovni grad	Z-419 javno	Srednjovjekovni grad	
VELIKA	Crkva sv. Augustina	Z-420 sakralno	Crkva sv. Augustina	
VELIKA	Spomen kosturnica poginulih boraca	Z-2777 memorijalno		

Izvor: *Ministarstvo kulture*, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi,

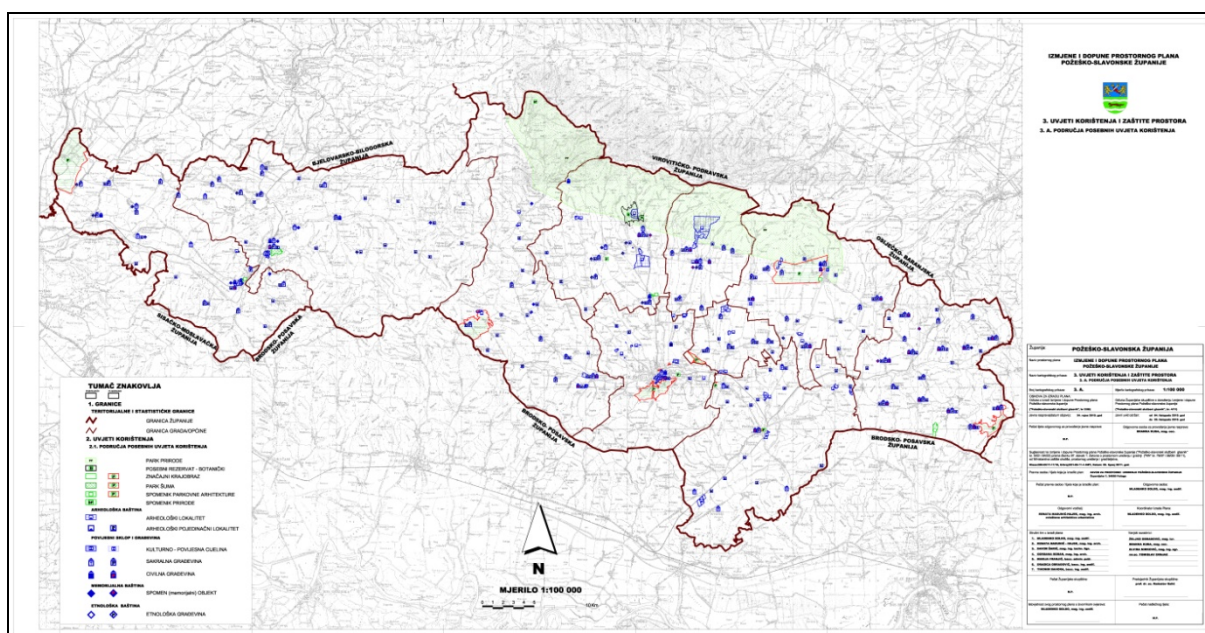
Tablica 51.

Broj zaštićenih i preventivno zaštićenih, istraženih ili djelomično istraženih te ugroženih nepokretnih kulturnih dobara - arheoloških lokaliteta na području Požeško-slavonske županije					
Red. br.	GRAD/OPĆINA Naselje	NAZIV KULTURNOG DOBRA	BR. REG.	ISTRAŽENO ILI DJELOMIČNO ISTRAŽENO KULTURNO DOBRO	UGROŽENO KULTURNO DOBRO
1.	BRESTOVAC Sloboština	Arheološko nalazište „Polje“	Z-4912		
2.	BRESTOVAC Brestovac	Arheološka zona Gaišća	P-4271		Arheološka zona Gaišća

3.	BRESTOVAC Ivandol	Arheološko nalazište Njive	P-4351	Arheološko nalazište Njive	Arheološko nalazište Njive
4.	ČAGLIN Čaglin	Arheološka zona Dedovac- Glogovac	P-3423	Arheološka zona Dedovac-Glogovac	Arheološka zona Dedovac-Glogovac
5.	ČAGLIN Čaglin	Arheološka zona Ivančevac	P-3630	Arheološka zona Ivančevac	Arheološka zona Ivančevac
6.	ČAGLIN Čaglin	Arheološka zona Mednjak	P-3527		Arheološka zona Mednjak
7.	ČAGLIN Čaglin	Arheološko nalazište Brdo	P-3320	Arheološko nalazište Brdo	Arheološko nalazište Brdo
8.	ČAGLIN Čaglin	Arheološko nalazište Krčevina	P-3519	Arheološko nalazište Krčevina	Arheološko nalazište Krčevina
9.	ČAGLIN Migalovci	Arheološka zona Vojvodine	P-3422	Arheološka zona Vojvodine	Arheološka zona Vojvodine
10.	ČAGLIN Nova Ljeskovića	Arheološka zona Darkovac	P-3424	Arheološka zona Darkovac	Arheološka zona Darkovac
11.	ČAGLIN Ruševo	Arheološko nalazište Selište	P-3322	Arheološko nalazište Selište	Arheološko nalazište Selište
12.	JAKŠIĆ Jakšić	Arheološko nalazište Sastavke	P-3212	Arheološko nalazište Sastavke	Arheološko nalazište Sastavke
13.	KAPTOL Kaptol	Arheološka zona Gradci	Z-4420	Arheološka zona Gradci	
14.	KAPTOL Alilovci	Arheološko nalazište Krivalje	P-4287		Arheološko nalazište Krivalje
15.	KAPTOL Alilovci	Arheološko nalazište Lipje	P-4190	Arheološko nalazište Lipje	
16.	LIPIK Brezine	Arheološka zona Krčevine	P-4159	Arheološka zona Krčevine	Arheološka zona Krčevine
17.	LIPIK Brezine	Arheološka zona Stupa	P-4156	Arheološka zona Stupa	Arheološka zona Stupa
18.	LIPIK Brezine	Arheološko nalazište Donje polje	P-4158	Arheološko nalazište Donje polje	Arheološko nalazište Donje polje
19.	LIPIK Brezine	Arheološko nalazište Greda	P-4160	Arheološko nalazište Greda	Arheološko nalazište Greda
20.	LIPIK Dobrovac	Arheološka zona Dabrovica	P-3979	Arheološka zona Dabrovica	Arheološka zona Dabrovica
21.	LIPIK Dobrovac	Arheološko nalazište Kućište I.	P-4128	Arheološko nalazište Kućište I.	Arheološko nalazište Kućište I.
22.	LIPIK Dobrovac	Arheološko nalazište Kućište II.	P-4129	Arheološko nalazište Kućište II.	Arheološko nalazište Kućište II.
23.	LIPIK Gaj	Arheološko nalazište Jaruga	P-4180	Arheološko nalazište Jaruga	Arheološko nalazište Jaruga
24.	LIPIK Kukunjevac	Arheološka zona Brod	P-4111	Arheološka zona Brod	Arheološka zona Brod
25.	LIPIK Kukunjevac	Arheološko nalazište Crnaje	P-4176	Arheološko nalazište Crnaje	Arheološko nalazište Crnaje
26.	LIPIK Kukunjevac	Arheološka zona Donja Kućišta	P-4168	Arheološka zona Donja Kućišta	Arheološka zona Donja Kućišta
27.	LIPIK Kukunjevac	Arheološka zona Gajina	P-4110	Arheološka zona Gajina	Arheološka zona Gajina
28.	LIPIK Kukunjevac	Arheološko nalazište Luke	P-4161	Arheološko nalazište Luke	Arheološko nalazište Luke
29.	LIPIK Kukunjevac	Arheološko nalazište Obršine I.	P-4081	Arheološko nalazište Obršine I.	Arheološko nalazište Obršine I.
30.	LIPIK Kukunjevac	Arheološko nalazište Obršine II.	P-4082	Arheološko nalazište Obršine II.	Arheološko nalazište Obršine II.
31.	LIPIK	Arheološko nalazište Poljana	P-3934	Arheološko nalazište	Arheološko nalazište

	Poljana	I.		Poljana I.	Poljana I.
32.	LIPIK Poljana	Arheološko nalazište Poljana II.	P-3935	Arheološko nalazište Poljana II.	Arheološko nalazište Poljana II.
33.	LIPIK Poljana	Arheološka zona Poljana III.	P-4157	Arheološka zona Poljana III.	Arheološka zona Poljana III.
34.	PLETERNICA Pleternica	Arheološka zona Krčevine	P-3057	Arheološka zona Krčevine	Arheološka zona Krčevine
35.	PLETERNICA Ratkovica	Arheološka zona Kruščik	P-3267	Arheološka zona Kruščik	Arheološka zona Kruščik
36.	PLETERNICA Viškovci	Viškovački grad	P-4429		
37.	POŽEGA Emovački Lug	Arheološko nalazište Emovački Lug -Lug	P-4273		Arheološko nalazište Emovački Lug -Lug
38.	POŽEGA Gornji Emovci	Arheološko nalazište Gornji Emovci - Duljine	P-4274		Arheološko nalazište Gornji Emovci - Duljine
39.	POŽEGA Turnić	Arheološka zona Gladnerovac	P-3191		Arheološka zona Gladnerovac
40.	POŽEGA Požega	Arheološka zona Ugarina	P-3161	Arheološka zona Ugarina	Arheološka zona Ugarina
41.	VELIKA Velika	Arheološko nalazište Pliš	Z-5754	Arheološko nalazište Pliš	Arheološko nalazište Pliš
42.	VELIKA Radovanci	Arheološka zona Štivanica-Zastranica	P-4323		Arheološka zona Štivanica-Zastranica
43.	VELIKA Velika	Arheološka zona Svetenica	P-4195		Arheološka zona Svetenica
44.	VELIKA Velika	Arheološka zona Barakovica	P-4196		Arheološka zona Barakovica
45.	VELIKA Velika	Arheološka zona Kamenjača-Kruzi-Lučica-Matislavci	P-4186	Arheološka zona Kamenjača-Kruzi-Lučica-Matislavci	Arheološka zona Kamenjača-Kruzi-Lučica-Matislavci

Izvor: Ministarstvo kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi,

Slika 46.: Karta:3. Uvjeti korištenja i zaštite prostora, 3.4. Područja posebnih uvjeta korištenja;
Izvor: Prostorni plan Požeško-slavonske županije, 2011.;

Dakle, prema navedenim na području Požeško-slavonske županije nalazi se:

Tablica 52.

NEPOKRETNNA KULTURNA DOBRA	Preventivno zaštićena	zaštićena	ukupno
Kulturno – povijesne cjeline	0	3	3
Pojedinačna nepokretna kulturna dobra	1	93	94
Arheološki lokaliteti	42	3	45
ukupno	43	99	142

Izvor: Ministarstvo kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi,

Stanje očuvanosti nepokretnih kulturnih dobara

U razdoblju od 2008. do 2012. godine obnovljeno je 25 kulturnih dobara, istražena su ili djelomično istražena 34 arheološka lokaliteta, a u tijeku je obnova na 7 kulturnih dobara. Ukupno je ugroženo 53 kulturna dobra.

Glavni problem u Požeško-slavonskoj županiji još uvijek su ratom stradale teško oštećene građevine kojih najviše ima na području gradova Lipika i Pakraca. Pomanjkanje financijskih sredstava glavni je uzrok nesaniranja brojnih oštećenja na građevinama. Prisutan je otpor investitora prema korištenju tradicionalnih tehnika i materijala u obnovi građevina. Nedostatak financijskih sredstava vlasnika za kvalitetno i konzervatorski prihvatljivo održavanje dovodi do zapuštanja i propadanja građevina ili primjene jeftinijih zamjenskih materijala i elemenata.

Tradicijsko graditeljstvo kao izrazita vrijednost u Marinom Selu, Antunovcu i Gaju, izloženo je propadanju, a naročito su ugrožene stambene građevine od drveta.

Stanje većine pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara relativno je dobro. Svi radovi na njima se provode uz konzervatorski nadzor, a izvori financiranja su Ministarstvo kulture, Županija, gradovi, općine i pojedinačnoj vlasnici. Problem su građevine koje još nemaju namjenu. Jedan od njih je Trenkov dvor u Pakracu koji je nedavno djelomično stradao u požeru. Problem je i Spahijski podrum u Pakracu koji je zbog nedovršene sanacije i nekorištenja izložen djelomičnom utjecaju atmosferilija. Zbog nedostatka financijskih sredstava od strane vlasnika obnove i rekonstrukcija na pojedinim građevinama odvija se izrazito sporo. Episkopski dvor i crkva sv. Trojice u Pakracu se obnavlja već dugi niz godina i još obnova nije dovršena. Pojedine građevine su zbog grešaka izvođača prilikom obnove, ponovno oštećene i zahtijevaju ponovnu djelomičnu sanaciju. Takva je situacija s Dvorom i Malim dvorom kompleksa Jankoviću Pakracu te Mramornim kupkama zdravstvenog lječilišnog kompleksa u Lipiku i kapelom sv. Andrije u Brezinama.

Poseban problem je konzervacija ruševina starih gradova čija je vrijednost i nužnost očuvanja neupitna. Otežavajuće okolnosti najčešće su nedostatak odgovarajućih pristupnih putova, ograničena ekonomska iskoristivost te neriješeno upravljanje.

Arheološki lokaliteti većinom se nalaze na poljoprivrednim područjima te su izloženi intenzivnoj zemljoradnji. Unatoč tome, stanje takvih lokaliteta je relativno dobro. Iznimku čini lokalitet „Gradina“ kod Tekića, gdje je primjećeno kako gornji dio antičkog kulturnogsloja uslijed dugogodišnje zemljoradnje dospijeva na površinu oranice. Na ovon lokalitetu potrebno je nastaviti s arheološkim istraživanjima, kako bi se sačuvali nepokretni arheološki ostaci i njihov kontekst.

Na arheološkim nalazištima evidentiranim na trasama plinovoda (MP Nova Kapela – Požega, MP Slobodnica – Donji Miholjac i MP Kutina – Dobrovac) provedena su zaštitna arheološka istraživanja ovisno o dinamici građevinskih radova, a u skladu sa konzervatorskim uvjetima. Isto je tako proveden i arheološki nadzor tijekom izgradnje plinovoda. Pojedini lokaliteti ubicirani na trasi plinovoda (Pleternica – „Krčevine“) nalaz se u okviru gospodarskih zona, te su na njima provedeni dodatni zaštitni radovi prateći faze građevinskih zahvata. Na pojedinim nalazištima evidentiranim na trasi plinovoda („Vojvodine“ kod Migalovaca) provedena su dodatna arheološka sondiranja u stručne i znanstvene svrhe.

Na nalazištima ubiciranim tijekom arheološkog rekognosciranja trasa planiranih brzih cesta BC Požega – Velika, BC Brestovac – Požega - Pleternica i BC Našice - Pleternica – Lužani očekuje se provođenje zaštitnih arheoloških istraživanja prije početka izgradnje, sukladno konzervatorskim uvjetima, kao i provođenje arheološkog nadzora tijekom izgradnje, u skladu s istima. Na trasama BC Brestovac – St. Petrovo Selo, BC Našice – Pleternica – Lužani i BC Daruvar – Lipik u predmetnom razdoblju proveden je arheološki terenski pregled, pri čemu su evidentirana nova arheološka nalazišta čija je zaštita u postupku.

Na pojedinim zaštićenim ili preventivnom zaštićenim lokalitetima svake godine se provode sustavna istraživanja (arheološka zona „Gradci“ kod Kaptola, arheološka nalazišta „Lipje“ kod Alilovaca). Na nekim lokalitetima koji su bili iznimno ugroženi započela su zaštitna istraživanja (lokalitet Tulnik – „Blagovišće“, Tumul 1, devastacija uslijed pokušaja otuđivanja grobnog inventara) ili su djelomično provedena u cilju spašavanja arheoloških ostataka na kontakt pozicijama najugroženijeg područja (lokalitet „Pliš“ u Velikoj, iznad kamenoloma Veličanka II). Na lokalitetu „Njive“ kod Ivandola izvršene su pripreme radnje za početak sustavnih istraživanja. Na lokalitetu Viškovački grad pokrenute su inicijative vezane uz uklanjanje raslinja te je izrađen plan zaštitnih arheoloških istraživanja. Na lokalitetu „Gladnerovac“ kod Turnića izvršeno je rekognosciranje te je postignuta suradnja s investitorom izgradnje ribnjaka oko provođenja arheološkog nadzora nad zemljanim radovima. Pokusno-zaštitna arheološka sondiranja provedena su na lokalitetima Mali Bilač i Paka, koji nisu pod zaštitom. Provedeni su arheološki terenski pregledi trasa nekoliko budućih brzih cesta (BC Brestovac- St Petrovo Selo, dionica Brestovac – Daranovci; BC Našice – Pleternica - Lužani, BC Daruvar – Lipik), pri čemu su evidentirana nova arheološka nalazišta čija je zaštita u postupku.

Kao prioritet se nameće potreba sanacije i konzervacije arhitektonskih ostataka na području pojedinih arheoloških lokaliteta, koji su u derutnom stanju te su izloženi propadanju. Prije svega se to odnosi na lokalitet Rudina kod Čečavca.

II.5.3. Zaštita i očuvanje okoliša

Zakonom o zaštiti okoliša („NN“, broj 80/13) okoliš je definiran kao *„prirodno i svako drugo okruženje organizama i njihovih zajednica uključivo i čovjeka koje omogućuje njihovo postojanje i njihov daljnji razvoj: zrak, more, vode, tlo, zemljina kamena kora, energija te materijalna dobra i kulturna baština kao dio okruženja koje je stvorio čovjek; svi u svojoj raznolikosti i ukupnosti uzajamnog djelovanja“*.

Kako je, prema definiciji, okoliš kompleksna kategorija sastavljena od niza različitih tematskih područja, tako je i zaštita okoliša jedna od najzahtjevnijih i najsloženijih aktivnosti. Širinom svojih tematskih područja zaštita okoliša zadire u sve dijelove organizacije ljudskog društva i provodi se putem određenih ovlaštenih sektora.

Na području Požeško-slavonske županije zaštitom okoliša se u svom djelokrugu rada bave tijela državne uprave, regionalne (područne) i lokalne samouprave, specijalizirane ustanove te nevladine udruge.

Na županijskoj razini poslove zaštite okoliša obavlja Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije. U Odjelu poslove zaštite okoliša obavlja jedna djelatnica, čiji poslovi između ostalog obuhvaćaju vođenje Registra onečišćivača, izdavanje dozvola ili rješenja prema propisima zaštite okoliša, sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja na okoliš, provođenje ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, provođenje prethodne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, izdavanje uvjeta zaštite prirode, izradu izvješća sukladno zakonskim obvezama i dr.

Na gradskoj i općinskoj razini u pravilu nema djelatnika zaposlenih isključivo na poslovima zaštite okoliša, jer ti poslovi obavljaju se u različitim upravnim tijelima.

U okviru Ministarstva zaštite okoliša i prirode - Uprava za inspekcijske poslove, Područna jedinica - Odjel inspekcijskog nadzora u Požegi, sukladno zakonskim odredbama obavlja inspekcijski nadzor u zaštiti okoliša I stupnja. Poslove obavljaju dva inspektora zaštite okoliša.

Uz inspekciju zaštite okoliša usko su vezane i inspekcijske službe koje nemaju direktne veze sa zaštitom okoliša, ali indirektno doprinose rješavanju problema u prostoru – županijska vodopravna inspekcija, građevinska, veterinarska, sanitarna i poljoprivredna inspekcija.

U tijeku je izrada Izvešća o stanju okoliša Požeško – slavonske županije za četverogodišnje razdoblje od 2009. – 2012. godine.

Izvešće se izrađuje za proteklo četverogodišnje razdoblje temeljem posebnih zakona i propisa koji se odnose na zaštitu okoliša i sadrži podatke o stanju okoliša u Požeško-slavonske županiji, podatke o utjecaju pojedinih zahvata na okoliš, ocjenu stanja i učinkovitosti provedenih mjera, podatke o praćenju stanja okoliša, analizu ostvarivanja Programa zaštite okoliša Požeško-slavonske županije, korištenju financijskih sredstava za zaštitu okoliša i procjenu potrebe izrade novih ili izmjene i dopune postojećih dokumenata te druge važne podatke o stanju okoliša. Prema procjenama Izvešća, okoliš Požeško-slavonske županije još uvijek je u relativno dobrom stanju i očuvan u zadovoljavajućem obimu.

Izvešće o stanju okoliša Požeško-slavonske županije, koje se izrađuje na temelju dostupnih pokazatelja i prikupljenih podataka, ukazuje na daljnje aktivno i sustavno djelovanje u procesima zaštite okoliša. Požeško-slavonska županija, kao područje iznimno bogato biološkom i krajobraznom raznolikošću, vodom i šumama, konstantno je izložena pritiscima na sastavnice okoliša. U narednom razdoblju potrebno je uložiti napore na uspostavljanju obrazovanja i podizanje svijesti u sustavu zaštite okoliša svih društvenih subjekata na području Županije. S obzirom na neophodni gospodarski rast Požeško-slavonske županije, koji treba razvijati u skladu s odredbama zaštite okoliša, potrebno je još više informirati javnost o stanju okoliša putem sredstava javnog priopćavanja, kako bi se, poštujući načela održivog razvoja, osigurao rast gospodarstva Županije uz svjesnu i ekološki odgovornu javnost.

Najčešći problemi koji utječu na okoliš su sljedeći: nepotpuno izgrađena kanalizacijska mreža, nelegalna odlagališta otpada s tendencijom pada i neprovođenje sanacije eksploatacijskih polja.

Prema podacima prikupljenim od općina i gradova u Požeško-slavonskoj županiji, najviše problema proizlazi iz postojećeg stanja izgrađenosti kanalizacijskih sustava na području Županije, koje ne omogućuje zadovoljavajući standard življenja stanovništva, a ne osiguravaju se ni potrebni uvjeti zaštite okoliša. Općine i gradovi također navode „divlja“ odlagališta otpada, koja su prisutna gotovo na cijelom području Županije, ali se putem ovlaštenih komunalnih tvrtki pravovremeno i uspješno saniraju. Kvaliteta zraka na području Požeško-slavonske županije je u dobrom stanju, i prema razinama onečišćenosti, s obzirom na propisane granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve ulazi u prvu kategoriju kvalitete zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak: nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i dugoročni ciljevi za prizemni ozon. Do sada na nivou Požeško-slavonske županije nije uspostavljena lokalna mreža za praćenje kakvoće zraka tako da bi programu zaštite i praćenju kakvoće zraka trebalo posvetiti više pažnje u budućem razdoblju. Istovremeno, sanacija eksploatacijskih polja, koja svakako najdrastičnije mijenjaju prirodni krajobraz i šteti okolišu, u praksi se ne provode te predstavljaju tzv. „rupe“ u prostoru. Dakle, nužno je provoditi sanaciju i/ili prenamjenu eksploatacijskih polja već tijekom i/ili nakon završetka eksploatacije uvažavajući npr. tip eksploatacije, položaj kamenoloma, planirano novo korištenje, prirodne vrijednosti, kako bi ga uspjeli ili vratiti prirodi ili što više prilagoditi okolišu u kojem se nalazi i uspješno prenamjeniti.

U tijeku 2014. godine izraditi će se Program zaštite okoliša Požeško-slavonske županije, koji će uz ostale mjere, temeljem Zakona o zaštiti zraka, kao svoj sastavni dio, sadržavati i mjere zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe, klimatskim promjenama, tako da neće biti potrebno donošenje odvojenog dokumenta Programa zaštite zraka.

II.6. Obvezni prostorni pokazatelji

U skladu s Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru, tabelarni prikazi pod nazivom Obvezni prostorni pokazatelji obvezan su sadržaj ovog izvješća. Pravilnikom je određeno koje podatke trebaju sadržavati tabelarni prikazi, razina obrade i izvor podataka. U nastavku se daje pregled osnovnih prostornih podataka za područje Požeško-slavonske županije. Detaljniji pokazatelji za gradove i općine nalaze se u prethodnim poglavljima.

Tablica 53.

OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI ZA PODRUČJE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE							
	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja		Pokazatelj	Jedinica	Vrijednost	Izvor podataka
1.	OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA						
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	broj	78.034	DZS
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika	broj	90,92	
			3.	Prirodni prirast stanovništva	broj	-355	
		B. Razmještaj i struktura domaćinstava	1.	Broj domaćinstava	broj	27.029	DZS
			2.	Indeks rasta broja domaćinstava	broj	98,48	
			3.	Prosječna veličina domaćinstva	broj	2,89	
1.2.	SOCIJALNO GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti	broj	43,95%	MRREI
			2.	Stupanj razvijenosti	broj	I.	

2. STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA							
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	broj	277	DZS
			2.	Gustoća naselja	broj naselja /1000km ²	152	
			3.	Gustoća naseljenosti	broj stan. /km ²	42,81	
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja (GP + IGP)	ha	10.629,26	PPŽ, PPUO/G
		B. Građevinska područja (GP)	1.	Površina GP naselja – ukupno planirana	ha	9.161,61	
			2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu Županije	%	5,04	
			3.	Udio izgrađenog GP u odnosu na ukupnu površinu Županije	%	3,91	
			4.	Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	%	1,13	
			5.	Broj stanovnika /ukupna površina GP	st/ha	8,52	
			6.	Broj stanovnika /izgrađena površina GP	st/ha	11	
2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	Površina izdvojenog građ. područja izvan naselja – ukupno planirana*	ha ha/st	1.467,65 0,02	PPŽ, PPUO/G
			2.	Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP:			
			2.a.	Ugostiteljsko turistička namjena	ha %	392,28 26,73	
			2.b.	Gospodarska namjena ukupna (proizvodna, poslovna i dr.)	ha %	756,1 51,52	
					ha/st	0,01	
			2.c.	Sport i rekreacija	ha %	221,59 15,10	
					ha/st	0,003	
			2.d.	Područja posebne namjene	ha %	177,24	
			2.e.	Površine groblja	ha %	97,68 6,66	
			3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet	broj postelja	1.100	
4.	Broj turističkih postelja po km obalne crte	broj/km	-				
3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST							
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama: - Državne ceste - Županijske ceste - Lokalne ceste - Ceste u velikim gradovima	km	Uk. 754,63 218,60 200,98 268,40 66,65	HC, ŽUC,

			2.	Udio pojedinih vrsta: - Državne ceste - Županijske ceste - Lokalne ceste - Ceste u velikim gradovima	%	28,97 26,63 35,57 8,83	
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta/površina područja) - Državne ceste - Županijske ceste - Lokalne ceste - Ceste u velikim gradovima	km/km ²	Uk 0,42 0,12 0,11 0,15 0,04	
		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti: - Dvokolosječne - Jednokolosječne	Km	- 93,308	HŽ
			2.	Udio pojedinih vrsta: - Dvokolosječne - Jednokolosječne	%	- 100	
			3.	Gustoća željezničkih pruga - Dvokolosječne - Jednokolosječne	km/km ²	- 64,25	
		C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka-letejelišta	broj	9	PPŽ
			2.	Površina zračnih luka	km ²	0,083 ha/ 0,2152	
		D. Pomorski prome	1.	Broj luka prema vrsti	broj	-	
			2.	Površina kopnenog dijela luke	ha	-	
			3.	Luke nautičkog turizma prema broju vezova	broj	-	
		E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	Broj	-	
			2.	Klasa i duljina plovnih putova: - I. klasa: - II. klasa:	Klasa km	-	
		F. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	Broj/100st	0,073	HAKOM
3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopskrbnih vodova po vrstama: - visokonaponski - srednjenaponski - niskonaponski	km	129,8 123,096 1009,584	HEP
			2.	Udio elektroopskrbnih vodova prema vrsti: - visokonaponski - srednjenaponski - niskonaponski	%	10,28 9,75 79,97	
		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda po vrstama: - magistralni plinovod - regionalni plinovod - spojni plinovod - odvojni plinovod - lokalni plinovod	km	Uk. 769,992 149,63 11,259 0,209 0,094 608,80	Plinacro d.o.o. Montcogim – plinara d.o.o., HEP, Pakrac-Plin d.o.o.

			2.	Udio prema vrsti plinovoda: - magistralni plinovod - regionalni plinovod - spojni plinovod - odvojni plinovod - lokalni plinovod	%	19,43 1,46 0,03 0,01 79,07				
		C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda	km	-	JANAF, INA			
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopskrbne mreže:	km	1.073,498	HRV. VODE, lokalni distrib.			
			2.	Potrošnja pitke vode	l/st	Prikaz u tablicama prema distributerima				
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže	km	cca. 310	HRV. VODE, lokalni distrib.			
			2.	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	Broj, ES	7 uk.plan. 95.150 izgrađ. 49.400				
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.	Broj odlagališta - Aktivna odlagališta	broj ha	2 23,80	AZO			
			2.	Sanacija odlagališta: - Sanirano	broj	-				
4. KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA										
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	ha	81442,59	PPŽ, PPUO/G			
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	%	41,93				
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	ha/ stanovniku	1,04				
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	ha	84658,3 3				
			2.	Udio šumskog zemljišta	%	49,43				
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	ha/ stanovniku	1,08				
		C. Vode	1.	Površina površinskih voda	ha	2605,19				
			2.	Udio površinskih voda	%	1,43				
			3.	Dužina vodotoka	km	cca . 1.370				
		D. Morska obala	1.	Morska obala - dužina obalne crte	-	-				
		E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama min. sirovina	broj, ha	30 cca 600				
		4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj i površina zaštićenih objekata prirodnih vrijednosti prema vrsti		broj, ha	6 19043,12	DZZP
					2.	Broj ekološki značajnih područja i površina ekološke mreže		broj, ha	22 32406,57	

			3.	Broj i površina posebno zaštićenih područja (NATURA 2000)	broj, ha	18 41913,10		
4.3.	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	broj, ha	142	MK	
			2.	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	broj, %	31 21,83%		
			3.	Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	broj, %	53 37,32%		
	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA*	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		* opisati u tekstualnom dijelu Izvješća				
5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA								
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova	1.	Broj donesenih PP (važećih):	broj		ZPU, JLS	
				- PPP-SŽ				1
				- PPPPO				-
- PPUO/G	10							
- GUP	4							
- UPU	13							
- DPU	8							
- PUP	3							
2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP (važećih):	broj		- PPP-SŽ	1			
	- PPPPO			-				
	- PPUO/G			13				
- GUP	5							
- UPU	2							
- DPU	4							
-PUP	1							
3.	Broj PP u izradi (uključivo ID):	broj		- PPP-SŽ	1			
	- PPPPO			1				
	- PPUO/G			1				
- GUP	-							
- UPU	1							
- DPU	1							
5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama u razdoblju od 2009. do 2012.:	broj	uk. 1.824	UO za gospodarstvo i graditeljstvo	
5.3.	INSPEKCIJSKI NADZOR		1.	Nadzor urbanističke inspekcije (broj rješenja prema čl. 292. u razdoblju od 2009. do 2012.)	broj	0	MGIPU	
			2.	Nadzor građevinske inspekcije (broj rješenja u razdoblju od 2008. do 2012.)	broj	267		

III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

Sukladno Pravilniku „*Analiza provedbe dokumenata prostornoga uređjenja i drugih dokumenata obuhvaća prikaz pokrivenosti područja dokumentima prostornoga uređjenja, daje podatke o vaųećim dokumentima prostornoga uređjenja i drugim strateškim, programskim i razvojnim dokumentima od vaųnosti za održiv razvoj u prostoru, ukazuje na osnove njihove provedbe, potrebu i učestalost njihove promjene, te daje osvrt na provođenje zaključaka, smjernica i preporuka iz prethodno usvojenog izvješća o stanju u prostoru.*“

III.1. Izrada i donošenje dokumenata prostornog uređjenja

Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređjenju i gradnji učinkovitost prostornog uređjenja Drųave osiguravaju Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske te predstavnička i izvršna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, donošenjem dokumenata prostornog uređjenja i drugih dokumenta određenih Zakonom.

Dokumentima prostornog uređjenja ostvarena su temeljna načela prostornog uređjenja kojima se ostvaruje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora, te mjerila i smjernice za uređjenje i zaštitu prostora drųave/ųupanije/Grada Zagreba/velikih gradova/gradova/općina.

Sukladno Zakonu o prostornom uređjenju i gradnji dokumenti prostornog uređjenja s obzirom na namjenu jesu strateški i provedbeni, a s obzirom na razinu donošenja dijele se na:

- dokumente prostornog uređjenja drųavne razine, a to su Strategija prostornog uređjenja RH, Program prostornog uređjenja RH i prostorni planovi područja posebnih obilježja, ukoliko su propisani Zakonom o prostornom uređjenju i gradnji,
- dokumente prostornog uređjenja područne (regionalne) razine, a to su prostorni plan ųupanije, odnosno Grada Zagreba te prostorni planovi područja posebnih obilježja, ako je obveza njihove izrade i donošenja određena tim planovima, te
- dokumente prostornog uređjenja lokalne razine, a to su prostorni plan uređjenja velikoga grada/grada/općine, urbanistički plan uređjenja i detaljni plan uređjenja.

Temeljem odredbi Zakona o prostornom uređjenju i gradnji i propisima donesenim na temelju Zakona o prostornom uređjenju i gradnji (Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova i Uredba o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova), definirani su obvezni dokumenti prostornog uređjenja, sadržaj, način izrade i postupak njihovog donošenja.

Izrada dokumenata praćenja stanja u prostoru u Zakonu o prostornom uređjenju i gradnji je propisana kao stalna četverogodišnja obveza na svim razinama s ciljem uspostave kontinuiteta prostornog planiranja.

III.1.1. Vaųeći dokumenti prostornog uređjenja

Vaųeći dokumenti prostornog uređjenja na razini Drųave

- ***Strategija i Program prostornog uređjenja RH***

Temeljem Zakona, a sukladno već navedenom, na razini Drųave primjenjuju se sljedeći dokumenti prostornog uređjenja:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (usvojena u Zastupničkom domu Sabora Republike Hrvatske dana 27. lipnja 1997. godine) i
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesen u Zastupničkom domu Sabora Republike Hrvatske dana 7. svibnja 1999. godine i objavljen u „Narodnim novinama”, broj 50/99).

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske temeljni je državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru koji, na osnovu ciljeva prostornog razvoja utvrđenih Zakonom o prostornom uređenju i gradnji i u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem, te u vezi s drugim temeljnim državnim razvojnim i strateškim dokumentima, određuje dugoročne zadaće prostornog razvoja, strateška usmjerenja razvoja djelatnosti u prostoru i polazišta za koordinaciju njihovih razvojnih mjera u prostoru.

Program prostornog uređenja RH je utvrdio mjere i aktivnosti za provođenje Strategije prostornog uređenja RH i odredio, u skladu sa Strategijom, temeljna pravila, kriterije i uvjete prostornog uređenja na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. U tijeku je izrada ciljanih izmjena i dopuna ovih dokumenata.

- **Prostorni plan područja posebnih obilježja**

Napomena:

Na području Požeško-slavonske županije zasad nema donesenih prostornih planova područja posebnih obilježja državne razine, čiji obuhvat zahvaća i područje ove Županije. U izradi je Prostorni plan posebnih obilježja Park prirode Papuk, što je obrazloženo u nastavku ovog Izvešća.

Važeći dokumenti prostornog uređenja na razini Županije

- **Prostorni plan Požeško-slavonske županije (PPP-SŽ)**

Temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji „*prostorni plan županije uz poštivanje smjernica i zadaća iz Strategije, Programa i drugih razvojnih dokumenata, te uvažavanjem specifičnih potreba koje proizlaze iz regionalnih osobitosti, prirodnih, krajobraznih i kulturno povijesnih vrijednosti i mjera zaštite okoliša iz postupka strateške procjene utjecaja na okoliš određenih prema posebnim propisima, razrađuje ciljeve prostornog uređenja i određuje racionalno korištenje prostora i u skladu u najvećoj mogućoj mjeri sa susjednim županijama, prostorni razvoj i zaštitu prostora.*“

Prostorni plan županije donosi županijska skupština, po pribavljenoj suglasnosti Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, a nakon zakonski provedenog postupka donošenja.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 5/02 i 5A/02 i 4/11) temeljni je dokument prostornog uređenja regionalne razine, koji razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja, te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu cjelokupnog županijskog prostora. Izrađen je na temelju Zakona o prostornom uređenju te na osnovama Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske. U skladu s ovim Planom izrađuje se i donosi nova generacija dokumenata prostornog uređenja užeg područja, a to su prostorni planovi uređenja gradova i općina, urbanistički planovi uređenja i detaljni planovi uređenja.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije donesen je na 9. sjednici Županijske skupštine Požeško-slavonske županije, održanoj 05. srpnja 2002. godine. Odluka o donošenju Plana objavljena je u „Požeško-slavonskom službenom glasniku“, broj 5/02 i 5A/02, od 08. srpnja 2002. Godine, a isti je stupio na snagu 16. srpnja 2002. godine. Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije donijete su na 9. sjednici Županijske skupštine Požeško-slavonske županije održanoj 01. srpnja 2011. godine. Odluka o donošenju Izmjene i dopune objavljena je u Požeško-slavonskom službenom glasniku br. 4/11. od 02. srpnja. 2011. godine.

Osnovni razlog za izradu Izmjena i dopuna PPP-SŽ je osiguranje prostorno planskih preduvjeta za gradnju mreže građevina elektroničke pokretne komunikacije, odnosno daljnji razvoj ove djelatnosti, a sukladno smjernicama za izradu Izmjena i dopuna Prostornog plana županije dostavljenim od Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

Istovremeno, temeljem praćenja i evidentiranja stanja u prostoru uočene su nove potrebe uslijed kojih je bilo neophodno donijeti Odluku o izradi Izmjena i dopuna PPP-SŽ, kako bi iste omogućile nužni daljnji razvoj na način i u segmentima u kojima to do sada nije bilo planirano.

Tako se Izmjenama i dopunama PPP-SŽ pristupilo radi stvaranja prostorno-planskih preduvjeta za pripremu:

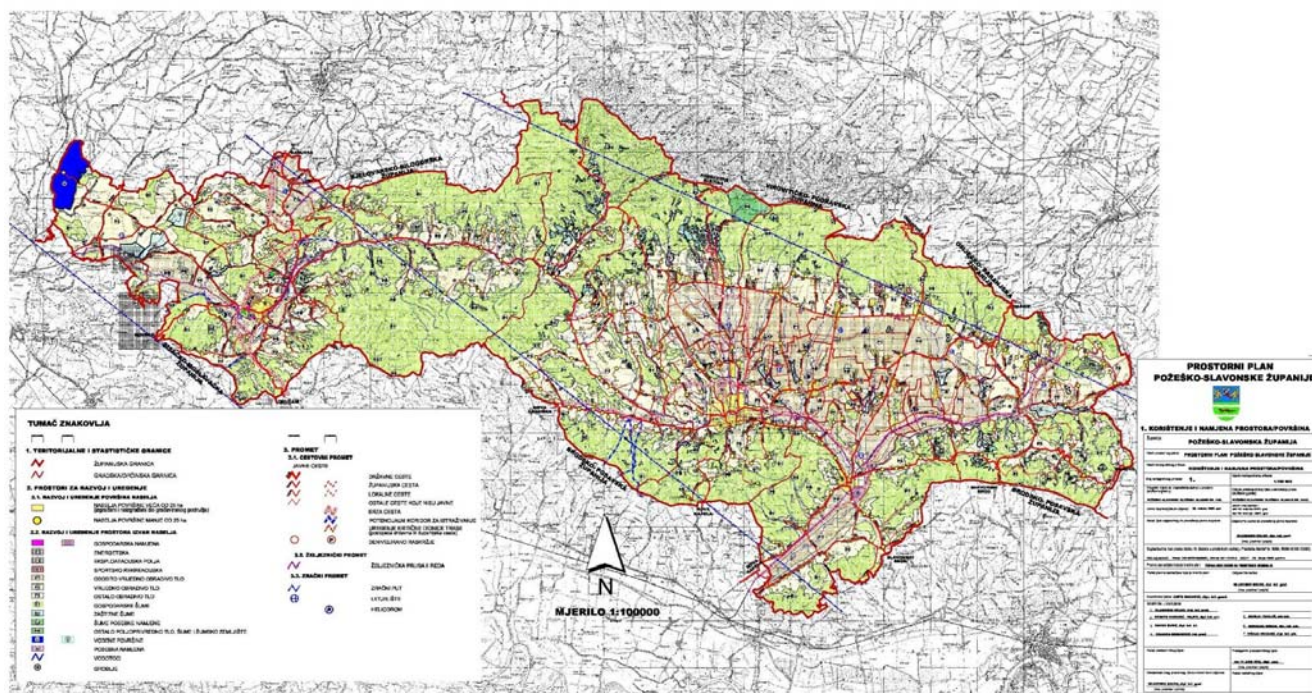
- izgradnje moderne cestovne infrastrukture sukladno trenutnim potrebama i saznanjima, kao i provjere ostalih prometnih koridora te mogućih usklađenja zasnovanih na izrađenim stručnim Studijama i Planovima kao i korekcije kategorizacije prometnica, i to:
 - trase brzih cesta Brestovac-Požega-Pleternica, Požega-Velika, Pleternica-Polj, Našice–Pleternica i Polj–Lužani s definiranim čvorištima i zaštitnim zonama, prema novijim saznanjima zasnovanim na novoizrađenoj Studiji utjecaja na okoliš,
 - budućeg planiranog europskog koridora E-661 odnosno državne ceste D5 s izmještanjem dijela trase prometnica Bjelovar-Okučani (D47, D5, D38) prema saznanjima zasnovanim na novoizrađenim Studijama,
 - dijela trase osiguranog koridora državne ceste D38 kao obilaznica grada Pakraca s uklapanjem iste na državnu cestu D5, odnosno na međunarodni koridor E661,
 - dijela trase državne ceste D47 na potezu grad Lipik - grad Novska,
 - dijela trase obilaznice kod naselja Vetovo (alternativno rješenje),
 - nove trase obilaznice naselja Jakšić,
 - dijelova D51 kod naselja Eminovci, Jakšić i Rajsavac-Cerovac,
 - kategorija pojedinih prometnica sukladno važećim izmjenama posebnih propisa,
- mogućnosti planiranja novih telekomunikacijskih vodova te preispitivanja i korekcije trasa telekomunikacijske mreže i sustava pokretnih telekomunikacija, koja između ostalog obuhvaća i usklađivanje s izvedenim stanjem tamo gdje je to moguće, i to:
 - elektroničke komunikacijske infrastrukture, odnosno samostojećih antenskih stupova (sustava pokretnih telekomunikacija) sukladno Zakonu o elektroničkim komunikacijama,
 - postojećeg i planiranog stanja telekomunikacijske mreže s naglaskom na valorizaciju izvedenog stanja,
 - postojećih sustava i mreža za prijenos podataka te uvođenja novih mreža i sustava pokretnih komunikacija (UMTS i sustavi sljedećih generacija),
 - novih i planiranih trasa svjetlovodnih kabela/optičkih svjetlovoda (Velika – Slatinski Drenovac, Ruševo - Slavonski Brod s odvojkom prema Degmanu, Španovica – Gornja Šumetlica, Gradište – Vukojevica - Lončarski Vis, Kutjevo – Orahovica (Duzluk)),
- mogućnosti izmještanja dalekovoda na području grada Požege te preispitivanja trasa ostalih dalekovoda na području Županije,

- izgradnje novih te izmještanje, odnosno korekciju planiranih trasa i kategorija plinovoda, i to:
 - trase nove dionice magistralnog plinovoda Dobrovac-Omanovac,
 - trase magistralnog plinovoda Kutina-Dobrovac prema saznanjima zasnovanim na novoizrađenoj Studiji utjecaja na okoliš,
 - dijela trase plinovoda MRS Kapela – Pleternica – MRS Požega – Brestovac prema saznanjima zasnovanim na izrađenoj Studiji utjecaja na okoliš, kao i prekategorizacija istog,
 - distributivnih plinovoda za naselja,
- mogućnosti preispitivanja/korekcije/planiranja/realizacije na području vodnog gospodarstva, i to:
 - realizacije Nacionalnog projekta navodnjavanja za područje Požeško-slavonske županije te osiguravanja prostora novih mikroakumulacija za potrebe navodnjavanja poljoprivrednih površina kao i ažuriranje stanja te planiranje drugih vodnih površina (mikroakumulacije/akumulacije /retencije, ribnjaci),
 - realizacije vodospreme u Pleternici,
 - realizacije trase magistralnog cjevovoda – obilaznica oko Požega,
 - preispitivanja i/ili korekcije vodocrpilišta/izvorišta i njihove funkcije,
 - preispitivanja i/ili korekcije ostalih vodoopskrbnih cjevovoda za opskrbu naselja,
 - preispitivanja i/ili korekcije crpnih stanica i filterskih postrojenja (uređaja za pročišćavanje pitke vode),
 - preispitivanja i/ili korekcije sustava odvodnje otpadnih voda u naseljima i lokacije ispusta i uređaja za pročišćavanje,
 - preispitivanja prostora za nove mikroakumulacije za potrebe navodnjavanja poljoprivrednih površina sukladno Nacionalnom projektu navodnjavanja za područje Požeško-slavonske županije,
 - preispitivanja i/ili korekcije višenamjenske mikroakumulacije koje pripadaju slivnom području Karašica – Vučica (Zlostop i Orahovica),
 - preispitivanja i/ili korekcije ostalih planiranih vodnih površina (mikroakumulacija/akumulacija / retencija / ribnjaka),
 - preispitivanja i/ili korekcije meliorativne odvodnje i navodnjavanja,
- mogućnosti preispitivanja vodoopskrbnog sustava i sustava odvodnje te realizacije potrebnih korekcija/izmjena,
- mogućnosti provođenja istražnih radova na dijelu Požeško-slavonske županije u svrhu istraživanja nafte i plina,
- realizacije inicijative za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Županije, a sukladno rudarsko–geološkoj Studiji potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije.

Osim navedenog, obzirom na nove činjenice i saznanja te donošenje novih i izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih propisa, Izmjenama i dopunama PPP-SŽ preispitalo se i ažuriralo:

- stanje postojećih groblja na području Županije,
- stanje, valorizacija kao i potrebe izrade dodatne dokumentacije zaštićenih i drugih prirodnih vrijednosti te kulturnih dobara sukladno novim odredbama posebnih propisa te planovima i odlukama jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave,
- gospodarenja otpadom, sukladno novim prostornim pokazateljima te odredbama novih i izmijenjenih zakonskih i podzakonskih propisa,
- građevinskih područja sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji, a prema prijedlozima JLS,

- sustava središnjih naselja te razvojnih i administrativnih središta,
- klasifikacije poljoprivrednog zemljišta,
- lokacija od interesa za obranu,
- Planskog dijela Obrazloženja Plana kao i Odredbi za provođenje (u dijelu koji nije obuhvaćen prethodno navedenim stavkama):
 - usklađivanje grafičkih i tekstualnih dijelova, novih naziva te gramatičke i sl. pogreške
 - građevine od važnosti za Državu i/ili Županiju,
 - gradnja građevina izvan građevinskog područja sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji,
 - gospodarske zone,
 - gospodarske djelatnosti sukladno novoj Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti,
 - građevine društvenih djelatnosti (školstvo, zdravstvo, šport i rekreacija),
 - pokazatelji za korištenje građevinskih područja naselja,
 - obveze izrade dokumenata prostornog uređenja užih područja sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji,
 - područja primjene posebnih razvojnih i drugih mjera,
 - iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina,
 - iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i cjeline,
 - željeznički promet,
 - zračni promet,
 - širine zaštitnih koridora energetskih i plinoopskrbnih građevina,
 - podaci o magistralnom plinovodu Slobodnica – Donji Miholjac prema saznanjima zasnovanim na novoizrađenoj Studiji utjecaja na okoliš,
 - plan plinifikacije Požeško-slavonske županije,
 - vodozaštitne zone/zone sanitarne zaštite uzimajući u obzir nove zakonske i podzakonske propise i akte.

Slika 47.: Izmjene i dopune Prostornog plana P-SŽ – Karta 1.: Korištenje i namjena prostora/površina (P-SSG, br. 4/11)
Izrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, lipanj 2011.

Vaųeci dokumenti prostornog uređenja na razini gradova i općina

• *Prostorni planovi uređenja gradova i općina (PPUG/O)*

Prostorni plan uređenja grada i općine određuje usmjerenja za razvoj djelatnosti i namjenu površina te uvjete za održivi i uravnoteųeni razvitak na podrućju grada i općine. Prostorni plan uređenja grada i općine temeljem Zakona, „*određuje osobito:*

- *osnovu naseljenosti ukljućivo površine naselja, urbanu obnovu postojećih izgrađenih podrućja te sanaciju degradiranih urbanih i ruralnih podrućja,*
- *razmještaj djelatnosti u prostoru sa smjernicama i prioritetima za postizanje ciljeva prostornog uređenja,*
- *osnovu s prikazom poljoprivrednih i šumskih zemljišta, vodnih izvora i vodnogospodarskih sustava, podrućja mineralnih sirovina, prirodnih i kulturno povijesnih i krajobraznih vrijednosti te ugroųenih podrućja,*
- *osnovu prometne, javne, komunalne i druge infrastrukture,*
- *zahvate u prostoru lokalnog znaćenja,*
- *uvjete za provedbu prostornog plana s granicama građevinskih podrućja.“*

Prostorni plan uređenja grada i općine donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće, po pribavljenoj suglasnosti ųupana. U postupku izdavanja suglasnosti zavod za prostorno uređenje ųupanije daje mišljenje o usklađenosti prostornog plana uređenja, grada, odnosno općine s prostornim planom ųupanije i prostornim planovima susjednih ųupanija te s drugim dokumentima prostornog uređenja od utjecaja na prostorni plan.

Do danas je svih 10 jedinica lokalne samouprave na podrućju Požeško-slavonske ųupanije donijelo prostorne planove uređenja, dakle ispunile su zakonsku obvezu izrade prostornih planova nove generacije.

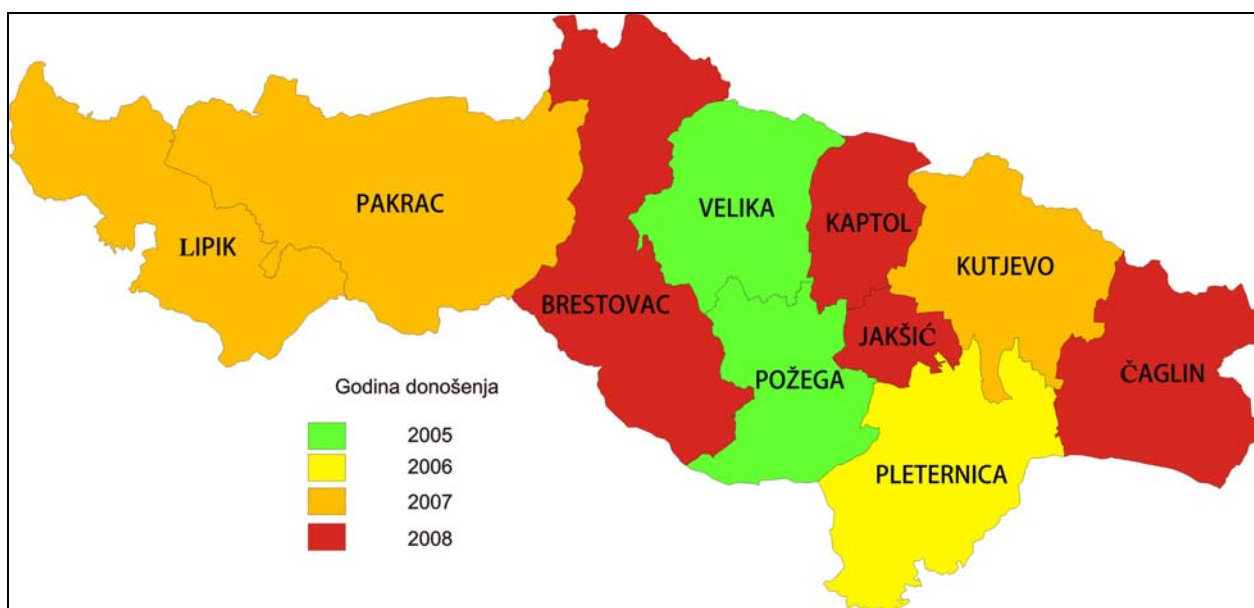
Posljednjih je godina posebno zabiljeųena intenzivna izrada izmjena i dopuna tih planova, odnosno njihova prilagodba novijim prostornim zahtjevima i novo donesenim propisima. Sveukupno je do danas doneseno preko 12 izmjena i dopuna prostornih planova uređenja na podrućju Požeško-slavonske ųupanije. U nastavku se daje pregledan prikaz svih prostornih planova uređenja gradova i općina, kao i njihovih izmjena i dopuna, koji su na snazi na podrućju Požeško-slavonske ųupanije (stanje u rujnu 2013.):

Tablica 54.

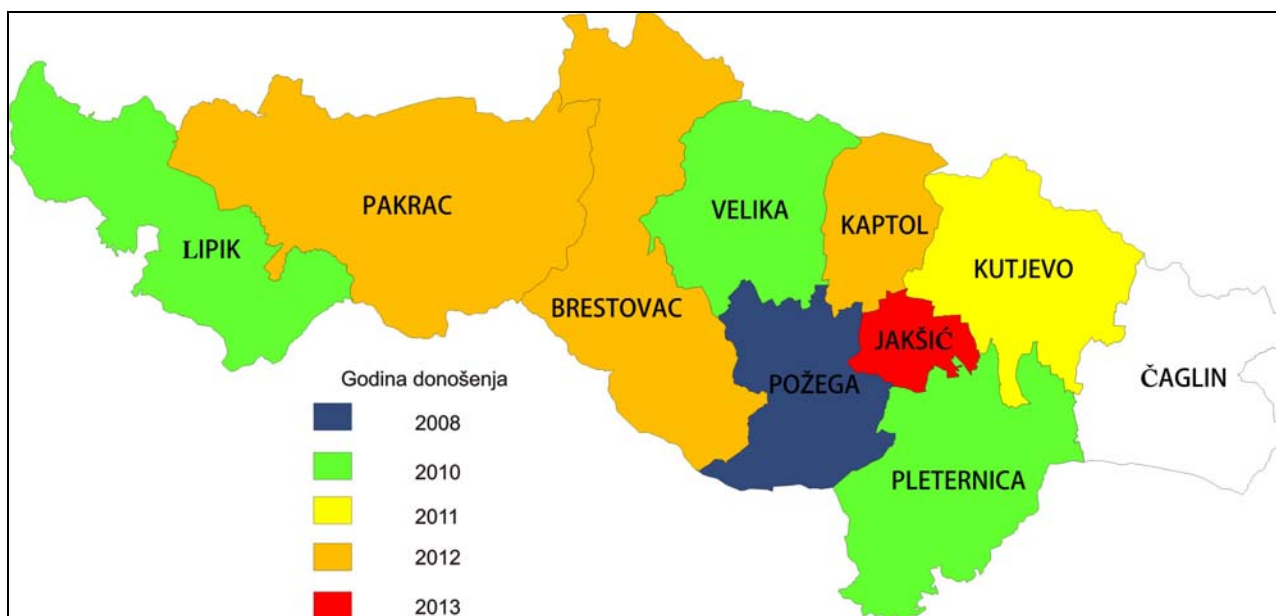
Pregled važeći prostorni planovi uređenja gradova i općina (PPUG/O) na području Požeško-slavonske županije			
JLS		Naziv plana	Objava
Gradovi			
1.	Kutjevo	PPUG donesen 2007. godine	Službeni glasnik grada Kutjeva, broj: 3/07
		Izmjene i dopune PPUG Kutjevo	Službeni glasnik grada Kutjeva, broj: 3/11
2.	Lipik	PPUG donesen 2007. godine	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 06/07
		Izmjene i dopune PPUG Lipika	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 01/10
		II. Izmjene i dopune PPUG Lipika	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 06/11
3.	Pakrac	PPUG donesen 2007. godine	Službeni glasnik grada Pakraca, broj: 8/07
		Izmjene i dopune PPUG Pakraca	Službeni glasnik grada Pakraca, broj: 2/12
4.	Pleternica	PPUG donesen 2006. godine	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 1/06
		Izmjene i dopune PPUG Pleternice	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 6/10
		II. Izmjene i dopune PPUG Pleternice	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 10/12
5.	Požega	PPUG donesen 2005. godine	Službeni glasnik grada Požege, broj: 16/05
		Izmjene i dopune PPUG Požege	Službeni glasnik grada Požege, broj: 27/08
		Izmjene i dopune PPUG Požege	Službeni glasnik grada Požege, broj: 19/13
Općine			
1.	Brestovac	PPUO donesen 2008. godine	Službeni glasnik općine Brestovac, broj 2/08
		Izmjene i dopune PPUO Brestovac	Službeni glasnik općine Brestovac, broj 3/12
		PPUO Brestovac – pročišćeni tekst	Službeni glasnik općine Brestovac, broj 7/13
2.	Čaglin	PPUO donesen 2008. godine	Službeni glasnik općine Čaglin broj, 4/08
3.	Jakšić	PPUO donesen 2008. godine	Službeni glasnik općine Jakšić, broj 48/08
		Izmjene i dopune PPUO Jakšić	Službeni glasnik općine Jakšić, broj 79/13
4.	Kaptol	PPUO donesen 2008. godine	Službeni glasnik općine Kaptol, broj 1/08
		Izmjene i dopune PPUO Kaptol	Službeni glasnik općine Kaptol, broj 4/12
5.	Velika	PPUO donesen 2005. godine	Službeni glasnik općine Velika, broj: 04/05
		Izmjene i dopune PPUO Velika	Službeni glasnik općine Velika, broj: 02/10
		Izmjene i dopune PPUO Velika	Službeni glasnik općine Velika, broj: 01/11

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, rujan 2013.

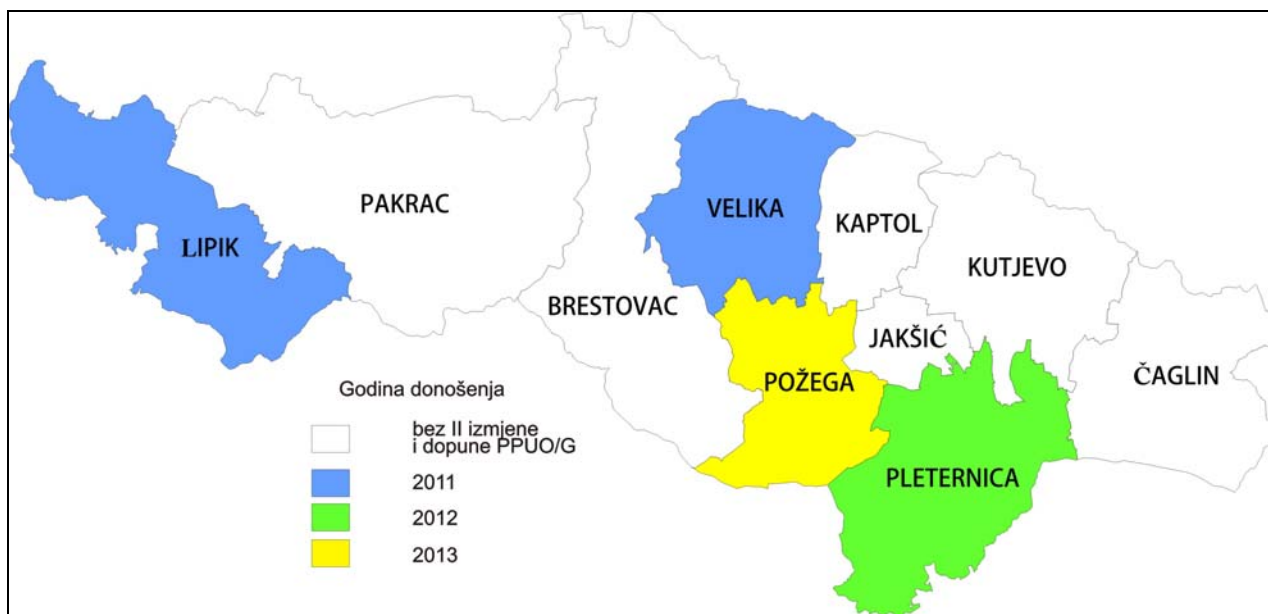
U nastavku se daju grafički prikazi dinamike donošenja prostornih planova uređenja na području Požeško-slavonske županije, kao i dinamiku donošenja njihovih izmjena i dopuna prema godinama donošenja.

Slika 48.: Dinamika donošenja prostornih planova uređenja na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

Slika 49.: Dinamika donošenja 1. Izmjena i dopuna prostornih planova uređenja na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

Slika 50.: Dinamika donošenja 2. Izmjena i dopuna prostornih planova uređenja na području Požeško-slavonske županije;
Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.
GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

• **Urbanistički planovi uređenja (UPU)**

Temeljem Zakona „Urbanistički plan uređenja detaljnije određuje prostorni razvoj naselja ili dijela naselja s osnovom prostornih i funkcionalnih rješenja, uvjeta i oblikovanja pojedinih prostornih cjelina naselja.

Za neizgrađene i neuređene dijelove građevinskog područja naselja i neizgrađena i neuređena izdvojena građevinska područja izvan naselja te za dijelove tih područja planiranih za urbanu obnovu obvezno se donosi urbanistički plan uređenja ili detaljni plan uređenja.

Urbanistički plan uređenja određuje osobito:

- podjelu područja na posebne prostorne cjeline te područja i koncept urbane obnove naselja ili dijelova naselja,
- namjene površina i prikaz površina javne namjene,
- razmještaj djelatnosti u prostoru,
- javnu, komunalnu i drugu infrastrukturu,
- mjere za zaštitu okoliša, očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti,
- uređenje zelenih, parkovnih i rekreacijskih površina, zahvate u prostoru značajne za prostorno uređenje naselja i izradu detaljnih planova uređenja,
- uvjete uređenja i korištenja površina i građevina i
- zahvate u prostoru u vezi sa zaštitom od prirodnih i drugih nesreća.“

Urbanistički plan uređenja donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće.

U nastavku su tabelarno navedeni važeći urbanistički planovi uređenja (UPU) i pojedine izmjene i dopune istih doneseni u proteklom razdoblju:

Tablica 55.

Pregled važećih urbanističkih planova uređenja (UPU)			
JLS		Naziv plana	Objava
Gradovi			
1.	Kutjevo	UPU Močenice III Kutjevo	Službeni glasnik grada Kutjeva, broj: 03/13
2.	Lipik	UPU gospodarske zone Lipik III (UPU 4)	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 006/11
3.	Pakrac	-	-
4.	Pleternica	UPU Grada Pleternice	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 02/07
		- Izmjene i dopune UPU Grada Pleternice	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 03/09
		- Ciljane II.izmjene i dopune UPU Grada Pleternice	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 01/13
5.	Požega	UPU Emovački lug 1	Službeni glasnik grada Požege, broj: 18/09
		UPU Emovački lug 2	Službeni glasnik grada Požege, broj: 18/09
		UPU gospodarska zona poljoprivredne namjene i rekreacijske zone Požege – sjever	Službeni glasnik grada Požege, broj: 023/10
		UPU Luka Požege	Službeni glasnik grada Požege, broj:18/09
		UPU VARELOVAC III Požege	Službeni glasnik grada Požege, broj: 38/08
		UPU zona gospodarske namjene Sjever, Industrijska ulica - Požege	Službeni glasnik grada Požege, broj: 022/07
Općine			
1.	Brestovac	-	-
2.	Čaglin	-	-
3.	Jakšić	UPU Gospodarske zone Jakšić	Službeni glasnik općine Jakšić, broj: 059/10 XIV
4.	Kaptol	UPU Gospodarske zone Novi Bešinci	Službeni glasnik općine Kaptol, broj: 4/11
5.	Velika	UPU naselja Velika	Službeno glasilo općine Velika, broj: 005/11
		UPU TG-1 RADOVANCI (UPU 5)	Službeni glasilo općine Velika, broj: 10/12

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, rujan 2013.

• **Detaljni plan uređenja (DPU)**

U skladu sa Zakonom „*Detaljni plan uređenja u skladu s prostornim planom uređenja velikog grada, grada i općine, odnosno urbanističkim planom uređenja detaljno razrađuje uvjete za gradnju i uređenje pojedinih zahvata u prostoru, osobito u odnosu na njihovu namjenu, položaj, veličinu, opće smjernice oblikovanja i način priključivanja na javnu, komunalnu i drugu infrastrukturu te određuje mjere za zaštitu okoliša, prirodnih, krajobraznih, kulturno povijesnih i drugih vrijednosti propisanih Zakonom.*

Detaljni plan uređenja donosi se obvezno za dijelove naselja na kojima je određeno provoditi urbanu komasaciju.“

Detaljni plan uređenja donosi također gradsko, odnosno općinsko vijeće.

Važeći detaljni planovi uređenja (DPU) doneseni u proteklom razdoblju su:

Tablica 56.

Pregled važećih detaljnih planova uređenja (DPU) na području Požeško-slavonske županije			
JLS	Naziv plana		Objava
Gradovi			
1.	Kutjevo	DPU Gospodarska zona u Kutjevu	Službeni glasnik općine Kutjeva, broj: 005/99
2.	Lipik	DPU Poduzetničke zone II – Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 003/08
		DPU stambeno poslovne zone Centar-Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 002/98
		- I. Izmjene i dopune DPU stambeno poslovne zone Centar - Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 3/99
		- II. Izmjene i dopune DPU stambeno poslovne zone Centar - Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 4/03
		- III. Izmjene i dopune DPU stambeno poslovne zone Centar - Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 5/05
		- IV. Izmjene i dopune DPU stambeno poslovne zone Centar - Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 1/12
		DPU Zona A Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 003/99
		DPU Zona B Lipik	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 003/99
3.	Pakrac	-	-
4.	Pleternica	-	-
5.	Požega	DPU Orljava-autobusni kolodvor	Službeni glasnik grada Požege, broj: 015/07
		DPU zone izdvojene gospodarske namjene Alaginci-Požega	Službeni glasnik grada Požege, broj: 022/07
Općine			
1.	Brestovac	-	-
2.	Čaglin	DPU Industrijska zona - Čaglin	Službeni glasnik općine Čaglin, broj: 004/04
3.	Jakšić	-	-
4.	Kaptol	-	-
5.	Velika	-	-

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, rujan 2013.

Osim navedenih važećih detaljnih planova na snazi su i tri **provedbena urbanistička plana (PUP)** donijeta sukladno Zakonu o prostornom planiranju i uređivanju prostora iz 1980. godine („Narodne novine“, br. 54/80, 16/86, 18/89, 34/91). Prema navedenom Zakonu provedbeni urbanistički plan donosi se obavezno za:

- dio područja grada ili naselja gradskog karaktera na kojem će se u srednjoročnom razdoblju urediti građevinsko zemljište radi izgradnje stambenih i drugih objekata;
- naselja, dijelove naselja ili prostorne zone koje su utvrđene kao kulturno dobro ili su pod posebnom zaštitom;
- gradove i naselja gradskog karaktera koji se nalaze unutar parka prirode.

Važeći provedbeni urbanistički planovi (DPU) na području Požeško-slavonske županije su:

Tablica 57.

Pregled provedbenih urbanističkih planova koji su na snazi			
JLS		Naziv plana	Objava
Gradovi			
1.	Kutjevo	PUP Močenice II u Kutjevu	Službeni glasnik općine Kutjeva, broj: 004/91
		PUP Ul. Ante Starčevića u Kutjevu	Službeni glasnik općine Kutjeva, broj: 001/93
2.	Lipik	-	-
3.	Pakrac	-	-
4.	Pleternica	PUP Centar u Pleternici	Službeni glasnik grada Pleternice, broj: 02/92
		- Izmjene i dopune PUP-a Centar u Pleternici	Oglasna ploča 1993.
5.	Požega	-	-
Općine			
1.	Brestovac	-	-
2.	Čaglin	-	-
3.	Jakšić	-	-
4.	Kaptol	-	-
5.	Velika	-	-

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, rujan 2013.

• **Generalni urbanistički plan (GUP)**

Obaveza izrade generalnih urbanističkih planova (GUP) postojala je prema „starom“ Zakonu o prostornom uređenju iz 1994. godine („Narodne novine“, br. 30/94, 68/98, 61/00., 32/02 i 100/04). Prema navedenom Zakonu GUP utvrđuje temeljnu organizaciju prostora, zaštitu prirodnih, kulturnih i povijesnih vrijednosti, korištenje i namjenu površina sa prijedlogom prvenstva njihova uređenja.

GUP se donosio za naselja u kojima je sjedište tijela županija, Grad Zagreb te druga naselja koja imaju više od 15.000 stanovnika.

Prostornim planom Požeško-slavonske županije (Službeni glasnik Požeško-slavonske županije 5/02 i 5A/02), bila je određena obveza izrade generalnog urbanističkog plana za grad Požegu

Sukladno „novom“ Zakonu o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. godine, generalni urbanistički planovi ostaju na snazi najdulje deset godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona, a mogu

se mijenjati i/ili dopunjavati te staviti izvan snage i prije donošenja dokumenata prostornog uređenja prema ovom Zakonu.

Donošenje izmjena i dopuna te stavljanje izvan snage generalnih urbanističkih planova također je u nadležnosti gradskog, odnosno općinskog vijeća.

Generalni urbanistički planovi (koji ostaju na snazi najdulje deset godina od dana stupanja na snagu „novog“ Zakona o prostornom uređenju i gradnji):

Tablica 58.

Pregled generalnih urbanističkih planova (GUP) koji su na snazi			
JLS		Naziv plana	Objava
Gradovi			
1.	Kutjevo	GUP Kutjevo	Službeni vjesnik općine Slavonska Požega, broj: 4/91
		- Izmjene i dopune GUP-a Kutjevo	Službeni glasnik općine Kutjeva, broj: 001/99
		- II.Izmjene i dopune GUP-a Kutjevo	Službeni glasnik grada Kutjeva, broj: 006/06
2.	Lipik	GUP grada Lipika	Službeni glasnik grada Lipika, broj: 004/98
3.	Pakrac	GUP Grada Pakraca	Službeni glasnik grada Pakraca, broj: 00/01
4.	Pleternica	-	-
5.	Požega	GUP Požega	Službeni glasnik grada Požege, broj: 08/06
		- Izmjene i dopune GUP-a Požega	Službeni glasnik grada Požege, broj: 18/06
		- Izmjene i dopune GUP-a Požega	Službeni glasnik grada Požege, broj: 20/06
		- Izmjene i dopune GUP-a Požega	Službeni glasnik grada Požege, broj: 08/07
		- Izmjene i dopune GUP-a Požega	Službeni glasnik grada Požege, broj: 19/13
Općine			
1.	Brestovac	-	-
2.	Čaglin	-	-
3.	Jakšić	-	-
4.	Kaptol	-	-
5.	Velika	-	-

Izvor: Dokumentacija prostora Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, rujan 2013.

III.1.2. Dokumenti prostornog uređenja u postupku izrade i donošenja

Stanje izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk

„Park prirode je, sukladno posebnim zakonima i propisa koji se odnose na zaštitu prirode prostrano prirodno ili dijelom kultivirano područje kopna i/ili mora velike bioraznolikosti i/ili georaznolikosti, s vrijednim ekološkim obilježjima, naglašenim krajobraznim i kulturno-povijesnim vrijednostima. Park prirode ima i znanstvenu, kulturnu, odgojno-obrazovnu te rekreativnu namjenu. U parku prirode dopuštene su gospodarske i druge djelatnosti i zahvati kojima se ne ugrožavaju njegova bitna obilježja i uloga.“

Temeljem navedenih zakona i propisa organizacija prostora, način korištenja, uređenja i zaštite prostora u parku prirode uređuju se prostornim planom područja posebnih obilježja, na temelju stručne podloge koju izrađuje Državni zavod za zaštitu prirode.

Prostorni plan područja posebnih obilježja, temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji, uz poštivanje smjernica Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske i zahtjeva Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, uvažavanjem prirodnih, krajobraznih i kulturno povijesnih vrijednosti te uvjeta zaštite okoliša i prirode, razrađuje ciljeve prostornog uređenja na području posebnih obilježja i određuje organizaciju, zaštitu, namjenu i uvjete korištenje prostora. Prostorni plan područja posebnih obilježja donosi se obvezno za područje nacionalnog parka i parka prirode te za područja određena Strategijom ili prostornim planom županije.

Prostorni plan područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk (u daljnjem tekstu: PPPPO Parka prirode Papuk) je dokument prostornog uređenja državne razine i donosi ga Hrvatski sabor.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i gradnje (tada: Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva) izradu Nacrta prijedloga PPPPO Parka prirode Papuk, povjerilo je Županijskom zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije.

U razdoblju do 2007. godine provedene su sljedeće aktivnosti na izradi ovog Plana:

- Prikupljeni su i obrađeni svi važeći dokumenti prostornog uređenja, sva dostupna izrađena dokumentacija o prostoru, kao i podaci od državnih i drugih tijela i pravnih osoba državne županijske i lokalne razine koji su temeljem posebnih propisa nadležni za održavanje podataka i upravljanje određenim resursima ili područjem. U okviru pripremnih radova pribavljene su i topografske podloge, a prikupljeni podaci kartirani i tematski obrađeni.
- Izrađeni su stručni radovi/tematske studije kao podloge za daljnju izradu Plana, i to:

Tablica 59.

Evidencija izrađenih znanstveno stručnih tematskih studija za potrebe izrade PPPPO Parka prirode "Papuk"			
R.b.	Naziv studije	Ime i prezime autora	Izrada (godina)
1.	Arheološka topografija i valorizacija nalazišta na prostoru Parka prirode "Papuk"	Mr.sc. Hrvoje Potrebica	2003.
2.	Povijesni pregled za prostorni plan Parka prirode "Papuk"	Dr. sc. Stanko Andrić	2003.
3.	Hidrološka obrada slivova vodotoka na površini Parka prirode "Papuk"	Mr.sc. Miroslav Taborski	2003.
4.	Inventarizacija i valorizacija flore Parka prirode "Papuk",	Mr.sc. Marija Pandža	2003.
5.	Inventarizacija i valorizacija faune Parka prirode "Papuk",	Doc.dr.sc. Stjepan Krčmar	2003.
6.	Inventarizacija i valorizacija vegetacije Parka prirode "Papuk",	Doc.dr.sc. Josip Franjić	2003.
7.	Studija gospodarenja šumama i općekorisnim funkcijama šuma i šumskog zemljišta	Mr.sc. Juraj Zelić, Mr.sc. Željko Najvirt, Mr.sp. Berislav Puača	2003.
8.	Studije pod nazivom "Geološke značajke Parka prirode "Papuk"	Dr.sc. Domagoj Jamičić	2005.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje

- Tekstualno su obrađene osnovne polazišne teme prostornog plana (Polazišta, Ciljevi, Plan), a koje se odnose na položaj, značaj i posebnosti prostora u odnosu na prostor i sustav Države, i to:
 - Polazišta: osnovne podatke o stanju u prostoru (teritorijalni obuhvat parka prirode "Papuk", stanovništvo, naselja i naseljenost), prirodne značajke prostora (reljef, geološke, tektonske, seizmotektonske, hidrogeološke, pedološke, klimatske značajke, fauna, flora, vegetacija ...), zaštićene prirodne vrijednosti i kulturna dobra, pretežite djelatnosti (šumarstvo, lovstvo, ribogojstvo i športski ribolov, poljoprivreda, turizam, eksploatacija mineralnih sirovina), infrastrukturni sustavi, stanje okoliša i zbrinjavanje otpada, planski pokazatelji i obveze iz dokumenata prostornog uređenja šireg područja i ocjena postojećih prostornih planova, ocjena stanja mogućnosti i ograničenja
 - Ciljevi prostornog razvoja
 - Planske smjernice za razvoj unutar obuhvata Parka prirode "Papuk" koje su obuhvatile sve segmente razvoja, s posebnim naglaskom na organizaciju i namjenu prostora te na njegovu prostornu diferencijaciju s karakterističnim područjima ugostiteljsko-turističke, sportsko-rekreativne i izletničke namjene
- Obrađen je Grafički dio Plana s nizom grafičkih kartograma i analiza vezanih za namjenu pojedinih područja koji mogu doživjeti određene izmjene uvjetovane dobivenim Stručnim podlogama Državnog zavoda za zaštitu prirode.
- Održani su radni sastanci s predstavnicima Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Zavoda za prostorno uređenje Virovitičko-podravske županije, Javne ustanove Parka prirode "Papuk", Državnog zavoda za zaštitu prirode i drugim subjektima neophodnim za izradu Plana. Na sastancima se osim razmjene informacija detaljnog uvida u stanje izvedenih radova na izradi PPPPO Park prirode "Papuk" razmatrala problematika kako sjevernog dijela Parka koji potpada pod ingerenciju Virovitičko-podravske županije, a za koji Zavod jednostavno nema potrebnih informacija tako i problematike moguće izmjene granice Parka prirode.

Temeljem održanih radnih sastanaka s predstavnicima Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva *utvrđeno je da je obvezna izrada Stručne podloge za određivanje zona zaštite prirode unutar Parka prirode „Papuk“ i prijedlog nove granice Parka prirode od strane Državnog Zavoda za zaštitu prirode pri Ministarstvu kulture i Javne ustanove prirode*, a koja je osnova za Plansku izradu PPPPO Park prirode "Papuk", a time i daljnju izradu i proceduru donošenja istog.

Zaključno, Zavod će, sukladno zakonskim odredbama, nastaviti s daljnjom izradom i procedurom donošenja PPPPO Parka prirode "Papuk" po prethodno provedenoj koordinaciji s Ministarstvima i po dobivenoj Stručnoj podlozi za određivanje zona zaštite prirode unutar Parka prirode "Papuk" od strane nadležnog Državnog zavoda za zaštitu prirode.

*Slika 51: Nacrtni prijedlog Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk
Izrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije*

Napomena:

Daljnje aktivnosti na izradi i donošenju PPPO Parka prirode "Papuk" pokrenute su na inicijativu Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja krajem 2013. godine. Naime, temeljem Odluke o povjeravanju poslova i osiguranju sredstava nadležno Ministarstvo povjerilo je Zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije izradu stručno analitičkih poslova za PPPP Papuk sukladno potpisanom Ugovoru (MINISTARSTVO: Klasa: 350-01/13-01/309, Urbroj: 531-01-13-2; ZAVOD: Klasa: 350-01/13-09/2, Urbroj: 2177/1-3-1-13-5; od 12. studenog 2013.).

Stanje izrade Ciljanih izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Odlukom o izradi ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije („Požeško - slavonski službeni glasnik“, br. 6/12 i 1/13 - u daljnjem tekstu: Odluka), donesenom na temelju članka 78. stavka 1. Zakona o prostornom uređenju i gradnji ("NN", br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12 – u daljnjem tekstu: Zakon) i članka 16. Statuta Požeško-slavonske županije ("Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 16/01, 2/03, 7/06 i 15/06), od strane Županijske skupštine Požeško-slavonske županije, započeo je postupak izrade i donošenja ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije ("Požeško-slavonski službeni glasnik" broj 5/02 i 5A/02 - u daljnjem tekstu: Plan).

Razlozi izrade i donošenja ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, kao i: obuhvat, ocjena stanja u obuhvatu prostornog plana, ciljevi i programska polazišta, način pribavljanja stručnih rješenja, tijela i osobe određene posebnim propisima koja izdaju zahtjeve iz svog djelokruga, te drugi sudionici koji će sudjelovati u izradi, rokovi za izradu i

izvori financiranja, utvrđeni su navedenoj Odluci od 21. prosinca 2012. te Izmjeni Odluke od 21. ožujka 2013. godine i odnose se na:

- razvoj nove gospodarske zone za specifičnu djelatnost (proizvodnja lijevanog i float stakla) na području Grada Lipika,
- proširenje/korekciju područja eksploatacijskih polja "Šamanovica", "Duboka", "Krndija-Velika brazda", "Čukur", "Klašnice",
- korekciju područja namijenjenog istraživanju mineralnih sirovina i otvaranju novih istražnih prostora sukladno korekcijama (ukidanju) granica građevinskih područja naselja na području općine Brestovac,
- promjenu lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Kutjevo,
- korekciju u svrhu mogućnosti priključenja naselja na uređaje za pročišćavanje otpadnih voda većih kolektorskih sustava, kao rješenja koja mogu zamijeniti pojedine samostalne ili zajedničke sustave za odvodnju otpadnih voda,
- planiranje retencija za obranu od poplava "Basamac", "Drenik" ("Sklop"), "Čujevac" ("Šibovica"), "Odorovac" i "Selište",
- planiranje akumulacije MA Bistra 2 na području Općine Kaptol,
- preispitivanja namjene formirane gospodarske zone Grabarje (ugostiteljsko – turistička ili gospodarska namjena),
- korekciju obuhvata akumulacije/retencije Kaptolka,
- formiranje zone turističko-rekreacijske namjene "Leštat",
- korekcije površine/oblika ugostiteljsko-turističkih zona u Pleternici i Radovancima,
- korekcije površina/oblika gospodarske zone u Pakracu i gospodarske zone poljoprivredne namjene i rekreacijske zone u Požegi,
- korekcije Odredbi za provođenje u svrhu neometanog razvoja iskorištavanja obnovljivih izvora energije sunca,
- korekcije Odredbi za provođenje u svrhu redefiniranja minimalne zelene površine u radnim zonama za iznimne slučajeve,
- korekciju Odredbi za provođenje u svrhu redefiniranja obveze kabliranja, odnosno zračnog vođenja elektroenergetskih vodova,
- korekciju obuhvata poplavnih područja u Županiji,
- planiranje matičnog kolosijeka povezivanjem na postojeću željezničku prugu II 206 Banova Jaruga – Pčelić iz kolodvora Lipik za potrebe nove gospodarske zone.

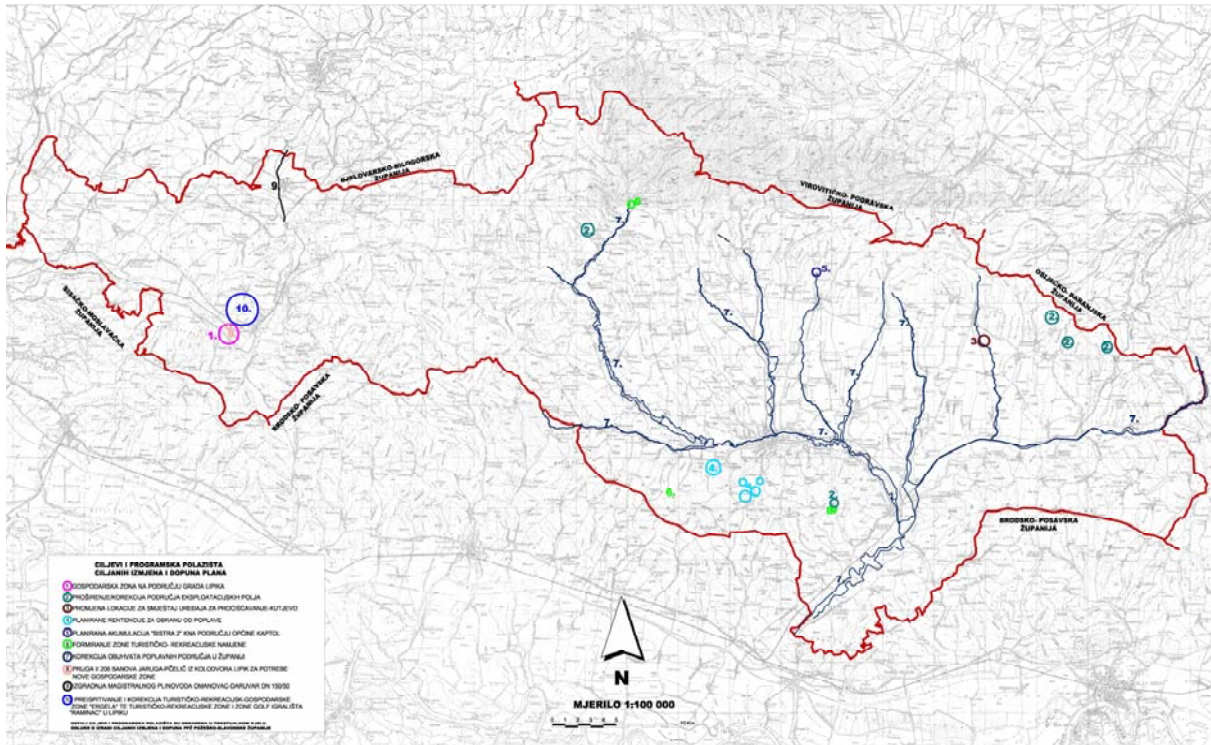
Obuhvat ciljanih Izmjena i dopuna Plana jednak je administrativnom teritoriju pripadajuće Požeško-slavonske županije, a u kojem se pojavljuju točkaste izmjene i dopune istog.

Do izrade ovog Izvjешća provedene su sljedeće aktivnosti u postupku izrade i donošenja Ciljanih Izmjena i dopuna prostornog plana Požeško-slavonske županije

- Županijska skupština Požeško-slavonske županije donijela je 15. prosinca 2012. godine Odluku o izradi ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, te 21. ožujka 2013. Odluku o izmjeni i dopuni iste.
- Župan Požeško-slavonske županije donio je 30. travnja 2013. godine Odluku o provođenju postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš ciljanih Izmjena i dopuna Plana. Zahtjev za davanje mišljenja o potrebi strateške procjene za ciljne Izmjene i dopune Plana upućen je nadležnim tijelima i osobama određenim posebnim propisima.
- Nositelj izrade, sukladno članku 79. Zakona, uputio je 20. veljače 2013. godine i 03. travnja 2013. godine i 13. srpnja 2011. godine Odluku o izradi tijelima i osobama određenim posebnim

propisima, s pozivom da u Zakonskom roku od 30 dana dostave zahtjeve (podatke, planske smjernice i propisane dokumente) za izradu ovih izmjena i dopuna Plana.

Nastavak izrade i donošenja ciljanih Izmjena i dopuna Plana uvjetovan je dinamikom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, a rokovi daljnjeg tijeka izrade proizlaze iz Odluke o izradi ciljanih Izmjena i dopuna Plana, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

Slika 52.: *Nacrt prijedloga ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, Karta 1. Korištenje i namjena prostora; Izrada: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije*

Istovremeno s razmatranjem ovog Izvješća na Županijsku skupštinu Požeško-slavonske županije u tijeku je Prijedlog donošenja Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o ciljanim Izmjena i dopuna PPSŽ.

Stanje izrade PPUO/G-ova i/ili njihovih izmjena i dopuna te stanje izrade UPU-ova i DPU-ova i/ili njihovih izmjena i dopuna

Kao što je navedeno u prethodnim poglavljima, svi gradovi i općine u Požeško-slavonskoj županiji donijeli su svoje prostorne planove uređenja.

U vrijeme izrade ovog Izvješća, u izradi su sljedeći dokumenti prostornog uređenja i/ili njihove izmjene i dopune:

- III. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja grada Lipika
- III. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Velika
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja zone gospodarske namjene „Sjever“
- Izmjene i dopune Detaljnog plana uređenja zone izdvojene gospodarske namjene „Alaginci - Požega“.

III.2. Provedba dokumenata prostornog uređenja

III.2.1. Provođenje Prostornog plana Požeško-Slavonske županije

Prostorni plan županije, uz poštivanje ciljeva prostornog uređenja određenih Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, smjernica i zadaća iz Strategije, Programa i drugih razvojnih dokumenata te uvažavanjem specifičnih potreba koje proizlaze iz regionalnih osobitosti, prirodnih, krajobraznih i kulturno povijesnih vrijednosti i mjera zaštite okoliša, razrađuje ciljeve prostornog uređenja i određuje racionalno korištenje prostora i u skladu u najvećoj mogućoj mjeri sa susjednim županijama, prostorni razvoj i zaštitu prostora. Prostornim planom Požeško-slavonske županije određeni su ciljevi i načela prostornog uređenja. Prostor Požeško-slavonske županije usklađuje komponente o kojima ovisi uravnoteženje razvoja na razini cijelog teritorija (položaj u sustavu prometnih, energetskih sustava i sustava naselja), ali i posebnih cjelina, kao što su prirodne cjeline i resursi, te problemsko-razvojna područja, kao što je rijetko naseljen i depopulacijski prostor, područje posebne državne skrbi, ratom stradalo područje i područje obnove. Zato je nužno osnažiti središnja naselja te planirati sadržaje za razvoj perifernih koja odumiru, a razvojne programe i razvoj infrastrukture koncipirati tako da pokriju sve dijelove ovog prostora. U tom smislu, kao osnovni ciljevi prostornog razvoja na području Županije, koji su regionalnog, državnog i međunarodnog značaja, naglašeni su razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i značajnih infrastrukturnih sustava, racionalno korištenje prirodnih izvora i očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša. Iako Požeško-slavonska županija nema prednosti povoljnog geoprometnog položaja zbog ostanka izvan glavnih prometnih tokova koji su mimoišli ovo područje ili ga tek tangiraju (autocesta, podravski prometni koridor, Vc koridor), perspektiva budućeg razvitka postoji u ubrzanoj realizaciji planiranog brzog prometnog povezivanja na glavne pravce, očuvanju prirode i cjelokupnog okoliša, turističkim i prirodnim resursima, relativnoj blizini Zagreba kao glavnog grada te dovoljnom kvantitativnom i kvalitativnom potencijalu stanovništva. Stoga se kao ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja izdvajaju brzo prometno i infrastrukturno povezivanje, demografski razvoj, odabir prostorne i gospodarske strukture, razvoj naselja, društvene infrastrukture te zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti te kulturno-povijesnih cjelina. Kao ciljevi prostornog uređenja naselja na području županije ističu se racionalno korištenje i zaštita prostora te unaprjeđenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture.

Obveza praćenja provedbe Prostornog plana Županije određena je Zakonom o prostornom uređenju i gradnji. Zavod prati provedbu Prostornog plana Županije kroz aktivno sudjelovanje u svim fazama izrade i donošenja prostornih planova užih područja čija je izrada i donošenje u nadležnosti gradova i općina. Ova je aktivnost započela 2002. godine, donošenjem Plana, a nastavlja se kontinuirano kroz sve godine rada Zavoda.

Prostorni plan Požeško-slavonske županije provodi se, osim izravno kroz izdavanje odobrenja koja se prema posebnim propisima izdaju na temelju odredbi toga Plana, još i kroz izradu i donošenje prostornih planova užih područja, odnosno kroz njihovu daljnju provedbu u gradovima i općinama Požeško-slavonske županije. Već je navedeno u prethodnim poglavljima da su u proteklom razdoblju, svi gradovi i općine donijeli prostorne planove uređenja, tako da je danas prostor čitave Županije prekriven planovima „nove generacije“. Također, u proteklom je razdoblju donesen i jedan generalni urbanistički plan te nekoliko izmjena i dopuna planova tog nivoa, a koji su trebali prestati važiti 1. listopada 2017., no to u ovom trenutku nije sigurno, obzirom na prijedloge novih zakonskih rješenja koja su u proceduri donošenja. Donesen je i određeni broj drugih provedbenih planova (urbanističkih, detaljnih), a sve je prezentirano ranije u ovom

Izvješću. Sve jedinice lokalne samouprave, osim jedne, donijele su u međuvremenu i jednu ili više izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine ili grada.

Do sada su već evidentirani i učinci provedbe prostornih planova „nove generacije“, osobito na primjerima početka opremanja i realizacije gospodarskih zona, infrastrukturnih objekata, kao i zaštićenih prirodnih i povijesnih cjelina - iako dinamika i intenzitet nije zadovoljavajući, najviše zbog nepovoljne gospodarske situacije i za sada još uvijek nedovoljno kvalitetne prometne povezanosti.

Kroz izradu i donošenje prostornih planova uređenja primijenjene su, gdje god je to bilo moguće, mogućnosti rješavanja neplanske izgradnje uključivanjem u građevinsko područje naselja.

Zavod je u proteklom razdoblju naišao na saznanja o problemima pri provođenju Odredbi Prostornog plana Županije, kako iz primjedbi građana i korisnika prostornih planova, tako i kroz izradu te praćenje izrade i davanja mišljenja na prostorne planove uređenja gradova i općina.

Najveći problem u provedbi osnovnog Plana iz 2002. godine bila je velika dinamika promjene planova prometnih i infrastrukturnih subjekata, koji su u svojim individualnim planovima razvoja imali potrebu za novim građevinama, kao i za promjenama/korekcijama trasa, proširenjima postojećih koridora i radijusa i primjenom novih tehnologija. Takvi zahvati uglavnom su bez iznimke uključeni u sveobuhvatnu Izmjenu i dopunu PPSŽ-a iz 2011. godine kako bi se stvorili prometni i infrastrukturni preduvjeti za dalji demografski i gospodarski razvoj Županije.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva ukazalo je, u prosincu 2008. godine, na poteškoću u provođenju prostornih planova svih županija i Grada Zagreba zbog nepostojanja jedinstvenih preduvjeta za izgradnju mreže građevina elektroničke komunikacijske infrastrukture. Svim županijama i Gradu Zagrebu Ministarstvo je dostavilo Uputu za postupanje sa smjernicama i općim uvjetima za izradu izmjena i dopuna prostornih planova županije i Prostornog plana Grada Zagreba, kao i stručnu podlogu „Zajednički plan razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture za razdoblje od 2008. do 2011. godine“ u skladu s kojima se trebaju izraditi navedene izmjene. Stoga je i Požeško-slavonska županija, u skladu s navedenom uputom i stručnom podlogom, u sklopu sveobuhvatnih Izmjena i dopuna PPSŽ-a 2011. godine to i učinila, čime su se stekli nužni preduvjeti za bržu i, u prostorno planskom smislu, kvalitetniju izgradnju samostojećih antenskih stupova na području Županije.

Osim navedenih pitanja u realizaciji prometnih i infrastrukturnih projekata, problem se pokazao i u primjeni Odredbi koje su bile vezane na gradnju gospodarskih građevina namijenjenih poljoprivrednoj proizvodnji, prije svega onih koje su se gradile izvan granica građevinskog područja. Osobito se to odnosilo na udaljenost građevina za uzgoj stoke od građevinskog područja i prometnica, broj uvjetnih grla te veličinu i definiciju posjeda. Daljnjom analizom utvrđeno je da postoji prostor za korekciju Odredbi koje stanje na terenu zahtjeva, a osobito obzirom na nov način poljoprivredne proizvodnje, modernijih građevina za uzgoj stoke, kao i primjenu novih tehnologija.

Također se u međuvremenu pojavio veliki interes pojedinaca, ali i države, u promicanju i korištenju obnovljivih izvora energije što nije bilo dovoljno razrađeno u osnovnom Planu iz 2002. godine.

U proteklom je periodu izrađena i rudarsko – geološka studija pod nazivom 'Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije', koja je

izrađena u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama RH i koja je otklonila ograničenje na istražne prostore i eksploatacijska polja iz osnovnog Plana te je, ugradnjom njezinih rezultata u Izmjenu i dopunu Plana, omogućila realizaciju svih planiranih eksploatacijskih polja, kao i novih područja namijenjenih istraživanju mineralnih sirovina i otvaranju novih istražnih prostora.

Kao jedan od problema pokazalo se i provođenje odredbi koje se odnose na racionalno korištenje prostora, odnosno provođenje kriterija za dimenzioniranje građevinskih područja naselja i građevinskih područja izdvojene namjene. Navedeni kriteriji proizlaze iz smjernica Strategije i Programa prostornog uređenja Države o racionalnom korištenju prostora, kao i iz detaljne analize ranije važećih prostornih planova u kojima su planirana građevinska područja bila značajno predimenzionirana u odnosu na realne mogućnosti povećanja broja stanovnika u gradu ili općini te su, prilikom donošenja osnovnog Plana 2002. godine, značajno smanjena.

Osim pojedinačnih zahtjeva privatnih osoba, problem se odnosio i na zahtjeve gradova i općina za osnivanjem novih te proširenjem postojećih gospodarskih zona, što možda nije u svakom trenutku pratilo argumentirane razvojne potrebe ili činjenice o izgrađenosti/popunjenosti većeg dijela postojećih gospodarskih zona. Međutim, sve brojniji zahtjevi za proširenjem građevinskih područja, novi gospodarski subjekti s posebnim zahtjevima, kao i novije analize izgrađenosti te, osobito, stvarne mogućnosti realizacije gradnje u postojećim gospodarskim zonama i građevinskim područjima naselja provedene u Zavodu za prostorno uređenje u proteklom razdoblju, rezultirali su promjenama u Izmjenama i dopunama Prostornog plana Požeško-slavonske županije iz 2011. godine.

Posebno je bilo važno u Izmjene i dopune PPSŽ-a unijeti one gospodarske zone čija je veličina (površina) to zahtijevala, kao i sve planirane ugostiteljsko-turističke zone za koje je interes u proteklom periodu rastao zajedno s promocijom i razvojem kontinentalnog turizma.

Osim toga, u Izmjenama i dopunama iz 2011. godine, gradovima i općinama se kroz Odredbe za provođenje koje daju smjernice za izradu Prostornih planova uređenja općina i gradova, omogućilo povećanje ukupnog građevinskog područja u odnosu na površinu u važećim prostornim planovima i za više od dosadašnjih 20 %, ali samo iznimno, ukoliko su iscrpljene mogućnosti izgradnje u postojećim granicama, uključivo i mogućnost smanjenja građevinskog područja u dijelu koji se ne privodi namjeni, na temelju argumentirane razvojne potrebe (porasta broja stanovnika, središnje funkcije, razvoj gospodarstva), a koju mora pratiti i program izgradnje i uređenja zemljišta. Svakako je određeno da se u slučaju potrebe proširenja granica mora prethodno ispitati mogućnost smanjenja postojećeg građevinskog područja u dijelovima koji se kroz dugi vremenski period nisu priveli planiranoj namjeni, a niti trenutno nema takvih naznaka. Takva je praksa uglavnom i primjenjivana prilikom izrade Prostornih planova uređenja gradova i općina te njihovih Izmjena i dopuna.

Sve navedeno ugrađeno je, kako je već navođeno, u sveobuhvatne Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije iz 2011. godine. No, to je tek dio mnogobrojnih izmjena koje su provedene u PPSŽ-u – uz ostalo, sva prostorno planska rješenja usklađena su s novim propisima, tehničkom i prostornom dokumentacijom, stručnim podlogama i studijama te novonastalim stanjem na terenu. Tako su u grafičkom dijelu Plana kroz Izmjene i dopune obuhvaćeni svi grafički prikazi s dodatkom kartografskog prikaza ekološke mreže, dok su izmjene i dopune tekstualnog dijela obrađene kroz velik broj intervencija u planskom dijelu te sa čak 217 točaka izmjena i dopuna Odredbi za provođenje. Posebna pažnja pritom je posvećena upravo zahtjevima i prijedlozima gradova i općina, te gospodarskih, prometnih i infrastrukturnih subjekata koji su aktivno sudjelovali u njihovoj izradi.

Nakon donošenja Izmjena i dopuna PPPSŽ-a iz 2011. godine, šest jedinica lokalne samouprave uskladilo je svoje PPUG/O-va s tim, te je donijelo Izmjene i dopune u koje su ugrađena sva nova prostorno-planska rješenja s novim mogućnostima (gospodarske i ugostiteljsko-turističke zone, eksploatacija mineralnih sirovina, obnovljivi izvori energije i dr.).

Trenutno je u proceduri izrada Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije za koju je u prosincu 2012. godine donesena Odluka o izradi, a u ožujku 2013. i Odluka o Izmjeni i dopuni Odluke o izradi. Također, istovremeno s donošenjem ovog Izvjeshća u tijeku je i donošenje Odluke o II. Izmjenama i dopunama Odluke o izradi Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Osnovni cilj i programsko polazište ciljanih Izmjena i dopuna je ostvarenje preduvjeta za razvoj nove gospodarske zone za specifičnu djelatnost (proizvodnja lijevanog i float stakla) na području Grada Lipika, a uz to se planira još određeni broj ciljanih intervencija, navedenih u poglavlju III.1.2. ovog Izvjeshća) za kojima se u periodu od usvajanja prethodnih Izmjena i dopuna od 2011. godine, pokazala potreba.

III.2.2. Nadzor dokumenata prostornog uređenja

Postupanje urbanističke inspekcije

Urbanistička inspekcija, koja djeluje unutar Uprave za inspekcijske poslove Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, osnovana je temeljem Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 30/94, 68/98, 61/20, 32/02 i 100/04). Premda su i neki prethodni propisi prostornog uređenja određivali osnivanje urbanističke inspekcije (Zakon o urbanističkom i regionalnom prostornom planiranju, „Narodne novine“, broj 39/66 i 18/69), odnosno zajedničke inspekcije za građevinarstvo i urbanizam (Zakon o prostornom planiranju i korištenju građevinskog zemljišta, „Narodne novine“, broj 14/73 i Zakon o prostornom planiranju i uređivanju prostora, Narodne novine, broj 54/80 i 16/86), tek su donošenjem Zakona iz 1994. godine ostvareni uvjeti za odgovorno obavljanje zadaća te inspekcije. U listopadu 2007. godine stupio je na snagu Zakon o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/2007, 38/2009, 55/2011, 90/2011 i 50/2012), kojim su poboljšani uvjeti za obavljanje zadaća urbanističke inspekcije.

Prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji, postupanje urbanističke inspekcije uključuje provedbu nadzora nad dokumentima praćenja stanja u prostoru, nad izradom i donošenjem dokumenata prostornog uređenja, nad općim i pojedinačnim aktima prostornog uređenja, uvjetima rada osoba ovlaštenih za izradu dokumenata prostornog uređenja i postupanje u slučajevima kada se provedenim nadzorom utvrde određene nezakonitosti i/ili nepravilnosti. Inspekcijski postupak započinje povodom zahtjeva ili po službenoj dužnosti, a odnosi se najčešće na prostorni plan - doneseni plan ili postupak izrade i donošenja, zatim na lokacijsku dozvolu, rješenje o utvrđivanju građevne čestice, rješenje o zadržavanju objekata u prostoru te akt o parcelaciji.

Prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Uprava za za inspekcijske poslove, (dopis: Klasa 362-01/13-02/80, Urbroj: 531-07-3-2-2-13-2 od 10. rujna 2013.) za područje Požeško-slavonske županije za razdoblje 2008. 2012. godine, u predmetima urbanističke inspekcije nisu donesena rješenja u smislu članaka 292. i 293. Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

III.2.3. Izdavanje akata za provedbu prostornih planova

Prostori za razvoj i uređenje naselja, kao sastavnica dokumenata prostornog uređenja, su građevinska područja naselja. Građevinska područja naselja su jedan od najvažnijih planskih instrumenata te s utvrđenim granicama, razgraničavaju površine korištenih – uređenih dijelova naselja (izgrađene gradive i uređene negradive dijelove) i površine predviđene za razvoj naselja (nova gradnja i uređenje) od površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šumarstva i drugih djelatnosti koje se zbog svoje namjene mogu odvijati izvan građevinskog područja naselja. Prema digitalnoj obradi površina obrazloženih u navedenoj tablici površina na građevinsko područje naselja (izgrađeni dio i planirano za razvoj) Požeško-slavonske županije otpada 9161,61 ha od čega izgrađeni dio naselja 7.102,04 ha, a neizgrađeni dio 2.059,57 ha. Ukupno planirano izdvojeno građevinsko područje izvan naselja je 1.467,65 ha (gospodarske /I+K/ 756,10 ha, turističke 392,28 ha, rekreacijske 221,59 ha, groblja 97,68). U gradovima i drugim naseljima osobito je važno očuvati neizgrađeni prostor, posebno nekih urbanih ili prirodnih kategorija kao što su prometni i ostali infrastrukturni koridori, vrijedno poljoprivredno zemljište, vrijedne krajobrazne cjeline i dr. Racionalno korištenje građevinskog prostora je nužnost unutar prostorne organizacije naselja.

Kako bi se prostor racionalno koristio i u skladu s važećom prostorno-planskom dokumentacijom upravno tijelo županije i velikog grada nadležno za poslove prostornog uređenje izdaje akte za provedbu prostornih planova. Na području Požeško-slavonske županije za izdavanje akata nadležan je Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije u Požegi sa svojom ispostavom u Pakracu. Odjel u Požegi izdaje akte za područje tri grada: Požege, Pleternice i Kutjeva i pet općina: Brestovca, Čaglina, Jakšića, Kaptola i Velike, a Ispostava Pakrac za područje gradova Pakraca i Lipika.

Prema podacima Upravnog odjela za gospodarstvo i graditeljstvo dostavljenima za potrebe izrade ovog Izvešća (dopis: Klasa: 350-01/13-01/43, Urbroj:2177/1-06-06/1-13-2 od 25. listopada 2013.) u razdoblju od 2009. do 2012. godine na području Požeško-slavonske županije izdano ukupno 1.824 pojedinačna akta. Navedeni podaci u nastavku se prikazuju tabelarno:

Tablica 60.

Broj izdanih akata za provedbu prostornih planova u razdoblju od 2009. do 2012.					
Akt	2009.	2010.	2011.	2012.	ukupno
Lokacijska dozvola	90	112	98	97	397
Rješenje o utvrđivanju građevinske čestice	12	12	9	33	66
Rješenje o uvjetima građenja	128	99	167	105	499
Potvrda glavnog projekta	54	78	70	95	297
Rješenje o izvedenom stanju	12	17	15	76	120
Potvrda izvedenog stanja	2	11	13	4	20
Uporabna dozvola	29	17	19	17	82
Uvjerenje o vremenu gradnje	24	28	30	51	133
Uvjerenje za uporabu	67	41	40	62	210
Ukupno	418	415	461	540	1.824

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo Požeško-slavonske županije

III.2.4. Postupanje s nezakonitom gradnjom

Nezakonita gradnja definira se kao gradnja bez ishođenja propisane pravno-tehničke dokumentacije. Radi se o pojavi koja obilježava kako državni, tako i prostor Požeško-slavonske županije u proteklih pedesetak i više godina, a rezultat je pretežno gospodarskih i socijalnih te upravno-pravnih uzroka koji se kreću u širokom rasponu od onih na pojedinačnoj do onih na društvenoj razini. Između ostalog, to su preferiranje individualnog stanovanja i vlasništva uglavnom izgradnjom kuća osobnim radom, u više faza i uz nepoštivanje propisa bilo zbog nedostatnih financijskih sredstava ili nerazvijene svijesti o potrebi poštivanja propisa, izvođenje nezakonitih rekonstrukcija radi poboljšanja uvjeta stanovanja ponajprije u izgrađenim dijelovima građevinskih područja, utjecaj značajne migracije kao posljedica izbjeglištva usred ratnih djelovanja tijekom obrambenog domovinskog rata i dr.

Nezakonitu gradnju u osnovi karakterizira nekvalitetna, odnosno nedokazana kvaliteta gradnje, neodgovarajuće oblikovane građevine, zauzimanje i usitnjavanje poljoprivrednih parcela, kao i ilegalno priključivanje na komunalnu infrastrukturu ili nemogućnost priključenjem na infrastrukturu, poglavito onu koja se odnosi na odvodnju otpadnih voda, čime se poništava temeljni smisao planiranog korištenja prostora. Takvom nezakonitog gradnjom se urušavanju postojeće i stvorene vrijednosti i značajno ugrožava uspostavljeni red i način funkcioniranja naselja odnosno dijelova naselja. Korisnicima takovih područja smanjuje se kvaliteta osnovnih životnih uvjeta, mijenjaju se urbanistički standardi gradnje, a potrebna infrastruktura je nedovoljnog kapaciteta ili je nema. Takav životni prostor obilježava poremećaj te se gubi ili je dugoročno izgubljen red u prostoru.

Provedenim anketnim ispitivanjem jedinica lokalne samouprave na državnoj razini s ciljem utvrđivanja stanja i mogućnosti sanacije nelegalne gradnje utvrđena je niska razina percepcije gradova i općina o potrebi analize uzroka i posljedica te načina sprečavanja nezakonite gradnje na svom području. To je razlog da nisu utvrđena područja Požeško-slavonske županije gdje su zone odnosno prostor nezakonite gradnje.

Postupanje građevinske inspekcije u vezi s nezakonitom gradnjom

Zaštita prostora od nezakonite gradnje u nadležnosti je građevinske inspekcije u okviru Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja. Za područje Požeško-slavonske županije nadležna je Uprava za inspekcijske poslove – Sektor građevinske inspekcije – Područna jedinica Požega. Prema podacima Izvješća o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012., prijave nezakonite (bespravne) gradnje najčešći su razlozi zbog kojeg se građani obraćaju građevinskoj inspekciji. Podnositelji tih prijava pretežno su građani (više od 50%), slijede razne pravne osobe, državna tijela, javne i druge institucije pretežno zbog prijenosa nadležnosti, tijela jedinica lokalne samouprave i dr. Prijave nisu ravnomjerno raspoređene po područjima jedinica građevinske inspekcije po cjelokupnom prostoru Republike Hrvatske i na području naše Županije ih ima relativno malen broj zbog preventivnog djelovanja te se godišnje oko 30-tak rješenja po dostavljenim prijavama.

Legalizacija nezakonite gradnje

Dugogodišnja nezakonita gradnja rezultirala je u proteklom razdoblju različitim zakonskim uređenjima mogućnosti legalizacije, od kojih posljednje predstavlja Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama u prostoru (Narodne novine 86/12). Temeljem tog zakonskog

propisa u razdoblju od njegove primjene 30. lipnja 2013. godine podneseno je nadležnom uredu za graditeljstvo 15.766 zahtjeva za legalizaciju. Do 30. rujna 2013. godine izdano je 441 Rješenje o izvedenom stanju, 5 zahtjeva je odbijeno, 44 zahtjeva su obustavljena, a obrada ostalih zahtjeva je u tijeku.

Problem nezakonite gradnje ne odnosi se samo na omogućavanje i stvaranje uvjeta za izdavanje rješenja o izvedenom stanju izgrađenih zgrada, već i na potrebu utvrđivanja uvjeta i kriterija za rješavanje problematike koje su u prostoru nastale zbog neprimjereno izgrađenih zgrada bez nužne tehničke i društvene urbanističke infrastrukture. Posljedica dugogodišnje bespravne gradnje je prostor narušenih osnovnih vrijednosti. Za omogućavanje rješavanja takvih problema treba predvidjeti daljnju izradu prostornih planova kojima će se propisati uvjeti i kriteriji za urbanu obnovu i sanaciju područja zahvaćenih nezakonitom gradnjom, te za poboljšanje infrastrukture nedovoljno opremljenih i/ili neopremljenih naselja odnosno dijelova naselja.

Stoga se temeljem pravovaljanih podataka o utvrđenoj nezakonitoj gradnji očekuje kroz izradu izmjena i dopuna ili izradu novih prostornih planova uređenja gradova i općina određivanje područja urbane obnove i sanacija, te propisivanje kriterija sanacije prostora odnosno definiranje svih uvjeta za uključivanje u prostorno planski prihvatljive okvire.

III.3. Dokumenti prostornog uređenja u odnosu na druge strateške, razvojne i programske dokumente

III.3.1. Stručne podloge za prostor Požeško-slavonske županije izrađene u proteklom razdoblju

U proteklom razdoblju izrađeni su brojni strateški, razvojni i programski dokumenti od važnosti za Županiju, od kojih, abecednim redom, izdvajamo:

- Elaborati Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar Požega, 2005. godine,
- Karta staništa Požeško-slavonske županije (Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2010.),
- Konzervatorske smjernice za Izmjene i dopune Prostornog plana Županije - (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi – svibnja 2009. god.)
- Osnove navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 796/2005. i „Hidroing“ d.o.o. za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek – Trg J. Križanića 3, pod brojem projekta I-743/05. od listopada 2005. godine) te idejni projekti sustava navodnjavanja:
 - SN Kaptol 170 ha, Hidroprojekt -ing d.o.o. Zagreb, rujna 2008. godine
 - I.proširenje, Hidroprojekt-ing d.o.o. Zagreb, siječanj 2011. godine
 - II.proširenje, Zajednički projektanski ured Tamara Rusović i Lidija Jug, Požega, travanj 2013.
 - SN Ramanovci-Bektež 865 ha, Hidroing d.o.o. Osijek, prosinac 2009.
 - SN Orljava Londža 1930 ha, Institut IGH, Zavod za hidrotehničko projektiranje, Zagreb - studeni 2009.
 - SN Venje - Hrnjevac 108 ha, Zajednički projektanski ured Tamara Rusović i Lidija Jug, Požega, prosinac 2008.
- Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine u studenom 2007. godine. (Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 18/07 i 7/11)

- Prostorni plan Požeško-slavonske županije, uključivo Izmjene i dopune (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2002., i 2011. godine, objava: „Požeško-slavonski službeni glasnik, br 5, 5A, 4/11),
- Prostorni planovi uređenja gradova i općina Požeško-slavonske županije, uključivo izmjene i dopune ovih planova (10 prostornih planova i preko 14 izmjena i dopuna, razni autori, u razdoblju od 2005. do 2013. godine:
- Rudarsko – geološka studija „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“ (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, kolovoz 2009. godine.)
- Studija razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije („ Hidroprojekt-ing“ d.o.o. Zagreb, Draškovićeve 35/I, lipanj 2008. godine)
- Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 2553/2005.)
- Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje 2011.-2013. (Zaključak Skupštine Požeško-slavonske od 17. ožujka 2011. godine.)

Pri izradi većine navedenih dokumenata korišteni su podaci iz važećih dokumenata prostornog uređenja, odnosno dokumenata u izradi. Zavod za prostorno uređenje sudjelovao je u izradi brojnih dokumenata koji su izrađeni za područje Požeško-slavonske županije, bilo da su ih izradili sami županijski odjeli ili su odjeli proveli i pratili njihovu izradu.

III.3.2. Studije o utjecaju na okoliš za zahvate na području Požeško-slavonske županije izrađene u proteklom razdoblju

U proteklom je razdoblju izrađen i značajan broj studija o utjecaju na okoliš na području Požeško-slavonske županije. U postupku same izrade, razmatranja i prihvaćanja većine navedenih studija često su sudjelovali i predstavnici Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, koji su ove dokumente razmatrali najviše u kontekstu planiranih rješenja u dokumentima prostornog uređenja. Od brojnih studija o utjecaju na okoliš izrađenih u proteklom razdoblju izdvajamo sljedeće:

Tablica 61.

Popis provedenih postupaka i donesenih studija o utjecaju na okoliš za pojedine zahvate na području Požeško-slavonske županije			
r.b	Naziv Studije	Donijeto rješenje MZOPU/ MZOIP	Datum Rješenje
1.	Studija o utjecaju na okoliš Magistralnog plinovoda Nova Kapela – Požega DN 300/50"	Klasa: UP/I 351-03/05-02/78 Urbroj:531-08-3-1-ZV-06-4	10.04.2006.
2.	Studija o utjecaju na okoliš - Brze ceste dionica: "Pleternica - Požega - Brestovac i Državne ceste dionica: Požega - Velika"	Klasa: UP/I 351-03/05-02/0003 Urbroj:531-08-3-1-AG-05-7	19.07.2005.
3.	Studija utjecaja na okoliš - Sanacije odlagališta komunalnog otpada „Crkvište“	Klasa: UP/I 351-03/06-02/023 Urbroj:531-08-03-1-LP/DR-07-10	02.04.2007.
4.	Studija o utjecaju na okoliš Farme za tov svinja „Ovčare“	Klasa: UP/I 351-03/07-02/25 Urbroj:531-08-1-1-2-10-07-9	07.09.2007.

5.	Studija o utjecaju na okoliš za zahvat - uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Grada Požege	Klasa: UP/I 351-03/07-02/42 Urbroj:531-08-1-1-1-02/11-07-11	22.10.2007.
6.	Studija o utjecaju na okoliš eksploatacije tehničko-građevnog kamena u eksploatacijskom polju „Pliš - Mališćak“ i tvornice suhih mješavina u Velikoj	Klasa: UP/I 351-03/07-02/46 Urbroj:531-08-1-1-6-08-9	18.02.2008.
7.	Studija o utjecaju na okoliš za zahvat - brza cesta Pleternica - Lužani, dionica obilaznica Pleternice	Klasa: UP/I 351-03/07-02/70 Urbroj:531-08-1-1-2-08-08-5	29.05.2008.
8.	Studija ciljanog sadržaja o utjecaju na okoliš za izgradnju magistralnog plinovoda Slobodnica- Donji Miholjac DN 1000/75	Klasa: UP/I 351-03/07-02/159 Urbroj:531-08-1-1-6-08-12 Zaključak o izmjeni Rješenja Klasa: UP/I 351-03/07-02/159 Urbroj:531-08-1-1-06-08-14	08.07.2008. 09.10.2008.
9.	Studija o utjecaju na okoliš izgradnje farme muznih krava u Lipiku	Klasa: UP/I 351-03/07-02/167 Urbroj:531-08-1-2-2-09-07/8	15. 05.2008.
10	Studija o utjecaju na okoliš ciljanog sadržaja za zahvat izgradnje pribranske male hidroelektrane u Gradu Pleternici	Klasa: UP/I 351-03/07-02/135 Urbroj:531-08-1-2-1-12-08-7	24.06.2008.
11	Studija o utjecaju na okoliš za zahvat akumulacija Šumetica	Klasa:UP/I-351-03/07-02/147 Urbroj:531-08-1-1-02-08-10	19.08.2008.
12	Studije o utjecaju na okoliš za plinovodni sustav Središnje i Istočne Hrvatske - magistralni plinovod Kutina - Dobrovac DN 200/50",	Klasa: UP/I-351-03/08-02/81 Urbroj:531-08-1-1-06-09-11	28. 01.2009.
13	Procjena utjecaja zahvata na okoliš: „Eksploatacija tehničkog kamena na eksploatacijskom polju i dijelu istražnog prostora Fukinac“,	Klasa: UP/I-351-03/10-02/30 Urbroj:531-14-1-2-10-10-13	21.09.2010.
14	Studija o utjecaju na okoliš brze ceste granica Republike Mađarske - Virovitica - Okučani - granica BIH, dionica Daruvar - Lipik	Klasa: UP/I-351-03/10-02/15 Urbroj:517-06-2-1-2-13-22	03.05.2013.
16	Studija o utjecaju zahvata na okoliš izgradnje cestovnog smjera Našice-Pleternica-Lužani	Klasa: UP/I 351-03/10-02/61 Urbroj:531-14-1-2-10-11-14	17.05.2011.
17	Studija o utjecaju na okoliš Eksploatacija tehničko - građevnog kamena na eksploatacijskom polju „Klašnice“, Grad Pleternica	Klasa: UP/I 351-03/10-02/77 Urbroj:531-14-1-1-18-11-18	14.07.2011.
18	Studija o utjecaju na okoliš Eksploatacija tehničko-građevnog kamena na eksploatacijskom polju „Čukur“	Klasa: UP/I 351-03/10-02/90 Urbroj:531-14-1-2-10-11-13	14.07.2011.
19	Studija o utjecaju na okoliš brze ceste Požega (Brestovac) – Staro Petrovo Selo (A3)	Klasa: UP/I 351-03/11-02/19 Urbroj:531-06-2-1-2-12-18	16.11.2012.
20	Studija o utjecaju na okoliš Eksploatacija tehničko - građevnog kamena na eksploatacijskom polju „II Rašaška“, Grad Pakrac	Klasa: UP/I 351-03/11-02/47 Urbroj:517-12-15	07.02.2012.
21	Studija o utjecaju na okoliš za dogradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda s rekonstrukcijom pripadajućeg sustava prikupljanja i odvodnje aglomeracije Lipik-Pakrac	Klasa: UP/I 351-03/11-08/113 Urbroj:517-06-2-1-1-12-10	31.05.2012.
22	Studija o utjecaju na okoliš za sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracija Pleternica, Grad Pleternica	Klasa: UP/I 351-03/12-02/35 Urbroj:517-06-2-1-1-12-11	23.11.2012.
23	Studija o utjecaju na okoliš rudarskih objekata i eksploatacije nafte i plina na eksploatacijskim poljima ugljikovodika Lipovljani, Jamarica, Kozarica i Janja Lipa	Klasa: UP/I 351-03/12-02/47 Urbroj:517-06-2-1-1-13-15	21.01.2013.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

U nastavku tabelarno je naveden popis provedenih postupaka ocjene za koje nije potrebno provesti postupak Procjene utjecaja zahvata na okoliš u Požeško-slavonskoj županiji za prethodno razdoblje:

Tablica 62.

Popis provedenih postupaka ocjene za koje nije potrebno provesti postupak Procjene utjecaja zahvata na okoliš u požeško-slavonskoj županiji			
r.b	Naziv projekta za namjeravani zahvat	Donijeto rješenje MZOPUG	Datum Rješenje
1.	Skraćeni postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za: postrojenje za proizvodnju bučinog ulja kapaciteta 4000 t godišnje u sklopu poslovnih i pomoćnih objekata u krugu tvrtke Grbić d.o.o. u Požegi	Klasa: UP/I 351-03/09-02/91 Urbroj:531-14-3-11-10-6	26.02.2009.
2.	Postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za zahvat: Korekcija trase planirane brze ceste Pleternica – Požega-Brestovac, dionica: Pleternica-Požega od km 0+000 do km 2+200	Klasa: UP/I 351-03/10-08/35 Urbroj:531-14-1-2-10-10-11	16.06.2010.
3.	Postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za zahvat: izgradnja mljekare, objekta za preradu mlijeka i proizvodnju sira na lokaciji Pleternica	Klasa: UP/I 351-03/11-08/58 Urbroj:531-14-1-1-06-11-7	20.09.2011.
4.	Postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat: uključenje crpilišta Dubočanka" u Općini Velika u postojeći vodoopskrbni sustav Požeštine	Klasa: UP/I 351-03/11-08/51 Urbroj:531-14-1-1-02-11-10	26.09.2011.
5.	Postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za zahvat: pogon za proizvodnju peleta u sklopu revitalizacije drvne industrije u Pakracu	Klasa: UP/I 351-03/13-08/48 Urbroj:531-06-2-1-1-13-7	05.07.2013.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

III.4. Provedba zaključaka, smjernica i preporuka iz prethodnog Izvjешća o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije i Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije

III.4.1. Pregled usvojenih izvješća o stanju u prostoru i programa mjera za područje Županije i jedinica lokalne samouprave

Izvjешće o stanju u prostoru i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru dokumenti su čija je izrada do 2007. godine bila propisana Zakonom o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 30/94, 68/98, 61/2000, 32/2002 i 100/2004). Donošenjem novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine, broj 76/2007, 38/2009, 76/2007, 90/2011 i 50/2012) ukida se obveza izrade Programa mjera i ostaje samo obveza izrade Izvjешća o stanju u prostoru, kao četverogodišnjeg dokumenta praćenja stanja u prostoru na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini. U nastavku se daje pregled izrađenih i usvojenih izvješća o stanju u prostoru i programa mjera za područje Županije, gradova i općina, u proteklom razdoblju.

Za područje Požeško-slavonske županije do sada su donesene dvije generacije dokumenata praćenja stanja u prostoru: prvo Izvjeshće i Program mjera doneseni su 1998. godine ("Požeško-slavonski službeni glasnik", br. 1/98.), a drugo Izvjeshće i Program mjera 2005. godine ("Požeško-slavonski službeni glasnik", br. 03/05.).

Prema podacima kojima raspolaže Zavod, u proteklom razdoblju općine i gradovi na području Požeško-slavonske županije donijeli su izvješća i programe mjera kako slijedi:

Tablica 63.

Dokumenti praćenja stanja u prostoru na području Požeško-slavonske županije		
Prostorna jedinica		Izvjeshće i Program mjera
Grad	1. Kutjevo	• "Službeni glasnik Općine Kutjevo" br. 3/96. • "Službeni glasnik Općine Kutjevo", br. 1/97. - izmjene i dopune • "Službeni glasnik Općine Kutjevo", br. 4/99. • "Službeni glasnik Općine Kutjevo", br. 1/06
	2. Lipik	• "Službeni glasnik Grada Lipika", br. 1/96. • "Službeni glasnik Grada Lipika", br. 5/05.
	3. Pakrac	• "Službeni glasnik Grada Pakraca", br. 6/98. • "Službeni glasnik Grada Pakraca", br. 6/05.
	4. Pleternica	• "Službeno glasilo grada Pleternice", br. 1/95. • "Službeno glasilo grada Pleternice", br. 4/98. • "Službeno glasilo grada Pleternice", br. 1/06.
	5. Požega	• „Službene novine Grada Požege“, br. 3A/95 • „Službene novine grada Požege“, br.4/97 - Izmjene i dopune • „Službene novine grada Požege“, br. 2/99. • „Službene novine grada Požege“, br. 13/05 • „Službene novine grada Požege“, br. 2/07 - Izmjene i dopune
Općina	1. Brestovac	• "Službeno glasilo Općine Brestovac", br. 4/98.
	2. Čaglin	• "Službeni glasnik Općine Čaglin", br. 6/98. • „Službeni glasnik Općine Čaglin“, br. 01/04 – skraćena verzija • „Službeni glasnik Općine Čaglin“, br. 03/07
	3. Jakšić	• "Službeni glasnik Općine Jakšić", br. 4/98. • „Službeni glasnik Općine Jakšić“, br. 42/07
	4. Kaptol	Odluka 10.09.1996. • "Službeni glasnik Općine Kaptol", br. 1/98. • "Službeni glasnik Općine Kaptol", br. 1/07.
	5. Velika	• "Službeno glasilo Općine Velika", br. 16/96. • "Službeno glasilo Općine Velika", br. 1/99. • "Službeno glasilo Općine Velika", br. 1/05

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

III.4.2. Realizacija predviđene izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja

U nastavku se daje pregled realizacije mjera utvrđenih posljednjim (službenim) dokumentima praćenja stanja u prostoru za područje Požeško-slavonske županije iz 2005. godine ("Požeško-slavonski službeni glasnik", br. 03/05.).

Mjera 1: Izrada izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije iz 2005. godine za proteklo je razdoblje bila predviđena izrada izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Prema tom Programu Izmjena i dopuna PPŽP-SŽ se odnosila na dotadašnja saznanja o potrebnim izmjenama i dopunama Plana. Istovremeno, temeljem praćenja i evidentiranja stanja u prostoru, Programom je ostavljena mogućnost, daljnjeg preispitivanja/ korekcije/ planiranja/ realizacije svih prostorno planskih rješenja koja je potrebno uskladiti s novim propisima, novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom, stručnim podlogama i studijama, te novonastalim stanjem na terenu.

Prema „Programu mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije“ iz 2005. godine, izmjene i dopune PPP-SŽ, odnosile su se na:

„ • *infrastrukturu –*

- *trasu ceste Pleternica-Lužani – napustiti postojeće osiguran koridor i uvrstiti novi uz trasu prugu Pleternica N.Kapela.*
- *detaljnije pozicionirati trasu brze ceste Pleternica-Požega-Brestovac odnosno državne ceste Požega-Velika s definiranim čvorištima i zaštitnim zonama, prema novijim saznanjima zasnovanim na novoizrađenoj Studiji utjecaja na okoliš.*
- *korigiranje budućeg planiranog europskog koridora E-661 odnosno državne ceste D5 s izmještanjem dijela trase prometnica Bjelovar-Okučani (D47, D5, D38) prema novijim saznanjima zasnovanim na novoizrađenim Studijama.*
- *korekcija dijela trase osiguranog koridora državne ceste D38 kao obilaznica grada Pakraca s uklapanjem iste na državnu cestu D5 odnosno na međunarodni koridor E661,*
- *korekcija dijela trase državne ceste D47 na potezu grada Lipik grad Novska,*
- *izmještanje (nova trasa) 110 kW dalekovoda na području grada Požega (Ilijino groblje), kao i moguće dalekovode na području gradova Pleternice, Pakraca i Lipika,*
- *uvrštavanje detaljnje pozicije trase plinovoda MRČ Kapela-Pleternica-MRSPožega-Brestovac,*
- *uvrštenje detaljne pozicije trase novog plinovoda Dobrovac-Omanovac*
- *preispitati mogućnost provođenja istražnih radova na dijelu Požeško-slavonske županije u svrhu istraživanja nafte i plina obzirom da se odobrava INA – Industriji nafte d.d., Zagreb, produženje prava istraživanja na isražnom prostoru za istraživanje nafte i plina, pod nazivom "Sava", koji se nalazi, osim na područjima Zagrebačke, Sisačko-moslavačke, Bjelovarsko-bilogorske, Brodsko-posavske i na području Požeško-slavonske županije,*
- *preispitati i iskorrigirati telekomunikacijsku mrežu - npr. uskladiti sa izvedenim stanjem (Gaj-Poljana), planirati uvođenje novih mreža i sustava pokretnih komunikacija (UMTS i sustavi sljedećih generacija), izmijeniti planirane svjetlovodne kabele (Velika –Slatinski Drenovac ...), te predvidjeti nove (planirani svjetlovodni kabel kod Ruševa prema Slav.Brodu prikazati uz postojeći, magistralni plinovod za Sl.Brod kako bi se osigurao*

- odvojak za Degman, vojnu građevinu), kao i uvrstiti optički svjetlovod kod Španovice s prikazom optičkog svjetlovoda za Gornju Šumetlicu na Psunju,
- izmjeniti optički svjetlovod kod Gradišta –Vukojevica za odašiljač Lončarski vis – Našice,
 - preispitati mogućnost osiguranja novih retencija/akumulacija odnosno ribnjaka na područjima JLS, s potrebnom prilagodbom na postojeće stanje na terenu i iskazanom namjerom potencijalnih korisnika, te usklađeno s Vodoprivrednom osnovom sliva rijeka Ilove i Pakre iz 1991. kao i elaboratom Navodnjavanje u Požeško-slavonskoj županiji koji je u fazi izrade,
 - uvrstiti u plan izgradnje vodospremu u Pleternici,
 - iskorigrirati lokacije groblja – npr. ucrtati groblje Krista kralja u Požegi, groblje u Novoj Lipi
- zaštićene dijelove prirode kao i graditeljsku baštinu – neophodno preispitati (npr. zaštićeni krajolik – N.Mihaljevci – Trenkovo - odsjek 35d – u tekstu dobro u grafičkom dijelu ne postoji kako je prikazano PPŽ-om, spomenik prirode – sastojine tise)
 - šume i slivno područje Karašica–Vućica na području općine Kaptol, potrebno je tekstualno i grafički obraditi (akumulacije Zlostop i Orahovica)
 - kamenolome – preispitati mogućnost postojanja inicijative za istraživanje mineralnih sirovina na nekim novim prostorima na području Županije, kao i mogućnost njihove realizacije (npr. kod Gradca – Našice na našoj Županiji predvidjeti istražne radove i mogućnost izdavanja koncesije,
 - izmjenu odredbi za provođenje – preispitati s akcentom na uvjete za dimenzioniranja i oblikovanja GP naselja u odnosu na već izgrađeni odnosno neizgrađeni dio, a sukladno Strategiji i Programu PURH. Analiza GP naselja, tijekom izrada PPUO/G, ukazala je da je zadane uvjete i kriterije (300 m²/stanovniku, GP naselja općine i grada ne može biti veće od površine izgrađenog dijela GP naselja uvećanog za 20%, te da prijedlozi za proširenje GP moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećeg GP s obrazloženjem o razlozima neiskorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištenje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10% ukupne površine GP) u našoj Županiji teško zadovoljiti, osobito na područjima manjih naselja, seoskim brežuljkastim prostorima (prosječna zauzetost građevinskog prostora iznosi oko 654 m²/stanovniku). Stoga, kao što je predloženo i u Izvjeshću RH, prijeko je potrebna promjena te norme i/ili diferencirano određenje prema tipu, veličini i regionalnim osobitostima naselja. Taj temeljni kriterij ili ustvari temeljnu smjernicu, treba ubuduće u dokumentima prostornog uređenja niže razine primjenjivati selektivno i u funkciji optimizacije odnosa između razvoja, zaštite prostora i troškova uređenja.

Također ostavljamo mogućnost izmjena i dopuna plana za sve buduće prenamjene prostora do konačnog prijedloga Izmjene PPŽ o kojima za sada nememo pravovaljanih saznanja ili su te aktivnosti u tijeku (npr. lokalni vodovodi, vodozaštitna područja, površina za navodnjavanje i dr.“

U proteklom razdoblju realizirane su Izmjene i dopune Prostornog plana Županije („Požeško-slavonski službeni glasnik“, broj 4/11) kako za Programom predviđene potrebe tako i za ostala prostorno planska rješenja koja je bilo potrebno uskladiti s novonastalim propisima, studijama stanjem na terenu i dr. te npr.sa zahtjevom Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. O svim navedenim aktivnostima izviješteno je u prethodnim poglavljima.

Zaključak: mjera 1 realizirana je u cijelosti.

Mjera 2. Izrada Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk

Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije za proteklo je razdoblje planiran nastavak izrade i postupka donošenja Prostornog plana Parka prirode Papuk. Riječ je o prostornom planu državne razine, kojeg donosi Hrvatski sabor. Nositelj i koordinator izrade, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, povjerilo je izradu pripremnih radova, a zatim i Nacrta prijedloga Plana, Zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. U proteklom razdoblju proveden je niz aktivnosti na izradi Nacrta prijedloga Plana, o čemu je detaljnije izviješteno u prethodnim poglavljima.

Zaključak: mjera 3 je dijelom realizirana, no njezino se provođenje nastavlja i u budućem razdoblju.

Mjera 3. : Izrada prostornih planova uređenja gradova i općina Požeško-slavonske županije

Programom mjera za proteklo razdoblje predviđena je izrada i donošenje prostornih planova uređenja gradova i općina za sve jedinice lokalne samouprave. Kao što je vidljivo iz prethodnih poglavlja, u proteklom je razdoblju svih deset jedinica lokalne samouprave na području Požeško-slavonske županije donijelo prostorne planove „nove generacije“.

Zaključak: mjera 3. je realizirana u cijelosti.

Mjera 4.: Izrada ostalih prostornih planova čije je donošenje u nadležnosti gradova i općina

Programom mjera navodi se i obveza izrade ostalih prostornih planova (GUP, UPU, DPU), čija je obveza izrade utvrđena Zakonom ili Prostornim planom Županije, a njihovo donošenje u nadležnosti je gradova i općina. O dinamici izrade ovih planova izviješteno je u prethodnim poglavljima, a detaljan prikaz dinamike njihove izrade i donošenja trebaju dati jedinice lokalne samouprave u svojim izvješćima o stanju u prostoru.

III.4.3. Realizacija predviđene izrade studija i stručnih podloga

Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije za proteklo je razdoblje bila utvrđena obveza izrade sljedećih studija i stručnih podloga, potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije:

1. Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na temelju Studije potencijalnosti mineralnih sirovina Požeško-slavonske županije
2. Krajobrazna osnova Požeško-slavonske županije
3. Studija o procjeni utjecaja na okoliš
4. Program zaštite okoliša za područje Požeško-slavonske županije
5. Program zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti na području Požeško-slavonske županije
6. Agroekološko - pedološka osnova Požeško-slavonske županije
7. Revizija Vodoprivredne osnove sliva rijeke Orljave
8. Navodnjavanje u području Požeško-slavonske županije
9. Studija odvodnje

U proteklom je razdoblju za područje Požeško-slavonske županije donešena je **rudarsko – geološka studija** pod nazivom „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“, Zaključkom Skupštine Požeško-slavonske županije (Klasa: 021-02/10-03/1 Urbroj: 2177/1-05-05/1-6) u ožujku 2010. godine. Elaborat stručne Studije izradio je Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, u kolovozu 2009. godine. Navedena studija je u skladu sa Strategijom gospodarenja mineralnim sirovinama RH, a uvrštena je u Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

Izrađena je i „**Studija razvitka vodoopskrbe** na području Požeško-slavonske županije“ od strane projektanta „Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, u lipnju 2008. godine. Za potrebe izrade Studije korištena je uz ostalu tehničku dokumentaciju „Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine - idejni rješenje“ (Hidroprojekt-ing, Zagreb 1997.) te i “Vodoopskrba gradova Pakrac i Lipik - idejno rješenje ” (Hidroprojekt-ing, Zagreb, 1999. godine).

Istovremeno, u lipnju 2008. godine je usvojena i **Studija zaštite** voda Požeško-slavonske županije, koju je također izradio projektanta „Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb-Draškovićeve 35/I.

Također, za područje Požeško-slavonske županije, je izrađen projekt "**Osnove navodnjavanja** na području Požeško-slavonske županije", od strane „Hidroprojekt - ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb i „Hidroing“ za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek u listopadu 2005. godine. Studija je, uz ostale raspoložive podatke i dokumentaciju, predstavljala osnovu za izradu detaljnije projektne dokumentacije vezane za navodnjavanje poljoprivrednih površina u Županiji /prvenstveno onih korisnika koji su već pokazali interes za navodnjavanjem, ali i svih ostalih potencijalnih korisnika/. Tako je uslijedila izrada pojedinačnih idejnih projekata sustava navodnjavanja od kojih su neki do danas dobili i uporabne dozvole (SN Kaptol 170 ha i I. proširenje), a neki su sustavi u izgradnji (SN Ramanovci - Bektež 865 ha).

U razdoblju od Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije iz 2005., kako je već izvješteno u prethodnim poglavljima ovog Izvješća, vođeni su mnogi poslovi zaštite okoliša za područje Požeško-slavonske županije: provedeni mnogi postupci strateške procjene utjecaja zahvata na okoliš, izrađen značajan broj studija o utjecaju na okoliš, provedeni postupci izdavanja dozvola za gospodarenje komunalnim i posebnim kategorijama otpada, vodio se registra onečišćavanja okoliša vezano za postupanje s otpadom, izrađen Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine u studenom 2007. godine. i Izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije za 2012. godinu. U tijeku je izrada Izvješća o stanju okoliša Požeško – slavonske županije za četverogodišnje razdoblje od 2009. – 2012. godine i u najavi izrada Programa zaštite okoliša Požeško-slavonske županije.

III.4.4. Provođenje ostalih mjera i smjernica za provođenje politike uređenja prostora i dokumenata prostornog uređenja

Ostale mjere i smjernice od značaja za izradu i donošenje dokumenata prostornog uređenja i unaprjeđenje stanja u prostoru kako je predvidio Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije su:

- Mjere i smjernice za unapređenje prostornog uređenja
- Mjere i smjernice za sanaciju bespravne gradnje
- Mjere i smjernice za zaštitu okoliša
- Mjere i smjernice za provođenje demografske politike
- Mjere i smjernice za razvoj infrastrukturnog sustava
- Mjere i smjernice za razvoj gospodarskih djelatnosti
- Mjere i smjernice za zaštitu graditeljske i prirodne baštine
- Smjernica za provedbu u odnosu na programe mjera za unapređenje stanja u prostoru gradova i općina

Sve navedene mjere od značaja za provođenje politike uređenja i unapređenja prostora te izradu, donošenje i provođenje dokumenata prostornog uređenja sastavni su dio odredbi za provođenje Prostornog plana Županije i prostornih planova uređenja općina i gradova.

Osobita pažnja u ovim mjerama usmjerena je na očuvanje vodonosnika, zaštitu izvorišta i vodocrpilišta, zaštitu kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta te na zaštitu prirodnih vrijednosti i kulturnih dobara.

Pri izradi prostornih planova uređenja posebno se nastojalo na racionalnom planiranju građevinskih područja naselja i građevinskih područja izdvojene namjene. Ovaj je Zavod, u procesu stručno savjetodavne podrške općinama i gradovima, učestalo upozoravao na odredbe za provođenje iz Prostornog plana Županije kojima se određuju kriteriji racionalnog dimenzioniranja građevinskih područja.

Slijedom navedenog, mjera je realizirana u cijelosti.

III.4.5. Provođenje mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru

Programom mjera za proteklo razdoblje utvrđene su i druge mjere za unaprjeđenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije, koje se prije svega odnose na rad Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. Iako su obveze Zavoda utvrđene Zakonom o prostornom uređenju i gradnji, kao i godišnjim programima rada, u nastavku se daje pregled aktivnosti Zavoda u proteklom razdoblju koje su izravno doprinijele realizaciji mjera utvrđenih prethodnim Programom mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru na području Požeško-slavonske županije:

Izdavanje mišljenja na konačne prijedloge planova

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji utvrđena je obveza Zavoda za prostorno uređenje da, u postupku izdavanja suglasnosti na konačne prijedloge prostornih planova uređenja, daje mišljenje o usklađenosti prostornih planova s Prostornim planom Županije, prostornim planovima susjednih županija te s drugim dokumentima prostornog uređenja od utjecaja na predmetni prostorni plan. U proteklom razdoblju Zavod je, nakon detaljne analize i usuglašavanja, izdao sljedeća (pozitivna) mišljenja o usklađenosti s Prostornim planom Požeško-slavonske županije, prostornim planovima susjednih županija te s drugim dokumentima od utjecaja na prostorni plan:

Tablica 64.

MISLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (PPUO/G - osnovni plan) Zakon o prostornom uređenju ("NN" br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04)	OZNAKA	DATUM
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Pleternice</i>	KLASA: 350-01/05-01/27 URBROJ: 2177-05-01-05-2	29. studenog 2005.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Požege</i>	KLASA: 350-01/05-01/26 URBROJ: 2177-05-01-05-3	21. prosinca 2005.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Lipika</i>	KLASA: 350-01/07-01/14 URBROJ: 2177-05-01/8-07-2	29. ožujka 2007.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Pakraca</i>	KLASA: 350-01/07-01/119 URBROJ: 2177-05-01/8-07-2	09. svibnja 2007.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Grada Kutjevo</i>	KLASA: 350-01/07-01/26 URBROJ: 2177/1-09-09/5-07-2	11. srpanj 2007.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Kaptol</i>	KLASA: 350-01/07-01/34 URBROJ: 2177/1-09-09/1-07-2	27. kolovoza 2007.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Tablica 65.

MISLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (GUP/UPU - osnovni plan) Zakon o prostornom uređenju ("NN" br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04)	OZNAKA	DATUM
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Generalnog urbanističkog plana grada Požege</i>	KLASA: 350-01/06-01/8 URBROJ: 2177-05-01/5-06-5	27. travnja 2006.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Urbanističkog plana uređenja grada Pleternice</i>	KLASA: 350-01/07-01/16 URBROJ: 2177-05-01/5-07-2	25. travnja 2007.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Tablica 66.

MISLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (GUP/UPU – Izmjene i dopune) Zakon o prostornom uređenju ("NN" br. 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04)	OZNAKA	DATUM
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana naselja Velika</i>	KLASA: 350-01/05-01/9 URBROJ: 2177/1-3-3-12-2	12. srpnja 2005.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Kutjeva</i>	KLASA: 350-01/06-01/34 URBROJ: 2177-05-01/8-06-2	31. srpnja 2006.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Požege</i>	KLASA: 350-01/07-01/27 URBROJ: 2177/1-09-09/5-07-2	03. srpnja 2007.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Tablica 67.

MISLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (PPUO/G - osnovni plan) Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12).	OZNAKA	DATUM
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Jakšić</i>	KLASA: 350-01/08-01/4 URBROJ: 2177/1-09-09/5-08-2	04. veljače 2008.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Brestovac</i>	KLASA: 350-01/08-01/6 URBROJ: 2177/1-09-09/5-08-2	25. veljače 2008.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Prostornog plana uređenja Općine Čaglin</i>	KLASA: 350-01/08-01/61 URBROJ: 2177/1-09-09/1-08-2	25. studenog 2008.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Tablica 68.

MISLJENJE NA KONAČNI PRIJEDLOG PLANA (PPUO/G – Izmjene i dopune) Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12).	OZNAKA	DATUM
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Požege</i>	KLASA: 350-01/08-01/29 URBROJ: 2177/1-09-09/1-08-2	11. rujna 2008.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog I. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Lipika</i>	KLASA: 350-01/10-04/1 URBROJ: 2177/1-3-3-10-2	26. siječnja 2010.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Velika</i>	KLASA: 350-01/10-04/2 URBROJ: 2177/1-3-3-10-2	27. travnja 2010.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Pleternice</i>	KLASA: 350-01/10-04/3 URBROJ: 2177/1-3-3-10-2	20. srpnja 2010.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog II. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Lipika</i>	KLASA: 350-01/11-04/4 URBROJ: 2177/1-3-1-11-2	08. rujna 2010.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog II. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Velika</i>	KLASA: 350-01/10-04/5 URBROJ: 2177/1-3-3-10-2	20. prosinca 2010.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog I. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Kutjeva</i>	KLASA: 350-01/11-04/2 URBROJ: 2177/1-3-3-11-3	28. ožujka 2011.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Pakraca</i>	KLASA: 350-01/12-04/2 URBROJ: 2177/1-3-3-12-3	04. svibnja 2012.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Brestovac</i>	KLASA: 350-01/12-04/4 URBROJ: 2177/1-3-3-12-2	12. srpnja 2012.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Kaptol</i>	KLASA: 350-01/12-04/5 URBROJ: 2177/1-3-3-12-2	19. srpnja 2012.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog 2. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Pleternice</i>	KLASA: 350-01/12-04/6 URBROJ: 2177/1-3-6-12-2	25. listopada 2012.
<i>Mišljenje na Konačni prijedlog Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Jakšić</i>	KLASA: 350-01/13-04/1 URBROJ: 2177/1-3-3-13-2	17. srpnja 2013.

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.

Vođenje dokumentacije prostora

Ova aktivnost Zavoda također proizlazi iz odredbe Zakona o prostornom uređenju i gradnji, a provodila se i ranije, prema „starom“ Zakonu. Po donošenju prostornih planova, gradovi i općine dužni su Zavodu dostaviti po jedan primjerak svakog donesenog prostornog plana (tekstualni i grafički dio), kao i objavljenu Odluku o njegovu donošenju. Izmjenama i dopunama Zakona iz 2011. godine utvrđena je i obveza dostave prostornih planova i u elektroničkom zapisu. Time se provodi još jedna važna zadaća Zavoda, a to je vođenje dokumentacije prostora za čitavo područje Požeško-slavonske županije. Ono obuhvaća, osim zbirke navedenih prostornih planova, još i dokumentaciju praćenja stanja u prostoru (Izvešća o stanju u prostoru gradova i općina s Programima mjera), studije, stručne podloge i drugu prostorno plansku dokumentaciju relevantnu za prostor Požeško-slavonske županije.

Može se konstatirati da je i u proteklom razdoblju suradnja s općinama i gradovima bila vrlo dobra. Većina jedinica lokalne samouprave dostavila je dokumentaciju na vrijeme, sukladno Zakonu. Na zahtjev Zavoda dostavljena je i cjelokupna dokumentacija prostornih planova uređenja u digitalnom obliku, za potrebe izrade GIS-a prostornog uređenja Požeško-slavonske županije i Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU).

Sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji, dokumentacija prostora od 2008. godine sadrži i dokumentaciju o korištenju zemljišta (rješenja o uvjetima građenja, lokacijske i građevinske dozvole, rješenja o izvedenom stanju i dr.). Tijekom 2009. godine Zavodu je dostavljeno 418, tijekom 2010. godine 415, tijekom 2011. godine 461, a tijekom 2012. godine 540 raznih dokumenata kojima se reguliraju pojedini zahvati u prostoru.

Nabava digitalnih geodetskih podloga

Požeško-slavonske županije je za potrebe izrade prostornih planova iz svoje nadležnosti, kao i za potrebe izrade GIS-a prostornog uređenja Požeško-slavonske županije s Državnom geodetskom upravom sklopila Sporazum o sufinanciranju izrade digitalnih topografskih karata u mjerilu 1:25000(TK25) i digitalnih topografskih karata u mjerilu 1:100000(TK100), također je sa Državnom geodetskom upravom i Jedinicam lokalne samouprave u Županiji sklopila Sporazum o sufinanciranju izrade digitalnih katastarskih planova.

U skladu s navedenim sporazumima i ugovorima Državna geodetska uprava isporučila je Požeško-slavonskoj županiji sljedeće podloge za potrebe prostornog planiranja:

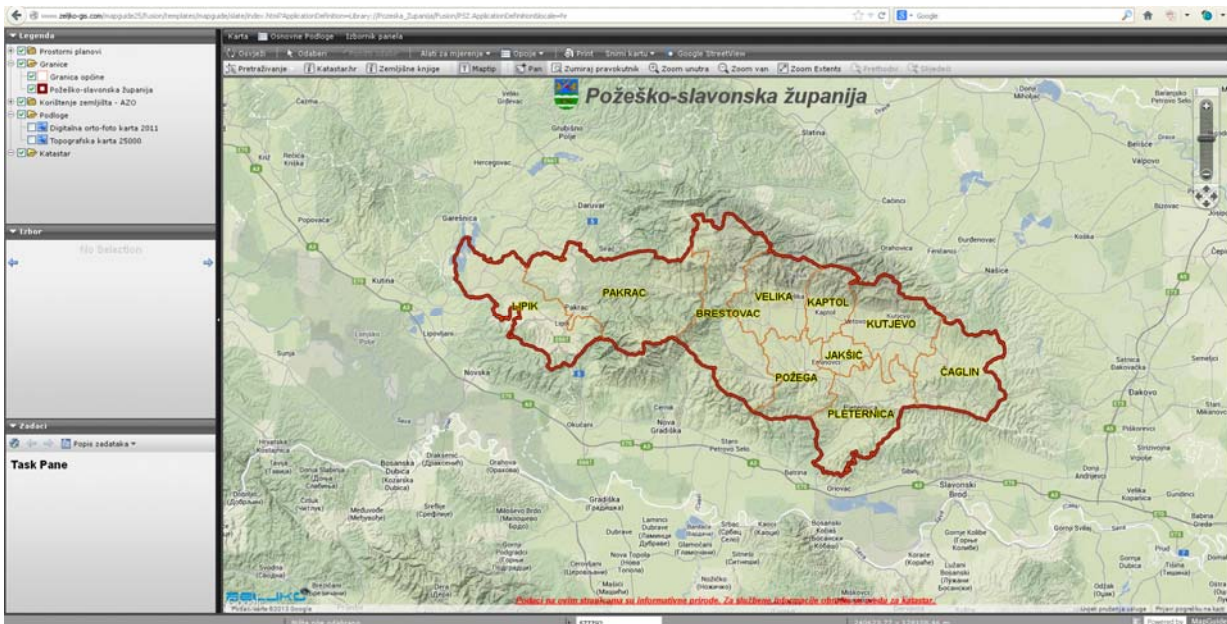
- Službene listove Detaljne topografske karte u mjerilu 1:25000 (TK25),
- Službene listove Detaljne topografske karte u mjerilu 1:100000 (TK100) i
- Digitalne katastarske planove – vektore.

Uspostava GIS-a prostornog uređenja

Informacijski sustav prostornog uređenja vodi se zbog potrebe trajnog praćenja stanja u području prostornog uređenja i izrade izvješća o stanju u prostoru, sa svrhom cjelovitog upravljanja zaštitom prostora te izrade i praćenja provedbe dokumenata prostornog uređenja. Temelji se na međusobno usklađenim i povezanim registrima geodetskih, evidencijskih i drugih podataka, usklađenih sa statističkim podacima. Obveza uspostave Informacijskog sustava prostornog uređenja proizlazi iz Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Zavod kontinuirano provodi aktivnosti na uspostavi, vođenju i održavanju Geografskog informacijskog sustava (GIS-a) prostornog uređenja Požeško-slavonske županije na dvije razine:

1. Prostorni plan Požeško-slavonske županije,
2. Prostorni planovi uređenja gradova i općina.

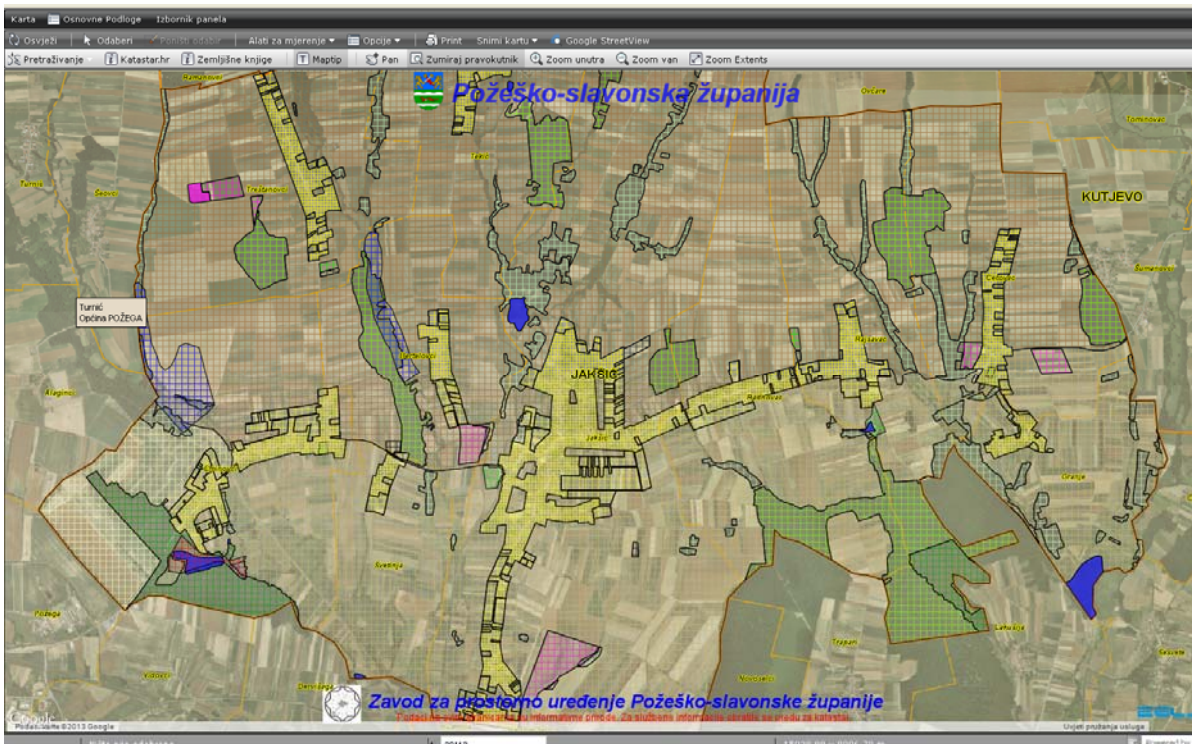
Nakon implementacije I. Izmjena Prostornog plana Požeško-slavonske županije u GIS sustav i postavljanja u bazu podataka WEB GIS preglednika na Internetkim stranicama http://www.zeljko-gis.com/mapguide25/fusion/templates/mapguide/slate/index.html?ApplicationDefinition=Library://Pozeska_Zupanija/Fusion/PSZ.ApplicationDefinition&locale=hr koji su na taj način postali dostupni javnosti za korištenje.

Slika 53.: WEB GIS aplikacija Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

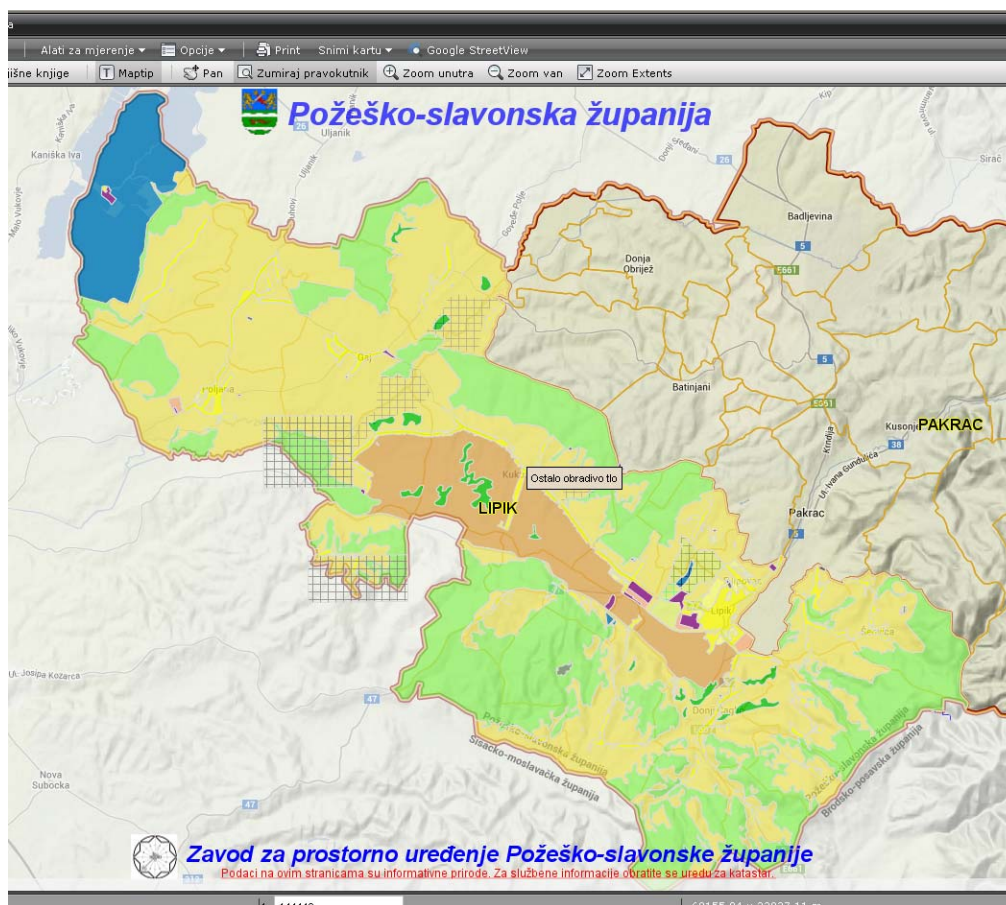
<http://www.zeljko-gis.com/mapguide25/fusion/templates/mapguide/slate/index.html?ApplicationDefinition=Library://PozeskaZupanija/Fusion/PSZ.ApplicationDefinition&locale=hr>

Koristeći suvremenu GIS tehnologiju i podatke implementirane u informacijski sustav prostornog uređenja, Zavod je u proteklom razdoblju, u okviru stručno-analitičkih poslova iz svojega djelokruga, izradio niz prostornih analiza koje se odnose na postojeću i planiranu namjenu prostora, izgrađenost građevinskih čestica, zaštitu i uvjete korištenja prostora i okoliša te na infrastrukturne sustave. Od izrađenih analiza su izrađene u okviru pripreme ili izrade I. Izmjene i dopune Prostornog plana Požeško-slavonske županije.

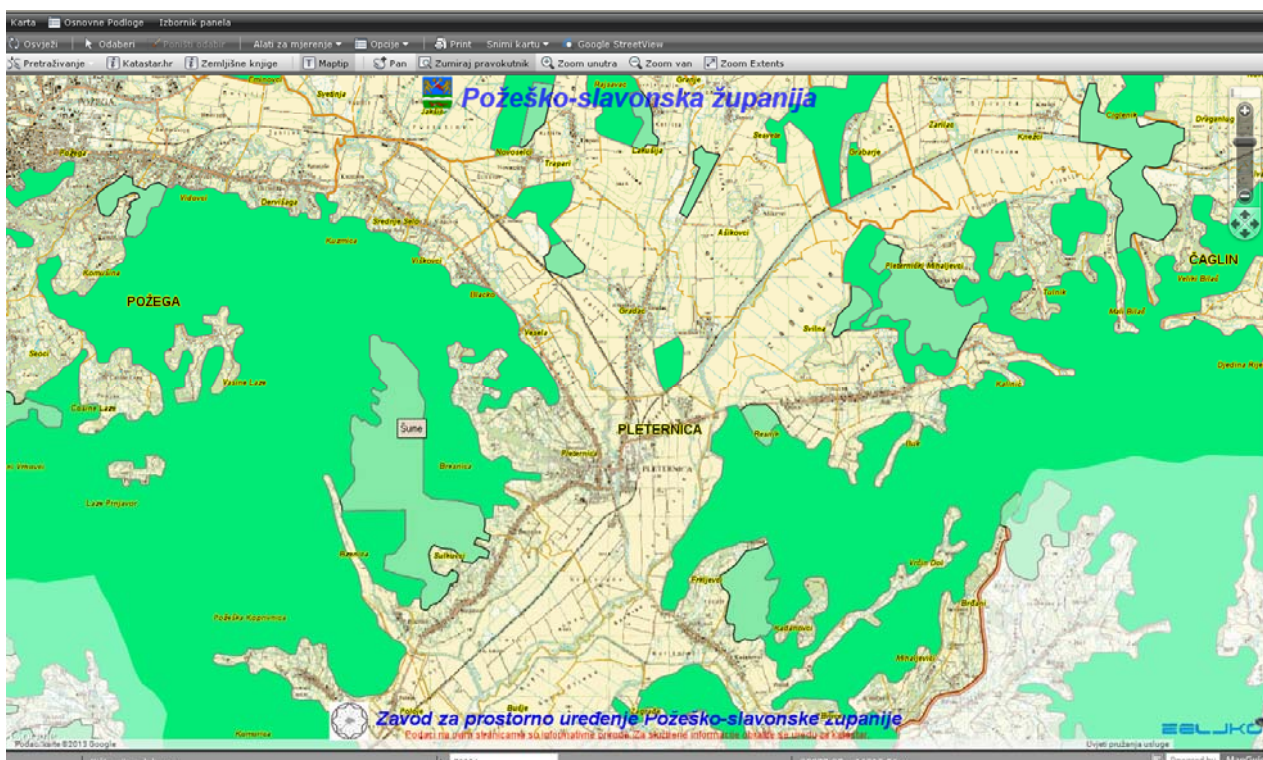
Slika 54.: WEB GIS aplikacija Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Jakšić

<http://www.zeljko-gis.com/mapguide25/fusion/templates/mapguide/slate/index.html?ApplicationDefinition=Library://PozeskaZupanija/Fusion/PSZ.ApplicationDefinition&locale=hr>

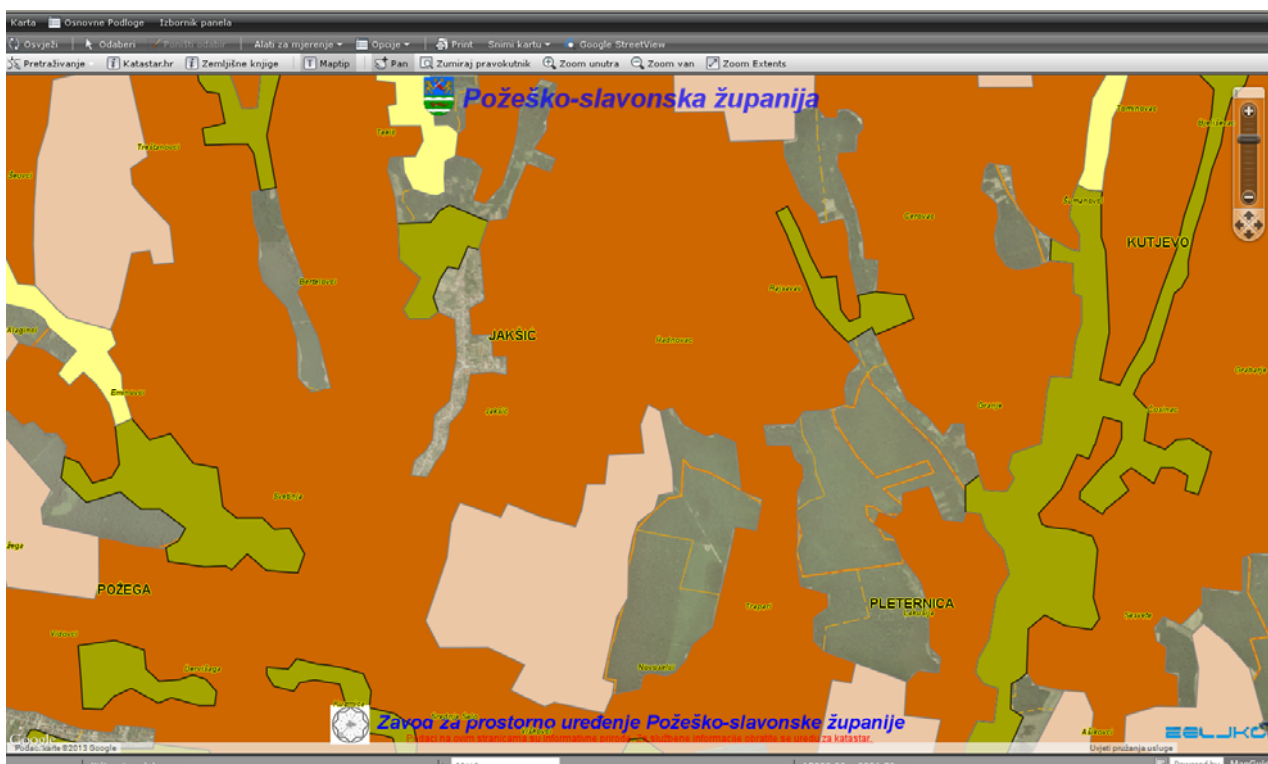
Slika 55.: WEB GIS aplikacija II Izmjena i dopuna Prostornog plana grada Lipika

<http://www.zeljko-gis.com/mapguide25/fusion/templates/mapguide/slate/index.html?ApplicationDefinition=Library://PozeskaZupanija/Fusion/PSZ.ApplicationDefinition&locale=hr>

Slika 56.: WEB GIS aplikacija šumskih površina na području Požeško-slavonske županije

<http://www.zeljko-gis.com/mapguide25/fusion/templates/mapguide/slate/index.html?ApplicationDefinition=Library://PozeskaZupanija/Fusion/PSZ.ApplicationDefinition&locale=hr>

Slika 57.: WEB GIS aplikacija poljoprivrednih površina na području Požeško-slavonske županije

<http://www.zeljko-gis.com/mapguide25/fusion/templates/mapguide/slate/index.html?ApplicationDefinition=Library://PozeskaZupanija/Fusion/PSZ.ApplicationDefinition&locale=hr>

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja izradilo je web stranicu Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU). Zavod je za potrebe ISPU-a prikupio, obradio i dostavio sve prostorne planove na svom području u digitalnom obliku koje je zahtjevalo Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja. U sklopu ISPU-a odabrani su djelatnici Zavoda koji imaju ovlasti da mogu unositi podatke u Katalog metapodataka.

Realizacija drugih mjera praćenja stanja u prostoru

Osim brojnih obveza Zavoda koje proizlaze iz Zakona i posebnih propisa, a odnose se na prostorno uređenje (o čemu je bilo riječi u prethodnim poglavljima), Zavod je u proteklom razdoblju realizirao i druge mjere koje se odnose na praćenja stanja u prostoru. Tako je, za potrebe istraživanja pojava i procesa u prostoru, u suradnji s odgovarajućim stručnim službama:

- Poticao istraživanja i provođenje mjera s ciljem učinkovitog korištenja, gospodarenja i zaštite prostora Požeško-slavonske županije,
- Pratio planiranje i izgradnju kapitalnih infrastrukturnih objekata od važnosti za Državu i Županiju, te valorizirao planirane koridore u cilju zaštite prostora i interesa Županije,
- Inicirao rješavanje mogućih konflikata u prostoru.

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

Sukladno Pravilniku „*Prijedlozi za unaprjeđenje razvoja u prostoru s osnovnim preporukama za naredno razdoblje razrađuju se u cilju odlučivanja o daljnjem statusu strateških, programskih i planskih smjernica iz važećih dokumenata, odnosno o njihovom zadržavanju, ukidanju ili promjeni. Preporuke obuhvaćaju prijedlog potrebnih i prioritetnih aktivnosti u narednom razdoblju.*“

IV.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Kako bi se utvrdile temeljne pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja, zaštite okoliša i racionalnog korištenja prirodnih i povijesnih dobara potrebno je ukazati na prednosti i mogućnosti, ali i ograničenja održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije. Sam geoprometni položaj Požeško-slavonske županije je relativno nepovoljan u promišljanju prostornog razvoja te u odnosu na područje koje nadilazi županijske okvire. Situacija je to koja je nastala zbog izostanka glavnih prometnih pravaca u tkivu županije. Izoliranost od glavnih prometnih tokova te izgradnje cesta i autocesta tzv. savskog, odnosno podravskog prometnog koridora izvan područja Županije ostavili su Požegu, kao nekada važno političko, obrtničko i kulturno županijsko središte, postrani od nekog značajnijeg utjecaj na širi prostor.

Prema podacima Izvešća o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012., Požeško-slavonska županija je jedna od tri županije u RH koja ima manje od 100.000 stanovnika (78.034) te u kojoj je, na 3,22% površine Hrvatske, okupljeno 1,82% stanovništva. U odnosu na demografske pokazatelje, Požeško-slavonska županija, nažalost, ulazi u kategoriju brojnih županija koje imaju ispodprosječnu gustoću naseljenosti i negativan prirodni prirast u odnosu na Popis stanovništva iz 2001. godine. Zaostajanje u razvoju u izravnoj je vezi sa slabom populacijskom osnovom, odnosno malom gustoćom naseljenosti, nepovoljnom demografskom i obrazovnom strukturom stanovništva, ekonomskom nemoći i manjkom sredstava za razvoj, kao i niskim regionalnim stopama zaposlenosti, oslabljenim funkcijama srednje velikih i malih gradova te nedostatnom dostupnosti, uzme li se u obzir izostanak prolaska glavnih prometnih pravaca kroz Županiju te neadekvatne i nedovoljno brze prometnice koje ovaj prostor povezuju s tangentskim brzim cestama i autocestama te važnijim centrima.

Prema pokazateljima iz posljednjeg Popisa stanovnika 2011. godine, o čemu je naprijed detaljno izviješteno, primjetan je osjetan pad broja stanovnika u Županiji u odnosu na prethodna međupopisna razdoblja. Zbog toga, kao i zbog demografskih pokazatelja na državnoj razini koji nisu ohrabrujući, potrebno je preispitati i pronaći odgovarajuća prostorno-planska rješenja na lokalnoj razini. Ukoliko se sagledavaju detaljniji demografski podaci, oni koji se odnose na pojedina područja, pa čak i na pojedina naselja, uočava se njihova međusobna neujednačenost. U udaljenijim i ratom stradalima područjima Županije prisutan je značajan trend pražnjenja (emigracije) stanovništva, dok u atraktivnijim, gospodarski i kulturno razvijenijim područjima, uz važnije prometnice, unutar i u blizini većih naselja te općinskih i gradskih središta taj trend nije prisutan, a broj stanovnika ostaje isti ili se čak povećava u odnosu na prethodno međupopisno razdoblje. U tim područjima postoje i intencije proširenja građevinskih područja kao i formiranja gospodarskih zona radi realizacije poslovnih sadržaja i potrebne prateće javne i komunalne infrastrukture. Stoga će u sljedećem razdoblju trebati, kako se zbog sve većeg

pritiska za izgradnjom u pojedinim naseljima ne bi dogodili neodgovarajući smjerovi širenja naselja, redefinirati ili dopuniti smjernice za utvrđivanje građevinskih područja naselja temeljem prethodno učinjene analize kojom bi se izdiferencirala građevinska područja naselja ne samo u odnosu na ograničenja, već i u odnosu na potrebe uslijed uočenih promjena.

Kako je naprijed izviješteno, Požeško-slavonska se nalazi među 11 županija u kojima je index razvijenosti manji od 75 % prosjeka Države. Nažalost, mjere poticanja razvoja gospodarstva, kao i mjere potpora u poljoprivredi, ruralnom razvoju i šumarstvu te potpore u turizmu u prethodnom su razdoblju za područje Požeško-slavonske županije u velikoj mjeri izostale. U prostornim planovima ipak je zamjetan porast planiranih gospodarskih zona, izdvojenih građevinskih područja namijenjenih turizmu i ugostiteljstvu te čak i planiranih lokacija postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije. No pritom se, kako je ranije izviješteno, pažljivim odabirom prostornih rješenja nastojalo u najvećoj mogućoj mjeri zaštititi najkvalitetnije poljoprivredno i šumsko zemljište od neobjektivne prenamjene. Na ovoj mjeri treba i nadalje ustrajati, te prostor planirati racionalno i usmjeravati gospodarski razvoj prema već formiranim i planski utvrđenim građevinskim područjima.

Zbog svega navedenog, održivi razvoj prostora Požeško-slavonske županije treba sagledavati u širem prostornom kontekstu, pod čim se prvenstveno podrazumijeva prostorna, gospodarska i prometna izoliranost, ali uz potencijal cjeline koju prostor Požeško-slavonske županije čini s ostalim slavonskim županijama te ostatkom Panonske Hrvatske. Osobito se to odnosi na relativnu blizinu metropole, kao glavnog centra i socioekonomske jezgre Republike Hrvatske, te blizinu drugih regionalnih centara.

Bogatstvo prirodnih resursa – kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta, vodnih resursa, prirodnih i krajobraznih vrijednosti te bogatstvo i raznolikost kulturne baštine, također su važne prednosti kod planiranja budućeg razvoja Požeško-slavonske županije. Sve ove vrijednosti, međutim, nameću obvezu posebne odgovornosti za njihovu zaštitu pri svakom budućem planiranju. Kao što je navedeno i u Državnom Izvješću o stanju u prostoru, od resursa koji će u budućnosti biti u središtu pažnje globalnih procesa sve važniju ulogu imat će rezerve pitke vode, osobito podzemne. Vode su jedna od najvažnijih prostornih komponenti koja utječe na najviše segmenata korištenja prostora te područje Požeško-slavonske županije ima u tom dijelu značajan potencijal kroz velik broj gorskih potoka i izvora, kao i rezervi crpilišta od kojih su postojeća već sad uvezana u sustave javne vodoopskrbe - "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine" te vodoopskrbne sustave Pakraca i Lipika – ali veći dio još nije iskorišten.

Istovremeno, na provedbi mjera zaštite koje su utvrđene ovim Planom treba i nadalje nastojati, te o njihovoj provedbi izvijestiti u sljedećem Izvješću.

Sukladno Državnom Izvješću, Hrvatska je usvajanjem Europske konvencije o krajobrazima (*European Landscape Convention*), preuzela obvezu skrbi o vlastitim krajobrazima. Slijedom obveza iz tog dokumenta u Hrvatskoj je potrebno razviti sustav zaštite krajobraza koji se temelji na prepoznavanju (identifikaciji), tipologizaciji, vrjednovanju, zaštiti i upravljanju krajobrazima. Nadalje, Izvješće navodi da „prepoznavanje i zaštita krajobraza nisu sami sebi svrha, već su potrebni da bi se odredili način upravljanja prostorom i mogućnosti njegova unaprjeđenja u svrhu održivog prostornog i gospodarskog razvoja te poboljšanja kvalitete života. Po uzoru na druge europske zemlje, posebice one s dugom tradicijom u zaštiti krajobraza u smislu njegova korištenja i upravljanja, u Hrvatskoj je potrebno osigurati stručno utemeljen pristup prepoznavanju, vrjednovanju i aktivnoj zaštiti krajobraza osnivanjem odgovarajućih institucija s multidisciplinarnim stručnim sastavom (urbanisti, geografi, arhitekti, pejzažni arhitekti, šumari, agronomi, biolozi, povjesničari i dr.).“ Upravo u skladu s navedenim smjericama, utvrđuje se i potreba izrade

Krajobrazne osnove Požeško-slavonske županije, koja će, po njezinu usvajanju, postati vrijedna podloga za uključenje u regionalne i lokalne prostorne politike. Krajobrazna osnova trebala bi poslužiti kao osnovna prostornoplanerska podloga integralne zaštite identiteta krajolika i prirodnih i krajobraznih vrijednosti prostora te kao temelj za utvrđivanje mjera očuvanja istih. Krajobraznom osnovom treba istražiti i predložiti moguće lokacije prostora/površina osobito vrijednih predjela za svaki karakteristični tip krajolika Županije, a ukoliko isti već nije zaštićen temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode i samim Prostornim planom Županije.

Na Državnoj razini u izradi su novi dokumenti prostornog razvoja Republike Hrvatske, kao i novi Zakon o prostornom uređenju. Ovi dokumenti u značajnoj će mjeri utjecati na sustav prostornog planiranja, a osobito na razine prikaza prostorno planskih rješenja i provedbu dokumenata prostornog uređenja u budućem razdoblju. Prema dosadašnjim saznanjima o Prijedloga Zakona, važna komponenta planiranja u budućnosti biti će razvoj informacijskog sustava na svim razinama, s ciljem povećanja učinkovitosti provođenja i preglednosti (jednoobraznosti) prostorno planske dokumentacije. Požeško-slavonska županija već provodi aktivnosti na izradi geografskog informacijskog sustava (GIS-a) prostornog uređenja, o čemu je izviješteno pod aktivnostima Zavoda, stoga se u tom smislu može očekivati lakša prilagodba na županijskoj razini planiranja. Poteškoće se mogu očekivati na lokalnoj razini planiranja, no o tome, kao i o provedbi novog Zakona u ostalim segmentima, izvijestit će se u sljedećem Izvješću.

U idućem razdoblju očekuje nas i početak funkcioniranja te novi izazovi punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj Uniji koje će, prema podacima Izvješća o stanju u prostoru Republike Hrvatske, „zahtijevati stvarnu primjenu načela i polazišta teritorijalne kohezije, urbanog razvoja i stanovanja oko kojih su se usuglasili ministri zemalja članica i koja su ugrađena u referentne europske dokumente.“ Ova načela utjecat će na regulativu i sustav prostornog uređenja u budućnosti, na svim razinama.

Nadalje, kako navodi Državno Izvješće, „kao jedna od važnijih tema u kontekstu integriranog urbanog razvoja nameće se pitanje urbane obnove. Urbana obnova je tema koja nadilazi graditeljske zahvate i koja je, osim uz ekonomska, vezana i uz niz društvenih, kulturnih, estetskih pa i upravljačko-političkih pitanja. Zapuštene gradske četvrti u različitim gradovima Hrvatske najčešće obuhvaćaju nerentabilne i ugasle industrijske, prometne, vojne i turističke prostore (tzv. *brownfield*) koje je potrebno privesti novoj namjeni, upravo kroz proces urbane obnove i revitalizacije“. Navedene mjere treba provesti i na području Požeško-slavonske županije, prije svega u njezinim urbanim dijelovima, kako bi se u najvećoj mjeri iskoristili i uredili već postojeći urbani prostori, a smanjile daljnje potrebe za širenjem građevinskih područja. U svrhu urbane obnove dijelova naselja preporuča se i rekognoscirati područja zahvaćena bespravnom izgradnjom, osobito ona koja imaju veći obuhvat, te je za njih potrebno predvidjeti mjere sanacije i revitalizacije.

Kao zaključak ovog poglavlja u kojem se navode potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Županije treba još jednom naglasiti važnost racionalnog planiranja, uz očuvanje prirodnih resursa kojima obiluje ovaj prostor. Prostornim planom Požeško-slavonske županije utvrđen je niz odredbi kojima se štiti prostor od prenamjene i kojima se ograničava širenje građevinskog područja na najvrijednije županijske resurse, a to su, prije svega, kvalitetno poljoprivredno zemljište, šume, vode i zaštićene prirodne vrijednosti. Također su utvrđene mjere zaštite i očuvanja prostora, prirodne vrijednosti i krajobrazne cjeline koje imaju potencijal da budu predložene za zaštitu temeljem zakona ili odredbi samih prostornih planova te je utvrđena prostorna distribucija tala po kvaliteti. U razdoblju u kojem se prati provođenje Prostornog plana Županije provedene su brojne analize usklađenosti s njegovim smjernicama i odredbama i može

se utvrditi da su u tom razdoblju gradovi i općine na području Županije pretežno racionalno koristili prostor, da su većinom smanjivali građevinsko područje u odnosu na površinu koju su imali u prostornim planovima „stare generacije“ (Prostornim planovima bivših općina), da su samo iznimno povećavali površinu građevinskog područja, odnosno da se koristila praksa da se proširenje granica na jednoj lokaciji kompenzira smanjenjem postojećeg građevinskog područja u dijelovima koji se kroz dugi vremenski period nisu priveli planiranoj namjeni, a niti trenutno nema takvih naznaka. Na tim temeljima potrebno je i budućnosti planirati održivi razvoj Požeško-slavonske županije, kroz izradu novih strateških i provedbenih dokumenata prostornog uređenja „treće generacije“.

IV.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjena i dopuna postojećih dokumenata prostornoga uređenja na razini Županije

Izvjешćem o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012. utvrđena je prioritarna obveza izrade novih dokumenata prostornog razvoja Republike Hrvatske, budući da su Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske doneseni još 1997., odnosno 1999. godine. Također, prioritarnom se utvrđuje i obveza donošenja nove zakonske regulative te stručnih kriterija za prostorno i urbanističko planiranje u sljedećem razdoblju. Slijedom navedenog, ocjena potrebe izrade novih i izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja na razini Županije koja se navodi u nastavku, podložna je promjenama koje će proizaći iz usvajanja novih propisa i dokumenata prostornog razvoja na razini Države.

IV.2.1. Potreba izrade i donošenja novih dokumenata prostornog uređenja

Izrada novog Prostornog plana Požeško-slavonske županije

U skladu s gore navedenim dokumentima prostornog razvoja Republike Hrvatske, te u skladu s novom zakonskom regulativom prostornog uređenja, u sljedećem razdoblju moguće je započeti s izradom novog Prostornog plana Požeško-slavonske županije. Osnovni Prostorni plan Požeško-slavonske županije, donesen 2002. godine, nastao je uglavnom integrativnim procesom snimanja stanja na terenu, sakupljanja podataka i smjernica te analizom aktualnih postavki kao i ranije važećih prostornih planova bivših Općina Požega i Pakrac. Kroz donošenje Izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana iz 2011. godine rješavani su brojni zahtjevi sakupljeni kroz period od 9 godina te su prostorno planska rješenja korigirana i usklađivana sa zakonskim izmjenama i stanjem u prostoru, dok se Ciljanim Izmjenama i dopunama PPSŽ-a, čija je izrada i donošenje u tijeku, rješavaju konkretna i pojedinačna prioritarna prostorno planska pitanja i zahtjevi. Novi Plan trebat će se temeljiti na najnovijim stručnim spoznajama, novim zakonskim rješenjima i propisima te mjerama koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, kao i trendovima i procesima u prostoru te na multidisciplinarnom pristupu izradi. Kao strateški dokument regionalnog razvoja tako koncipiran Prostorni plan trebao bi imati odlučujuću ulogu u usmjeravanju društvenog i gospodarskog razvoja Požeško-slavonske županije, te osigurati daljnje racionalno korištenje prirodnih resursa i zaštitu prostora.

Nastavak izrade i donošenje Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk

Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o prostornom uređenju i gradnji te Odredbama za provođenje Prostornog plana Požeško-slavonske županije propisana je obveza izrade prostornih planova područja posebnih obilježja za parkove prirode. Prostornim planom Parka prirode Papuk utvrdit će

se, s obzirom na zajednička prirodna i kulturna obilježja, temeljna organizacija prostora, mjere korištenja, uređenja i zaštite tog područja s aktivnostima koje imaju prednost, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša, te po potrebi obveza izrade urbanističkih planova uređenja za njegova uža područja. Na području Požeško-slavonske županije nalazi se otprilike polovina ukupne površine Parka prirode Papuk te je nositelj i koordinator izrade Prostornog plana područja posebnih obilježja Parka prirode Papuk, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, povjerilo izradu ovog Plana Zavodu za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. Prema sugestiji Ministarstva, Zavod za prostorno planiranje Osijek d.d. planira se kao vanjski suradnik na ovom projektu. Dosadašnje aktivnosti na izradi Plana opisane su u poglavlju III.1.2. U idućem razdoblju, sukladno dinamici koju planira nadležno Ministarstvo, predviđa se nastavak aktivnosti na izradi i donošenju Plana po Hrvatskom Saboru.

Ostali prostorni planovi

Nositelji izrade prostornih planova uređenja, generalnih, urbanističkih i detaljnih planova uređenja su veliki gradovi, gradovi i općine Požeško-slavonske županije uz stručno-savjetodavnu suradnju Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije. Dinamika izrade i donošenja ovih prostornih planova, njihovih izmjena i dopuna u nadležnosti je gradova i općina. U idućem razdoblju potrebno je razmotriti mogućnost izrade novih prostornih planova uređenja, osobito u onim gradovima i općinama koje su do sada izradile i donijele nekoliko sveobuhvatnih izmjena i dopuna te u Općini Brestovac koja jedina ima Prostorni plan uređenja općine smanjenog sadržaja zajedno s kompleksnom Izmjenom i dopunom. Prema podacima Zavoda, dosada nije započeta izrada niti jednog novog prostornog plana sljedeće generacije. Istovremeno donesena je Odluka o izradi III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja grada Lipika. Također je potrebno dovršiti proces izrade i donošenja provedbenih dokumenata prostornog uređenja, osobito urbanističkih planova uređenja neizgrađenih i neuređenih dijelova središnjih naselja, čija je obveza izrade i donošenja utvrđena dokumenatima prostornog uređenja šireg područja.

IV.2.2. Potreba izrade i donošenja izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja

Nastavak izrade i donošenja ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije

Do sada provedene aktivnosti u postupku izrade i donošenja Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije navedene su u poglavlju III.1.2. Kao što je naprijed navedeno, nastavak izrade i donošenja ovih Izmjena i dopuna uvjetovan je dinamikom postupka donošenja Odluke o izradi i sama izrada Strateške procjene utjecaja na okoliš, a rokovi daljnjeg tijeka izrade proizlaze iz Odluke o izradi ciljanih Izmjena i dopuna Plana, odnosno njezinoj Izmjeni i dopuni, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Dovršetak postupka izrade i donošenja ovog Plana prioritetna je aktivnost Zavoda za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije u idućem razdoblju.

Izrada sljedećih Izmjena i dopuna Prostornog Plana Požeško-slavonske županije

U idućem razdoblju, a po završetku Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, potrebno je razmotriti potrebu izrade nove i kompleksnije izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije. Obzirom da ciljane izmjene obuhvaćaju samo konkretne i jednoznačne izmjene i dopune definirane kroz Odluku o izradi, za očekivati je da već u

periodu prije njihova donošenja počnu pristizati novi zahtjevi koji se zbog jasno definiranih ciljeva i razloga Ciljanih Izmjena i dopuna neće moći ugraditi u tekući postupak. Rastući razvojni potencijal u nadolazećem razdoblju tako neće moći biti inkorporiran u tkivo Izmjena i dopuna koje su trenutno u proceduri, a to je osobito važno ako se ukaže potreba za novim prometnim, infrastrukturnim i gospodarskim zahvatima u prostoru koji donose perspektivu razvoja ovog područja. Stoga će, a posebice ako se ubrzo po donošenju Ciljanih Izmjena i dopuna ne pristupi izradi potpuno novog Prostornog plana Požeško-slavonske županije, biti potrebno ponovno pristupiti i izradi jednih sveobuhvatnih Izmjena i dopuna.

Izmjene i dopune ostalih prostornih planova

Dinamika izrade i donošenja izmjena i dopuna ostalih prostornih planova, čije je donošenje u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, odredit će se Izvešćima o stanju u prostoru gradova i općina Požeško-slavonske županije. Riječ je o izmjenama i dopunama sljedećih prostornih planova:

- prostorni planovi uređenja velikih gradova, gradova i općina,
- generalni urbanistički planovi,
- urbanistički planovi uređenja,
- detaljni planovi uređenja.

Može se pretpostaviti da će se u sljedećem razdoblju i dalje provoditi postupci izmjena i dopuna prostornih planova uređenja, s ciljem usklađenja s novijim propisima, Izmjenama i dopunama Prostornog plana Županije, novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom, zahtjevima građana i pravnih osoba te novonastalim stanjem na terenu.

IV.2.3. Potreba izrade studija i stručnih podloga potrebnih za izradu dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti Županije

Za potrebe izrade Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije, a kao osnova za stvaranje preduvjeta za financiranje projekata sredstvima iz fondova Europske unije, u ovom trenutku je prioritetna izrada Strateške procjene utjecaja na okoliš kako bi se mogla provesti daljnja procedura izrade i donošenja predmetnih Izmjena i dopuna.

Za pretpostaviti je da će se uvođenjem nove metodologije prostornog planiranja, a ovisno o zakonskim i podzakonskim propisima, pojaviti i potreba za izradom novih posebnih, sektorskih i analitičkih studija i stručnih ili tematskih podloga. Do tada se svakako nameće potreba analize poljoprivrednog zemljišta kroz preporuku izrade studije Bonitetno vrednovanje, zaštita i gospodarenje tlima Požeško-slavonske županije koju bi, kao stručni subjekt, izradio Agronomski fakultet, Zavod za pedologiju, a što bi služilo kao osnova pri planiranju i organiziranju ovog područja, budući da poljoprivredno zemljište zauzima najveću površinu ove Županije i čini osnovu njezina prostora.

Također je bitan segment i preporuka iz Prostornog plana Požeško-slavonske županije za izradu Krajobrazne osnove Požeško-slavonske županije koja bi trebala poslužiti kao važna prostorno planerska podloga integralne zaštite identiteta krajolika, prirodnih i krajobraznih vrijednosti prostora te kao temelj za utvrđivanje mjera očuvanja istih. Krajobraznom osnovom treba vrednovati postojeće i već predložene, kao i istražiti te predložiti buduće moguće lokacije prostora/površina osobito vrijednih predjela prirodnih vrijednosti za svaki karakteristični tip

krajolika Županije, a ukoliko isti već nije zaštićen temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode i samim Prostornim planom Županije.

Jedna od podloga za izradu prostorno planske dokumentacije trebala bi biti i studija/podloga kojom treba detaljno utvrditi obveze Županije koje proizlaze iz Plana upravljanja vodnim područjem Republike Hrvatske te analizirati prostorna rješenja koja je potrebno implementirati u dokumente prostornog uređenja. Preporuka je da se vezano uz vodno gospodarstvo izradi i Hidrogeološka studija vodonosnika vodozaštitnih područja kako bi se stvorili kvalitetni preduvjeti za reviziju postojećih i donošenje novih Odluka o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta.

S obzirom na sve izraženiju potrebu vođenja prostornih podataka u georeferenciranim digitalnim oblicima, a temeljem EU Direktiva (INSPIRE) kao i nacionalnih propisa (Zakon o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka, uspostava Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU) i sl.), u idućem je razdoblju potrebno izraditi detaljnu analizu postojećih GIS i ostalih baza podataka o prostoru koje vodi Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije te istražiti mogućnost međusobnog povezivanja s drugim prostornim bazama različitih razina. Takva analiza, koju će provesti Zavod uz neophodnu suradnju nadležnih Državnih tijela, predstavljat će osnovu za kvalitetniju primjenu suvremenih informatičkih tehnologija u praćenju procesa u prostoru.

Također, Zavod za prostorno uređenje, u okviru uspostave geografsko-informacijskog sustava prostornog uređenja, treba nastaviti s objedinjavanjem i ažuriranjem svih vrsta prostornih podataka koji se odnose na područje Požeško-slavonske županije. To podrazumijeva, osim prikupljanja prostorno planskih dokumenata i prikupljanje svih vrsta studija, stručnih podloga, projekata, geodetskih podloga i snimaka relevantnih za stanje u prostoru Požeško-slavonske županije.

IV.3. Prijedlog aktivnosti za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru

Kao rezultat naprijed provedene analize potreba, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije, proizlazi prijedlog aktivnosti za njegovo unaprjeđenje u budućem razdoblju. Temeljna aktivnost za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije svakako je izrada prostorno planske dokumentacije. Kvalitetnom izradom prostornih planova na svim razinama, te njihovim dosljednim i pravodobnim provođenjem, osigurat će se osnovni uvjeti za održiv prostorni i gospodarski razvoj Požeško-slavonske županije. Prostorno planska rješenja treba temeljiti na imperativu racionalnog korištenja prostora, kojim će se prirodni i kulturni resursi Požeško-slavonske županije očuvati od nenamjenskog korištenja, kao i svake druge devastacije i neplanske izgradnje.

O potrebi izrade i donošenja prostornih planova izviješteno je u prethodnom poglavlju. U nastavku se daje sažeti pregled aktivnosti koje je potrebno provesti u postupku izrade i provedbe dokumenata prostornog uređenja u sljedećem razdoblju, s ciljem unaprjeđenja održivog razvoja u prostoru Požeško-slavonske županije.

Aktivnosti su prikazane sažeto, prema tematskim skupinama, a opširnija razrada svake teme prikazana je u prethodnim poglavljima ovog Izvešća.

1. Vodozaštitna područja - Pri izradi dokumenata prostornog uređenja na svim razinama te prilikom provođenja drugih aktivnosti vezanih uz korištenje i zaštitu prostora, osobitu pozornost treba posvetiti zaštiti vodonosnika, posebno izvorištima i zaštitnim zonama izvorišta te postojećim i planiranim vodozaštitnim područjima, i to kroz mjere i radove na zaštiti voda od zagađenja i utvrđivanjem učinkovitosti zaštite. S ciljem zaštite izvorišta potrebno je izgraditi sustave odvodnje,

kao i sanirati divlja odlagališta otpada u vodonosnom području, prometnice u vodozaštitnom području, te velike industrijske pogone – zagađivače, opremajući ih uređajima za predtretman otpadnih voda. Istovremeno, potrebno je izvršiti reviziju postojećih Odluka o zonama sanitarne zaštite izvorišta te ih uskladiti s važećom zakonskom regulativom i posebnim propisima. Za sva izvorišta/crpilišta na području Županije za koje još nisu donesene Odluke o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta, iste je potrebno što hitnije donijeti. Sva nova izvorišta i crpilišta, koja će se na području Županije eventualno koristiti u budućnosti također moraju biti zaštićena sukladno posebnim propisima te se za njih moraju odrediti zone sanitarne zaštite izvorišta s mjerama zaštite.

2. **Šume** - U svrhu očuvanja šuma potrebno je potencirati njihovu zaštitnu ulogu. Bez nužne opravdanosti ne smanjivati šumske površine i ne provoditi prenamjenu šuma ekološke i socijalne funkcije te zaštićenih šuma u šume druge (gospodarske) namjene. Obnavljati uništene šumske površine pošumljavanjem te održavati postojeće šumske površine putem očuvanja i pravilnog gospodarenja. Pratiti provođenje mjera zaštite šuma utvrđenih Prostornim planom Požeško-slavonske županije te prostornim planovima uređenja gradova i općina na području Požeško-slavonske županije.

3. **Poljoprivredno zemljište** – Nužno je i nadalje poticati racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, povećavanje zemljišnog posjeda i iskorištavanje do sada neobrađenih/zapuštenih poljoprivrednih površina te težiti preobrazbi u pravcu razvoja suvremenog, konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva. Za očuvanje i korištenje preostalog kvalitetnog zemljišta za poljodjelsku i stočarsku svrhu treba: smanjiti korištenje kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe, poticati i usmjeravati proizvodnju zdrave hrane, prednost dati tradicionalnim poljoprivrednim granama koje imaju povoljne preduvjete za proizvodnju, kod određivanja trasa infrastrukturnih zahvata u prostoru poljoprivredno tlo zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri.

4. **Građevinska područja** – I nadalje je nužno racionalno planirati građevinska područja, uz tek iznimna proširenja, sukladno odredbama Prostornog plana Požeško-slavonske županije. I dalje treba težiti da se u slučaju potrebe proširenja granica mora prethodno ispitati mogućnost smanjenja postojećeg građevinskog područja u dijelovima koji se kroz dugi vremenski period nisu priveli planiranoj namjeni, odnosno da se površina kompenzira. Ovo se odnosi kako na građevinska područja naselja, tako i na građevinska područja izdvojene namjene - gospodarske, ugostiteljsko-turističke i sportsko-rekreacijske namjene. Komunalnim opremanjem neizgrađenih dijelova naselja i ostalim mjerama treba sprječavati svako nepotrebno širenje naselja i težiti smanjenju na dimenzije primjerene potrebama. Kod planiranja novih, kao i kod uređenja postojećih stambenih naselja planirati društvenu i komunalnu infrastrukturu, uz očuvanje postojećih i planiranje novih zelenih površina inkorporiranih u urbanu strukturu naselja.

5. **Gospodarske zone** – Racionalnim planiranjem osigurati uvjete za formiranje gospodarskih zona, uz dosljedno provođenje uvjeta utvrđenih Prostornim planom Požeško-slavonske županije. Nove proizvodne kapacitete i poslovne sadržaje planirati ponajprije u postojećim proizvodnim i poslovnim zonama, u kojima je započeta, u planu ili je izgrađena osnovna prometna i komunalna infrastruktura. Poticati razvoj malog i srednjeg gospodarstva, poduzetništva i obrtništva, posebno u gradovima i općinskim središtima te manjim lokalnim središtima, s ciljem unaprjeđenja njihovih razvojnih i urbanih obilježja.

6. **Turističke zone** – Pri planiranju turističkih i gospodarskih zona na području Županije primijeniti mjere Županijske razvojne strategije te Master plana razvoja turizma. Iskoristiti potencijale prirodnih i kulturnih vrijednosti te geografskih i ruralnih osobitosti Županije za razvoj turizma. Primijeniti parametre iz Prostornog plana Županije te poticati realizaciju planiranih svih vrsta

ugostiteljsko-turističkih, sportskih i rekreaativnih zona planiranih u Prostornom planu ųupanije. Racionalnim planiranjem osigurati uvjete za razvoj ruralnog turizma.

7. Prirodna i kulturna baština – U sustavu prostornog planiranja treba i nadalje prepoznavati podruĉja koja zasluųuju poseban odnos, brigu i zaštitu u cilju oĉuvanja prirodne i graditeljske baštine. Sve nove podatke o vrstama staništa, zaštićenim i evidentiranim podruĉjima i podruĉjima Ekološke mreųe, Natura 2000, s prijedlogom zaštite iz podloga Drųavnog zavoda za zaštitu prirode, kao i smjernice iz Konzervatorskih uvjeta i podloga potrebno je ugraditi u sve buduće izmjene i dopune prostornih planova. Nakon donošenja Prostornog plana podruĉja posebnih obilježja Parka prirode Papuk po Hrvatskom Saboru, uskladiti prostorno planska rješenja u Prostornom planu ųupanije i prostornim planovima uređenja gradova i općina sa utvrđenim mjerama zaštite prostora iz navedenog Plana.

8. Infrastrukturni sustavi – Izoliranost Požeško-slavonske ųupanije te ostajanje izvan glavnih prometnih pravaca treba nastojati što hitnije nadoknaditi povezivanjem svih dijelova ųupanije meĉusobno, kao i ųupanije sa širim prostorom regije te osobito drųave - prometnim i komunalnim infrastrukturnim sustavima. Pritom je vaųna suradnja s drugim susjednim ųupanijama, lobiranje, kao i aktivno ukljuĉivanje ųupanije u izradu kratkoroĉnih planova te strateških dokumenata kojima se utvrĉuju novi infrastrukturni sustavi drųavnog znaĉaja (Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, Prometna strategija Republike Hrvatske i dr.). Na temeljima potreba lokalnih zajednica, ali i kroz osiguranje stručne utemeljenosti prostorno planskih rješenja, osigurati daljnji razvoj lokalne infrastrukturne mreųe u gradovima i općinama.

9. Obnovljivi izvori energije – Poticati gradove i općine na planiranje postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije u svojim prostornim planovima te realizaciju već postojećih odredbi i planiranih zona – osobito elektrana i kotlovnica na biomasu i bioplin, geotermalnih elektrana, solarnih elektrana i solarnih toplinskih sustava te malih hidroelektrana.

10. Gospodarenje otpadom – Uspostaviti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom, koji se temelji na ųupanijskom centru za gospodarenje otpadom (ųCGO) "Vinogradine" kod naselja Alilovci, uz pretovarnu stanicu (transfer stanica) "Crkvište" kod grada Pakraca te lokacije za gospodarenje graĉevinskim otpadom kod naselja Vidovci i naselje Filipovac. Potrebno je aktivno provoditi mjere sanacije divljih odlagališta i druge mjere utvrĉene Planom gospodarenja otpadom Požeško-slavonske ųupanije.

Znaĉajnu ulogu u provođenju navedenih aktivnosti imat će Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske ųupanije. Osim izrade dokumenata prostornog uređenja na svim razinama, Zavod treba i nadalje pratiti provedbu Prostornog plana Požeško-slavonske ųupanije s ciljem učinkovitog korištenja, gospodarenja i zaštite prostora ųupanije te izraĉivati i/ili sudjelovati u izradi prostornih planova iz nadleųnosti jedinica lokalne samouprave kroz savjetodavno-stručnu suradnju i davanje mišljenja o usklaĉenosti s prostornim planom ųupanije, kao i voditi dokumentaciju prostora i razvijati Informacijski sustav prostornog uređenja, pratiti planiranje i izgradnju kapitalnih infrastrukturnih objekata od vaųnosti za Drųavu i ųupaniju te valorizirati planirane koridore u cilju zaštite prostora i interesa ųupanije.

V. IZVORI PODATAKA

Pri izradi ovog Izvešća korišteni su brojni dokumenti iz službene dokumentacije Zavoda za prostorno uređenje koju, osim dokumenata prostornog uređenja, čine i brojne studije i stručne podloge iz različitih područja djelovanja. Abecednim redom su izdvojeni najvažniji dokumenti, a zatim slijedi pregled korištenih propisa.

Popis dokumenata korištenih u izradi ovog Izvešća:

- Arheološka topografija i valorizacija nalazišta na prostoru Parka prirode "Papuk", Mr.sc. Hrvoje Potrebica, 2003.
- Državni plan za zaštitu voda („Narodne novine“ broj 8/99)
- Državni plan obrane od poplava („Narodne novine“, br. 84/10)
- Elaborati Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar Požega, 2005. godine
- Građevinsko tehnička studija brzih cesta na pravcima:
 1. Granica Mađarske – Virovitica – Okučani - granica BiH i
 2. Veliki Zdenci/Daruvar – Kutina
- Hidrološka obrada slivova vodotoka na površini Parka prirode "Papuk", Mr.sc. Miroslav Taborski, 2003.
- Inventarizacija i valorizacija flore Parka prirode "Papuk", Mr.sc. Marija Pandža, 2003.
- Inventarizacija i valorizacija faune Parka prirode "Papuk", Doc.dr.sc. Stjepan Krčmar, 2003.
- Inventarizacija i valorizacija vegetacije Parka prirode "Papuk", Doc.dr.sc. Josip Franjić, 2003.
- Izvešće o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008. 2012. („Narodne novine“, broj 61/13)
- Izvešće o stanju u prostoru Požeško-slavonske županije za razdoblje i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Požeško-slavonske županije (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2005., objava: „Požeško-slavonski službeni glasnik, br.03/05),
- Karta staništa Požeško-slavonske županije (Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, 2010.),
- Kompleksno definiranje geoloških odnosa Slavenskog gorja s prikazom mineralnih sirovina (Institut za geološka istraživanja, Zagreb, 1990. god.)
- Konzervatorske smjernice za izmjene i dopune Prostornog plana Županije - (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi – svibnja 2009. god.)
- Krajoblik - Sadržajna i metoda podloga Krajobrazne osnove Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje; Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za ukrasno bilje i krajobraznu arhitekturu, 1999.),
- Kriteriji i smjernice za planiranje golf igrališta – Savjet prostornog uređenja RH, lipanj 2010.g.
- Lovno-gospodarska osnova - ("D i B" za proizvodnju, usluge i turizam d.o.o. Suhopolje - Suhopolje 1996. god.)
- Nacrt prijedloga Ciljanih Izmjena i dopuna Prostornog plana Požeško-slavonske županije (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2013.),
- Nacionalna strategija zaštite okoliša ("Narodne novine", br. 46/02)
- Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama (NAPNAV)
- Nacionalna šumska politika i strategija ("Narodne novine", br. 120/03)
- Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. godine („Narodne novine", broj 31/08)
- Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku 2012. (NKPJS 2012.)
- Opći uvjeti za opskrbu električnom energijom ("Narodne novine", br. 14/06)

- Osnovna pedološka karta - (Autori karte: mr. dipl. inž. Ferdo Bašić, mr. dipl. inž. Mihajlo Adam i mr. dipl. inž. Matko Bogunović - institucije: Poljoprivredni institut Križevci, Poljoprivredni fakultet - Osijek, Fakultet poljoprivrednih znanosti - Zagreb)
- Osnove navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ projektiranje d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 796/2005. i „Hidroing“ d.o.o. za projektiranje i inženjering d.o.o. Osijek – Trg J. Križanića 3, pod brojem projekta I-743/05. od listopada 2005. godine)
- Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007.-2015. godine („Narodne novine“, broj 85/07, 126/10 i 31/11)
- Plan gospodarenja otpadom Požeško-slavonske županije 2007.-2015. godine u studenom 2007. godine. (Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 18/07 i 7/11)
- Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. godine (Državni zavod za statistiku, 2001.),
- Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine (Državni zavod za statistiku, 2011.),
- Povijesni pregled za prostorni plan Parka prirode "Papuk", Dr. sc. Stanko Andrić, 2003.
- Prostorni plan Požeško-slavonske županije, uključivo Izmjene i dopune (Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, 2002., i 2011. godine, objava: „Požeško-slavonski službeni glasnik, br. 5, 5A, 4/11)
- Prostorni planovi susjednih županija,
- Prostorni planovi uređenja gradova i općina Požeško-slavonske županije, uključivo izmjene i dopune ovih planova (10 prostornih planova i preko 14 izmjena i dopuna, razni autori, u razdoblju od 2005. do 2013. godine:
 - Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, 1999. objava: "Narodne novine", broj 50/99) i Odluka o Izmjeni i dopuni Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 84/13)
 - Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2009. do 2012. godine („Narodne novine“ broj 147/09)
 - Rudarsko – geološka studija „Studija potencijala i osnove gospodarenja mineralnim sirovinama na području Požeško-slavonske županije“ (Hrvatski geološki institut, Zavod za mineralne sirovine, kolovoz 2009. godine.)
 - Seizmologija - (Geofizički zavod "Andrija Mohorovičić" PMF-a Sveučilišta u Zagrebu - Vlado Kuk, 1980. god.)
 - Studija gospodarenja šumama i općekorisnim funkcijama šuma i šumskog zemljišta, Mr.sc. Juraj Zelić, Mr.sc. Željko Najvirt, Mr.sp. Berislav Puača, 2003.
 - Studije pod nazivom "Geološke značajke Parka prirode "Papuk", Dr.sc. Domagoj Jamičić, 2003.
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - Zavod za prostorno planiranje, 1997. god.) te Odluka o Izmjenama i dopunama Strategije ("Narodne novine", broj 76/13)
- Strategija razvitka cestovne mreže Slavonije i Baranje (Institut građevinarstva Hrvatske d.d. Zagreb, Poslovni centar Osijek)
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 130/09),
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 130/05),
- Strategija održivog razvitka Hrvatske („Narodne novine“, br. 30/09)
- Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 139/99),
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, 1997.),
- Strategija regionalnog razvoja RH, 2011. - 2013.g.
- Strategija upravljanja vodama („Narodne novine“, broj 91/08).
- Središnji registar prostornih jedinica (Državna geodetska uprava, 2011.),

- Studija razvitka vodoopskrbe na području Požeško-slavonske županije („ Hidroprojekt-ing“ d.o.o. Zagreb, Draškovićeve 35/I, lipanj 2008. godine)
- Studija zaštite voda Požeško-slavonske županije („Hidroprojekt – Ing“ d.o.o. Zagreb - Draškovićeve 35/I, pod brojem projekta 2553/2005.)
- Studija opskrbe prirodnim plinom Požeško-slavonske županije - izrađivač: ("Metan" d.o.o. za građevinarstvo, trgovinu i proizvodnju Osijek 1996. godine)
- Tla u Hrvatskoj – (dr. sc. Jakob Martinović)
- Tla Slavonije i Baranje – (Arso Škorić i suradnici, Zagreb, 1977. god.)
- Vodoprivredna osnova sliva rijeke Orljave - (VRO Zagreb OOUR Projekt Zagreb, 1990. godine)
- Zajednički plan razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture za razdoblje od 2008. do 2011. godine (Udruga pokretnih komunikacija Hrvatske, Zagreb, 2008.)
- Županijska razvojna strategija Požeško-slavonske županije za razdoblje 2011.-2013. (Zaključak Skupštine Požeško-slavonske od 17. ožujka 2011.)

Propisi korišteni u izradi Izvjeshća:

- Državni plan obrane od poplava („Narodne novine“, broj 84/10)
- Nacrt Zakona o prostornom uređenju (Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, 2013.),
- Pravilnik o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora („Narodne novine“, broj 97/10 i 31/13)
- Odluka o utvrđivanju slivnih područja („NN“, br. 20/96, 98/98, 5/99)
- Odluka o granicama vodnih područja („Narodne novine“, broj 79/10)
- Odluka o određivanju osjetljivih područja ("Narodne novine", broj 81/10),
- Odluka o popisu voda I. reda („Narodne novine“, broj 79/10)
- Odluka o proglašenju zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („NN“, br.153/09)
- Odluka o proglašenju zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („NN“, br.86/06)
- Odluka o razvrstavanju javnih cesta („Narodne novine“, broj 66/13)
- Odluka o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („NN“, br. 17/10)
- Odluka o razvrstavanju željezničkih pruga („Narodne novine“, broj 81/06 i 13/07)
- Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti („NN“, br.89/10)
- Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, broj 88/12).
- Pravilnik o općinama koje mogu donijeti prostorni plan uređenja općine smanjenog sadržaja i sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza i obveznim priložima toga plana („Narodne novine“, broj 135/10),
- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova („Narodne novine“, 106/98, 39/04, 45/04 – ispravak, 163/04),
- Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta („Narodne novine“, broj 66/11, 47/13)
- Pravilnik o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova („Narodne novine“, broj 7/06, 119/09),
- Pravilnik sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12),
- Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima, („NN“, br. 21/09, 57/10,126/10, 48/11, 81/12 i 68/13)
- Pravilnik o proglašenju divljih svojti zaštićenih i strogo zaštićenih („NN“, br. 99/09)
- Pravilnik o vrstama otpada („NN“, br. 27/96)

- Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu („NN“, br. 118/09)
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (NN, br. 29/83, 36/85, 42/86)
- Pravilnik o uvjetima za postupanje s otpadom („NN“, 123/97, 112/01)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom („NN“, br. 23/07, 111/07)
- Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom, („NN“, br.38/08)
- Pravilnik o grobljima („NN“, br. 99/02)
- Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta („NN“, br. 55/02, 66/11 i 47/13)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama
- Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta
- Pravilnik o željezničkoj infrastrukturi („NN“, br. 127/05, 16/08)
- Pravilnik o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe telekomunikacijske infrastrukture
- Pravilnik o istraživanju mineralnih sirovina („NN“, br. 125/98),
- Pravilnik o prostornim standardima, normativima te urbanističko-tehničkim uvjetima za planiranje mreže sportskih objekata („NN“, br. 38/91)
- Pravilnik o granicama područja podslivova, malih slivova i sektora („NN“, br. 97/10)
- Uredba o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada („NN“, br. 50/05, 39/09),
- Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, br. 64/08)
- Uredba o mjerilima razvoja elektroničke komunikacijske infrastrukture i druge povezane opreme („Narodne novine“, broj 131/12).
- Uredba o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta („Narodne novine“, broj 34/12)
- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdaje lokacijsku i/ili građevinsku dozvolu („Narodne novine“, broj 116/07, 56/11),
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacioniranih izvora („NN“, br. 21/07, 150/08, 5/09)
- Uredba o indeksu razvijenosti („NN“ br. 63/10)
- Uredba o tvarima koje onečišćuju ozonski omotač („NN“, br. 120/05)
- Uredba o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka („NN“, br. 101/96, 2/97)
- Uredba o ekološkoj mreži (Narodne novine, broj 124/13)
- Uredba o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku („NN“, br. 6/00 i 68/03)
- Uredba o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša ("NN", br.114/08),
- Uredba o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari ("NN", br.114/08)
- Uredba o standardu kakvoće voda („Narodne novine“, broj 73/13)
- Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš ("NN", br. 64/08),
- Uredba o klasifikaciji voda ("Narodne novine“, broj 77/98 i 137/08)
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, br. 64/08, 67/09),
- Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 152/08, 49/11, 25/13),
- Zakon o cestama („Narodne novine“ broj 84/11, 22/13, 54/13)
- Zakon o javnim cestama („NN“,br. 180/04, 138/06, 146/08, 38/09, 124/09, 153/09, 73/10)
- Zakon o elektroničkim komunikacijama („Narodne novine“, broj 73/08, 90/11, 133/12 i 80/13)
- Zakon o energiji („Narodne novine“, broj 120/12)
- Zakon o grobljima („NN“, br. 19/98, 50/12)
- Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04 - uredba, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11 i 144/12)

- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („NN“, br. 33/01, 60/01-vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 109/07, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst)
- Zakon o lovstvu („NN“, br. 140/05, 75/09)
- Zakon o obrani („NN“, br. 73/13)
- Zakon o otpadu („Narodne novine“, broj 178/04, 111/06, 60/08, 87/09)
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13)
- Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08-Odluka USRH, 46/10 i 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, broj 39/13)
- Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama („Narodne novine“, broj 86/12)
- Zakon o proglašenju Parka prirode Papuk („NN“, br. 45/99)
- Zakonu o prostornom planiranju i uređivanju prostora („Narodne novine“, br. 54/80, 16/86, 18/89, 34/91)
- Zakon o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12),
- Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 30/94, 68/98, 35/99, 61/00, 32/02 i 100/04),
- Zakon o rudarstvu („NN“, br. 56/13)
- Zakon o socijalnoj skrbi („NN“, br. 33/12, 46/13 – vjerodostojno tumačenje, 49/13 – ispravak vjerodostojnog tumačenja)
- Zakon o stočarstvu („NN“, 70/97, 36/98, 151/03, 132/06 i 14/14)
- Zakon o šumama („Narodne novine“, broj 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12)
- Zakon o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 130/11 i 56/13)
- Zakon o zaštiti od buke („Narodne novine“, broj 30/09 i 55/13)
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“, broj 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 i 136/12, 157/13)
- Zakon o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13)
- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13)
- Zakon o zračnom prometu („Narodne novine“, broj 69/09, 84/11).
- Zakon o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 130/11)
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Narodne novine“, broj 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10)
- Zakon o zaštiti od požara („Narodne novine“, broj 92/10)
- Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda („NN“, br. 73/97)
- Zakon o željeznici („NN“, br. 94/13)

Također, u izradi ovog Izvješća Zavod je surađivao s upravnim odjelima, javnim ustanovama i drugim institucijama Požeško-slavonske županije, kao s i većim brojem nadležnih državnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima. Rezultat je složeni dokument koji pokriva različita područja ljudskog djelovanja, koja na različite načine utječu na buduće planiranje prostora i unaprjeđenje održivog razvoja, a i sama proizlaze iz postojećih prostorno planskih rješenja. Već i sama definicija prostornog planiranja kao interdisciplinarnosti određuje neophodnu daljnju suradnju Zavoda i nadležnih tijela na svim razinama, s ciljem što kvalitetnije realizacije navedenih projekata i provedbi aktivnosti utvrđenih ovim dokumentom.

U nastavku se daje popis tijela i pravnih osoba koje su, na pisani zahtjev, dostavile podatke za izradu ovog Izvješća, sukladno članku 10. Pravilnika o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru („Narodne novine“, broj 117/12). Podaci tijela i pravnih osoba koje nisu dostavile podatke preuzeti su sa službenih Internetskih stranica te objavljenih ili dostavljenih dokumenata, studija i stručnih podloga.

Popis tijela i pravnih osoba koje su dostavile podatke za izradu ovog Izvešća:

1. Hrvatska gospodarska komora, Vukovarska 6, 34000 Požega (dopis: e-mail od 03. rujna 2013.)
2. Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Područni ured za zaštitu i spašavanje Požega, Kralja Krešimira 1, 34 000 Požega (dopis: Klasa: 350-02/13-01/01, Urbroj: 543-11-01-13-12 od 02. rujna 2013.)
3. Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo, Ulica grada Vukovara 284, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-02/13-01/7, Urbroj: 376-05-01-13-2 od 06. rujna 2013.)
4. Hrvatski Telekom d.d., Odjel za energetiku i mrežnu infrastrukturu, Slavenska avenija 6/VIII, 10000 Zagreb (dopis: znak: JOP 19819675 od 04. rujna 2013.)
5. Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Bjelovar, Odjel za ekologiju, Trg A.G.Matoša 1, 43000 Bjelovar (dopis: Ur.br.: BJ-06-ŽB-13-1445/02 od 05. rujna 2013.)
6. Grad Pakrac, Jedinostveni upravni odjel, Odsjek za graditeljstvo i komunalne djelatnosti (dopis: Klasa: 350-01/13-01/4, Urbroj: 2162-06/01-13-02 od 09. rujna 2013.)
7. Županijska uprava za ceste Požeško-slavonske županije, Matije Gupca 6, 34000 Požega (dopis: Klasa: 340-09/99/13-/719, Urbroj: 2177/0-1-01/SA-13-509 od 11. rujna 2013.)
8. Metronet telekomunikacije d.d. Zagreb, Ulica grada Vukovara 269 d, 10000 Zagreb (dopis: Znak: UPIT 20130913003 od 13. rujna 2013.)
9. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Uprava za inspekcijske poslove, Sektor urbanističke inspekcije, Vinogradska 24, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 362-01/13-02/80, Urbroj: 531-07-3-2-2-13-2 od 10. rujna 2013.)
10. Odašiljači i veze d.o.o., Ulica grada Vukovara 269/d, 10000 Zagreb (dopis: Ur.broj: 500571 JM od 04. rujna 2013.)
11. HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o.Zagreb, Distribucijsko područje 2 Elektra Križ, Trg sv. Križa 7, 10314 KRIŽ (Dopis: Broj i znak: 4/076956-BK-79/2013 od 12. rujna 2013.)
12. HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o.Zagreb, Distribucijsko područje 1 Elektra Požega, Primorska 24, 34000 Požega (Dopis: Broj i znak: 402100101/1591/13MV od 16. rujna 2013. te e-mail od 24. listopada 2013. i dopis: Broj i znak 402100101/1785/13MV od 24. listopada 2013.)
13. PLINACRO operator plinskog transportnog sustava d.o.o., Savska cesta 88a, 10000 Zagreb (dopis: Klasa PL-13/3411 , Ur.br.: K/MB-13-2 od 13. rujna 2013.)
14. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Račkog 6, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-05/12-01/129, Urbroj: 538-05-1/0196-13-183 od 4. rujna 2013.)
15. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi, Trg Matka Peića 3, 34000 Požega (Klasa: 612-08/13-10/0346, Urbroj: 532-04-08/2-13-2 od 16. rujna 2013.)
16. INA – INDUSTRIJA NAFTE, d.d., SD Istraživanje i proizvodnja nafte i plina, Sektor podrške istraživanju i proizvodnji, Avenija Većeslava Holjevca 10, 10020 Zagreb (dopis: Znak – Re: 50684776/03-09-13/0870-304/BK od 13. rujna 2013.)
17. MUP, Policijska uprava Požeško-slavonska, J. Runjanina, 34000 Požega (Broj: 511-22-04-5-1231/2-13 DP od 20. rujna 2013.)
18. Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije, Županijska 7, 34000 Požega (dopis: Broj: 02-382/02-2013 od 20. rujna 2013.)
19. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 612-07/13-70/121, Urbroj: 517-07-2-2-13-4 od 20. rujna 2013.)

20. Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije, Matije Gupca 10, 34000 Požega (dopis: Ur.broj: 02-544/02-2013 od 24. rujna 2013.)
21. „HRVATSKE VODE“ ZAGREB, VGO za srednju i donju Savu, VGI za mali sliv „Orljava-Londža“ Požega, Industrijska 13d, 34000 Požega (dopis: 350-02/13-01/0000407, Urbroj: 374-3103-01-13-3 od 20. rujna 2013.)
22. HAKOM, Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb (dopis: 350-01/13-02/48, Urbroj: 376-13/GŠ-13-2 (IS) od 18. rujna 2013.)
23. JU Park prirode Papuk, Trg Gospe Voćinske bb, Voćin (dopis: Klasa: 350-01/13-01/02, Urbroj: 2189/82-02/13-02 od 23. rujna 2013.)
24. UDU u Požeško-slavonskoj županiji, Odsjek za gospodarstvo, Županijska 11, 34000 Požega (dopis: Klasa: 361-01/13-01/03, Urbroj: 2177-01-01-13-2 od 25. rujna 2013.)
25. Centar za socijalnu skrb Požega, Dr.Filipa Potrebiće 2 (dopis: Klasa 550-01/13-01/135, Urbroj: 2177-30-01/1-13-2 od 26. rujna 2013.)
26. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Trg kralja Petra Krešimira IV. br.1, 10000 Zagreb (dopis: Klasa: 350-02/13-01/792, Urbroj: 525-11/1068-13-2 od 18. rujna 2013.)
27. JU za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, Županijska 7, 34000 Požega (dopis: 350-01/13-01/1, Urbroj: 2177/1-2-02-13-2 od 26. rujna 2013.)
28. Regionalna razvojna agencija Požeško-slavonske županije "PANORA", Županijska 7, 34000 Požega (dopis: Broj: 77/13-01-02 od 01. listopada 2013.)
29. Opća županijska bolnica Požega, Osječka 107, 34000 Požega (dopis: Ur.broj: 01-2279/1-2013 od 24. rujna 2013.)
30. HOPS Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, 10000 Zagreb (Broj i znak: 32-2961/13.JM. od 27.09.2013.)
31. Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, Sektor za studije i projektiranje, Odjel za studije, zakonsku i tehničku regulativu, Vončinina 3, 10000 Zagreb, (dopis: Klasa: 350-02/13-01/306, Urbroj: 345-312/516-2013-2/DS od 30. 09.2013.)
32. Ministarstvo poljoprivrede, Ul.grada Vukovara 220 (dopis: Klasa: 350-02/13-01/788, Urbroj: 525-12/0903-13-4 od 01.10.2013.)
33. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi, Trg Matka Peića 3, 34000 Požega (dopuna dopisa: Klasa: 612-08/13-10/0346, Urbroj: 532-04-08/2-13-3 od 04. listopada 2013.)
34. Tehnička škola, Ratarnička 1, 34000 Požega (dopis: Klasa: 602-03/13-01/487, Urbroj: 2177-12-01-12-2 od 11. listopada 2013.)
35. MONTCOGIM – Plinara d.o.o., Trg Ante Starčevića 2, 10431 Sveta Nedjelja (dopis od 15. listopada 2013.)
36. Hrvatske vode Zagreb, Vodnogospodarski odjel za srednju i donju Savu, pravna osoba za upravljanje vodama, Avenija grada Vukovara 220, 10000 Zagreb (dopis: Klasa 350-02/13-01/0407, Urbroj: 374-21-3-13-2 od 17. listopada 2013.)
37. HŽ infrastruktura, Mihanovićeve 12, 10000 Zagreb (dopis: broj i znak: 4389/13, 1.3.1. GI od 17. listopada 2013.)
38. Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Podružnica Požeško-slavonske županije, 34000 Požegi, Trg Sv. Trojstva 19 (dopis: Klasa: 320-01/12-01/0724, Urbroj: 343-1211/01-12-2 od 21. listopada 2013. Godine)
39. Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za društvene djelatnosti, 34000 Požega, Županijska 7. (dopis: Klasa:023-01/13-01/34, Urbroj:2177/1-07-07/1-13-2 od 25. listopada 2013.)

40. Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za gospodarstvo i graditeljstvo, 34000 Požega, Županijska 7. (dopis: Klasa: 350-01/13-01/43, Urbroj: 2177/1-06-06/1-13-2 od 25. listopada 2013.)
41. Hrvatske vode Zagreb, VGI za mali sliv „Ilova – Pakra“, J. Jelačića 20, 43500 Daruvar (dopis: Klasa: 350-02/13-01/0000407, Urbroj: 374-3106-1-13-2 od 05. studenog 2013.)
42. Pakrac-Plin d.o.o., Ulica kržnog puta 18, 34550 Pakrac (dopis: e-mail od 07. studenog 2013.)
43. Hrvatske šume, Uprava šuma podružnica Požega, Odjel za uređivanje šuma Požega, Milke Trnine 2, 34000 Požega (dopis: Ur.br. PŽ-05/13-BK-2141-2741/02 od 08. studenog 2013.)
44. HAKOM, Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb (dopis: 350-01/13-02/63, Urbroj: 376-13/GŠ-13-2 (IS) od 06. studenog 2013.)
45. Turistička zajednica Požeško-slavonske županije, Županijska 7, 34000 Požega (dopis: e-mail od 11. studenog 2013.)

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Klasa: 021-02/13-03/07

Urbroj: 2177/1-05-05/1-13-9

Požega, 17. prosinca 2013.

PREDSJEDNICA:

dr.sc. Mirela Mezak Stastny

M. Mezak